

અહો શ્રુતજ્ઞાનમ્ ગ્રંથ જીર્ણોદ્ધાર - સંવત ૨૦૬૬ (ઈ. ૨૦૧૦)

શ્રી આશાપૂરણ પાર્શ્વનાથ જૈન જ્ઞાનભંડાર - સંયોજક- બાબુલાલ સરેમલ શાહ

હીરાજૈન સોસાયટી, રામનગર, સાબરમતી, અમદાવાદ-૦૫. (મો.) ૯૪૨૬૫૮૫૯૦૪ (ઓ) ૨૨૧૩૨૫૪૩ (રહે.) ૨૭૫૦૫૭૨૦

પ્રાયઃ જીર્ણ અપ્રાપ્ય પુસ્તકોને સ્કેન કરાવીને સેટ નં.-૨ ની ડી.વી.ડી. (DVD) બનાવી તેની યાદી

આ પુસ્તકો www.jainelibrary.org વેબસાઇટ પરથી પણ ડાઉનલોડ કરી શકાશે.

ક્રમ	પુસ્તકનું નામ	ભાષા	કર્તા-ટીકાકાર-સંપાદક	પૃષ્ઠ
055	શ્રી સિદ્ધહેમ બૃહદ્વૃત્તિ બૃહદ્ન્યાસ અધ્યાય-૬	સં	પૂ. લાવણ્યસૂરિજીમ.સા.	296
056	વિવિધ તીર્થ કલ્પ	સં	પૂ. જિનવિજયજી મ.સા.	160
057	ભારતીય જૈન શ્રમણ સંસ્કૃતિ અને લેખનકળા	ગુજ.	પૂ. પૂણ્યવિજયજી મ.સા.	164
058	સિદ્ધાન્તલક્ષણગૂઢાર્થ તત્ત્વલોક:	સં	શ્રી ધર્મદત્તસૂરિ	202
059	વ્યાસિ પન્ચક વિવૃત્તિ ટીકા	સં	શ્રી ધર્મદત્તસૂરિ	48
060	જૈન સંગીત રાગમાળા	ગુ.	શ્રી માંગરોઠ જૈન સંગીત મંડળી	306
061	ચતુર્વિંશતીપ્રબન્ધ (પ્રબંધ કોશ)	સં	શ્રી રસિકલાલ હીરાલાલ કાપડીઆ	322
062	વ્યુત્પત્તિવાદ આદર્શ વ્યાખ્યાયા સંપૂર્ણ ૬ અધ્યાય	સં	શ્રી સુદર્શનાચાર્ય	668
063	ચન્દ્રપ્રભા હેમકૌમુદી	સં	પૂ. મેઘવિજયજી ગણિ	516
064	વિવેક વિલાસ	સં/ગુજ.	શ્રી દામોદર ગોવિંદાચાર્ય	268
065	પન્ચશતી પ્રબોધ પ્રબંધ	સં	પૂ. મૃગેન્દ્રવિજયજી મ.સા.	456
066	સન્મતિતત્ત્વસોપાનમ્	સં	પૂ. લલ્લિતસૂરિજી મ.સા.	420
067	ઉપદેશમાલા દોઘટ્ટી ટીકા ગુર્જરાનુવાદ	ગુજ.	પૂ. હેમસાગરસૂરિજી મ.સા.	638
068	મોહરાજાપરાજયમ્	સં	પૂ. ચતુરવિજયજી મ.સા.	192
069	ક્રિયાકોશ	સં/હિં	શ્રી મોહનલાલ બાંઠિયા	428
070	કાલિકાચાર્યકથાસંગ્રહ	સં/ગુજ.	શ્રી અંબાલાલ પ્રેમચંદ	406
071	સામાન્યનિરુક્તિ ચંદ્રકલા કલાવિલાસ ટીકા	સં.	શ્રી વામાચરણ ભટ્ટાચાર્ય	308
072	જન્મસમુદ્રજાતક	સં/હિં	શ્રી ભગવાનદાસ જૈન	128
073	મેઘમહોદય વર્ષપ્રબોધ	સં/હિં	શ્રી ભગવાનદાસ જૈન	532
074	જૈન સામુદ્રિકનાં પાંચ ગ્રંથો	ગુજ.	શ્રી હિમ્મતરામ મહાશંકર જાની	376
075	જૈન ચિત્ર કલ્પદ્રૂમ ભાગ-૧	ગુજ.	શ્રી સારાભાઈ નવાબ	374
076	જૈન ચિત્ર કલ્પદ્રૂમ ભાગ-૨	ગુજ.	શ્રી સારાભાઈ નવાબ	538
077	સંગીત નાટ્ય રૂપાવલી	ગુજ.	શ્રી વિદ્યા સારાભાઈ નવાબ	194
078	ભારતનાં જૈન તીર્થો અને તેનું શિલ્પસ્થાપત્ય	ગુજ.	શ્રી સારાભાઈ નવાબ	192
079	શિલ્પ ચિન્તામણિ ભાગ-૧	ગુજ.	શ્રી મનસુખલાલ મુદરમલ	254
080	બૃહદ્ શિલ્પ શાસ્ત્ર ભાગ-૧	ગુજ.	શ્રી જગન્નાથ અંબારામ	260
081	બૃહદ્ શિલ્પ શાસ્ત્ર ભાગ-૨	ગુજ.	શ્રી જગન્નાથ અંબારામ	238
082	બૃહદ્ શિલ્પ શાસ્ત્ર ભાગ-૩	ગુજ.	શ્રી જગન્નાથ અંબારામ	260
083	આયુર્વેદના અનુભૂત પ્રયોગો ભાગ-૧	ગુજ.	પૂ. કાન્તિસાગરજી	114
084	કલ્યાણ કારક	ગુજ.	શ્રી વર્ધમાન પાર્શ્વનાથ શાસ્ત્રી	910
085	વિશ્વલોચન કોશ	સં./હિં	શ્રી નંદલાલ શર્મા	436
086	કથા રત્ન કોશ ભાગ-1	ગુજ.	શ્રી બેચરદાસ જીવરાજ દોશી	336
087	કથા રત્ન કોશ ભાગ-2	ગુજ.	શ્રી બેચરદાસ જીવરાજ દોશી	230
088	હસ્તસંજીવનમ્	સં.	પૂ. મેઘવિજયજીગણિ	322
089	એન્દ્રયતુર્વિંશતિકા	સં.	પૂ. યશોવિજયજી, પૂ. પુણ્યવિજયજી	114
090	સમ્મતિ તર્ક મહાર્ણવાવતારિકા	સં.	આચાર્ય શ્રી વિજયદર્શનસૂરિજી	560

“અહો શ્રુતજ્ઞાનમ્” ગ્રંથ જીર્ણોદ્ધાર પદ

વિવિધ તીર્થ કલ્પ

: દ્રવ્યસહાયક :

સંઘસ્થવિર પ.પૂ. બાપજી મ.સા.ના સમુદાયના
પ્રવચનપ્રભાવક પ.પૂ. આચાર્ય
શ્રી નરરત્નસૂરિજી મ.સા. ના આજ્ઞાવર્તિની
પ.પૂ. સાધ્વીજી શ્રી જયવંતાશ્રીજી મ.સા.ની પ્રેરણાથી
શ્રી આમોદ જૈન શ્વેતામ્બર મૂર્તિપૂજક સંઘ,
આમોદ (જી. ભરૂચ)ના જ્ઞાનખાતાના ઉપજમાંથી

: સંયોજક :

શાહ બાબુલાલ સરેમલ બેડાવાળા
શ્રી આશાપૂરણપાર્શ્વનાથ જૈન જ્ઞાનભંડાર
શા. વિમળાબેન સરેમલ જવેરચંદજી બેડાવાળા ભવન
હીરાજૈન સોસાયટી, સાબરમતી, અમદાવાદ-૩૮૦૦૦૫
(મો.) ૯૪૨૬૫૮૫૯૦૪ (ઓ.) ૨૨૧૩૨૫૪૩ (રહે.) ૨૭૫૦૫૭૨૦

સંવત ૨૦૬૬

ઈ.સ. ૨૦૧૦

सिंघी जैन ग्रन्थमाला

卐 ॥ ग्रन्थाङ्क १० ॥ 卐

श्रीजिनप्रभसूरिविरचित

विविध तीर्थकल्प

सिंधी जैन ग्रन्थमाला

जैन आगमिक, दार्शनिक, साहित्यिक, ऐतिहासिक, कथात्मक-इत्यादि विविधविषयगुम्फित
प्राकृत, संस्कृत, अपभ्रंश, प्राचीनगूर्जर, राजस्थानी आदि भाषानिबद्ध
बहु उपयुक्त पुरातनवाङ्मय तथा नवीन संशोधनात्मक
साहित्यप्रकाशिनी जैन ग्रन्थावलि ।

कलकत्तानिवासी स्वर्गीय श्रीमद् डालचन्दजी सिंधी की पुण्यस्मृतिनिमित्त
तत्पुत्र श्रीमान् बहादुरसिंहजी सिंधी द्वारा संस्थापित

मुख्य सम्पादक

जिन विजय

अधिष्ठाता, सिंधी जैन ज्ञानपीठ, शान्तिनिकेतन

सम्मान्य समासद-भाण्डारकर प्राच्यविद्या संशोधन मन्दिर पुना, और गुजरात साहित्यसभा अहमदाबाद;
भूतपूर्वाचार्य-गुजरात पुरातत्त्वमन्दिर अहमदाबाद; तथा अनेकानेक संस्कृत, प्राकृत, पाली,
प्राचीनगूर्जर आदि ग्रंथ संशोधक और सम्पादक ।

ग्रन्थांक १०

प्राप्तिस्थान

संचालक, सिंधी जैन ग्रन्थमाला.

शान्तिनिकेतन. (बंगाल)

श्रीजिनप्रभसूरिविरचित
विविध तीर्थकल्प

भिन्न भिन्न पाठभेद और विशेषनामानुक्रम समन्वित मूल ग्रन्थ; सरल और सारगर्भित
हिन्दी भाषान्तर; ऐतिहासिक और भौगोलिक वस्तु विवेचक अनेकानेक
टिप्पणियों द्वारा सुविवेचित; तथा सुविस्तृत प्रस्तावना समलङ्कित

सम्पादक

जिन विजय

जैन वाङ्मयाध्यापक, विश्वभारती.
शान्तिनिकेतन

प्रथम भाग

विविधपाठान्तर-विशेषनामानुक्रमादियुक्त मूलग्रन्थ

प्रकाशक

अधिष्ठाता, सिंधी जैन ज्ञानपीठ.
शान्तिनिकेतन. (बंगाल)

SINGHI JAINA SERIES

A COLLECTION OF CRITICAL EDITIONS OF MOST IMPORTANT CANONICAL, PHILOSOPHICAL,
HISTORICAL, LITERARY, NARRATIVE ETC. WORKS OF JAINA LITERATURE
IN PRĀKRIT, SANSKRIT, APABHRAMŚĀ AND OLD VERNACULAR
LANGUAGES, AND STUDIES BY COMPETENT
RESEARCH SCHOLARS.

FOUNDED

BY

ŚRĪMĀN BAHĀDUR SĪNGHJĪ SĪNGHĪ OF CALCUTTA

IN MEMORY OF HIS LATE FATHER

ŚRĪ DĀLCANDJĪ SĪNGHĪ.

GENERAL EDITOR

JINA VIJAYA

ADHISTHĀTĀ: SĪNGHĪ JAINA JÑĀNAPĪTHA, ŚĀNTINIKETAN.

HONORARY MEMBER OF THE BHANDARKAR ORIENTAL RESEARCH INSTITUTE OF POONA AND GUJRAT
SAHIYA SABHA OF AHMEDABAD; FORMERLY PRINCIPAL OF GUJRAT PURATATTVAMANDIR
OF AHMEDABAD; EDITOR OF MANY SANSKRIT, PRAKRIT, PALI, APABHRAMSHA,
AND OLD GUJRATI WORKS.

NUMBER 10

TO BE HAD FROM

SAÑGĀLAKA, SĪNGHĪ JAINA GRANTHAMĀLĀ
ŚĀNTINIKETAN. (BENGĀL)

VIVIDHA TĪRTHA KALPA

OF

JINAPRABHA SŪRI

CRITICALLY EDITED IN THE ORIGINAL SANSKRIT AND PRĀKRIT WITH VARIANTS;
HINDI TRANSLATION, NOTES AND ELABORATE INTRODUCTION ETC.

BY

JINA VIJAYA

SINGHI PROFESSOR OF JAINA CULTURE AT VISVABHĀRATĪ
ŚĀNTINIKETAN.

PART I

TEXT IN SANSKRIT AND PRĀKRIT WITH VARIANTS, AND AN
ALPHABETICAL INDEX OF ALL PROPER NAMES.

PUBLISHED BY

THE ADHISTHĀTĀ, SINGHĪ JAINA JÑĀNAPĪTHA
ŚĀNTINIKETAN. (BENGĀL)

V. E. 1990 1

First edition, One Thousand Copies.

[1934 A. D.

॥ सिंधीजैनग्रन्थमालासंस्थापकप्रशस्तिः ॥

अस्ति वङ्गाभिधे देशे सुप्रसिद्धा मनोरमा । मुशिदाबाद इत्याख्या पुरी वैभवशालिनी ॥
निवसन्त्यनेके तत्र जैना ऊकेशवंशजाः । धनाढ्या नृपसदृशा धर्मकर्मपरायणाः ॥
श्रीडालचन्द्र इत्यासीत् तेष्वेको बहुभाग्यवान् । साधुवत् सच्चरित्रो यः सिंधीकुलप्रभाकरः ॥
बाल्य एवागतो यो हि कर्तुं व्यापारविस्तृतिम् । कलिकातामहापुर्या धृतधर्मार्थनिश्चयः ॥
कुशाग्रया स्वबुद्ध्याव सदृत्था च सुनिष्ठया । उपाज्य विपुलां लक्ष्मीं जातो कोट्यधिपो हि सः ॥
तस्य मञ्जुकुमारीति सन्नारीकुलमण्डना । पतिव्रता प्रिया जाता शीलसौभाग्यभूषणा ॥
श्रीबहादुरसिंहाख्यः सद्गुणी सुपुत्रस्तयोः । अस्त्येष सुकृती दानी धर्मप्रियो धियांनिधिः ॥
प्राप्ता पुण्यवताऽनेन प्रिया तिलकसुन्दरी । यस्याः सौभाग्यदीपेन प्रदीप्तं यद्गुहाङ्गणम् ॥
श्रीमान् राजेन्द्रसिंहोऽस्ति ज्येष्ठपुत्रः सुशिक्षितः । यः सर्वकार्यदक्षत्वात् बाहुर्यस्य हि दक्षिणः ॥
नरेन्द्रसिंह इत्याख्यस्तेजस्वी मध्यमः सुतः । सनुर्वीरेन्द्रसिंहश्च कनिष्ठः सौम्यदर्शनः ॥
सन्ति त्रयोऽपि सत्पुत्रा आप्तभक्तिपरायणाः । विनीताः सरला भव्याः पितुर्मागीनुगाभिनः ॥
अन्येऽपि बहवश्चास्य सन्ति स्वप्तादिबान्धवाः । धनैर्जनैः समृद्धोऽयं ततो राजेव राजते ॥

अन्यच्च—

सरस्वत्यां सदासक्तो भूत्वा लक्ष्मीप्रियोऽप्ययम् । तत्राप्येष सदान्तरी तच्चित्रं विदुषां खलु ॥
न गर्वो नाप्यहंकारो न विलासो न दुष्कृतिः । दृश्यतेऽस्य गृहे कापि सतां तद् विस्मयास्पदम् ॥
भक्तो गुरुजनानां यो विनीतः सज्जनान् प्रति । बन्धुजनेऽनुरक्तोऽस्ति प्रीतः पोष्यगणेष्वपि ॥
देश-कालस्थितिज्ञोऽयं विद्या-विज्ञानपूजकः । इतिहासादिसाहित्य-संस्कृति-सत्कलाप्रियः ॥
समुन्नत्यै समाजस्य धर्मस्योत्कर्षहेतवे । प्रचारार्थं सुशिक्षाया व्ययत्येष धनं धनम् ॥
गत्वा सभा-समित्यादौ भूत्वाऽध्यक्षपदाङ्कितः । दत्त्वा दानं यथायोग्यं प्रोत्साहयति कर्मठान् ॥
एवं धनेन देहेन ज्ञानेन शुभनिष्ठया । करोत्ययं यथाशक्ति सत्कर्माणि सदाशयः ॥
अथान्यदा प्रसङ्गेन स्वपितुः स्मृतिहेतवे । कर्तुं किञ्चिद् विशिष्टं यः कार्यं मनस्यचिन्तयत् ॥
पूज्यः पिता सदैवासीत् सम्यग्-ज्ञानरुचिः परम् । तस्मात्तज्ज्ञानवृद्ध्यर्थं यतनीयं मया वरम् ॥
विचार्यैवं स्वयं चित्ते पुनः प्राप्य सुसम्मतिम् । श्रद्धास्पदस्वमित्राणां विदुषां चापि तादृशाम् ॥
जैनज्ञानप्रसारार्थं स्थाने शान्तिनिकेतने । सिंधीपदाङ्कितं जैनज्ञानपीठमतीष्ठिपत् ॥
श्रीजिनविजयो विज्ञो तस्याधिष्ठातृसत्पदम् । स्वीकर्तुं प्रार्थितोऽनेन शास्त्रोद्धारामिलाषिणा ॥
अस्य सौजन्य-सौहार्द-स्त्रैर्यौदार्यादिसद्गुणैः । वशीभूयाति मुदा येन स्वीकृतं तत्पदं वरम् ॥
तस्यैव प्रेरणां प्राप्य श्रीसिंधीकुलकेतुना । स्वपितृश्रेयसे चैषा ग्रन्थमाला प्रकाश्यते ॥
विद्वज्जनकृताल्हादा सच्चिदानन्ददा सदा । चिरं नन्दत्वियं लोके जिनविजयभारती ॥

विविधतीर्थकल्पसूचिः—सङ्ग्रहानुक्रमेण ।

१	शत्रुञ्जयतीर्थकल्प	.....	.....	पृ०	१	३३	प्रतिष्ठानपुरकल्प [२]	.....	.....	.....	५९
२	रैवतकगिरिकल्पसंक्षेप	.....	.....	.....	६	३४	प्रतिष्ठानपुराधिपतिसातवाहननृपचरित्र	.....	.....	.....	६१
३	उज्जयन्तस्तव	.....	.....	.....	७	३५	चम्पापुरीकल्प	.....	.....	.....	६५
४	उज्जयन्तमहातीर्थकल्प	.....	.....	.....	८	३६	पाटलिपुत्रनगरकल्प	.....	.....	.....	६७
५	रैवतकगिरिकल्प	.....	.....	.....	९	३७	श्रावस्तीनगरीकल्प	.....	.....	.....	७०
६	पार्श्वनाथकल्प	.....	.....	.....	११	३८	वाराणसीनगरीकल्प	.....	.....	.....	७२
	— स्तम्भनककल्प	.....	.....	.....	१३	३९	महावीरगणधरकल्प	.....	.....	.....	७५
७	अहिच्छत्रानगरीकल्प	.....	.....	.....	१४	४०	क्रोकावसतिपार्श्वनाथकल्प	.....	.....	.....	७७
८	अर्बुदाद्रिकल्प	.....	.....	.....	१५	४१	कोटिशिलातीर्थकल्प	.....	.....	.....	७८
९	मथुरापुरीकल्प	.....	.....	.....	१७	४२	वस्तुपाल-तेजःपालमन्त्रिकल्प	.....	.....	.....	७९
१०	अश्रावचोधतीर्थकल्प	.....	.....	.....	२०	४३	ढींपुरीतीर्थकल्प	.....	.....	.....	८१
११	वैभारगिरिकल्प	.....	.....	.....	२२	४४	ढींपुरीस्तव	.....	.....	.....	८४
१२	कौशाम्बीनगरीकल्प	.....	.....	.....	२३	४५	चतुरशीतिमहातीर्थनामसङ्ग्रहकल्प	.....	.....	.....	८५
१३	अयोध्यानगरीकल्प	.....	.....	.....	२४	४६	समवसरणरचनाकल्प	.....	.....	.....	८७
१४	अयापापुरी [संक्षिप्त] कल्प	.....	.....	.....	२५	४७	कुडुंगेश्वरनाभेयदेवकल्प	.....	.....	.....	८८
१५	कलिकुंड-कुर्कुटेश्वरकल्प	.....	.....	.....	२६	४८	व्याघ्रीकल्प	.....	.....	.....	९०
१६	हस्तिनापुरकल्प	.....	.....	.....	२७	४९	अष्टापदगिरिकल्प [२]	.....	.....	.....	९१
१७	सत्यपुरतीर्थकल्प	.....	.....	.....	२८	५०	हस्तिनापुरतीर्थस्तवन	.....	.....	.....	९४
१८	अष्टापदमहातीर्थकल्प [१]	.....	.....	.....	३१	५१	कन्यानायमहावीरकल्पपरिशेष	.....	.....	.....	९५
१९	मिथिलातीर्थकल्प	.....	.....	.....	३२	५२	कुल्याकस्थरूपभदेवस्तुति	.....	.....	.....	९७
२०	रत्नवाहपुरकल्प	.....	.....	.....	३३	५३	आमरकुण्ड पञ्चावतीदेवीकल्प	.....	.....	.....	९८
२१	अपापाबृहत्कल्प	.....	.....	.....	३४	५४	चतुर्विंशतिजिनकल्याणककल्प	.....	.....	.....	९९
२२	कन्यानायनीयमहावीरप्रतिमाकल्प	.....	.....	.....	४५	५५	तीर्थकरातिशयविचार	.....	.....	.....	९९
२३	प्रतिष्ठानपत्तनकल्प [१]	.....	.....	.....	४७	५६	पञ्चकल्याणक स्तवन	.....	.....	.....	१००
२४	नन्दीश्वरद्वीपकल्प	.....	.....	.....	४८	५७	कोल्लपाकमाणिक्यदेवतीर्थकल्प	.....	.....	.....	१०१
२५	काम्पिल्यपुरतीर्थकल्प	.....	.....	.....	५०	५८	श्रीपुर-अन्तरिक्षपार्श्वनाथकल्प	.....	.....	.....	१०२
२६	अणहिलपुरस्थितअरिष्टनेमिकल्प	.....	.....	.....	५१	५९	स्तम्भनककल्पशिलोच्छ	.....	.....	.....	१०४
२७	शंखपुरपार्श्वकल्प	.....	.....	.....	५२	६०	फलवर्द्धिपार्श्वनाथकल्प	.....	.....	.....	१०५
२८	नासिक्यपुरकल्प	.....	.....	.....	५३	६१	अम्बिकादेवीकल्प	.....	.....	.....	१०७
२९	हरिकंखीनगरस्थितपार्श्वनाथकल्प	.....	.....	.....	५५	६२	पञ्चपरमेष्ठिनमस्कारकल्प	.....	.....	.....	१०८
३०	कपर्दियक्षकल्प	.....	.....	.....	५६	६३	ग्रन्थसमाप्तिकथन	.....	.....	.....	१०९
३१	शुद्धदन्तीस्थितपार्श्वनाथकल्प	.....	.....	.....	५७		A. D. P. प्रतिगतपुष्पिकालेख	.....	.....	.....	११०
३२	अवन्तिदेशस्थ-अभिनन्दनदेवकल्प	.....	.....	.....	५७		A. सञ्ज्ञकादर्शप्रान्तस्थितकल्पानुक्रमणिका.	.....	.....	.....	

विविधतीर्थकल्पसूचिः—अकाराद्यनुक्रमेण ।

कल्यांक		पत्रांक	कल्यांक		पत्रांक
१	अणहिलपुरस्थित अरिष्टनेमिकल्प	[२६]....	५१	३३	नासिकयपुरकल्प [२८].... ५३
२	अपापापुरी (संक्षिप्त) कल्प	[१४]....	२५	३४	पाटलिपुत्रनगरकल्प [३६].... ६७
३	अपापाकृहकल्प	[२१]....	३४	३५	पार्श्वनाथकल्प [६].... ११
४	अयोध्यानगरीकल्प	[१३]....	२४		,, स्तम्भनकल्प १३
५	अंबुदाद्रिकल्प	[८]....	१५	३६	पञ्चकल्याणकस्तवन [५६].... १००
६	अवन्तिदेशस्थ अभिनन्दनदेवकल्प	[३२]....	५७	३७	पञ्चपरमेष्ठिनमस्कारकल्प [६२].... १०८
७	अश्रावबोधकल्प	[१०]....	२०	३८	प्रतिष्ठानपत्तनकल्प १ [२३].... ४७
८	अष्टापदमहातीर्थकल्प १	[१८]....	३१	३९	,, पुरकल्प २ [३३].... ५९
९	अष्टापदगिरिकल्प २	[४९]....	९१	४०	,, पुराधिपतिसातवाहननृप चरित्र [३४].... ६१
१०	अहिच्छत्रानगरीकल्प	[७]....	१४	४१	फलवर्द्धिपार्श्वनाथकल्प [६०].... १०५
११	आमरकुंडपञ्चावतीदेवीकल्प	[५३]....	९८	४२	मथुरापुरीकल्प [९].... १७
१२	अम्बिकादेवीकल्प	[६१]....	१०७	४३	महावीरगणधरकल्प [३९].... ७५
१३	उज्जयन्तमहातीर्थकल्प	[४]....	८	४४	मिथिलातीर्थकल्प [१९].... ३२
१४	उज्जयन्तस्तव	[३]....	७	४५	रत्नबाहपुरकल्प [२०].... ३३
१५	कन्यानयनीयमहावीरप्रतिमाकल्प	[२२]....	४५	४६	रैवतकगिरिकल्पसंक्षेप [२].... ६
१६	,, ,, कल्पपरिशेष	[५१]....	९५	४७	,, (द्वितीय) [५].... ९
१७	कपर्दियक्षकल्प	[३०]....	५६	४८	वस्तुपाल-तेजःपालमंत्रिकल्प [४२].... ७९
१८	कलिकुंड-कुर्कुटेश्वरकल्प	[१५]....	२६	४९	वाराणसीनगरीकल्प [३८].... ७२
१९	काम्पिल्यपुरतीर्थकल्प	[२५]....	५०	५०	वैभारगिरिकल्प [११].... २२
२०	कुडुंगेश्वरनाभेशदेवकल्प	[४७]....	८८	५१	व्याघ्रीकल्प [४८].... ९०
२१	कुल्यपाकस्थरूपभदेवस्तुति	[५२]....	९७	५२	शंखपुरपार्श्वकल्प [२७].... ५२
२२	कोकावसतिपार्श्वनाथकल्प	[४०]....	७७	५३	शत्रुञ्जयतीर्थकल्प [१].... १
२३	कोटिशिलातीर्थकल्प	[४१]....	७८	५४	शुद्धदन्तीस्थितपार्श्वनाथकल्प [३१].... ५७
२४	कोह्लपाकमाणिक्यदेवतीर्थकल्प	[५७]....	१०१	५५	श्रावस्तीनगरीकल्प [३७].... ७०
२५	कौशाग्नीनगरीकल्प	[१२]....	२३	५६	श्रीपुरअन्तरिक्षपार्श्वनाथकल्प [५८].... १०२
२६	चतुरशीतिमहातीर्थनामसङ्ग्रहकल्प	[४५]....	८६	५७	सत्यपुरतीर्थकल्प [१७].... २८
२७	चतुर्विंशतिजिनकल्याणककल्प	[५४]....	९९	५८	समवसरणरचनाकल्प [४६].... ८७
२८	चम्पापुरीकल्प	[३५]....	६५	५९	स्तम्भनकल्पशिलोच्छ [५९].... १०४
२९	द्वीपपुरीतीर्थकल्प	[४३]....	८१	६०	हरिकंखीनगरस्थितपार्श्वनाथकल्प [२९].... ५५
३०	द्वीपपुरीस्तव	[४४]....	८४	६१	हस्तिनापुरकल्प [१६].... २७
३१	तीर्थकरातिशयविचार	[५५]....	९९	६२	,, तीर्थस्तवन [५०].... ९४
३२	नन्दीश्वरद्वीपकल्प	[२४]....	४८		

प्रास्ताविक निवेदन ।

§ १. विविध तीर्थकल्प

श्रीजिनप्रभसूरि रचित कल्पप्रदीप—अथवा विशेषतया प्रसिद्ध **विविध तीर्थकल्प**—नामका यह ग्रन्थ जैन साहित्यकी एक विशिष्ट वस्तु है। ऐतिहासिक और भौगोलिक दोनों प्रकारके विषयोंकी दृष्टिसे इस ग्रन्थका बहुत कुछ महत्त्व है। जैन साहित्य-ही-में नहीं, समग्र भारतीय साहित्यमें भी इस प्रकारका कोई दूसरा ग्रन्थ अभी तक ज्ञात नहीं हुआ। यह ग्रन्थ, विक्रमकी १४ वीं शताब्दीमें, जैन धर्मके जितने पुरातन और विद्यमान प्रसिद्ध प्रसिद्ध तीर्थस्थान थे उनके सम्बन्धकी प्रायः एक प्रकारकी 'गार्ड-बुक' है। इसमें वर्णित उन उन तीर्थोंका संक्षिप्त रूपसे स्थानवर्णन भी है और यथाज्ञात इतिहास भी है।

§ २. ग्रन्थकार आचार्य

ग्रन्थकार अपने समयके एक बड़े भारी विद्वान् और प्रभावशाली जैन आचार्य थे। जिस तरह, विक्रमकी १७ वीं शताब्दीमें, मुगल सम्राट् अकबर बादशाहके दरबारमें जैन जगद्गुरु हीरविजय सूरिने शाही सन्मान प्राप्त किया था, उसी तरह जिनप्रभ सूरिने भी, १४ वीं शताब्दीमें तुघलक सुलतान महम्मद शाहके दरबारमें बड़ा गौरव प्राप्त किया था। भारतके मुसलमान बादशाहोंके दरबारमें, जैन धर्मका महत्त्व बतलानेवाले और उसका गौरव बढ़ानेवाले, शायद, सबसे पहले ये ही आचार्य हुए।

इनकी प्रस्तुत रचनाके अवलोकनसे ज्ञात होता है, कि इतिहास और स्थल-भ्रमणसे इनको बड़ा प्रेम था। इन्होंने अपने जीवनमें भारतके बहुतसे भागोंमें परिभ्रमण किया था। गुजरात, राजपूताना, मालवा, मध्यप्रदेश, बराह, दक्षिण, कर्णाटक, तेलंग, विहार, कोशल, अवध, युक्तप्रान्त और पंजाब आदिके कई पुरातन और प्रसिद्ध स्थानोंकी उन्होंने यात्रा की थी। इस यात्राके समय, उस उस स्थानके बारेमें, जो जो साहित्यगत और परंपराश्रुत बातें उन्हें ज्ञात हुईं उनको इन्होंने संक्षेपमें लिपिबद्ध कर लिया और इस तरह उस स्थान या तीर्थका एक कल्प बना दिया। और साथ-ही-में, ग्रन्थकारको संस्कृत और प्राकृत दोनों भाषाओंमें, गद्य और पद्य दोनों ही प्रकारसे, ग्रन्थरचना करनेका एकसा अभ्यास होनेके कारण, कभी कोई कल्प इन्होंने संस्कृत भाषामें लिख लिया तो कोई प्राकृतमें; और इसी तरह कभी किसी कल्पकी रचना गद्यमें कर ली तो किसीकी पद्यमें। किसी एक स्थानके बारेमें पहले एक छोटीसी रचना कर ली और फिर पीछेसे कुछ अधिक वृत्त ज्ञात हुआ, और वह लिपिबद्ध करने जैसा प्रतीत हुआ, तो उसके लिये परिशिष्टके तौर पर और एक कल्प या प्रकरण लिख लिया गया। इस प्रकार भिन्न भिन्न समयमें और भिन्न भिन्न स्थानोंमें, इन कल्पोंकी रचना होनेसे, इनमें किसी प्रकारका कोई क्रम नहीं रह सका।

§ ३. ग्रन्थरचनाकी कालावधि

ग्रन्थकी इस प्रकार खण्डशः रचना होते रहनेके कारण सारे ही संग्रहके संपूर्ण होनेमें बहुत दीर्घ समय व्यतीत हुआ मालूम देता है । कमसे कम ३० से अधिक वर्ष जितना काल लगा हुआ होगा । क्यों कि, जिन कल्पोंमें रचनाका समय-सूचन करनेवाला संवत् आदिका उल्लेख है, उनमें सबसे पुराना संवत् १३६४ मिलता है जो वैभारगिरिकल्प [क्र० ११, पृ० २३] के अन्तमें दिया हुआ है । ग्रन्थकारका किया हुआ ग्रन्थकी समाप्तिका सूचक जो अन्तिमोल्लेख है, उसमें संवत् १३८९ का निर्देश है । इससे २५ वर्षोंके जितने कालका सूचन तो, स्वयं ग्रन्थके इन दो उल्लेखोंसे ही ज्ञात हो जाता है; लेकिन वैभारगिरि कल्पके पहले भी कुछ कल्पोंकी रचना हो गई थी, और संवत् १३८९ के बाद भी कुछ और कल्प या कृति अवश्य बनी थी, जिसका कुछ स्पष्ट सूचन ग्रन्थगत अन्यान्य उल्लेखोंसे होता है । इसी कारणसे, ग्रन्थ-समाप्ति-सूचक जो कथन है वह, किसी प्रतिमें तो कहीं मिलता है और किसीमें कहीं । और यही कारण, प्रतियोंमें कल्पोंकी संख्याका न्यूनाधिकत्व होनेमें भी है ।

§ ४. ग्रन्थगत विषय-विभाग

इस ग्रन्थमें, भिन्न भिन्न विषय या स्थानोंके साथ सम्बन्ध रखनेवाले सब मिला कर ६०-६१ कल्प या प्रकरण हैं । इनमें से, कोई ११-१२ तो स्तुति-स्तवनके रूपमें हैं, ६-७ चरित्र या कथाके रूपमें हैं, और शेष ४०-४१, न्यूनाधिकतया, स्थानवर्णनात्मक हैं । पुनः, इन स्थानवर्णनात्मक कल्पोंमेंसे, चतुरशीति महातीर्थनामसंग्रह जो कल्प [क्रमांक ४५] है उसमें तो प्रायः सभी प्रसिद्ध और ज्ञात तीर्थस्थानोंका मात्र नाम-निर्देश किया गया है । पार्श्वनाथकल्प [क्र० ६] में पार्श्वनाथके नामसे सम्बद्ध ऐसे कई स्थानोंका उल्लेख है । उज्जयन्त अर्थात् रैवतगिरिका वर्णन करने वाले भिन्न भिन्न ४ कल्प [क्र० २-३-४-५] हैं । स्तंभनक तीर्थ और कन्यानयमहावीर तीर्थके सम्बन्धमें दो दो कल्प हैं । इस प्रकार, अन्य विषय वाले तथा पुनरावृत्ति वाले जितने कल्प हैं उनको छोड़ कर, केवल स्थानोंकी दृष्टिसे विचार किया जाय तो, इस ग्रन्थमें कुछ कोई ३७-३८ तीर्थ या तीर्थभूत स्थानोंका, कुछ इतिहास या स्थानपरिचय-गर्भित वर्णन दिया हुआ मिलता है ।

§ ५. स्थानोंका प्रान्तीय विभाग

यदि इन सब स्थानोंको प्रान्त या प्रदेशकी दृष्टिसे विभक्त किये जाय तो इनका पृथक्करण कुछ इस प्रकार होगा—

गूजरात और काठियावाड

- शत्रुंजयमहातीर्थ [क्र० १]
- उज्जयन्त (रैवतगिरि) तीर्थ [क्र० २-३-४-५]
- अश्रावबोधतीर्थ [क्र० १०]
- स्तंभनकपुर [क्र० ६, ५९]
- अणहिलपुरस्थित अरिष्टनेमि [क्र० २६]
- „ कोकावसति [क्र० ४०]
- शंखपुरतीर्थ [क्र० २७]
- हरिकंखीनगर [क्र० २९]

युक्तप्रान्त और पंजाब

- अहिच्छत्रपुर [क्र० ७]
- हस्तिनापुर [क्र० १६, ५०]

राजपूताना और मालवा

- अर्बुदाचलतीर्थ [क्र० ८]
- सत्यपुरतीर्थ [क्र० १७]
- शुद्धदन्तीनगरी [क्र० ३१]
- फलवर्द्धितीर्थ [क्र० ६०]
- ढीपुरीतीर्थ [क्र० ४३-४४]
- कुडुंगेश्वरतीर्थ [क्र० ४७]
- अभिनन्दनदेवतीर्थ [क्र० ३२]

अवध और बिहार

- वैभारगिरि [क्र० ११]
- पावा या अपापापुरी [क्र० २१, १४]
- पाटलीपुत्र [क्र० ३६]

ढिही या दिही [क्र० ५१]

मधुरा [क्र० ९]

बाराणसी [क्र० ३८]

कौशांबी [क्र० १२]

चंपापुरी [क्र० ३५]

कोटिशिला [क्र० ४१]

कलिकुंडकुर्कुदेश्वर [क्र० १५]

मिथिला [क्र० १९]

रत्नपुर [क्र० २०]

कांपिल्यपुर [क्र० २५]

अयोध्यापुरी [क्र० १३]

श्रावस्तीनगरी [क्र० ३७]

दक्षिण और बराड

नासिक्यपुर [क्र० २८]

प्रतिष्ठानपत्तन [क्र० २३]

अन्तरिक्षपार्श्वतीर्थ [क्र० ५८]

कर्णाटक और तेलंगण

कुल्यपाक माणिक्यदेव [क्र० ५२, ५७]

आमरकुंड पद्मावती [क्र० ५३]

कन्यानयमहावीर [क्र० २२, ५१]

§ ६. विस्तृत विवेचन दूसरे भागमें

ग्रन्थगत इन सब स्थानोंका विस्तृत परिचय, इतिहास और हिंदी भाषान्तर आदि दूसरे भागमें देनेका हमारा संकल्प है। ग्रन्थकारका विशेष परिचय भी वहीं दिया जायगा। अतः यहां पर अधिक लिखना अनावश्यक होगा।

§ ७. प्रतियोंका परिचय

प्रस्तुत आवृत्तिके संशोधन और सम्पादन करनेमें हमने जिन पुरातन हस्तलिखित प्रतियोंका उपयोग किया है उनका परिचय इस प्रकार है—

A प्रति—अहमदाबादके डेलके नामसे प्रसिद्ध जैन उपाश्रयमें संरक्षित ग्रन्थ भाण्डारकी प्रति। पत्र संख्या ५८। इस प्रतिमें सब कल्पोंका पूरा संग्रह है। कलिकुंड-कुर्कुदेश्वर नामका कल्प—प्रस्तुत आवृत्तिका क्रमांक १५—दो दफह लिखा हुआ है। प्रतिकी लिखावट साधारण ढंगकी है और पाठ-शुद्धि भी प्रायः साधारण ही है। हमने जितनी प्रतियोंका संग्रह किया उनमें यह सबसे पुरानी है। विक्रम संवत् १४६६ में यह लिखी गई है। इसके अंतमें जो पुष्पिका लेख है वह पृष्ठ १३५ पर मुद्रित है। उससे ज्ञात होता है कि 'श्रीमालीवंशमें पैदा होनेवाले देवा व्ययहारी और उसकी पत्नी हासलदेवीके मांडण, पद्मसिंह और मालदेव नामके तीन पुत्रोंने अपने माता-पिताके श्रेयोऽर्थ इस ग्रंथकी यह प्रति लिखवाई।' इस प्रतिके अंतिम पृष्ठ पर ग्रन्थगत सब कल्पोंकी सूची भी लिखी हुई है जो अन्य किसी प्रतिमें उपलब्ध नहीं होती।

B प्रति—उक्त भाण्डारकी दूसरी प्रति, जिसकी पत्र संख्या ३८ है। इस प्रतिमें कुल २९ कल्प लिखे हुए मिलते हैं। प्रस्तुत आवृत्तिके क्रमांक १४, १९, २३, २५, २९, ३१ से ३३, और ३५ से ५८ तकके कल्प इसमें अनुपलब्ध हैं। ग्रन्थकी समाप्तिका सूचक जो कथन है वह भी इसमें अनुलिखित है। प्रतिकी लिखावट सुंदर है और पाठ भी कुछ अधिक शुद्ध है। अंतमें लिखने-लिखाने वालेका कोई निर्देश नहीं है। 'शुभं भवतु श्रीश्रमण-संघस्य ॥ श्री ॥' इतना ही उल्लेख किया हुआ है। इससे प्रतिके लिखे जानेके समयका कोई सूचन नहीं मिलता। पत्रोंकी स्थिति देखते हुए अनुमान किया जा सकता है कि प्रायः ४०० वर्ष जितनी पुरानी यह अवश्य होगी।

C प्रति—इसी भाण्डारगारमें की तीसरी प्रति। पत्र संख्या ४१। इसमें कुल मिला कर ५२ कल्प लिखे हुए हैं। इसका प्रारंभ उज्जयंततीर्थकल्प—इस आवृत्तिके ४ थे कल्प—से होता है। पहले तीन कल्प इसमें बिल्कुल

ही नहीं हैं। बीचमें, **अपापावृहत्कल्प**, जो इस ग्रंथमें सबसे बड़ा कल्प है, वह भी नहीं है। तदुपरान्त, **चतुरशीति महातीर्थनामसंग्रहकल्प** (क्रमांक ४५) और **अष्टापदगिरिकल्प** (क्रमांक ४९) भी इसमें सम्मिलित नहीं है। ग्रंथकारका किया हुआ ग्रंथ समाप्ति-सूचक जो कथन है, वह इस प्रतिमें, **व्याघ्रीकल्प** (क्रमांक ४८) के अन्तमें—प्रति पत्र ३६ की प्रथम पृष्ठपर—लिखा हुआ है। उसके बाद फिर **हस्तिनापुर स्तवन** आदि कल्प लिखे गये हैं (—द्रष्टव्य कोष्ठक)। इस प्रतिके कल्पक्रमसे, इस बातका कुछ आभास मिल सकता है कि यह ग्रंथ किस क्रमसे बना हुआ होगा। इसके अक्षर सुन्दर, और स्पष्ट है। पाठ भी बहुत कुछ शुद्ध है। अंतमें लिखने-लिखाने वालेका कोई निर्देश नहीं है। सम्भवतः यह भी चार सौ वर्ष जितनी पुरानी होगी।

D प्रति—उसी स्थानकी ४ थी प्रति। पत्र संख्या ४५। अक्षर अच्छे और सुवाच्य हैं परंतु पाठ साधारण है। इसमें कोई ३२ प्रकरण लिखे हुए हैं। इसका प्रारंभ **मथुराकल्प** (क्रमांक ९) से, और अंत **कोकावसतिपार्श्वनाथकल्प** (क्रमांक ४०) से होता है। इस प्रकार इसमें आविके ८ और अंतके २१ कल्प या प्रकरण नहीं हैं, अतः यह एक प्रकारका अपूर्ण संग्रह है। इस प्रतिमें भी लिखने-लिखाने वालेका कोई पुष्पिका लेख नहीं है; इससे यह नहीं ज्ञात हो सकता कि यह प्रति कब लिखी गई है। परंतु, इसके अंतमें जो ५ पद्योंका एक छोटासा प्रशस्ति-लेख, जो कि पीछेसे लिखा गया मालूम देता है, उससे इतना ज्ञात हो सकता है कि विक्रम संवन्की १७ वीं शताब्दीके शेष चरणके पहले यह कभी लिखी गई होगी। इस प्रशस्ति-लेखसे विदित होता है कि—अकबर बादशाहने जिनको जगद्गुरुका पद प्रदान किया उन आचार्य हीरविजय सूरिके शिष्य आचार्य विजयसेनके पट्टधर आचार्य विजयतिलक सूरिके समयमें, विजयसेन सूरि-ही-के शिष्य रामविजय विबुधने, जो हैंमव्याकरण, काव्यप्रकाश आदि शास्त्रोंके निष्णात पंडित थे, इस प्रतिको उस ज्ञानभंडारमें स्थापित की, जिसमें पंद्रह लाख पुस्तकें संगृहीत की गई थीं।

Pa प्रति—पूनाके भाण्डारकर प्राच्यविद्यासंशोधन मन्दिरमें संरक्षित राजकीय-ग्रंथ-संग्रहकी ६२ पत्र वाली प्रति। यह प्रति संपूर्ण है और इसमें A प्रतिके समान ही सब कल्पोंका संग्रह है। सिर्फ **पंचकल्याणकस्तवन** (क्रमांक ५६) जो सोमसूरिकी कृति है, वह इसमें नहीं है। इस प्रकार इसमें कुल ५८ प्रकरण उपलब्ध हैं। **कलिकुंड-कुर्कुदेश्वर** नामका कल्प (क्रमांक १५) इसमें भी A प्रतिके समान दो दफह लिखा हुआ है। ग्रन्थ-समाप्ति-सूचक कथन इसमें **अष्टापदकल्प** (क्रमांक ४९) के अन्तमें—पृष्ठ ५३ की दूसरी पृंठी पर—लिखा हुआ है। इसके बाद फिर **हस्तिनापुरतीर्थस्तवन** आदि प्रकरण लिखे हुए हैं। अन्तमें फिर कोई दूसरा निर्देश नहीं है। लिपिकारने “सं० १५२७ वर्षे आषाढ स्रदि ७ गुरौ सर्वत्र संख्या अलावा ग्रंथाग्रं ३६०२५ संख्या ॥ श्रीरस्तु ॥ शुभं भवतु ॥ कल्याणमस्तु ॥” इस प्रकारका उल्लेख किया है जिससे यह प्रति कब लिखी गई इसका मात्र सूचन मिलता है। इसकी लिखावट अच्छी और स्पष्ट है। पाठ भी प्रायः बहुत कुछ शुद्ध मिलता है।

Pb प्रति—यह प्रति भी पूनाके उक्त संग्रहकी है। इसकी पत्र संख्या ८५ है। इसमें आदिसे लेकर ५५ वें क्रमांक तकके प्रकरणोंका संग्रह है, और इसी क्रममें है। अन्तके ५ कल्प इसमें नहीं हैं। ग्रन्थ-समाप्ति-सूचक जो कथन है वह इसमें दो जगह लिखा हुआ मिलता है। एक तो Pa प्रतिकी तरह **अष्टापदकल्प** (क्रमांक ४९) के अंतमें—पत्र ७८ की द्वितीय पृंठी पर—और दूसरा अन्तिम पत्र पर, जहां **कल्याणकस्तवन** समाप्त

† इन पंद्रह लाख पुस्तकोंसे मतलब पंद्रह लाख श्लोकका मालूम देता है; न कि पंद्रह लाख प्रतियों या पोथियोंका। रामविजय विबुधने अपने परिश्रमसे एक ऐसा ज्ञानभंडार स्थापित किया था जिसमें जितने ग्रंथ या प्रतियां थीं उनकी सब श्लोक संख्या, गिनने पर पंद्रह लाख जितनी होती थी। शायद यह भंडार पाटणमें था।

होता है । प्रति है तो पुरातन; लेकिन अन्तमें समय इत्यादिका सूचक कोई उद्देश न होनेसे निश्चयात्मक कुछ नहीं कहा जा सकता । यह प्रति बिल्कुल बेपर्वाईसे लिखी गई प्रतीत होती है । लिपिकार कोई नया सिखाऊ और अपठित मालूम देता है । उसको पुरानी लिपिका बहुत कम परिचय है । संस्कृत-प्राकृत भाषाका उसको किञ्चित् भी ज्ञान नहीं है । भाषानभिज्ञताके कारण आकृतिसाम्यवाले अक्षरोंकी नकल करनेमें वह वारंवार गलती करता है और एक अक्षरकी जगह दूसरा अक्षर लिख डालता है । कहीं तीर्थराज के स्थान पर नीर्घराज लिख देता है तो कहीं तत्र की जगह तव या नव बना देता है । ५ वें प्रकरणका पहला पद पच्छिमदिसाए है जिसको उसने एत्थिमहिसाण लिखा है—प का ए, च्छि का तिथि, दि का हि और ए का ण में परिवर्तन कर ६ अक्षर वाले एक ही पदमें ४ अक्षर उसने बदल दिये हैं । कहीं द्रष्टव्य की जगह द्रव्य और गंतव्य की जगह गठ्य लिख कर शब्दके बीचके अक्षर ही उडा देता है, तो कहीं अनुस्वारको आगे पीछे लिख कर एतं रचयां का एतरंचयां बना डालता है । किस अक्षरका कौन काना है और कौन मात्रा है इसका भी उसको ठीक ठीक खयाल नहीं रहता; इस लिये अवरजेकी जगह अवराज कर देता है और पात्रके बदले पत्रे लिख लेता है । इस तरह लिपिकर्ताके अज्ञानके कारण इस प्रतिका पाठ बहुत जगह भ्रष्ट हो गया है । हमने इसका उपयोग प्रायः वहीं किया है जहां और और प्रतियोंमें खास सन्देह उत्पन्न हुआ है । पंचकल्याणक स्तवन, जो सोमसूरिकी कृति है, Δ प्रतिके सिवा इसी प्रतिमें उपलब्ध है । उसका पाठ निश्चित करनेमें इसीका सहाय मिले ।

P प्रति—पूनावाले उसी संग्रहमेंकी एक तीसरी प्रति जिसकी पत्रसंख्या ३२ है । इस प्रतिमें कुल ४८ कल्प लिखे हुए हैं । इसमें पंचपरमेष्ठिनमस्कार नामका जो कल्प है वह ऊपरवाली और और प्रतियोंमें नहीं मिलता । यह कल्प इसमें चतुरशीनि तीर्थनामसंग्रहकल्पके अन्तमें—पत्र २६ की पहली पंठी पर—लिखा हुआ है । हमने इसको परिशिष्टके रूपमें सबके अन्तमें रखा है । इसके सिवा इस संग्रहका जो क्रम है वह सब प्रतियोंसे भिन्न है । कई कल्प, अन्यान्य प्रतियोंके हिसाबसे, आगे-पीछे लिखे हुए हैं । उदाहरणके लिये, अन्य सब प्रतियोंमें उज्जयन्तस्तवका क्रमांक ३ रा है, इसमें उसका ५ वां है । इसके बाद ही अंबिकाकल्प लिखा हुआ है जो A B और Pa प्रतिमें सबके अन्तमें दिया हुआ है । अंबिकाकल्पके बाद कपर्दिशक्षकल्प लिखा गया है जिसका क्रमांक अन्यान्य प्रतियोंके मुताबिक ३० वां है । अर्बुदकल्प जिसका क्रमांक अन्य संग्रहानुसार ८ वां है उसका इसमें ३८ वां है । इस प्रकार प्रायः बहुतसे कल्प इसमें आगे-पीछे लिखे हुए हैं । संपूर्ण तालिका कोष्टकमें दी गई है जिससे जिज्ञासु पाठक मिलान कर सकते हैं । वस्तुपाल-तेजःपालमन्त्रिकल्प (क्रमांक ४२) इसमें लिखा हुआ नहीं है लेकिन उसके स्थानपर, उस कल्पमें जो अन्तमें ३ श्लोक लिखे हुए हैं [देखो पृष्ठ ० ८०, पंक्ति १८-२०] वे इसमें दिये हुए हैं । अन्तरिक्षपार्श्वनाथकल्प अन्यान्य संग्रहोंमें प्राकृत भाषामें लिखा हुआ है, इसमें उसका संस्कृत रूपान्तर है । इसी तरह हरीकंखीनगरस्थितपार्श्वनाथकल्प (क्रमांक २९) का भी इसमें संस्कृत भाषान्तर दिया हुआ है । इस कल्पके अन्तमें लिखा है कि—

इति श्री [हरि] कंखीनगरमंडनश्रीपार्श्वनाथकल्पः प्रभुश्रीजिनप्रभसूरिभिः कृतयो (?) प्राकृते । न वा० गुणक [ल ?] श श्रीराजगच्छीय संस्कृते मज्झधन (?) ॥ (पत्र १३, पंठी २, पंक्ति १९-२०)

इस अशुद्धिबहुल पंक्तिका तात्पर्यार्थ यह मालूम देता है, कि राजगच्छीय वा० (वाचक) गुणक [ल] श नामके किसी पंडितने, जिनप्रभसूरिकृत प्राकृत कल्पको संस्कृतमें बनाया । इससे प्रतीत होता है कि उक्त अन्तरिक्षपार्श्वनाथकल्पको भी उसीने संस्कृतमें रूपान्तरित किया होगा । क्यों कि ये दोनों कल्प इस प्रतिमें एक

साथ लिखे हुए हैं । इस संग्रहमें १५, १६, १८, ३३, ३४, ४२, ४६, ५१ से ५६ तक—इस प्रकार १३ कल्प अनुपलब्ध हैं ।

यद्यपि इस प्रतिमें कल्पोंका क्रम, अन्य सब प्रतियोंसे भिन्न प्रकारका है; तथापि वह कुछ अधिक संगत मालूम देता है । गिरनार अर्थात् उज्जयंत अथवा रैवतक पर्वतसे संबंध रखनेवाले जो ४ कल्प प्रस्तुत ग्रन्थमें हैं, वे जिस क्रमसे इस प्रतिमें लिखे गये हैं वह क्रम अधिक ठीक लगता है । उन्हींके बाद इसमें अंबिकादेवीका कल्प है जिसका भी सम्बन्ध एक प्रकारसे रैवतक पर्वतके साथ होनेसे, उसका यह स्थान ठीक सम्बन्धयुक्त मालूम देता है । अम्बिकाकल्पके बाद ही जो कपर्दीयक्षकल्प लिखा हुआ है वह भी उचित स्थानस्थित दिखाई दे रहा है । बल्कि इस कल्पके अन्तमें तो ग्रन्थकारका कथन भी इस बातको सूचित करता है कि उन्होंने अम्बादेवी और कपर्दीयक्ष, इस कल्पयुगकी (देखो पृष्ठ ५६ का अन्तिम उल्लेख) एक साथ रचना की । ऐसा उल्लेख होने पर भी ये दोनों कल्प, और सब प्रतियोंमें क्यों भिन्न-क्रममें लिखे गये मिलते हैं इसका कोई कारण समझमें नहीं आता । उसमें भी अम्बिकाकल्प तो बिल्कुल ग्रन्थके अन्तमें जा पडा है जिससे बहुतसी प्रतियोंमें तो वह अनुद्धिखित ही रह जाता है । इसी तरह क्रमांक २६ और ४० वाले कल्प इस प्रतिमें साथ साथ लिखे हुए मिलते हैं जो अधिक यथास्थित कहे जा सकते हैं । क्यों कि दोनोंका स्थान एक ही (पाठण) है । सबके अन्तमें कन्यानयनीयमहावीरप्रतिमाकल्प (क्रमांक २२) रखा है और उसके अंतमें ग्रन्थ-समाप्तिसूचक कथन दिया है—सो भी एक प्रकारसे सम्बन्धयुक्त दिखाई देता है ।

इस प्रतिमें जिन कल्पोंका संग्रह है उनके अवलोकनसे मालूम देता है कि प्रायः मुख्य मुख्य कल्प इसमें सब आगये हैं । जो इसमें संगृहीत नहीं है उनमें कलिकुंडकुटेश्वर (१५), हस्तिनापुर (१६), प्रतिष्ठानपुर (३३), सातवाहनचरित्र (३४), वस्तुपाल-तेजःपाल (४२), कन्यानयनीयपरिशेष (५१) और अमरकुंडपद्मावती (५३) नामके कल्प कुछ महत्त्वके हैं । बाकीके कल्प तो नाम मात्रके कल्प हैं । वास्तवमें वे तो स्तुति-स्तोत्र हैं जिनका ग्रन्थगत उद्देश्यके साथ कोई खास सम्बन्ध नहीं है । इससे यह ज्ञात होता है कि जिसने इस प्रतिको तैयार किया है उसने कुछ विचारपूर्वक प्रयत्न किया है । इस प्रयत्नका कर्ता कौन है उसका कोई निर्णायक उल्लेख नहीं प्राप्त होता । क्या जिस राजगच्छीय वाचक गुणकलश (?) ने उक्त दो कल्पोंका संस्कृत रूपांतर करनेका प्रयत्न किया है उसीने तो यह संग्रह इस क्रममें नहीं प्रथित किया हो ? ।

इस प्रति के अक्षर यद्यपि स्पष्ट और सुवाच्य हैं तथापि पाठशुद्धि कोई विशेष उल्लेखयोग्य नहीं है । हां, कहीं कहीं इसका पाठ, अन्य प्रतियोंकी अपेक्षा अधिक उपयुक्त मिल जाता है जो सन्दिग्ध स्थानमें ठीक मदद-गार हो जाता है ।

प्रतिके अन्तमें जो पुष्पिकालेख है उससे विदित होता है कि—संवत् १५६९ के आपाढ महिनेमें—सुदि १ सोमवार और पुनर्वसुनक्षत्रवाले दिनको—वैरिसिंहपुरके रहनेवाले श्रीमाली ज्ञातिके बहकटा गोत्रीय महं० जिणदत्तके पुत्र, महं० भाजाके पुत्र, महं० रायमल नामक श्रावकने इस ग्रन्थको लिखवा कर, खरतर गच्छके आचार्य श्रीजिनभद्र सूरिके शिष्य आचार्य श्रीजिनचंद्र सूरिके शिष्य आचार्य श्रीजिनेश्वर सूरिके शिष्य वाचक साधुकीर्ति गणीको समर्पित किया । यह पुष्पिकालेख ग्रन्थान्तमें, पृष्ठ ११० पर, मुद्रित है ।

Po प्रति- उपर्युक्त स्थानमेंकी एक चौथी प्रति । इसकी पत्र संख्या २४ है । यह एक अपूर्ण संग्रह है । इसका प्रथम पत्र है उस पर ३० का क्रमांक लिखा हुआ है । ३० से लेकर ५३ तकके पत्रे इसमें उपलब्ध हैं । इसका प्रारंभ चम्पापुरीकल्प (क्रमांक ३५) से होता है, और समापन कन्यानयनीयमहावीरप्रतिमाकल्प (क्र० २२) के साथ होता है । इसमें सब मिलाकर १६ कल्प लिखे हुए हैं और उनका क्रम इस प्रकार है—

१ चम्पापुरीकल्प	९ दीपुरीस्तोत्र
२ पाटलीपुत्रपुरकल्प	१० नन्दीश्वरकल्प
३ वाणारसी नगरीकल्प	११ महावीरगणधरकल्प
४ मन्त्रिद्वयकल्प, (मात्र ३ श्लोक)	१२ चतुरशीति तीर्थनामसंग्रहकल्प
५ कुडुंगेश्वरनाभयकल्प	१३ पंचपरमेष्ठिनमस्कारकल्प
६ अर्बुदकल्प	१४ रत्नवाहपुरकल्प
७ अभिनन्दनदेवकल्प	१५ पावापुरीकल्प (बृहत्)
८ प्रतिष्ठानपुरकल्प (स्तोत्र)	१६ कन्यानयनीयमहावीरकल्प

इस क्रमके देखनेसे ज्ञात होता है कि, सिर्फ पहले कल्पको छोड़ कर, बाकी के १५ ही कल्प, ठीक उसी क्रममें लिखे हुए हैं, जिस तरह उपर्युलिखित P प्रतिमें लिखे हुए हैं । १ से २८ तकके पत्र अनुपलब्ध होनेसे, इस संग्रहमें कुल कितने कल्प होंगे और वे सब किस क्रममें होंगे, उसका कुछ निर्णय नहीं किया जा सकता और निश्चयात्मक रूपसे यह भी नहीं कहा जा सकता कि यह संग्रह ठीक P संग्रह-ही-का अनुसरण करनेवाला है । ग्रन्थ-समाप्ति-सूचक कथन इसमें अन्तिम कल्पके अन्तमें लिखा हुआ है । लेकिन लिखावट और अक्षरोंके देखनेसे मालूम पड़ता है कि यह कल्प—जो दो पत्रोंमें है—पीछेसे लिख कर इस प्रतिमें मिलाया गया है । क्यों कि असल लिपिकर्ताने अपनी यह प्रति ५१ वें पत्रमें समाप्त कर दी है और उसका सूचक पुष्पिकालेख भी अन्तमें इस तरह लिख दिया है—

॥ समाप्तः श्रीअपापाकल्पः । श्रीदीपोत्सवकल्पश्च ॥ संवत् १५०५ वर्षे फागुणवदि ११ गुरौ ।
धंधूकानगरस्थाने वा० धर्मसुंदर गणिना ल(लि)खितं ॥

इस प्रतिमें दो-तीन तरह की लिखावट दिखाई देती है; इससे मालूम होता है कि दो-तीन व्यक्तियोंने मिल कर इसे लिखा है । पाठशुद्धि साधारण है ।

II प्रति—पूना ही के उक्त संग्रहमेंकी पांचवीं प्रति जिसमें केवल एक अपापाबृहत्कल्प (क० २०) लिखा हुआ है । प्रति पुरातन और अच्छी है । लिखे जानेके समयका कोई उल्लेख नहीं है, लेकिन 'ऋषि भरमा—ऋषि मोकाके पढनेके लिये मुनि चांपाने पीडरवाडा ग्राममें इस प्रतिको लिखा' इतना पता अन्तिम पुष्पिका-लेखसे जरूर लगता है ।

§ ८. पाठभेद-संग्रहकी पद्धति

पाठभेदोंके संग्रह करनेकी हमारी जो पद्धति है उसका परिचय हमने प्रबन्धचिन्तामणिके प्रथम भागकी प्रस्तावनामें कुछ दे दिया है । इस ग्रन्थमें भी हमने उसी पद्धतिका अनुसरण किया है । व्याकरण या शब्दके स्वरूपकी दृष्टिसे जो जो पाठ हमें शुद्ध मालूम देते हैं उन्हें हम पाठभेदके रूपमें संगृहीत कर लेते हैं । लिपिकर्ताओंकी अज्ञानता अथवा अनवधानताके कारण जो अगणित शब्द-अशुद्धियां जहां तहां प्रतियोंमें दृष्टिगोचर होती रहती हैं उन सबका संचय कर, ग्रन्थकी केवल पाद-टिप्पणियोंका कलेवर बढ़ाना हम निरर्थक समझते हैं ।

§ ९. तीर्थकल्पकी प्रसिद्धि

स्वर्गीय प्रोफेसर पी. पीटर्सनने, बम्बई इलाखेमें संस्कृत ग्रन्थोंका अन्वेषण कर उस विषयकी जो ६ रिपोर्ट पुस्तकें लिखीं, उनमेंकी ४ थी रिपोर्टमें, जिनप्रभसूरि रचित इस तीर्थकल्पका उन्होंने कुछ परिचय दिया और

कल्पोंकी नामावली प्रकाशित की* ; तबसे इतिहासान्वेषक विद्वानोंका लक्ष्य इस ग्रन्थकी और आकर्षित हुआ । स्वर्गवासी शंकर पाण्डुरंग पण्डित एम्. ए. ने स्वसम्पादित गउडवहो नामक प्राकृत काव्य-ग्रन्थकी प्रस्तावनामें, तीर्थकल्पगत मथुराकल्पमेंसे आमराज और वप्पभट्टी सूरिके सम्बन्धका एक उल्लेख उद्धृत किया । तदनन्तर, प्रवर पुरातत्त्ववेत्ता डॉ. जी. व्युह्रने, मथुराके जैन शिला-लेखोंका सम्पादन और विवेचन करते समय, इस ग्रन्थका साद्यन्त अवलोकन किया और उसीके सिलसिलेमें मथुराकल्पपर एक स्वतंत्र निबन्ध लिखकर, वह मूल कल्प, उसके अंग्रेजी भाषान्तरके साथ, विष्णा (आस्ट्रिया) से प्रकट होनेवाले प्राच्यविद्याविषयक राजकीय वृत्तपत्र (जर्नल) में प्रकाशित किया । बादमें और भी कई विद्वानोंने इस ग्रन्थके ऐतिहासिक अवतरणोंका जहां तहां उल्लेखादि करके इसकी उपयोगिता तर्क तर्कोंके मनमें उत्सुकता उत्पन्न की ।

§ १०. प्रस्तुत प्रकाशन

कोई २० वर्ष पहले, जब हमने बडौदामें पूज्यपाद प्रवर्तक श्रीमान् कान्तिविजयजी महाराजकी चरणसेवामें रहते हुए, विज्ञप्तित्रिवेणि आदि अनेक ऐतिहासिक ग्रन्थोंका संशोधन-संपादन-प्रकाशनादिका कार्य शुरू किया, तभी, इस ग्रन्थको भी प्रकाशमें लानेके लिये हमारा प्रयत्न शुरू हुआ था । प्रवर्तकजी महाराजके शिष्यप्रवर और ग्रन्थ-संशोधन-सम्पादनादिकार्यमें अविरत परिश्रम करनेवाले तथा पाटण आदिके ज्ञानभाण्डारोंकी सुव्यवस्था करनेमें अथक उद्यम करनेवाले, यथार्थ जिनप्रवचनोपासक, सुचतुर मुनिवर श्रीचतुरविजयजी महाराजके प्रयत्नसे, सुरतके श्रीमन्मुनिमोहनलालजी ज्ञानभंडारमेंसे इस ग्रन्थकी ताडपत्र पर लिखी हुई एक पुरातन प्रति, तथा बडौदा खंभायत आदिके भंडारोंमेंसे कुछ और प्रतियां भी प्राप्त की गई । इस प्रकार प्रतियां इकट्ठी होने पर, प्रेसके लिये, उन परसे कॉपी तैयार करनेका हम उपक्रम करना ही चाहते थे कि, उसी बीचमें, पूनासे, प्रो० देवदत्त रामकृष्ण भाण्डारकर, जो उन दिनोंमें आर्कियोलॉजिकल सर्वे ऑफ इन्डिया वेस्टर्न सर्कलके सुप्रीन्टेन्डेन्ट थे, प्रसंगवश बडौदामें आये और जैन उपाश्रयमें हम लोगोंसे मिले । बातचीतमें उन्होंने कहा कि हम और जयपुरवाले पण्डित केदारनाथजी मिलकर तीर्थकल्पका संपादन करना चाहते हैं और कलकत्ताकी एशियाटिक सोसायटी द्वारा उसे प्रकाशित कराना चाहते हैं । अध्यापक भाण्डारकर जैसे समर्थ विद्वानके हाथसे इस ग्रन्थका संपादन होना जान-सुन कर हमको बड़ा आनन्द हुआ और हमने अपना उक्त कार्य स्थगित कर दिया; इतना ही नहीं लेकिन, उनके अनुरोध करने पर, उनकी करवाई हुई जो प्रेसकॉपी थी उसे हमने और प्रवर्तकजी महाराजके विद्वान् प्रशिष्य पुण्यमूर्ति मुनिवर श्रीपुण्यविजयजीने मिलकर, उक्त ताडपत्रकी प्रतिके साथ मिलान कर तथा पाठान्तरादि दे कर शुद्ध भी कर दिया । इसके कुछ वर्ष बाद, उक्त सोसायटी द्वारा, इस ग्रन्थका ९६ पृष्ठ जितना एक हिस्सा प्रकाशित हुआ जिसमें प्रस्तुत आवृत्तिके वृष्ट ३० जितना भाग मुद्रित हुआ है । तदनन्तर, आज कितने ही वर्ष व्यतीत हो गये, लेकिन उसके आगेका कोई हिस्सा अभी तक प्रकाशित नहीं हुआ; और न मालूम भविष्यमें कब होगा । भाण्डारकर महाशय सम्पादित आवृत्तिका इस प्रकार अनिश्चित भविष्य देख कर, हमने अपने दंगसे, इस ग्रन्थको, उसी पुराने संकल्पके अनुसार, तैयार कर, सिंधी जैन ग्रन्थमालाके एक पुष्पके रूपमें, जिज्ञासु विद्वानोंके हाथमें समर्पित करना समुचित समझा है ।

* ब्रह्म—P. Peterson. A fourth Report of operations in search of sanskrit Mss. in the Bombay Circle, 1886-92.

† देखो बॉम्बे संस्कृतसिरीज़में प्रकाशित गउडवहो. Introduction. P. Cii.

‡ G. BÜHLER. A Legend of the Jaina Stūpa at Mathura.—Sitzungsberichte der phil.-hist. Class der kais. Akademie der Wissenschaften Wien, 1897.

§ ११. तीर्थकल्पके समविषयक अन्य ग्रन्थ

विस्तृत जैन इतिहासकी रचनाके लिये, जिन ग्रन्थोंमेंसे, विशिष्ट सामग्री प्राप्त हो सकती है उनमें (१) प्रभावकचरित्र, (२) प्रबन्धचिन्तामणि, (३) प्रबन्धकोष और (४) विविधतीर्थकल्प ये ४ ग्रन्थ मुख्य हैं । ये चारों ग्रन्थ परस्पर बहुत कुछ समान विषयक हैं और एक दूसरेकी पूर्ति करने वाले हैं । जैन धर्मके ऐतिहासिक प्रभावको प्रकट करनेवाली, प्राचीनकालीन प्रायः सभी प्रसिद्ध प्रसिद्ध व्यक्तियोंका थोड़ा-बहुत परिचय इन ४ चारों ग्रन्थोंके संकलित अवलोकन और अनुसन्धान द्वारा हो सकता है । इस लिये हमने इन चारों ग्रन्थोंको एक साथ, एक ही रूपमें, एक ही आकारमें, और एक ही पद्धतिसे सम्पादित और विवेचित कर, इस ग्रन्थमाला द्वारा प्रकाशित करनेका आयोजन किया है । इनमेंसे प्रबन्धचिन्तामणिका, मूल-ग्रन्थात्मक पहला भाग, गत वर्षमें प्रकट हो चुका है और उसका सम्पूर्ण 'पुरातनप्रबन्धसंग्रह' नामका दूसरा भाग इस ग्रन्थके साथ ही प्रकट हो रहा है । प्रबन्धकोषका मूलग्रन्थात्मक पहला भाग भी इसका सहगामी है । प्रभावकचरित्र अभी प्रेसमें है सो भी थोड़े ही समयमें, अपने इन समवयस्कोंके साथ, विद्वानोंके करकमलोंमें इतस्ततः सञ्चरमाण दिखाई देगा । इन चारों ग्रन्थोंका, इस प्रकार शुद्धिसंस्कारपूर्वक मूलस्वरूपका अवतार-कार्य पूरा होने पर, फिर इनका वर्तमान राष्ट्रभाषा (हिन्दी) में द्वितीय अवतार होगा, जो ऐतिहासिक अन्वेषणवाले विवेचनादिसे अलंकृत और स्थानविशेषोंके चित्रादिसे विभूषित होगा ।

वैशाखी पूर्णिमा: संवत् १९९० ।
अनेकान्तविहार, भारतीनिवास ।
अहमदाबाद

जिन विजय

क्रमांक	A प्रतिगत कल्पानुक्रम	B प्रति. कल्पानुक्रम	C प्रति.	D प्रति.	P प्रतिगतकल्पानुक्रम
१	मनुजयतीर्थकल्प	"	X	X	मनुजयकल्प [१]
२	रेवतकिरिःकल्पसंक्षेप	"	X	X	रेवतकिरिःकल्पसंक्षेप [२]
३	उज्जयन्तस्तव	"	X	X	उज्जयन्तमाहातीर्थकल्प [४]
४	उज्जयन्तमाहातीर्थकल्प	"	"	X	रेवतकिरिःकल्प [५]
५	रेवतकिरिःकल्प	"	"	X	उज्जयन्तस्तव [३]
६	पार्श्वेशकल्प	"	"	X	अम्बिकादेवीकल्प [६१]
७	संभनकल्प	"	"	X	कपर्द्विशकल्प [३०]
८	अहिच्छत्रानगरीकल्प	"	"	X	पार्श्वेशकल्प [६]
९	शर्वुदात्रिकल्प	"	"	X	संभनकल्प "
१०	मथुरापुरीकल्प	"	"	"	अहिच्छत्राकल्प [७]
११	अश्वामबोधकल्प	"	"	"	मथुराकल्प [९]
१२	वैभारकिरिःकल्प	"	"	"	अश्वामबोधकल्प [१०]
१३	कौशाम्बीनगरीकल्प	"	"	"	वैभारकिरिःकल्प [११]
१४	शयोध्यानगरीकल्प	"	"	"	सत्यपुरकल्प [१७]
१४	अपापापुरी [संक्षिप्त] कल्प	"	"	"	कोरूपकमणिक्वदेवकल्प [५७]
१५	फलिगुण्डकुण्डेश्वरकल्प	"	"	"	अणहिलपुर अरिष्टनेमिकल्प [२६]
१६	हस्तिनापुरकल्प	"	"	"	कोकानवसतिपार्श्वकल्प [४०]
१७	सत्यपुरतीर्थकल्प	"	"	"	शुक्रदन्तीपार्श्वकल्प [३१]
१८	अष्टापदमाहातीर्थकल्प (१)	"	"	"	शंखपुरपार्श्वकल्प [२७]
१९	मिथिलातीर्थकल्प	"	"	"	श्रीपुरअन्तरिक्षपार्श्वकल्प [५८]
२०	रत्नवाहपुरकल्प	"	"	"	हरिकंखीनगरपार्श्वकल्प [२९]
२१	अपापाद्वारकल्प	"	"	"	कोटिबिलातीर्थकल्प [४१]
२२	कन्यानयनीयम० प्र० कल्प	"	"	"	चंपापुरीकल्प [३५]
२३	प्रतिष्ठानपत्तनकल्प (सुति)	"	"	"	नासिक्यपुरीकल्प [२८]
२४	नन्दीश्वरद्वीपकल्प	"	"	"	फलवाधिपार्श्वकल्प [६०]
२५	कामिपत्यपुरतीर्थकल्प	"	"	"	ज्याम्रीकल्प [४८]
२६	अणहिलपुर-भरिष्टनेमिकल्प	"	"	"	अष्टापदकल्प [४६]
२७	शंखपुरपार्श्वकल्प	"	"	"	हस्तिनापुरस्तवन [५०]
२८	नासिक्यपुरकल्प	"	"	"	अयोध्यानगरीकल्प [१३]
२९	हरिकंखीनगर पार्श्वकल्प	"	"	"	अपापा [संक्षिप्त] कल्प [१४]
३०	कपर्द्विशकल्प	"	"	"	कौशाम्बी नगरी कल्प [१२]
३१	शुक्रदन्ती पार्श्वकल्प	"	"	"	श्रावस्तीनगरीकल्प [३७]
३२	अवन्तिदेशस्त-अभिषेककल्प	"	"	"	मिथिलापुरीकल्प [१९]

३३	प्रतिष्ठानपुरकल्प	क्राण्डिपत्यपुरकल्प [२५]	३३						
३४	प्र० सातवाहननृपचरित्र	पाटलीपुत्रकल्प [३६]	३४						
३५	चम्पापुरीकल्प	वाणारसीनगरीकल्प [३८]	३५						
३६	पाटलिपुत्रनगरकल्प	कुङ्कुमेश्वरनाभेयकल्प [४०]	३६						
३७	श्रावस्तीनगरीकरण	अजुदाद्रिकल्प [८]	३७						
३८	वाराणसीनगरीकल्प	अवन्तिदेशस्थ-अभिर्नन्दनकल्प [३२]	३८						
३९	महावीरगणधरकल्प	प्रतिष्ठानपत्तनकल्प (स्ववन) [३३]	३९						
४०	कोकावसतिपार्थकल्प	मन्दीश्वरकल्प [३४]	४०						
४१	कोटिबिलातीर्थकल्प	वीरगणधरकल्प [३६]	४१						
४२	वसुपाल-तेजःपालमन्त्रिकल्प	चतुरशीतीर्थनामसंग्रहकल्प [४५]	४२						
४३	खिपुरीतीर्थकल्प	पञ्चपरमेष्ठिनमरुकारकल्प †	४३						
४४	खिपुरीस्त्व	रत्नवाहपुरकल्प [२०]	४४						
४५	चतुरशीतीर्थनामसंग्रह	पावापुरीशृङ्गरकल्प [२१]	४५						
४६	समवसरणरथनाकल्प	कन्यानयनीयम० प्र० कल्प [२२]	४६						
४७	कुङ्कुमेश्वरनाभेयदेवकल्प	ग्रन्थसमाप्तिसूचककथन							
४८	व्याघ्रीकल्प								
४९	अष्टापदगिरिकल्प (२)								
५०	दक्षिणपुरतीर्थस्वन								
५१	कन्यानयम० कल्पपरिचय								
५२	कुलपाकऋषमस्तुति								
५३	आमरकुण्डपञ्चावतीकल्प								
५४	चतुर्विंशतिखिनकल्याणक (१)								
५५	तीर्थकरअविशयविचार								
५६	पञ्चकल्याणकस्तवन (२)								
५७	कोल्लपाकमाणिक्यदेवकल्प								
५८	श्रीपुर अन्तरीक्षपार्थकल्प								
५९	साम्भनकल्पखिलोज्ज्व								
६०	फलवर्द्धिपार्थकल्प								
६१	अम्बिकादेवीकल्प								
	ग्रन्थसमाप्तिसूचककथन								

† इस कल्पके अन्तमें † इस प्रतिमें यहाँ पर-
ग्रन्थसमाप्तिसूचक क-सी ग्रन्थसमाप्ति कथन
यन दिया हुआ है । है और फिर अन्तमें
नी है ।

† P० प्रतिमें छोड़ कर यह कल्प और
किरी प्रतिमें उपलब्ध नहीं होता ।

॥ सिंधीजैनग्रन्थमालासम्पादकप्रशस्तिः ॥

स्वस्ति श्रीमेदपाटाख्यो देशो भारतविश्रुतः । रूपाहेलीति सन्नाम्नी गुरिका तत्र सुस्थिता ॥
सदाचार-विचाराभ्यां प्राचीननृपतेः समः । श्रीमच्चतुरसिंहोऽत्र राठोडान्वयभूमिपः ॥
तत्र श्रीवृद्धिसिंहोऽभूत् राजपुत्रः प्रसिद्धिमान् । क्षात्रधर्मधनो यश्च परमारकुलाग्रणीः ॥
मुञ्ज-भोजमुखा भूषा जाता यस्मिन्महाकुले । किं वर्ण्यते कुलीनत्वं तत्कुलजातजन्मनः ॥
पत्नी राजकुमारीति तस्याभूद् गुणसंहिता । चातुर्य-रूप-लावण्य-सुवाक्सौजन्यभूषिता ॥
क्षत्रियाणीप्रभापूर्णा शौर्यदीप्तमुखाकृतिम् । यां दृष्ट्वैव जनो मेने राजन्यकुलजा त्वियम् ॥
सूनुः किसनसिंहाख्यो जातस्तयोरति प्रियः । रणमह इति ह्यन्यद् यन्नाम जननीकृतम् ॥
श्रीदेवीहंसनामात्र राजपूज्यो यतीश्वरः । ज्योतिर्भेषज्यविद्यानां पारगामी जनप्रियः ॥
अष्टोत्तरशताब्दानामायुर्यस्य महामतेः । स चासीद् वृद्धिसिंहस्य प्रीति-श्रद्धास्पदं परम् ॥
तेनाथाप्रतिमप्रेम्णा स तत्सूनुः स्वसन्निधौ । रक्षितः, शिक्षितः सम्यक्, कृतो जैनमतानुगः ॥
दौर्भाग्यात्तच्छिशोर्बाल्ये गुरु-न्तातौ दिवंगतौ । विमूढेन ततस्तेन त्यक्तं सर्वं गृहादिकम् ॥

तथा च—

परिभ्रम्याथ देशेषु संसेव्य च बहून् नरान् । दीक्षितो मुण्डितो भूत्वा कृत्वाऽऽचारान् सुदुष्करान् ॥
ज्ञातान्यनेकशास्त्राणि नानाधर्ममतानि च । मध्यस्थवृत्तिना तेन तत्त्वातत्त्वगोवेधिणा ॥
अधीता विविधा भाषा भारतीया युरोपजाः । अनेका लिपयोऽप्येवं प्रत्न-नूतनकालिकाः ॥
येन प्रकाशिता नैका ग्रन्था विद्वत्प्रसंसिताः । लिखिता बहवो लेखा ऐतिह्यतथ्यगुम्फिताः ॥
यो बहुभिः सुविद्वद्भिस्तन्मण्डलैश्च सत्कृतः । जातः स्वान्यसमाजेषु माननीयो मनीषिणाम् ॥
यस्य तां विश्रुतिं ज्ञात्वा श्रीमद्गान्धीमहात्मना । आहूतः सादरं पुण्यपत्तनात्स्वयमन्यदा ॥
पुरे चाहम्मदाबादे राष्ट्रीयशिक्षणालयः । विद्यापीठ इतिख्यातः प्रतिष्ठितो यदाऽभवत् ॥
आचार्यत्वेन तत्रोच्चैर्नियुक्तो यो महात्मना । विद्वज्जनकृतश्लाघे पुरातत्त्वाख्यमन्दिरे ॥
वर्षाणामष्टकं यावत् सम्भूष्य तत्पदं ततः । गत्वा जर्मनराष्ट्रे यस्तत्संस्कृतिमधीतवान् ॥
तत आगत्य सैलमो राष्ट्रकार्ये च सक्रियम् । कारावासोऽपि सम्प्राप्तः येन स्वराज्यपर्वणि ॥
ऋमात्तस्माद् विनिर्मुक्तः प्राप्तः शान्तिनिकेतने । विश्ववन्द्यकवीन्द्रश्रीरवीन्द्रनाथमूषिते ॥
सिंधीपदयुतं जैनज्ञानपीठं यदाश्रितम् । स्थापितं तत्र सिंधीश्रीडालचन्द्रस्य सूनुना ॥
श्रीधहादुरसिंहेन दानवीरेण धीमता । स्मृत्यर्थं निजतातस्य जैनज्ञानप्रसारकम् ॥
प्रतिष्ठितश्च यस्तस्य पदेऽधिष्ठातृसञ्ज्ञके । अध्यापयन् वरान् शिष्यान् शोधयन् जैनवाङ्मयम् ॥
तस्यैव प्रेरणां प्राप्य श्रीसिंधीकुलकेतुना । स्वपितृश्रेयसे चैषा ग्रन्थमाला प्रकाश्यते ॥
विद्वज्जनकृताल्हादा सच्चिदानन्ददा सदा । चिरं नन्दस्वियं लोके जिनविजयभारती ॥

यस्याः क्षेत्रं वनं वापी कूपस्सरित् सरोवरम् ।
ग्राम-नगर-गिर्यादि सर्वं तीर्थमयं स्थितम् ॥
मेवाडाख्या प्रसिद्धा या स्वर्गादपि गरीयसी ।
जन्मभूमिर्मदीया सा मातृतुल्या प्रियंकरा ॥
तस्याः पुण्यपवित्रायाः सत्कीर्तिमूर्तिमन्दिरे ।
करोम्यहं कृतेरस्याः सद्भक्त्या वै समर्पणम् ॥

श्रीजिनप्रभसूरिविरचितः

॥ विविधतीर्थकल्पः ॥

श्रीजिनप्रभसूरिविरचितः

कल्पप्रदीपापरनामा

॥ विविधतीर्थकल्पः ॥

॥ ॐ नमोऽर्हद्भ्यः ॥

१. शत्रुञ्जयतीर्थकल्पः ।

देवः^१ श्रीपुण्डरीकाख्यभृच्छिखरशेखरम् । अलंकरिष्णुः प्रासादं श्रीनाभेयः श्रिवेऽस्तु वः ॥ १ ॥
श्रीशत्रुञ्जयतीर्थस्य महात्म्यमतिमुक्तकः^२ । केवली यदुवाच प्राक्(ग्) नारदस्य ऋषेः^३ पुरः ॥ २ ॥
तदहं लेशतो वक्ष्ये स्वपरस्मृतिहेतवे । श्रोतुमर्हन्ति भव्यास्तत् पापनाशनकाम्यया ॥ ३ ॥-युगलम् ।
शत्रुञ्जये पुण्डरीकस्तपोभृत् पञ्चकोटियुक् । चैश्यां सिद्धस्ततः सोऽपि पुण्डरीक इति स्मृतः ॥ ४ ॥
सिद्धिक्षेत्रं^४ तीर्थराजो मरुदेवो भगीरथः । विमलाद्रिर्बाहुवली सहस्रकमलस्तथा ॥ ५ ॥ 5
तालध्वजः कदम्बश्च शतपत्रो नगाधिराट् । अष्टोत्तरशतकूटः सहस्रपत्र इत्यपि ॥ ६ ॥
ढङ्गो लौहित्यः कपर्दिनिवासः सिद्धिशेखरः । शत्रुञ्जयस्तथा मुक्तिनिलयः सिद्धिपर्वतः ॥ ७ ॥
पुण्डरीकश्चेति नामधेयानामेकविंशतिः । गीयते तस्य तीर्थस्य कृता सुरनरर्षिभिः ॥ ८ ॥-कलापकम् ।
ढङ्गादयः पञ्च कूटस्तत्र सन्ति सदैवताः । रसकूपीरलखनिविवरौषधिराजिताः ॥ ९ ॥
ढङ्गः कदम्बो लौहित्यस्तालध्वज-कपर्दिनौ । पञ्चेति ते कालवशान्मिथ्याहृन्मिहरीकृताः ॥ १० ॥ 10
अशीतिं योजनान्याद्ये^५ द्वैतीर्थीके तु^६ सप्ततिम् । षष्टिं तृतीये तुयं चारके पञ्चाशतं तथा ॥ ११ ॥
पञ्चमे द्वादशैतानि ससरली तथान्तिमे । इत्याप्तैरवसर्पिण्यं विस्तारस्तस्य कीर्तितः ॥ १२ ॥-युग्मम् ।
पञ्चाशतं योजनानि मूलेऽस्य दश चोपरि । विस्तार उच्छ्रयस्त्वष्टौ युगादीशे तपत्यभूत् ॥ १३ ॥
अस्मिन्वृषभसेनाद्या असंख्याः समवासरन् । तीर्थीधिराजाः सिद्धाश्चातीते काले महर्षयः ॥ १४ ॥
श्रीपद्मनाभप्रमुखा भाविनो जिननायकाः । अस्मिन् समवसर्तारः कीर्त्तिपावितविष्टपाः ॥ १५ ॥ 15
श्रीनाभेयादि-वीरान्ताः श्रीनेमीश्वरवर्जिताः । त्रयोविंशतिरर्हन्तः समवासाधुर्न च ॥ १६ ॥
हेमरूप्यादिजद्वाविंशत्यर्हत्प्रतिमान्वितम् । अङ्गरलजनाभेयप्रतिमालङ्कृतं महत् ॥ १७ ॥
द्वाविंशतिश्छुल्लदेवकुलिकायुक्तमुच्चकैः । योजनप्रमितं रत्नमयमुत्पन्नकेवले^७ ॥ १८ ॥
आदीश्वरे श्रीभरतश्चक्री चैत्यमचीकरत् । एतस्यामवसर्पिण्यं पूर्वमत्र पवित्रधीः ॥ १९ ॥-त्रिभिर्विशेषकम् ।
द्वाविंशतेजिनेन्द्राणां यथासं पादुकायुता । भात्यत्रायतनश्रेणी लेप्यनिर्मितबिम्बयुक् ॥ २० ॥ 20
अकारि चात्र समवसरणेन सहोच्चकैः । प्रासादो मरुदेवायाः श्रीबाहुबलिभूज्या ॥ २१ ॥

1 A देव° । 2 B सतिमुक्तिकः । 3 B ऋषे । 4 A सिद्ध° । 5 A B योजनानाद्ये । 6 A वे । 7 B केवलो ।

- प्रथमोऽत्रावसर्पिण्यां गणभृत् प्रथमार्हतः । प्रथमं प्रथमः सूनुः सिद्धः प्रथमचक्रिणः ॥ २२ ॥
 अस्मिन् नमि-विनम्याख्यौ खेचरेन्द्रमहाकृषी । कोटिद्वय्या महर्षीणां सहितौ सिद्धिमीयतुः ॥ २३ ॥
 सम्प्रापुरत्र द्रविड-वालिविल्यादयो नृपाः । कोटीभिर्दशभिर्युक्ताः साधूनां परमं पदम् ॥ २४ ॥
 जयरामादिराजर्षिकोटित्रयमिहागमत । नारदादिमुनीनां च लक्षैकनवतिः शिवम् ॥ २५ ॥
 5 प्रद्युम्न-शाम्बप्रमुखाः कुमारश्चात्र निर्वृतिम्^१ । परासवन्तः^२ सार्द्धाष्टकोटिसाधुसमन्विताः ॥ २६ ॥
 मनुप्रमितलक्षादिसंख्याभिः श्रेणिभिस्तथा । असंख्याताभिः सर्वार्थसिद्धान्तरितमासदन्^३ ॥ २७ ॥
 पञ्चाशत्कोटिलक्षावर्षीन् यावन्नाभेयवंशजाः । अत्रादित्ययशोमुख्याः सगरान्ताः शिवं नृपाः ॥ २८ ॥-युग्मम् ।
 भरतस्यापत्याः पुत्रश्रीशैलक-शुकादयः । अत्र सिद्धा असंख्यातकोटाकोटिमिता यताः^४ ॥ २९ ॥
 मुनीनां कोटिविंशत्या कुन्त्या च सह निर्वृताः । कृतार्हस्यतिमोद्धारा अत्र ते पञ्च पाण्डवाः ॥ ३० ॥
 10 द्वितीयषोडशवत्राजित-शान्ती जिनेश्वरौ । वर्षारात्रचतुर्मासीं तस्थतुः स्थितिदेशिनौ ॥ ३१ ॥
 श्रीनेमिवचनाद् यात्रागतः सर्वरुजापहम् । नन्दिषेणगणेशोऽत्राजितशान्तिस्तवं व्यधात् ॥ ३२ ॥
 पौष्ठा असंख्या उद्धारा असंख्याः प्रतिमास्तथा । असंख्यानि च चैत्यानि^५ महातीर्थेऽत्र जज्ञिरे ॥ ३३ ॥
 अर्चाः क्षुल्लतडागस्थास्तथा^६ भरतकारिताः । गुहास्थाश्च नमन् भक्त्या स्यादत्रैकावतारभाक् ॥ ३४ ॥
 संप्रतिर्विक्रमादित्यः सातवाहन-वारभटौ । पादलिप्ता-ऽऽम-दत्ताश्च तस्योद्धारकृतः स्मृताः ॥ ३५ ॥
 15 विदेहेष्वपि वास्तव्याः सरन्त्येनं सुदृष्टयः । इति श्रीकालिकाचार्यपुरः शक्रः क्लिब्रवीत् ॥ ३६ ॥
 अत्र श्रीजावडेर्विन्बोद्धारे जाते क्रमेण वै । अजितायतनस्थाने बभूवानुपमासरः ॥ ३७ ॥
 अत्र श्रीमरुदेवायाः श्रीशान्तेश्चोद्धरिष्यति । मेघघोषनृपः^७ कल्किप्रपौत्रो भवने सुधीः ॥ ३८ ॥
 अस्यापश्चिममुद्धारं राजा विमलवाहनः । श्रीदुष्प्रसहसूरीणामुपदेशाद्विधास्यति ॥ ३९ ॥
 तीर्थोच्छेदेऽपि ऋषभकूटाख्योऽयं सुरार्चितः । यावत् पद्मनाभतीर्थं पूजायुक्तो भविष्यति ॥ ४० ॥
 20 प्रायः पापपरित्यक्तास्तिर्यञ्चोऽप्यत्र वासिनः । प्रयान्ति सुगतिं तीर्थमाहात्म्याद् विशदाशयाः ॥ ४१ ॥
 सिंहाम्निजलधिब्यालभूपालविषयुद्धजम् । चौरारिमारिजं चास्य स्मृतेर्नश्येद्भयं नृणाम् ॥ ४२ ॥
 भरतेशकृतेर्लेप्यमयस्याद्यजिनेशितुः । ध्यायन्नुत्सङ्गशय्यास्थं स्वं सर्वमयजिद्भवेत् ॥ ४३ ॥
 उग्रेण तपसा ब्रह्मचर्येण च यदाभुयात् । शत्रुञ्जये तन्निवसन् प्रयतः पुण्यमश्नुते ॥ ४४ ॥
 प्रदद्यात्^८ कामिकाहारं तीर्थं कोटिव्ययेन यः । तत्पुण्यमेकोपवासेनाप्नोति विमलाचले ॥ ४५ ॥
 25 भूर्भुवःसख्ये तीर्थं यत्किञ्चिन्नाम विद्यते । तत्सर्वमेव दृष्टं स्यात् पुण्डरीकेऽभिवन्दिते ॥ ४६ ॥
 अत्राद्यापि विनारिष्टं सम्पातोऽरिष्टपक्षिणाम् । न जातु जायते सत्रागारभोज्येषु सत्त्वपि ॥ ४७ ॥
 भोज्यदानेऽत्र यात्रायै याते कोटिगुणं शुभम् । कृतयात्राय बलते तत्रानन्तगुणं पुनः ॥ ४८ ॥
 प्रतिलाभयतः सङ्घमदृष्टे विमलाचले । कोटीगुणं भवेत् पुण्यं दृष्टेऽनन्तगुणं पुनः ॥ ४९ ॥
 केवलोत्पत्ति-निर्वाणे यत्राभूतां महात्मनाम् । तानि सर्वाणि तीर्थानि बन्दितानीह बन्दिते ॥ ५० ॥
 30 जन्म-निष्क्रमण-ज्ञानोत्पत्ति-मुक्तिगमोत्सवाः । वैयस्यात् कापि सामस्याज्जिनानां यत्र जज्ञिरे ॥ ५१ ॥

अयोध्या-मिथिला-चम्पा-श्रावस्ती-हस्तिनापुरे ।

कौशाम्बी-काशि-काकन्दी-काम्पिल्ये भद्रिलाभिधे ॥ ५२ ॥

1 A निवृत्तिम् । 2 A परापूर्वतः । 3 B °सदत् । 4 A यतः । 5 B चैत्यादि । 6 B भारत° । 7 A तृपं ।
 8 A कासिका° ।

रत्नवाहे शौर्यपुरे कुण्डधामेऽप्यपापया ।

चन्द्राननासिंहपुरे तथा राजगृहे पुरे ॥ ५३ ॥

श्रीरैवतक-संभेत-वैभारा-ऽष्टापदाद्रिषु ।

यात्रयास्मितेषु यात्राफलाच्छतगुणं फलम् ॥ ५४ ॥—चतुर्भिः कलापकम् ।

पूजापुण्याच्छतगुणं पुण्यं बिम्बविधापने । चैत्येऽत्र सहस्रगुणं पालनेऽनन्तसङ्कुणम् ॥ ५५ ॥

यः कारयेदस्य मौलौ प्रतिमां चैत्यवेश्म वा । भुक्त्वा भारतवर्षर्द्धीः स स्वर्गश्रियमश्नुते ॥ ५६ ॥

नमस्कारसहितादितपांसि विदधन्नरः । उत्तरोत्तरतपसां पुण्डरीकस्मृतेर्लभेत् ॥ ५७ ॥

तीर्थमेतत्सारमन्तर्यः करणत्रयशुद्धिमान् । षष्ठादिमासिकान्तानां तपसां फलमाप्नुयात् ॥ ५८ ॥

अद्यापि पुण्डरीकाद्रौ कृत्वानशनमुत्तमम् । मूत्वा शीलविहीनोऽपि सुखेन स्वर्गमृच्छति ॥ ५९ ॥

छत्रचामरभृङ्गारध्वजस्थालप्रदानतः । विद्याधरो जायतेऽत्र चक्री स्याद्रथदानतः ॥ ६० ॥

दशात्र पुष्पदामानि ददानो भावशुद्धितः । भुञ्जानोऽपि लभेतैव चतुर्थतपसः फलम् ॥ ६१ ॥

द्विगुणानि तु षष्ठ्याष्टमस्य त्रिगुणानि तु । चतुर्गुणानि दशमस्येति तानि ददत् पुनः ॥ ६२ ॥

फलं भवेद्वादशस्य ददत् पञ्चगुणानि तु । तेषां यथोत्तरं वृद्ध्या फलवृद्धिरपि स्पृता ॥ ६३ ॥

पूजास्नपनमात्रेण यत् पुण्यं विमलाचले । नान्यतीर्थेषु तत् स्वर्णभूमिभूषणदानतः ॥ ६४ ॥

धूपोत्क्षेपणतः पक्षोपवासस्य लभेत् फलम् । कर्पूरपूजया चात्र मासक्षपणजं फलम् ॥ ६५ ॥

निर्दोषैरत्र भक्ताद्यैर्यः साधून् प्रतिलाभयेत् । फलेन कार्तिकमासक्षपणस्य स युज्यते ॥ ६६ ॥

त्रिसन्ध्यं मन्त्रवाःस्नातो^१ मासानाश्चान् मधूर्जयोः । नमोऽर्हच्चःपदं ध्यायन्निहाजेत् तीर्थकृत्पदम् ॥ ६७ ॥

पादलिप्तपुरे भातः प्रासादौ पार्श्व-वीरयोः । अधोभागे चास्य नेमिनाथस्यायतनं महत् ॥ ६८ ॥

तिस्रः कोटीखिलक्षोना व्ययित्वा वसु वाग्भटः । मन्त्रीश्वरो गुणादीशप्रासादमुददीधरत् ॥ ६९ ॥

दृष्टैव तीर्थप्रथमप्रवेशेऽत्रादिमार्हतः । विशदा मूर्तिराधत्ते दशोरमृतपारणम् ॥ ७० ॥

अष्टोत्तरे वर्षशतेऽतीते श्रीविक्रमादिह । बहुद्रव्यव्ययाद् बिम्बं जावडिः स न्यवीविशत् ॥ ७१ ॥

भास्वरद्युतिमन्माणमणिशैलतटोत्थितम् । ज्योतीरसारख्यं यद्रत्नं तत्तेन घटितं किल ॥ ७२ ॥

मधुमत्यां पुरि श्रेष्ठी वास्तव्यो जावडिः पुरा । श्रीशत्रुञ्जयमाहात्म्यं श्रीवैरखामितोऽश्रुणोत् ॥ ७३ ॥

गन्धोदकस्नात्ररुचिल्लेप्यबिम्बं शुशोच सः । स्मृत्वा चक्रेश्वरीं सैष मन्मणाद्रिखनीमगात् ॥ ७४ ॥

निर्माप्येहाश्मनीं मूर्तिं रथमारोप्य चाचलत् । विमलाद्रिं सभार्योऽसौ पद्यया हृद्यया दिने ॥ ७५ ॥

ययौ यावन्तमध्वानं दिवा^२ सप्रतिमो रथः । रात्रौ तावन्तमेवासौ पश्चाद् व्यावर्तताम्लुतम् ॥ ७६ ॥

खिन्नः कपर्दिनं स्मृत्वा दृष्ट्वा हेतुं च तद्विधौ । रथमार्योऽपतत्तिर्यक् प्रयतः सह जायया ॥ ७७ ॥

तत्साहसप्रसन्नेन दैवतेनाधिरोपितः । रथः सविम्बोऽद्रिशृङ्गे दुःसाधं सात्त्विकेषु किम् ॥ ७८ ॥

मूलनाथकमुत्थाप्य न्यस्ते बिम्बे तदास्पदे । लेप्यबिम्बारटितेन पर्यतः खण्डशोऽदरत् ॥ ७९ ॥

तन्मुक्ताऽथ तडिच्छ्रेष्ठिबिम्बेन करमर्दिता । सोपानानि च्छिद्रयन्तीं निर्ययौ शैलदेशमित् ॥ ८० ॥

आरूढ चैत्यशिखरं सकलत्रः प्रमोदतः । जावडिर्नरितार्तिं स्म चञ्चद्रोमाञ्चकञ्चुकः ॥ ८१ ॥

अपतीर्थिकबोहित्थान्यब्देऽष्टादश आपतन् । तद्द्रव्यव्ययतः श्रेष्ठी तत्र चके^३ प्रभावनाम् ॥ ८२ ॥

इत्थं जावडिराद्यार्हत-पुण्डरीक-कपर्दिनाम् । मूर्तीर्निवेश्य सञ्जज्ञे स्वर्विमानातिथिवभाक् ॥ ८३ ॥

- दक्षिणाङ्गे भगवतः **पुण्डरीक** इहादिमः । वामाङ्गे दीप्यते तस्य **जावडि**स्थापितोऽपरः ॥ ८४ ॥
इक्ष्वाकु-वृष्णिवंश्यानामसंख्याः कोटिकोटयः । अत्र सिद्धाः कोटिकोटीतिलकं सूचयत्यदः ॥ ८५ ॥
पाण्डवाः पञ्च **कुन्ती** च तन्माता च' शिवं ययुः । इति शासति तीर्थेऽत्र पडेषां लेप्यमूर्तयः ॥ ८६ ॥
राजादनश्चैत्यशास्त्री श्रीसङ्घाद्भुतभाष्यतः । दुग्धं वर्षति पीयूषमिव चन्द्रकरोत्करः ॥ ८७ ॥
 5 **व्याघ्रीमयूरप्रमुखास्तिर्यञ्चो** भक्तमुक्तितः । सुरलोकमिह प्राप्ताः प्रणता**दीशपादुकाः** ॥ ८८ ॥
 वामे **सत्यपुर**स्यावतारो **मूलजिनौकसः** । दक्षिणे **सकुनी-चैत्य**पृष्ठे **चाष्टापद**[:] स्थितः ॥ ८९ ॥
नन्दीश्वर-स्तम्भनकोज्यन्तानामकृच्छ्रतः । भव्येषु पुण्यवृद्धार्थमवतारा इहासते ॥ ९० ॥
 आत्तासिना **विनमिना नमिना** च निषेवितः । स्वर्गारोहणचैत्ये च श्री**नाभेयः** प्रभासते ॥ ९१ ॥
 तुङ्गं शृङ्गं द्वितीयं च **श्रेयांसः शान्ति-नेमिनौ** । अन्येऽप्यृषभ-वीराद्या अस्यालङ्कुर्वते जिनाः ॥ ९२ ॥
 10 **मरुदेवां** भगवतीं भवनेऽत्र भवच्छिदम् । नमस्कृत्य कृती स्वस्य मन्यते कृतकृत्यताम् ॥ ९३ ॥
 यक्षराजः **कपर्दीह** कल्पवृक्षः प्रणेषुषाम् । चित्रान् यात्रिकसङ्घस्य विज्ञान् मर्दयति स्फुटम् ॥ ९४ ॥
 श्री**नेम्या**देशतः **कूष्णो** दिनान्यष्टावुषोषितः । **कपर्दीयक्ष**माराध्य पर्वतान्तर्गुहान्तरे ॥ ९५ ॥
 अद्यापि पूज्यं **शक्रेण** बिम्बत्रयमगोपयत् । अद्यापि श्रूयते तत्र किल **शक्र**समागमः ॥ ९६ ॥-युग्मम् ।
पाण्डवस्थापितश्री**मदृषभो**त्तरदिगता । सा गुहा विद्यतेऽद्यापि यावत् क्षुल्लतडागिका ॥ ९७ ॥
 15 यक्षस्यादेशतस्तत्र दृश्यन्ते प्रतिमाः किल । तत्रैवा**जित-शान्तीशौ** वर्षारात्रमवस्थितौ ॥ ९८ ॥
 तयोश्चैत्यद्वयं पूर्वाभिमुखं तत्र चाभवत् । निकषा**जितचैत्यं** च बभूवानु**पमा**सरः ॥ ९९ ॥
मरुदेव्यन्तिके शान्तेश्चैत्यं शैत्यकरं दशाम् । भवति स भवभ्रान्तिभिदुरं भव्यदेहिनाम् ॥ १०० ॥
 श्री**शान्ति**चैत्यस्य पुरो हस्तानां त्रिंशता पुनः । पुरुषैः सप्तभिरदः खानी द्वे स्वर्णरूपयोः ॥ १०१ ॥
 ततो हस्तशतं गत्वा पूर्वद्वाराऽस्ति कूपिका । अधस्तादष्टभिर्हस्तैः श्रीसिद्धरसपूरिता ॥ १०२ ॥
 20 श्री**पादलिप्ता**चार्येण तीर्थोद्धारकृते किल । अस्ति संस्थापितं रत्नसुवर्णं तत्समीपगम् ॥ १०३ ॥
 पूर्वस्यां **वृषभ**विन्वादधश्चर्षभकूटतः । धनुषि त्रिंशतिं (तं ?) गत्वोपवासांस्त्रीन् समाचरेत् ॥ १०४ ॥
 कृते बलिविधानादौ **वैरोद्या** स्वं प्रदर्शयेत् । तदाज्ञयोद्घाट्य शिलां रात्रौ मध्ये प्रविश्यते ॥ १०५ ॥
 तत्रोपवासतः सर्वाः संपद्यन्ते च सिद्धयः । तत्रर्षभार्चानमनाद्भवेदेकावतारभाक् ॥ १०६ ॥
 पुरो धनुष्पञ्चशत्या आस्ते पाषाणकुण्डिका । ततः सप्त क्रमान् गत्वा कुर्याद्बलिविधिं बुधः ॥ १०७ ॥
 25 शिलोत्थाटनतस्तत्र कस्यचित् पुण्यशालिनः । उपवासद्वयेन स्यात् प्रत्यक्षा रसकूपिका ॥ १०८ ॥
कल्किपुरो **धर्मदत्तो** भावी स परमार्हतः । दिने दिने जिनबिम्बं प्रतिष्ठाप्य च भोक्ष्यते ॥ १०९ ॥
 स श्री**शत्रुञ्जयो**द्धारं कर्ताथ **जितशत्रु**राट् । द्वात्रिंशद्वर्षराज्यश्रीर्भविष्यति तदात्मजः ॥ ११० ॥
 तत्सुनुर्मैघघोषाख्यः श्री**शान्ति-मरुदेव**योः । **कपर्दीयक्ष**स्यादेशचैत्यमत्रोद्धारिष्यति ॥ १११ ॥
नन्दिः सूरिरथार्यश्च श्री**प्रभो माणिभद्रकः** । **यशोमित्रो** धनमित्रस्तथा **विकटधर्मकः** ॥ ११२ ॥
 30 **सुमङ्गलः** **सूरसेन** इत्यस्योद्धारकारकाः । अर्वाक(ग्?) **दुष्प्रसहा**दन्ते भावी **विमलवाहनः** ॥ ११३ ॥
 यात्रिकान् येऽस्य बाधन्ते द्रव्यं वापहरन्ति ये । पतन्ति नरके घोरे सान्वयास्तेऽहसां भरात् ॥ ११४ ॥
 यात्रां पूर्जां द्रव्यरक्षां यात्रिकस्तोमसत्कृतिम् । कुर्वाणोऽत्र सगोत्रोऽपि स्वर्गलोके महीयते ॥ ११५ ॥
 श्री**वस्तुपालो**पज्ञानि **पीथडा**दिकृतानि च । वक्ता पारं न यात्यत्र धर्मस्थानानि कीर्त्तयन् ॥ ११६ ॥
 दुःख(ष्ण)मासचिवान् म्लेच्छाद्भङ्गं संभाव्य भाविनम् । मन्त्रीशः श्री**वस्तुपालस्तेजःपाला**ग्रजः सुधीः ॥ ११७ ॥

मम्माणोपलरत्नेन निर्माप्यात्यन्तनिर्मले^१ । न्यधाद्भूमिगृहे मूर्ती **आचार्यत्-पुण्डरीकयोः** ॥ ११८ ॥—युग्मम् ।
 ही **ग्रहर्तुक्रियास्थान** (१३६९) संख्ये **विक्रमवत्सरे** । **जावडि**स्थापितं बिम्बं म्लेच्छैर्मग्नं कलेर्वशात् ११९
वैक्रमे वत्सरे चन्द्रहयाग्नीन्दु (१३७१) मिते सति । श्रीमूलनायकोद्धारं साधुः श्री**समरो** व्यधात् १२०
 तीर्थेऽत्र सङ्घपतयो ये बभूवुर्भवन्ति ये । ये भविष्यन्ति धन्यास्ते नन्द्यासुस्ते चिरं श्रिया ॥ १२१ ॥
कल्पप्राभृततः पूर्वं कृतः श्री**भद्रबाहुना** । श्री**वज्रेण** ततः **पादलिप्ताचार्यैस्ततः परम्** ॥ १२२ ॥ 5
 इतोऽप्युद्धृत्य संक्षेपात् प्रणीतः कामितप्रदः । श्री**शत्रुञ्जयकल्पोऽयं** श्री**जिनप्रभसूरिभिः** ॥ १२३ ॥
 कल्पेऽस्मिन् वाचिते ध्याते^२ व्याख्याते पठिते श्रुते । स्वात्तृतीयभवे सिद्धिर्भव्यानां भक्तिशालिनाम् ॥ १२४ ॥
 श्री**शत्रुञ्जयशैलेश** ! लेशतोऽपि गुणास्तव । कैर्ब्यावर्णयितुं नाम पार्यन्ते विदुषैः (० बुधैः ?) रपि ॥ १२५ ॥
 भवद्यात्रोपनम्राणां नृणां तीर्थानुभावतः । प्रायो मनःपरीणामः शुभ एव प्रवर्द्धते ॥ १२६ ॥
 त्वद्यात्राप्रचलत्सङ्घरथाश्वोष्ट्रनृपादजः । रेणुरङ्गे लगन् भव्यपुंसां पापं व्यपोहति ॥ १२७ ॥ 10
 यावान् कर्मक्षयोऽन्यत्र मासक्षपणतो भवेत् । नमस्कारसहितादेरपि तावान् कृतात्त्वयि ॥ १२८ ॥
 श्रीनाभेयकृतावास ! वासवस्तुल्यवैभव । मनसा वचसा तन्वा **सिद्धिक्षेत्र** ! नमोऽस्तु ते ॥ १२९ ॥
 त्वत्कल्पमेतं निर्माय निर्मायमनसा मया । यदार्जिं पुण्यं तेनास्तु विश्वं वास्तवसौख्यवत् ॥ १३० ॥
 पुस्तकन्यस्तमपि यः कल्पमेनं महिष्यति । न्यक्षेण काङ्क्षितास्तस्य सिद्धिमेप्यन्ति संपदः ॥ १३१ ॥
 प्रारम्भेऽप्यस्य राजाधिराजः सङ्घे प्रसन्नवान् । अतो **राजप्रसादाख्यः** कल्पोऽयं जयताच्चिरम् ॥ १३२ ॥ 15
श्रीविक्रमानन्दे बाणाष्टविश्वेदेव (१३८५) मिते शितौ । सप्तम्यां तपसः काव्यदिवसेऽयं समर्थितः ॥१३३॥

॥ इति श्रीजिनप्रभसूरिकृतः श्रीशत्रुञ्जयकल्पः समाप्तः ॥

॥ ग्रन्थग्रं० १३४, अक्षर १३ ॥

२. रैवतकगिरिकल्पसंक्षेपः ।

सिरिनेमिजिणं सिरसा नमिउं रेवयगिरीसकप्पमि । सिरिबइरसीसभणिअं जहा य^१पालित्तएणं च ॥ १ ॥

छत्तसिलाइ समीवे सिलासणे दिक्खं पडिवन्नो नेमी । सहसंबवणे केवलनाणं । लक्खारामे देसणा ।
 अवलोअणे^२ उद्धसिहरे निब्वानं । रेवयमेहलाए कण्हो तत्थ कल्लणतिगं काऊण सुवन्नरयणपडिमारलंकिअं चेइ-
 5 अतिगं जीवंतसामिणो, अंबादेविं च कारेइ । इंदो वि वज्जेण गिरिं कोरेऊण सुवन्नवलणयं रूपमयं चेइअं रयण-
 मया पडिमा पमाणवन्नोववेया सिहरे अंबारंगमंडवे^३ अवलोणासिहरं(रे?) बलाणयमंडवे संबो एयाइं कारेइ ।
 सिद्धविणायगो पडिहारो तप्पडिरूवं^४ श्रीनेमिसुखात् निर्वाणस्थानं ज्ञात्वा निर्वाणादनन्तरं कण्हणेण ठाविअं ।
 तहा सत्त जायवा दामोयराणुरूत्ता । कालमेह १ मेहनाद २ गिरिविदारण ३ कपाट ४ सिंहनाद
 ५ खोडिक ६ रेवया ७ तिब्वतवेणं कीडणेणं खित्तवाला उववत्ता । तत्थ य मेहनादो सम्महिट्ठी नेमिपयभ-
 10 त्तित्तुत्तो चिट्ठइ । गिरिविदारणेणं कंचणवल्लणयंमि पंच उद्धारा विउब्विआ । तत्थेगं, अंबापुरओ उत्तरदिसाए
 सत्तहिअसयकमेहिं गुहा; तत्थ य उववासतिगेणं बलिबिहाणेणं सिलं उप्पाडिऊण मज्झे गिरिविदारणपडिमा ।
 तत्थ य कमपण्णासं गए बालदेवेणं कारिअं सासयजिणपडिमारूवं नमिऊण उत्तरदिसाए पण्णासकमं^५ वारीतिगं ।
 पढमवारिआए^६ कमसयतिगं गंतूण गोदोहिआसणेणं पविसिऊण उपवासपंचगं भमररूवं दारुणं सत्तेणं उप्पाडिऊणं
 कमसत्ताओ अहोमुहं पविसिऊण बलाणयमंडवे इंदादेसेण धणयजक्खकारिअं अंबादेविं पूइऊण सुवण्णजालीए
 15 ठायवं । तत्थ ठिएणं सिरिमूलनाहो नेमिजिणिंदो वंदिअबो । बीअवारीए एगं पायं पूइत्ता सयंवरवावीए अहो
 कमचालीसं गमित्ता तत्थ णं मज्झवारीए कमसत्तसएहिं कूवो । तत्थ वरहंसठिअत्तेण इहावि मूलनायगो वन्देअवो ।
 तइअवारीए मूलदुवारपवेसो अंबाएसेण, न अन्नहा । एवं कंचणवल्लणयमग्गो, तत्थ य अंबापुरओ हत्थवीसाए
 विवरं । तत्थ य अंबाएसेणं उववासतिगेणं सिद्धग्घाडणेण हत्थवीसाए संपुडसत्तगं समुग्घायपंचगं अहो रसकूविआ
 अमावसाए अमावसाए उवडइ । तत्थ य उववासतिगं काऊण अंबाएसेण पूयणेण बलिबिहाणेणं^७ गिण्हियवं । तहा
 20 य जुण्णकूडे उववासतिगं काऊण सरलमग्गेण बलिपूअणेणं सिद्धविणायगो उवल्लभइ । तत्थ य चित्तिया
 सिद्धी । दिणमेगं ठाएयवं । जइ तहा पच्चक्खो हवइ । तहा रायमईगुहाए कमसएणं^८ गोदोहियाए रसकूविआ,
 कसिणचित्तयवल्ली, राईमईए पडिमा रयणमया, अंबा य; रूपमयाओ अणेगओसहीओ चिट्ठन्ति । तह छत्त-
 सिला-घंटसिला-कोडिसिला सिलातिगं पण्णत्तं । छत्तसिलं मज्झं मज्झेणं कणयवल्ली । सहसंब-
 वणमज्झे रययसुवण्णमयचउवीसं, लक्खारामे बावत्तरी चउवीसजिणाय^९ गुहा पण्णत्ता । कालमेहस्स पुरओ
 25 सुवन्नवाल्लुआए नईए सट्ठकमसयतिगेण उत्तरदिसाए^{१०} गमित्ता गिरिमुहं पविसिऊण उदए न्हवणं काऊण ठिए
 उववासपओएहिं दुवारमुग्घाडेइ । मज्झे पढमदुवारे सुवण्णखाणी, दुइअदुवारे रयणखाणी संघहेउं अंबाए विउब्विआ ।
 तत्थ ण कण्हमंडारा । अण्णो दामोदरसमीवे । अंजणसिलाए अहोभागो रययसुवण्णवल्ली पुरिसवीसेहिं पण्णत्ता ।

तस्सत्थमणे^{११} मंगलयदेवदाली य संतु रससिद्धी । सिरिबइरोवक्खायं संघसमुद्धरणकज्जमि ॥ १ ॥

सस्सकडाहं मज्झे गिण्हित्ता कोडिबिन्दुसंयोगे । घंटसिलात्तुण्णयजोअणाओ अंजणसिद्धी ॥ २ ॥

30

॥ विजापाहुडुदेसाओ रेवयकप्पसंखेवो सम्मत्तो ॥

॥ ग्रन्थाग्रं० ३८ ॥

1 A. पालित्तएणं । 2 B अवलोअणं । 3 B 'लोअणं' । 4 B तप्पडिरूपं । 5 A 'कमं' । 6 A 'वरेआए' ।
 7 B 'विहारेणं' । 8 A कमसुएणं । 9 B 'जिणाय' नास्ति । 10 A 'दिसीए' । 11 B तस्सत्थमणे० ।

३. श्रीउज्जयन्तस्तवः ।

नामभिः श्रीरैवतकोज्जयन्ताद्यैः प्रथामितम् । श्रीनेमिपावितं सौमि गिरिनारं^१ गिरीश्वरम् ॥ १ ॥
स्थाने देशः सुराष्ट्राख्यां विभर्ति भुवनेश्वरौ^२ । यद्भूमिकासिनीभाले गिरिरेष विशेषकः ॥ २ ॥
शृङ्गारयन्ति खंगारदुर्गं श्रीऋषभादयः । श्रीपार्श्वस्तेजलपुरं भूषितैतदुपत्यकम् ॥ ३ ॥
योजनद्वयतुङ्गेऽस्य^३ शृङ्गे जिनगृहावलिः । पुण्यराशिरिवाभाति शरच्चन्द्रांशुनिर्मला ॥ ४ ॥
सौवर्णदण्डकलशामलसारकशोभितम् । चारुचैत्यं चक्रास्त्यस्योपरि श्रीनेमिनः प्रभोः ॥ ५ ॥
श्रीशिवासूनुदेवस्य पादुकात्र निरीक्षिता । स्पृष्टाऽर्चिता च शिष्टानां पापव्यूहं व्यपोहति ॥ ६ ॥
प्राज्यं राज्यं परित्यज्य जरत्तृणमिव प्रभुः । बन्धून् विधूय च खिग्धान् प्रपेदेऽत्र महाव्रतम् ॥ ७ ॥
अत्रैव केवलं देवः स एव प्रतिबन्धवान् । जगज्जनहितैषी स पर्येषीषी च निर्वृतिम् ॥ ८ ॥
अत एवात्र कल्याणत्रयमन्दिरमादधे । श्रीवस्तुपालो मन्त्रीशश्वमत्कारितमव्यह्वत् ॥ ९ ॥
जिनेन्द्रबिम्बपूर्णेन्द्रमण्डपस्था जना इह । श्रीनेमेर्मज्जनं कर्तुमिन्द्रा इव चक्रासति ॥ १० ॥
गजेन्द्रपद्मनामास्य कुण्डं मण्डयते शिरः । सुधाविधैर्जलैः पूर्णं स्नानार्हत्स्नपनक्षमैः ॥ ११ ॥
शत्रुञ्जयावतारेऽत्र वस्तुपालेन कारिते । ऋषभः पुण्डरीकोऽष्टापदो नन्दीश्वरस्तथा ॥ १२ ॥
सिंहयाना हेमवर्णा सिद्ध-बुद्धसुतान्विता । कर्माश्रद्धन्विभृत्पाणिरत्राम्बा सङ्गविग्रहत् ॥ १३ ॥
श्रीनेमिपत्पद्मपूतमवलोकननामकम् । विलोकयन्तः शिखरं यान्ति भग्धाः कृतार्थताम् ॥ १४ ॥
शाम्बो जाम्बवतीजातस्तुङ्गे शृङ्गेऽस्य कृष्णजः । प्रद्युम्नश्च महाद्युम्नस्तेपाते दुस्तपं तपः ॥ १५ ॥
नानाविधौषधिगणा जाज्वलन्त्यत्र रात्रिषु । किं च घण्टाक्षरच्छत्रशिलाः शालन्त उच्चकैः ॥ १६ ॥
सहस्राव्रवणं लक्षारामोऽन्येपि वनव्रजाः । मयूरकोकिलभृङ्गीसङ्गीतिसुभगा इह ॥ १७ ॥
न स वृक्षो न सा वल्ली न तत्पुष्पं न तत्फलम् । नेक्ष्यते^४ऽत्राभियुक्तैर्यदित्यैतिहाविदो विदः ॥ १८ ॥
राजीमती गुहागर्भे कैर्न नामात्र वन्दते । रथनेमिर्ययोन्मार्गात्सन्मार्गमवतारितः^५ ॥ १९ ॥
पूजास्नपनदानानि तपश्चात्र कृतानि वै^६ । संपद्यन्ते मोक्षसौर्यहेतवो भव्यजन्मिनाम् ॥ २० ॥
दिग्भ्रमादपि^७ योऽत्राद्रौ काप्यमार्गेऽपि सञ्चरन् । सोऽपि पश्यति चैत्यस्था^८ जिनार्चाः स्नापितार्चिताः ॥ २१ ॥
काश्मीरागतरत्नेन कूष्माण्ड्यादेशतोऽत्र च । लेप्यबिम्बास्पदे न्यस्ता श्रीनेमेर्मूर्तिराश्मनी ॥ २२ ॥
नदीनिर्ज्जरकुण्डानां खनीनां वीरुधामपि । त्रिदांकरोत्वत्र संख्यां संख्यावानपि कः खलु ॥ २३ ॥
आसेचनकरूपाय^९ महातीर्थाय तायिने । चैत्यालङ्कृतशीर्षाय नमः श्रीरैवताद्रये ॥ २४ ॥
स्तुतो मयेति सूरीन्द्रवर्णितावृजिनप्रभ । गिरिनारस्तारहेमसिद्धि^{१०} भूमिर्मुदेऽस्तु वः ॥ २५ ॥

॥ इति श्रीउज्जयन्तस्तवः ॥

॥ ग्रन्थाग्रं २५ ॥

1 A प्रया^१ । 2 B नार- । 3 B भुवनेऽप्यसौ । 4 A °संगर^२ । 5 A °पलकां । 6 A °तुहस्य ।
B 7 °भव्यकृतः । 8 A नेक्षते । 9 A °तारिता । 10 A वैः । 11 A C °भूमावपि । 12 A जिनार्चास्तर्पिता^३ ।
13 B आसेचनक^४ । 14 C सिद्ध^५ ।

४. उज्जयन्तमहातीर्थकल्पः ।

- अत्थि सुरङ्गाविसए उज्जितो नाम पद्मओ रम्भो । तस्सिहरे^१ आरुहिउं भतीए नमह नेमिजिणं ॥ १ ॥
 अंबाहअं च देविं न्हवणच्चणगंधधूवदीवेहिं । पूइअ कयप्पणामा ता जोअह जेण अत्थत्थी ॥ २ ॥
 गिरिसिहरकुहरकंदरं^२ निज्जरणकवाडविअडकूवेहिं । जोएह खत्तवायं जह भणियं पुबसूरीहिं ॥ ३ ॥
 5 कंदप्पदप्पकप्पणं^३ कुण्डविहवणनेमिनाहस्स । निट्वाणसिलानामेण अत्थि भुवणंमि विक्खाया ॥ ४ ॥
 तस्स य उत्तरपासे दसधणुहेहिं अहोमुहं विवरं । दारंमि तस्स लिङ्गं अवयाणे धणुह चत्तारि ॥ ५ ॥
 तस्स पसुमुत्तगंधो अत्थि रसो पलसएण सयतंबं । विंघेति कुण्ड तारं ससिकुंदसमुज्जलं सहसा ॥ ६ ॥
 पुबदिसाए धणुहंतरेसु तस्सेव अत्थि जा गवई । पाहाणमया दाहिणदिसागए बारसधणूहिं ॥ ७ ॥
 दिस्सइ अ तत्थ पयडो हिंगुलवण्णो अ दिव्वपवररसो । विंधेइ सबलोहे फरिसेणं अग्गिसंगेणं ॥ ८ ॥
 10 उज्जिते अत्थि नई विहलानामेण पवई पडिमा । दावेइ अंगुलीए फरिसरसो पवईदारं ॥ ९ ॥
 सक्कावयार-उज्जितगिरिवरे तस्स उत्तरे पासे । सोवाणपंतिआए पारेवथवण्णिआ पुढवी ॥ १० ॥
 पंचगव्हेण बद्धा पिंडी धमिआ^४ करेइ वरतारं । फेडइ दरिहवाहिं उत्तारइ दुक्खकंतारं ॥ ११ ॥
 सिहरे विसालसिंगे दीसंते पायकुट्टिमा जत्थ । तस्सासने सिहरे कट्टवडहट्ट पामहो तारं ॥ १२ ॥
 उज्जितरेवयवणे तत्थ य सुदारवानरो अत्थि । सो वामकण्णलित्तो उग्घाडइ विवरवरदारं ॥ १३ ॥
 15 हत्थसएण पविट्ठो दिक्खइ सोवण्णवण्णिआ^५ रुक्खा । नीलरसेण सवंता^६ सहस्सवेही रसो नूणं ॥ १४ ॥
 तं गहिऊण निअत्तो हणुवंतं^७ लिवइ वामपाएण । सो दक्खइ वरदारं जेण न जाणइ जणो कोवि ॥ १५ ॥
 उज्जितसिहरउवरिं कोहंडिहरं खु नाम विक्खायं । अवरेण तस्स य सिला तदुभयपासेसु ऊंसु ॥ १६ ॥
 तं अयसितिलं^८ भीसं थंभइ पडिवायवंगिअं वंगं । दोगच्चवाहिहरणं परितुट्ठा अंबिआ जस्स ॥ १७ ॥
 वेगवई नाम नई मणसिलवण्णा य तत्थ पाहाणा । तो पिंडिधमिअसंते समसुद्धे होइ वरतारं ॥ १८ ॥
 20 उज्जिते नाणसिला तस्स अहो कणयवण्णिआ पुढवी । बोक्कडयमुत्त-पिंडी-खहरंगारे भवे हेमं ॥ १९ ॥
 नाणसिलाकयपुढवी पिंडीवद्धा य पंचगव्हेण । हट्टपाए वसइ रसो सहस्सवेही हवइ हेमं ॥ २० ॥
 गिरिवरमासत्थिअं आणीअं तिलविसारणं नाम । सिलबद्धगाढपीडे वेलक्खा तत्थ दम्माणं ॥ २१ ॥
 सेणा नामेण नई सुवण्णत्तिथंमि लड्डुअपहाणा । पडिवाएण य सुवं करंति^९ हेमं न संदेहो ॥ २२ ॥
 बिल्लक्खयंमि नयरे मउहहरं^{१०} अत्थि सेलगं दिवं । तस्स य मज्झंमि ठिओ गणवहरसकुंडओ^{१०} उवरिं ॥ २३ ॥
 25 उववासी कयपूओ गणवइओ चलिऊण पवररसो । वामाषेवी(?) अत्थि अ थंभइ वंगं न संदेहो ॥ २४ ॥
 सहसासवं^{१०} ति तिथं करंजक्खेण मणहरं सम्मं । तत्थ य तुरयायारा पाहाणा तेसि दो भाया ॥ २५ ॥
 इको पारयमाओ पिट्ठो मुत्तेण अंधमूसाए । धमिओ करेइ तारं उत्तारइ दुक्खकंतारं ॥ २६ ॥
 अवलोअणसिहरसिलाअवरेणं तत्थ वररसो सबइ । सुअपक्खसरिसवण्णो करेइ सुवं वरं हेमं ॥ २७ ॥
 गिरिपज्जुन्नवयारे अंबिअआसमपयं च नामेण^{१०} । तत्थ वि पीआ पुहवी हिमवाए होइ वरहेमं ॥ २८ ॥
 30 नाणसिला उज्जिते तस्स य मूलंमि मट्ठिआ पीआ । साहामिअलेवेणं छायासुकुं कुणइ हेमं ॥ २९ ॥
 उज्जितपढमसिहरे आरुहिउं दाहिणेन अवयरिउं । तिण्णिण धणूसयमित्ते पूइकरं जं बिलं नाम ॥ ३० ॥
 उग्घाडिउं बिलं दिक्खिऊण निउणेन तत्थ गंतवं । दंडंतराणि बारस दिवरसो जंनुफलसरिसो ॥ ३१ ॥
 जउथोलिअंमि भंडे सहस्सभाएण विंधए तारे । हेमं करइ अवस्सं हट्टंतं सुंदरं सहसा ॥ ३२ ॥

1 B तस्सिहरि । 2 A °कुंड° । 3 A C °कपरण° । 4 C धम्मिआ । 5 C रेखा । 6 C वसंता । 7 C °तल° ।
 8 B करंति । 9 C °हरंमि । 10 C नामेणं ।

कोहंडिभवनपुत्रेण उत्तरे जाव तावसा भूमी । दीसइ अ तत्थ पडिमा सेलमया वासुदेवस्स ॥ ३३ ॥
 तस्सुत्तरेण दीसइ हत्थेसु अ दससु पच्चईपडिमा । अवराहसुहरअंगुट्टिआइ^१ सा दावए विवरं ॥ ३४ ॥
 नवधणुहाई पविट्ठो दिक्खइ कूडाई दाहिणुत्तरओ । हरिआललक्खवण्णो सहस्सवेही रसो चूणं ॥ ३५ ॥
उज्जिते नाणसिला विक्खाया तत्थ अत्थि पाहाणं^२ । ताणं उत्तरपासे दाहिणयअहोमुहो विवरो ॥ ३६ ॥
 तस्स य दाहिणभाए दसधणुभूमीइ हिंगुलयवण्णो । अत्थि रसो सयवेही विंधइ सुखं न संदेहो ॥ ३७ ॥ 5
उसहरिसहाइकूडे पाहाणा ताण संगमो अत्थि । गयवरलिंडाकिण्णा^३ मज्जे फरिसेण ते वेही ॥ ३८ ॥
 जिणभवनदाहिणेणं नउईधणुहेहिं भूमिजल्लअयरी । तिरिमणुअरत्त^४विद्धा पडिवाए तंचए^५ हेमं ॥ ३९ ॥
वेगवई नाम नई मणसिलवण्णा य तत्थ पाहाणा । सुवस्स^६ पंचवेहं सर्वंति धमिआ तयं^७ सिग्गं ॥ ४० ॥
 इय उज्जयन्तकप्पं अविअप्पं जो करेइ जिणभत्तो । कोहंडिकयपणामो सो पावइ इच्छिअं सुक्खं ॥ ४१ ॥

॥ श्रीउज्जयन्तमहातीर्थकल्पः समाप्तः ॥

10

५. रैवतकगिरिकल्पः ।

पच्छिमदिसाए सुरट्टाविसए रेचयपच्चयरायसिहरे सिरिनेमिनाहस्स भवणं उच्चुत्तसिहरं अच्छइ । तत्थ किर
 पुधिं भयवओ नेमिनाहस्स लिप्पमई पडिमा आसि । अजया उत्तरदिसाविभूसाणकम्महीरदेसाओ अजिय-रयण-
 नामाणो दुन्नि बंधवा संघाहिवई होऊण गिरिनारमागया । तेहिं रहसवसाओ घणवुसिणरससंपूरिअकलसेहिं ण्हवणं
 कयं । गलिआ लेवमई सिरिनेमिनाहपडिमा । तओ अईव अप्पाणं सोअंतेहिं तेहिं आहारो पच्चक्खाओ । इक्की-15
 सउववासाणंतरं सयमागया भगवई अंबिआ देवी । उट्टाविओ संघाहिवई^८ । तेण य^९ देविं दट्टूण जयजयसहो कओ ।
 तओ भणिअं देवीए-इमं बिंबं गिण्हसु परं पच्छा न पिच्छिअव्वं^{१०} । तओ अजिअसंघाहिवइणा^{११} एगतंतुकद्धियं
 रयणमयं सिरिनेमिंविंबं कंचणवलाणए नीअं । पढमभवणस्स देहलीए आरोविता अइहरिसभरनिम्भरेणं संघवइणा
 पच्छाभागो दिट्ठो । ठिअं तत्थेव बिंबं निच्चलं । देवीए कुलुमवुट्टी कया । जयजयसहो अ कओ । एयं च बिंबं वइ-
 साहपुण्णिमाए अहिणवकारिअभवणे पच्छिमदिसामुहे ठविअं संघवइणा । ण्हवणाइमइसवं काउं अजिओ संघधवो 20
 निअदेसं पत्तो । कलिकाले कलुसचित्तं जणं जाणिऊण झलहलन्तमणिमयविंबस्स कंती अंबिआदेवीए छाइआ ।

पुधिं गुज्जरघराए जयसिंहदेवेणं^{१२} खंगाररायं हणित्ता सज्जणो दंडाहिवो ठाविओ । तेण अ अहिणवं
 नेमिजिणिदभवणं एगारससयपंचासीए (११८५) विक्कमरायवच्छरे काराविअं । मालवदेसमुहमंडणेणं
 साहुभावडेणं सोवणं आमलसारं कारिअं । ^{१३}चालुकचक्सिरिकुमारपालनरिंदसंठविअसोरट्टदंडाहिवेण
 सिरिसिरिमालकुलुम्भवेणं^{१४} वारससयवीसे (१२२०) विक्कमसंवच्छरे पज्जा काराविआ । तन्भावणा 25
 धवल्लेण अंतराले पवा भराविआ । पज्जाए चडंतेहिं जणेहिं दाहिणदिसाए लक्खारामो दीसइ ।

1 Pc °आई ; 2 Pa पाहाणा ; 3 Pa °लिंडाणि किणा ; 4 Pa °रित्त° ; 5 Pa तहवइ ; 6 C सव्वस्स ।
 7 AB तअं । † Pa 'इत्युज्जयन्तकल्पः' इत्येव । 8 B Pa-b संघवई । 9 Pa 'य' नास्ति; Pb न । 10 PaC पच्छि-
 अव्वं । 11 Pa-b °संघवइणा । 12 Pb °देवेण । 13 B Pa चोलुक । 14 ACPb कुलुम्भवेण ।
 वि० क० २

अणहिल्लावाडयपट्टणे य पोरवाडकुलमंडणा आसराय-कुमरदेवितणया गुज्जरधराहिवहसिरिवीरध-
 बलरजधुरंधरा वत्थुपाल-तेजपालनामधिजा दो भायरो मंतिवरा हुत्था । तत्थ तेजपालमंतिणा गिरिनार-
 तले निअनामंकिअं तेजलपुरं पवरगढमढपवामंदिरआरामरम्मं निम्माविअं । तत्थ य जणयनामंकिअं आसराय-
 विहारु ति पासनाहभवणं काराविअं । जणणीनामेणं च कुमरसरु ति सरोवरं निम्माविअं । तेजलपुरस्स
 5 पुबदिसाए उग्गसेणगढं नाम दुमां जुगाइनाहप्पमुहजिणमंदिररोहिलं विज्जइ । तस्स य तिण्णि नामधिजाइं
 पसिद्धाईं । तं जहा-उग्गसेणगढं ति वा, खंगारगढं ति वा, जुण्णदुग्गं ति वा । गढस्स वाहिं दाहिण-
 दिसाए चउरिआ-वेई-लडुअओवरिआ-पसुवाडयाइं ठाणाइं चिट्ठंति । उत्तरदिसाए विसालथंभसालासोहिओ
 दसदसारमंडवो गिरिदुवारे य पंचमो हरी दामोअरो सुवण्णरेहानईपारे वडइ । कालमेहसमीवे विराणु-
 वत्ता संघस्स बोलाविआ¹ तेजपालमंतिणा मिह्हाविआ कमेण उज्जयंतसेले । वत्थुपालमंतिणा सित्तुजा-
 10 वयारभवणं अट्ठावय-संमेअमंडवो कवड्डिजक्ख-मरुदेविपासाया य काराविआ¹ । तेजपालमंतिणा
 कल्लाणत्तयचेइअं कारिअं । इंदमंडवो अ देपालमंतिणा उद्धराविओ । एरावण-गयपय-मुद्दाअलंकिअं गइं-
 पयकुंडं अच्छइ । तत्थ अंगं पक्खालित्ता दुक्खाण जलंजलिं दिंति जत्तागयलोआ । छत्तसिलाकडणीए
 सहस्संबवणारामो । जत्थ भगवओ जायवकुलपईवस्स सिवा-समुहविजयनंदणस्स दिक्खा-नाण-निघाण-
 कल्लाणयाइं² संजायाइं । गिरिसिहरे चडित्ता अंबिआदेवीए भवणं दीसइ । तत्तो अवलोअणसिहरं । तत्थ
 15 ठिएहिं किर दसदिसाओ नेमिसामी अवलोइज्जइ ति³ । तओ पढमसिहरे संबकुमारो, बीअसिहरे पज्जुण्णो ।
 इत्थ पवए ठाणे ठाणे चेइएसु रयण-सुवण्णमयजिणविंवाइं निच्चण्हविअच्चिआइं दीसंति । सुवण्णमेयणी अ अणेग-
 धाउस्सभेइणी दिप्पंती दीसइ । रत्तिं च दीवउ व पज्जलंतीओ ओसहीओ अवलोइज्जंति । नाणाविहतखवरवलिदलपु-
 षफफलाइं पए पए उवल्लंभंति । अणवरयपइरंतनिज्जरणाणं खलहलारावयमत्तकोइल⁴ भमरंशंकारा य सुवंति ति ।

उज्जयंतमहातिथकप्पसेसलवो इमो । जिणप्पहमुणिदेहिं लिहिओ त्थ जहासुअं ॥ १ ॥

20

॥ श्रीरैवतककल्पः समाप्तः ॥

॥ अं० १६१, अक्षर २७ ॥

1 Pa वालाविया । † एतदण्डान्तर्गता पंक्तिः पतिता C आदर्शे । 2 A कल्लाणजायाइं; Pa कल्लाणाइं जायाइं ।
 3 Pa °लोइज्जइ; Pb °लोइज्जति । 4 Pb °कोयल° । † Pa इति श्रीरैवतककल्पः ।

६. श्रीपार्श्वनाथकल्पः ।

सुरअसुरखयरकिन्नरजोईसरविसरमहुअराकलिअं । तिहुअणकमलगोहं नमामि जिणचलणनीरसहं ॥ १ ॥
 जं पुवमुणिगणेणं अविअप्पाणप्पकप्पमज्झंमि । सुरनरफणिपहुमहिअं कहिअं^१ सिरिपासजिणचरिअं ॥ २ ॥
^२संकिण्णसत्थनिक्खित्तचित्तवितीण धम्मिअजणाण । तोसकए तं कप्पं भणामि पासस्स लेसेण ॥ ३ ॥
 भवममणभेयणत्थं भविआ भवदुक्खभारसरिअंगा । एयं समासओ पुण पभणिज्जंतं मए सुणह ॥ ४ ॥ 5
विजया जया य कमठो पउमावइ-पासजक्ख-वइरुटा । धरणो विजादेवी सोलसऽहिट्टायगा जस्स^३ ॥५
 पडिमुप्पत्तिनियाणं कप्पे कलिअं पि नेह संकलिअं । एयस्स गोरवमया पडिहिइ न हु को इमं पच्छ ॥ ६ ॥
 अह जलहिलुल्लभमाणं करेइ तारयविमाणसंखं जो । पासजिणपडिममहिअं कहिउं न वि पारए सो वि ॥ ७ ॥
 एसा पुराणपडिमा अपोगठाणेसु संठवेऊणं । खयरसुरनरवरोहिं महिआ उवसभासमणत्थं ॥ ८ ॥
 तह वि हु जणमणनिच्चलभावकए पाससामिपडिमाए । इंदाईकयमहिअं कित्तिअमेयाइ^४ ता वुच्छं ॥ ९ ॥ 10
 सुरअसुरवंदिअपए सिरिमुणिसुडवयदिणेसरे इत्थ । ^५भारहसरंमि भविअणकमलाइ वोहयंतंमि ॥ १० ॥
 चंपाइ पुरवरीए एसा सिरिपाससामिणो पडिमा । रयणायरोवकंठे जोईसरवन्निआ आसि ॥ ११ ॥
 सकस्स कत्तिअभवे सयसंखाभिग्गहा गया सिद्धि । एआए झाणाओ वयगहणाणंतंरं तइया ॥ १२ ॥
सोहम्मवासवो तं पडिमाहाप्पमोहिणा मुणिउं । अंचइ तत्थेव ठिअं महाविभूईइ दिवाए ॥ १३ ॥
 एवं वच्चइ कालो ^६कयवयवासेहिं रामवणवासो । राहवपहावदंसणहेउं लोआण हरिवयणा ॥ १४ ॥ 15
 रयणजडियखयरसंजुअसुरजुअलेणं च दंडगारण्णे । सतुरयरहो अ पडिमा दिक्केसा रामभहस्स ॥ १५ ॥
 सगमासे नवदिअहे^७ विदेहदुहिओवणीयकुसुमेहिं । भत्तिभरनिअभरेणं महिआ रहुपुंगवेण तया^८ ॥ १६ ॥
रामस्स पवलकम्मयमलंघणिज्जं च वसणमोइण्णं । नाऊण सुरा जुजो^{१०} तं पडिमं निंति तं ठाणं ॥ १७ ॥
 पूअइ पुणो वि सक्को ^{११}पगिट्ठभत्तीइ दिव्वभोएहिं । एवं जा संपुण्णा एगारसवासलक्खा य ॥ १८ ॥
 तेणं कालेणं जउवंसे बलएव-कण्ह-जिणनाहा । अवइन्ना संपत्ता जुवणमह केसवो रज्जं ॥ १९ ॥ 20
कण्हेण जरासंधस्स विग्गहे निअदलोवसग्गोसु । पुट्ठो नेमी भयवं पच्चुहविणासणोवायं ॥ २० ॥
 तत्तो आइसइ पह-पुरिसत्तम ! मज्झ सिद्धिगमणाओ । सगसयपण्णासाहिअतेसीसहसेहिं वरिसाणं ॥ २१ ॥
 होही पासो अरिहा विविहाहिट्टायगेहिं नयचलणो । जस्सच्चाण्हवणजलासित्ते लोए समइ असिवं ॥ २२ ॥
 सामी ! संपइ कत्थवि तस्स जिणिंदस्स चिट्ठए पडिमा ? । इअ चक्कधरेणुत्ते तंमिंदमहिअं कहइ नाहो ॥ २३ ॥
 इअ जिण-जणहणाणं अह सो मुणिउं मणोगयं भावं । मायलिसारहिसहिअं रहमेयं पडिममप्पेइ ॥ २४ ॥ 25
 मुइओ मुररिउ^{१२} षडिमं ण्हवेइ^{१३} घणसारघणघणरसेहिं । पूइअ^{१४} परिमलवहलमलचंदणचारुकुसुमेहिं ॥ २५ ॥
 पच्छायगयगहदिन्नं सिन्नं सिंचेइ सामिसलिलेणं । जंतुवसग्गा विलयं विलयं जह जोगिचित्ताइं ॥ २६ ॥
 बहुदुहवणं^{१५} निहणं पत्ते ^{१६}पच्चद्वक्कवट्ठिमि । जाओ जयजयरावो^{१७} जायवनिवनिविडभडसित्ते ॥ २७ ॥
 तत्थेव विजयठाणे निम्माविअमहिणवं जिणाएसा । संखउरनयरजुत्तं ठविऊणं पासपहुविवं ॥ २८ ॥
 पडिमनिमं संगिणिहअ निअनयरमुवागयस्स कण्हस्स । भूवेहिं वासुदेवतणाभिसेऊसवो विहिओ ॥ २९ ॥ 30
कण्हनरिंदेण तओ मणिकंचणरयणरइअपासाए । सत्तयवाससआइं संठाविअ पूइआ पडिमा ॥ ३० ॥

1 Pb मईअं । 2 Pa-b संखित्तं; A C P संकित्त । 3 Pa यस्स । 4 Pa कित्तियमित्ताइं । 5 Pa भरह° ।
 6 Pa कयवइ° 7 Pa °खयरसंजुयलेण । 8 Pa °दिवसे । 9 Pa विना सर्वत्र 'तहा' । 10 Pa पुजोः । 11 A B
 Pb पकिट्ट° । 12 A Pa मुररिउ; C सिरिउ । 13 B Pb ण्हवइ । 14 Pa पूइअ; Pb पूइअ । 15 A वट्ठं ।
 16 Pb पचद्व° । 17 B C °राओ ।

- जाए ^१जायवजाई^२पलए देवाउ दारवइदाहे । सामिपहावा देवालयंमि न हु पावगो लमो ॥ ३१ ॥
 सद्धि ^३पुरीइ तइया जलनिहिणा रुदरमंदिरसमेओ । लोलहरीकरेहिं नाहो नीरन्तरे^४ नीओ ॥ ३२ ॥
 तक्खयनागिदेणं तइया रमणत्थमुरग^५रमणीहिं । तत्थागएण दिट्ठा पहुपडिमा पावनिद्वरणी ॥ ३३ ॥
 पमुइअमणेण तत्तो नायवह्विहिअनट्टकलहट्टं । महया महेण महिआ जावऽसिई^६वाससहसाइं ॥ ३४ ॥
 5 वरुणो वरहरिअवई तयवसरे सायरं पलोअंतो । तक्खयपूइज्जंतं पासइ तिहुअणपहुं पासं ॥ ३५ ॥
 एसो सो गोसामी जो सुरनाहेण^७ पूइओ पुबिं । इण्हि मज्झवि जुज्जइ सहायणं सामिचलणाणं ॥ ३६ ॥
 चिंतिअमत्थमहीणं पथिअ सेवइ जिणेसमणवरयं । जा चउवच्छरसहसा ठिआ य अह तेण समएणं ॥ ३७ ॥
 सिरिवद्धमाणजलए तिलए लोअस्स भरह^८ खित्तंमि । अविरलमोपूरेणं सिंचते भवससाइं ॥ ३८ ॥
 कंतिकलाकलसीकयसुरपुरपउमाइ कंतिनयरीए । वसइ सुहसत्थवाहो धणोसरो सत्थबाहु^९ ति ॥ ३९ ॥
 10 सो अन्नया महिब्भो विणिग्गओ जाणवत्तजत्ताए । संजत्तिअवयजुत्तो सिंहलदीवंसि संपत्तो ॥ ४० ॥
 तत्थ विद्वप्पिअ पणगणमागच्छंतस्स तस्स वेगेण । पवहणथंभो सहसा जाओ जलरासिमज्झंमि ॥ ४१ ॥
 विमणमणो जा चिंतइ पयडीहोउण सासणसुरी ता । पउमावई^{१०} पयंपइ—मा बीहसु वच्छ ! सुण वयणं ॥ ४२ ॥
 वरुणविणिग्गिअमहिमो महिमोहमरइमद्दणो भइ ! । इह नीरतले चिट्ठइ पासजिणो नयसु सं ठाणं ॥ ४३ ॥
 देवि ! कहं मह सत्ती जिणेसगहणे समुइजलमूला । एवं धणोसकहिए तो भासइ सासणादेवी ॥ ४४ ॥
 15 पविस मह पुट्टिलमो कड्डसु पहुमामसुत्तंतूहिं । आरोविअ पोअवरे सावय ! वय निअपुरिं सुत्थो ॥ ४५ ॥
 काउण सवमेयं लोगतयनायगं गहेउण । संजायहरिसपगरिसपुलइअगतो महासत्तो ॥ ४६ ॥
 खणमित्तेण सठाणं समागओ परिसरे पडकुडीओ । रइआविअ जाव ठिओ एइ जणो सम्मुहो ताव ॥ ४७ ॥
 मंधव्वगीइवाइअरवेण^{११} सुहवयनारिधवलेहिं । वहिरिअककुहो नाहं दार्णं दिंतो पवेसेइ ॥ ४८ ॥
 रययामलसच्छायं पासायं कारिउण कंतीए । विणिवेसिअ भुवणसुरं निच्चं पूइइ भतीए ॥ ४९ ॥
 20 कालंतरमावणो धणोसरे पउरनायरवरेहिं । वाससहस्से पहुणो पूइज्जंतस्स वक्कंते ॥ ५० ॥
 देवाहिदेवमुत्तिं परिअररहिअं तथा^{१२} य कंतीए । मेलिअ रसस्स थंभणनिमित्तमागासमग्गेण ॥ ५१ ॥
 कलिअकलाकालत्तयपालित्तयगणहरोवएसाओ । नागल्लुणजोईदो^{१३} आणेही अप्पणो ठाणे ॥ ५२ ॥
 जोइणि गए कयत्थे नत्थं मुत्तूण नाहमडवीए । रसथंभाओ होही थंभणयं नाम तित्थं ति ॥ ५३ ॥
 उड्ढिअवंसयालंतरट्टिओ सुरहिखीरण्हविअंगो । आकंठखिइनिमग्गो जणेण जक्खु ति कयनामो ॥ ५४ ॥
 25 अच्चिस्सइ तयवत्थो जिणनाहो पणसयाइं वरिसाणं । तयणु धरणिंदनिम्मिअसजिज्झो विइअसुअसारो ॥ ५५ ॥
 सिरिअभयदेवसूरी दूरीकयदुहिअरोगसंघाओ । पयडं तित्थं काही अहीणमाहप्पदिप्पंतं ॥ ५६ ॥
 कंतीपुरीइ भयवं पुणो गमिस्सइ तओ अ जलहिंमि । बहुविहनयरेसु अ गड्डवगड्डु^{१४} महिमाइ दिप्पंतो ॥ ५७ ॥
 अह को तीआणागयपडिमाठाणाण साहणसमत्थो । जइवि हु सो सहसमुहो^{१५} हविज्ज रसणासयसहस्सो ॥ ५८ ॥
 पावाचंप-ऽट्ठावय-रेवय-संमेअ-विमलसेलेसु । कासी-नासिग-मिहिला-रायगिहिप्पसुहत्तिथेसु ॥ ५९ ॥
 30 जत्ताइ पूअणेणं दाणेणं^{१६} जं फलं हवइ जीवो । तं पासपडिमदंसणमित्तेणं पावए इत्थ ॥ ६० ॥
 मासक्खमणस्स फलं वंदणबुद्धीइ पाससामिस्स । लम्भासिअस्स पावइ नयणपहगयाइ पडिमाए ॥ ६१ ॥
 निरवच्चो बहुतणओ धणहीणो धणयसंनिहो होइ । दोहग्गोवि हु सुहओ पहुदिट्ठीए जणो^{१७} दिट्ठो ॥ ६२ ॥

1 P_b जावणं । 2 P_a सिद्धिपुरीओ । 3 A B P_a नीरन्तरे । 4 P^० मुरगव^० । 5 A B P_a जावसिवाई^० ।
 6 P सुरलेगाहिवेण । 7 P सत्थवाहोत्थि । 8 P सुहवइ^० । 9 P रइयाय^० । 10 P_a तथाइ । 11 P जोगिंदो ।
 12 P_a गइयगइय । 13 C सहसमुहो । 14 'दाणेणं' नास्ति C । 15 P जणे जिट्ठो ।

मुक्त्वत्तं कुकलत्तं कुजाइजम्भो कुरूव-दीणत्तं । अन्नभवे पुरिसाणं न हुंति पदुपडिमपणयाणं ॥ ६३ ॥
 अडसट्टित्थजत्ताकए भमइ कह वि मोहिओ लोओ । तेहिं तोऽणंतगुणं फलमप्पिते जिणे पासे ॥ ६४ ॥
 एणेण वि कुसुमेणं जो पडिमं महइ तिक्वभावो सो । भूवाल्लिमउल्लिमउल्लिअचरणो चक्काहिवो होइ* ॥ ६५ ॥
 जे अट्टविहं पूअं कुणंति पडिमाइ परमभत्तीए । तेसिं देविंदाईपयाईं करपंकयत्थाईं* ॥ ६६ ॥
 जो वरकिरीडकुंडलकेयूराईणिं कुणइ देवस्स । तिहुअणमउडो होऊण सो लहुं लहइ सिवसुक्खं* ॥ ६७ ॥ 5
 तिहुअणचूडारयणं जणनयणांमयसल्लगिगां एसा । जेहिं न दिट्ठा पडिमा निरत्थयं ताण मणुअत्तं* ॥ ६८ ॥
 सिरिसंघदासं^४मुणिणा लहुकप्पो निम्मिओ अ पडिमाए । गुरुकप्पाओ अ मया संबंधलवेससुद्धरिओ ॥ ६९ ॥
 जो पढइ सुणइ चिंतइ एयं कप्पं स कप्पवासीसु । नाहो होऊण भवे सत्तमए पावए सिद्धिं ॥ ७० ॥
 गिहचेइअंमि जो पुण पुत्थयलिहिअं पि कप्पमच्चेइ । सो नारयतिरिएसुं निअमा नो जाइ चिरवोही^५ ॥ ७१ ॥
 हरिजलहिजलणगयगयचोरोरगहनिवारियारिपेयाणं । वेयालसाइणीणं भयाइं नासंति दिणिं^६ भणणे ॥ ७२ ॥ 10
 भवाण पुत्तसोहा पाणीआइअहियथाणं पि । कप्पो कप्पतरू इव विलसंतो वंछिअं देउ* ॥ ७३ ॥
 जावय मेरुपईवो महिमल्लिअओ समुद्दजलतिल्लो । उज्जोअंतो चिट्ठइ नरखित्तं ता जयउ^७ कप्पो ॥ ७४ ॥

॥ इति श्रीपार्श्वनाथस्य कल्पसंक्षेपः ॥ ७ ॥

इददवाहिविहुरिअंगा अणसणगहणत्थमाहविअसंधा । नवसुत्तकुक्कुडिं विमोहणाय भणिआ निसि सुरिए ॥ १ ॥
 दीविअहत्थअसत्ती नवंगविवरणकहाचमुक्करिआ । थंभणयपासवंदणउवइट्टारोमाविहिणो अ ॥ २ ॥ 15
 संभाणयाउ चलिआ^८ धवलकपुरा परं^{१०} चरणचारी । थंभणपुरंमि पत्ता सेट्ठीतडजरपलासवणे ॥ ३ ॥
 गोपयझरणुवलक्खिअ सुवि 'जयतिहुअण' थवद्धपच्चक्खे । पासे पूरिअथवणा गोविअसकलंतवित्तदुगा ॥ ४ ॥
 संघकराविअभवणे गयरोगा ठविअ पासपहुपडिमा । सिरिअभयदेवसुरी विजयंतु नवंगवित्तिकरा ॥ ५ ॥

जन्माग्नेऽपि^{११} चतुःसहस्रशरदो देवालये योऽर्चितः

स्वामी वासववासुदेववरुणैः स्वर्वाद्धिमध्ये ततः ।

20

कान्त्यामिभ्यधनेश्वरेण महता नागार्जुनेनाश्रितः

पायात् स्तम्भनके पुरे स भवतः श्रीपार्श्वनाथो जिनः ॥ ६ ॥

॥ इति श्रीस्तम्भनककल्पः ॥ अं० १०० (प्रत्यन्तरे १११)

* एतत्तारकाङ्किता गाथाः P आदर्शं नोपलभ्यन्ते । 1 Pb °कवाइं । 2 C Pb केजरा० । 3 Pb सिलामा ।
 4 Pb संघदानं । 5 P थिरवेदो । 6 P दिणं । 7 Pb जयइ । † P इति श्रीपार्श्वकल्पः संक्षेपतः । § षट्पचारिकका
 एषा स्तुतिर्नोपलभ्यते A आदर्शं । 8 Pa कुक्कुडिं । 9 AP चलिआउ । 10 AP पुरं । 11 A B Pa-b जन्माग्नेऽपि ।

७. अहिच्छत्रानगरीकल्पः ।

तिहुअणमाणु चि जए पयडं नमिऊण पासजिणचंदं । अहिच्छत्ताए कप्पं जहासुअं किंपि जंपेमि ॥ १ ॥

- इहेव जंबुद्दीवे दीवे भारहे वासे मज्झिमखंडे कुरुजंगलजणवए संखावई नाम नयरी रिद्धिसमिद्धा हुत्था । तत्थ भयवं पाससामी छउमत्थविहारेणं विहरंतो काउस्सग्गे ठिओ । पुबनिचद्धवेरेण कमठासुरेण अविच्छि-
 5 नधारापवाएहिं वरिसंतो अंबुहरो विउबिओ । तेण सयले महिमंडले एगवण्णवीभूए आकंठममंगं भगवंतं ओहिणा आमोएऊण पंचमिगसाहपुज्जयकमदमुणिआणाविअकट्ठखोडीअंतरउड्ढंतसप्पभवउवयारं सुमरंतेण धरणिंदिण नागराएण अम्ममहिस्सीहिं सह आंगतूण मणिरयणचिंचइअं सहस्ससंखफणाभंडलछत्तं सामिणो उवरिं करेऊणं हिट्ठे कुंडलीकय-
 भोगेण संगिण्णिअ सो उवसग्गे निवारिओ । तओ परं तीसे नयरीए अहिच्छत्त चि नामं संजायं । तत्थ पायारकारएहिं जहा जहा पुरओ ठिओ उरगरूवी धरणिंदो कुडिलगईए सप्पइ तहा तहा इट्ठनिवेसो कओ । अज्ज वि तहेव पायार-
 10 रयणा दीसइ । सिरिपाससामिणो चेइअं संघेण कारिअं । चेइआओ पुबदिसि अइमहुरपसन्नोदगाणि कमदजलहर-
 जिअजलपुत्राणि सत्त कुंडाणि चिट्ठंति । तज्जलेसु विहिअण्हाणाओ निंदूओ थिरवच्छाओ हवंति^१ । तेसिं कुंडाणं मट्ठिआए धाउवाइआ^४ धाउसिद्धिं भणंति । पाहाणलट्ठिसुद्धिअमुहा सिद्धरसकूविआ य इत्थ दीसइ । तत्थ मिच्छरा-
 यस्स अणेगे अग्गिदाणाईउग्घाडणोवक्कमा निप्फलीहूआ । तीसे पुरीए अंतो बहिं च पत्तेयं कूवाणं दीहिआणं च सवायं लक्खं अच्छइ^५ । महुरोदगाणं जत्तागयजणाणं पाससामिचेइए ण्हवणं कुणंताणं अज्ज वि कमदो खरपवणदुद्धि-
 15 णवुट्ठिगज्जिअविज्जुमाइ दरिसेइ । मूलचेइआओ नाइदूरे सिद्धचित्तंमि पाससामिणो धरणिंद-पउमावईसेविअस्स चेइअं । पायारसमीवे सिरिनेमिमुत्तिसहिआ सिद्धबुद्धकलिआ अंबलंविहत्था सिंहवाहणा अंवादेवी चिट्ठइ । ससिकरनिम्मलसलिलपडिपुत्रा उत्तराभिहाणा वावी । तत्थ मज्जणे कए तम्मट्ठिआलेवे अ कुट्टीणं कुट्टोरोगोवसमो हवइ । धन्नंतरिकूवस्स य पिंजरवण्णाए मट्ठिआए गुरुवएसा कंचणं उप्पज्जइ । बंभकुंडतडपरूढाए मंडुकुवंभीए दल्लुण्णेण एगवण्णगोखीरिणं समं पीएण ण्णामेहासंपण्णो नीरोगो किंनरसरो अ होइ । तत्थ य पाएणं उववणेसु सबमहीरूहाणं
 20 चंदया उवल्लभंति । ताणि ताणि अ कज्जाणि साहंति^६ । तहा जयंती-नागदमणी-सहदेवी-अपराजि-
 आ-लक्खणा-तिवण्णी-नउली-सउली-सप्पक्खी-सुवण्णसिला-मोहणी-सामली-रविभत्ता-
 निव्विसी-मोरसिहा-सल्ला-विसल्लापभिईओ महोसहीओ इत्थ वट्ठंति । लोइआणि अ अणेगाणि हरि-हर-
 हिरण्णगवभ-चंडिआभवण-बंभकुंडाईणि तित्थाणि । तहा एसा नयरी महातवस्सिस्स सुगिहीयनामघेअस्स कण्ह-
 रिसिणो जम्मभूमि ति । तप्पयपंकवपरागकणनिवाएण पवित्तीकया एयवत्थवस्स पाससामिस्स संभरणेणं आहि-वाहि-
 25 सप्प-विस-हरि-करि-रण-चोर-जल-जलण-राय-दुट्ठ-गह-मारि-भूअ-पेअ-साइणिपसुहखुदोवइवा न पइवंति, भविआणं ति ।
 †विसेसओ^७ सयलातिसयनिहाणं एसा पुरी ।

इअ एस अहिच्छत्ताकप्पो उववण्णिओ समासेणं । सिरिजिणपहसूरीहिं पउमावइ-धरण-कमदपिओ ॥ १ ॥

॥ अहिच्छत्राकल्पः समाप्तः ॥

॥ ग्रंथाग्रं० ३६ ॥

1 P धारेऊण । 2 P विना सर्वत्र 'पायारएहिं' । 3 C भवंति । 4 A धाउवाइ । 5 Pa विवट्ठइ ।
 6 Pa साहंति । 7 A C सप्परक्खी । 8 P विना नास्सन्न्यवेदं पदम् । † P आदशे एवेदं वाक्यं दृश्यते ।

८. अर्बुदाद्रिकल्पः ।

अर्हन्तौ प्रणिपत्याहं श्रीमन्नाभेय-नेमिनौ । महद्रिर्बुदाख्यस्य कल्पं जल्पामि लेशतः ॥ १ ॥
 देव्याः श्रीमातुरुत्पत्तिमादौ वक्ष्ये यथाश्रुतम् । तदधिष्ठानतो ह्येष प्रख्यातो भुवि पर्वतः ॥ २ ॥
 श्रीरत्नमालनगरे राजाभूद् रत्नशेखरः । सोऽनपत्यतया दूनः प्रैषीच्छाकुनिकान् बहिः ॥ ३ ॥
 शिर[ः]स्थां काष्ठभारिण्यास्ते दुर्गा दुर्गतस्त्रियाः । वीक्ष्य व्यजिज्ञपन् राज्ञे भाव्यस्यास्त्ववत्यदे सुतः ॥ ४ ॥ 5
 राज्ञादिष्टा समर्भेव सा हन्तुं तन्नरैर्निशि । गर्ते क्षिप्त्वा कायचिन्ताव्याजात्तस्माद्बहिर्निरैत् ॥ ५ ॥
 साऽसूत सूनुं भयार्त्ता द्राक् च ज्ञादान्तरेऽमुचत् । गर्त्तं चानीय तद्वृत्तानभिज्ञैस्तैरधाति सा ॥ ६ ॥
 पुण्येरितार्भं स्तन्यं चापीपत्सन्ध्याद्वये मृगी । प्रवृद्धेऽस्मिष्टशाला महालक्ष्म्याः पुरोऽन्यदा ॥ ७ ॥
 मृग्याश्चतुर्णां पादानामधो नूतननाणकम् । जातं श्रुत्वा शिशुरूपं लोके वार्त्ता व्यजृम्भत ॥ ८ ॥
 नव्यो^१ नृपोऽभूत्कोऽर्पाति श्रुत्वा प्रैषीद् भटावृषः । तद्वधायाथ तं दृष्ट्वा सायं ते पुरगोपुरे ॥ ९ ॥ 10
 बालहत्याभियाऽमुञ्चन् गोयूथस्वायतः^२ पथि । तत्तथैव स्थितं भाग्यादेकस्तृक्षा पुरोऽभवत् ॥ १० ॥
 तत्प्रेर्य स^३ चलुप्पादान्तराले तं शिशुं न्यधात् । तच्छ्रुत्वा मन्निबोधात्तं राजाऽमंस्तौरसं मुदा ॥ ११ ॥
 श्रीपुञ्जाख्यः क्रमात्सोऽभूद् भूपस्तस्याऽभवत् सुता । श्रीमाता रूपसंपन्ना केवलं षड्गगानना ॥ १२ ॥
 तद्वैराम्यान्निर्विषया जातु जातिस्मरा पितुः । न्यवेदयत् प्राग्भवं स्वं यदाऽऽसं वानरी पुरा ॥ १३ ॥
 सञ्चरन्त्यर्बुदं शास्त्रिणां तालनि केनचित् । विद्धा सृप्यथ रुण्डं मे कुण्डेऽपतत्तरोरधः ॥ १४ ॥ 15
 तस्य कामिततीर्थस्य माहात्म्यान्नूतनुर्मम । मस्तकं तु तथैवास्तेऽद्याप्यतः कपिसुख्यहम् ॥ १५ ॥
 श्रीपुञ्जो^४ऽक्षेप्यच्छीर्षं कुण्डे प्रेष्य निजान्नरान् । ततः सा नृमुखी जज्ञेऽतपस्यच्चा^५र्बुदे गिरौ ॥ १६ ॥
 व्योमगाम्यन्यदा योगी दृष्ट्वा तां रूपमोहितः । खादुत्तीर्यालपत् प्रेम्णा-मां कथं वृणुषे शुभे ! ॥ १७ ॥
 सोचेऽत्यगादाद्ययामो रात्रेस्तावदतः परम् । ताम्रचूडरुतादर्वाक् कथाचिद्विद्यया यदि ॥ १८ ॥
 शैलेऽत्र कुरुषे हृद्याः पद्या^६ द्वादश तर्हि मे । वरः स्या इति, चेटैः सौर्द्वियाभ्याचीकरत्स ताः ॥ १९ ॥ 20
 स्वशक्त्या कुर्कुटरवे कृतके कारिते तथा । निषिद्धोऽपि विचाहाय नास्थात्तत्कैतवं विदन् ॥ २० ॥
 सरितीरेऽथ तं स्वसा क्लृप्तवीवाहसम्भृतिम्^७ । सोचे त्रिदालमुत्सृज्य विबोहुं संनिवेहि मे ॥ २१ ॥
 तथा क्लृप्तोपागतस्य पदयोर्विकृतान् शुनः । नियोज्य साऽस्य शूलेन हृद्यस्तेन^८ वधं व्यधात् ॥ २२ ॥
 इत्याजन्माखण्डशीला जन्म नीत्वा स्वराप सा । श्रीपुञ्जोऽशिखरं^९ तत्र तत्प्रासादमचीकरत् ॥ २३ ॥
 षण्मासान्तेऽर्बुदाख्योऽस्याधोभागेऽद्रेश्चलत्यहिः । ततोऽद्रिकम्पस्तत्सर्वे^{१०} प्रासादाः शिखरं विना ॥ २४ ॥ 25

लौकिकास्त्वाहुः—

‘नन्दिवर्द्धन इत्यासीत् प्राक् शैलोऽयं हिमाद्रिजः । कालेनार्बुदनागाधिष्ठानात्त्वर्बुद इत्यभूत्’ ॥ २५ ॥
 वसन्ति द्वादश ग्रामा अस्योपरि^{११} धनोद्गराः । तपस्विनो गोग्गलिका राष्ट्रिकाश्च सहस्रशः ॥ २६ ॥
 न स वृक्षो न सा वल्ली न तत् पुष्पं न तत् फलम् । न स कन्दो न सा खानिर्या नैवात्र निरीक्ष्यते ॥ २७ ॥
 प्रदीपवन्महौषधो जाञ्चलन्त्यत्र रात्रिषु । सुरभीणि रसाब्जानि वनानि^{१२} द्विविधान्यपि ॥ २८ ॥ 30
 स्वच्छन्दोच्छलदच्छोभिन्तीरद्रुकुसुमाश्रिता । पिपासुकृसानन्दाऽत्र भाति मन्दाकिनी धुनी ॥ २९ ॥
 चकासत्यस्य शिखराण्युत्तुङ्गानि सहस्रशः । परिस्खलन्ति सूर्यस्य येषु रथ्या अपि क्षणम् ॥ ३० ॥

1 P वदधि^० । 2 Pa गर्भ । 3 C व्यजृम्भते । 4 Pa भव्यो । 5 A, C गोयूथः । 6 A, C तत्प्रेर्यं च स ।
 7 P विना सर्वत्र ‘श्रीपुञ्जे’ । † P मां वृणुषे कथं शुभे । 8 ‘पद्या’ पतितः Pa । 9 P^b संभृतिम् । 10 P सा स्वशूलेना-
 दस्य खेव वधः । 11 P श्रीपुञ्जः शिखरे । 12 A, B P^b सर्वे । 13 ‘धनो’ पतितः C आदर्शः । 14 ‘वनानि’ पतितः P ।

- चण्डाली-वज्रतैले भकन्दाद्याः कन्दजातयः । दृश्यन्तेऽत्र प्रतिपदं तत्तत्कार्यप्रसाधिकाः ॥ ३१ ॥
 प्रदेशाः पेशलाः कुण्डैस्तत्तदाश्चर्यकारिभिः । अस्य धातुखनीभिश्च निज्झरैश्चामृतोदकैः ॥ ३२ ॥
 कोकूथिते कृतेऽत्रोच्चैर्द्राक् कोकूथितकुण्डतः । प्रादुर्भवति वाःपूरः कुर्वन् खलहलारवम् ॥ ३३ ॥
 श्रीमाता-ऽचलेश्वरश्च वशिष्ठाश्रम एव च । अत्रामी लौकिकास्तीर्था मन्दाकिन्यादयोऽपि च ॥ ३४ ॥
 5 महाद्वेरस्य नेतारः परमारनरेश्वराः । पुरी चन्द्रावती तेषां राजधानी निधिः श्रियाम् ॥ ३५ ॥
 कलयन् विमलां बुद्धिं विमलो दण्डनायकः । चैत्यमत्रर्षभस्याधात् पैत्तलप्रतिमान्वितम् ॥ ३६ ॥
 आराध्याम्बां भगवतीं पुत्रसंपदस्पृहः । तीर्थस्थापनमभ्यर्थ्य चम्पकद्रुमसंनिधौ ॥ ३७ ॥
 पुष्पस्रग्दामरुचिरं दृष्ट्वा गोमयगोमुखम् । तत्राग्रहीद् मुवं दण्डेद् श्रीमातुर्भवनान्तिके ॥ ३८ ॥—युग्मम् ।
 राजानकश्रीधान्धूके कुद्धं श्रीगूर्जेश्वरम् । प्रसाद्य भक्त्या तं चित्रकूटादानाय्य तद्विरा ॥ ३९ ॥
 10 वैक्रमे वसुवस्त्राशा (१०८८) मितेऽब्दे भूरिरैव्ययात् । सत्सासाद^१ स विमलवसत्याहं व्यधाययत् ॥४०॥
 यात्रोपनम्रसंघस्यानिम्रविम्रविघातनम् । कुरुतेऽत्राम्बिका देवी पूजिता बहुभिर्विधैः ॥ ४१ ॥
 युगादिदेवचैत्यस्य पुरस्तादत्र चाश्मनः । एकरात्रेण घटितः शिल्पिना तुरगोत्तमः ॥ ४२ ॥
 वैक्रमे वसुवस्त्रार्क (१२८८) मितेऽब्दे नेमिमन्दिरम् । निर्ममे लूणिगवसत्याह्वयं सच्चिकेन्दुना ॥ ४३ ॥
 कपोपलमयं विम्बं श्रीतेजःपालमन्निराद् । तत्र न्यास्यत् स्तम्भतीर्थे निष्पन्नं दृक्सुधाञ्जनम् ॥ ४४ ॥
 15 मूर्त्तीः स्वपूर्ववन्द्यानां हस्तिशालां च तत्र सः । न्यवीविशद्विशांपत्युः श्रीसोमस्य निदेशतः ॥ ४५ ॥
 अहो ! शोभनदेवस्य सूत्रधारशिरोमणेः । तच्चैत्यरचनाशिल्पाञ्जाम लेभे यथार्थताम् ॥ ४६ ॥
 वज्रात्रातः समुद्रेण मैनाकोऽस्यानुजो गिरेः । समुद्रौ त्रातौ त्वनेन दण्डेन्मञ्जीश्वरौ भवात् ॥ ४७ ॥
 तीर्थद्वयेऽपि भग्नेऽस्मिन् देवान्लेच्छैः प्रचक्रुः । अस्योद्धारं द्वौ शकाब्दे वह्निवेदार्कसंमिते (१२४३) ॥४८॥
 तत्राद्यतीर्थस्योद्घर्त्ता लङ्घ्यो महणसिंहभूः । पीथडस्त्वितरस्याभूद्यवहचण्डसिंहजः ॥ ४९ ॥
 20 कुमारपालमपालश्रौलुक्यकुलचन्द्रमाः । श्रीवीरचैत्यमस्योच्चैः शिखरे निरमीमपत् ॥ ५० ॥
 तत्तत्कौतूहलाकीर्णं तत्तदौषधिवन्द्युरम् । धन्याः पश्यन्त्यर्बुदाद्रिं नैकतीर्थपवित्रितम् ॥ ५१ ॥
 दब्धः श्रोत्रसुधाकल्पः श्रीजिनप्रभसूरिभिः । श्रीमदर्बुदकल्पोऽयं चतुरैः परिचीयताम् ॥ ५२ ॥

॥ श्रीअर्बुदकल्पः समाप्तः† ॥

॥ ग्रन्थाग्रं ५२ अक्षर १६ ॥

९. मथुरापुरीकल्पः ।

सत्तम-तेवीसहमे नमिऊण जिणेसरे जयसरण्णे । मविथजणमंगलकरं **महुराकल्पं** पवक्खामि ॥ १ ॥

तित्थे **सुपासनाहस्स** वट्टमाणंमि दुत्ति मुणिसीहा । **धम्मरूढ-धम्मघोसा** नामेणं आसि निस्संगा^१ ॥ २ ॥

ते य छट्टट्टमदसमदुवालसमपवखोववासमासिअदोमासिअतेमासिअचाउम्मासिअसमणाइं कुणिन्ता^२ भव्वे^३ पडिबो-
हिंता कयावि **महुरा**उरिं विहरिआ । तथा य **महुरा** बारहजोअणाइं दीहा, नवजोअणाइं वित्थिण्णा, पासट्टिअज-
उणाजलपक्खालियवरप्यायारविमूसिआ धवलहरदेउलवाविकूवपुक्खरिणिजिणभवणहट्टोवसोहिआ, पढंतविविहचाउ-
ब्बिज्जविप्पसत्था हुत्था । तत्थ ते मुणिवरा अणेगतरुकुसुमफल्लयाइण्णे **भूअरमणा**भिहाणे उववणे उग्गाहं अणुण्ण-
विअ ठिआ वासारत्तं चउमासं कओववासा । तेसिं सज्झायतवचरणपसमाइगुणेहिं आवज्जिया उववणसामिणी **कुबे-**
रदेवया । तओ सा रत्तिं पयडीहोऊण भणइ-भयवं ! तुम्ह गुणेहिं अईवाहं हिट्ठा । ता किं पि वरं वरेह^४ । ते
भणंति-अहे निस्संगा न किं पि मग्गेमो । तओ धम्मं सुणावित्ता अविरयसाविआ सा तेहिं कया । अन्नया कत्तिअ-
धवलट्टमिरयणीए सिज्जायरि ति आपुच्छिया **कुबेरा** मुणिवरेहिं । जहा-साविए ! ददसम्मत्ताए जिणवंदणपूअणोव-
उचाए य होअवं । वट्टमाणजोगेण चउमासगं काउं अन्नगामे पारणत्थं विहरिस्सामो । तीए ससोगाए वुत्तं-भयवं !
इत्थेव उववणे कीस न सब्बकालं चिडुह । साहू भणंति-

समणाणं सउणाणं^५ भमरकुलाणं च गोउलाणं च । अणियाओ वसहीओ सारइयाणं च मेहाणं ॥ १ ॥ ति ।

तीए विण्णत्तं-जइ एवं ता साहेह धम्मकज्जं, जहाइहं संपाडेमि । अमोहं देवदंसणं ति । साहूहिं वुत्तं-जइ 15
ते अइनिब्बंघो ता संघसहिए अहे मेरुंमि नेऊण चेइयाइं वंदावेहि । तीए भणिअं-तुम्हे दो जणे अहं देवे तत्थ
वंदावेमि । **महुरा**संवे चालिए^६ मिच्छदिट्ठी देवा^७ कयावि अंतराले विग्घं कुणंति । साहू भणंति-अम्हेहिं आगमव-
लेणं चेव मेरू दिट्ठो^८ । जइ^९ संघं नेउं न तुह सत्ती ता अलाहि अहे दुण्हं नत्थ गमणेणं । तओ विलक्खीहूआए
देवीए भणिअं-जइ एवं ता पडिमाहिं सोहिअं मेरुआगारं काउं दावेमि । तत्थ संघसहिआ तुम्हे देवे वंदह ।
साहूहिं^{११} पडिवन्नं । तओ^{१२} तीए^{१३} देवीए^{१४} कंचणधडिओ रयणाचिंचईओ अणेगसुरपरिवरिओ तोरणज्ञयमालालेकिओ 20
सिहरोवरिच्छत्तयसाली रत्तिं थूमो निम्माविओ मेहलातिगमंडिओ । इक्किक्काए मेहलाए चाउइसं पंचवण्णरयणम-
याइं बिवाइं^{१५} । तत्थ मूलपडिमा सिरिसुपाससामिणो पइट्ठाविआ । पहाए लोआ विबुद्धा तं थूमं पिच्छंति परुप्परं
कलहंति अ । केई भणंति-वासुइलंछणो एस सयंभू देवो । अन्ने भणंति*-सेससिज्जा^{१६} ठिओ नारायणो एस ।
एवं **बंध-धरणिंद-सूर-चंदा**इसु विभासा । बुद्धा भणंति* न एस थूमो किंतु बुद्धंडउ^{१७} ति । तओ मज्झत्थपुरि-
सेहिं भणिअं-मा कलहेह । एस ताव देवनिम्मिओ ता सो चेव संसयं भंजिस्सइ ति । अप्पप्पणो देवं पडेसु लिहित्ता 25
निअगुट्ठीसमेआ अच्छह । जस्स देवो भविस्सइ तस्सेव इक्को पडो थक्किस्सइ । अन्नेसिं पडे देवो चेव नासेहिइ । संवे-
णावि **सुपास**सामिपडो लिहिओ । तओ लेहिअनिअनिअदेवपडा सगुट्ठीआ पूअं काउं नवमीरत्तीए सबदरिसमिणो
गायन्ता ठिआ । अद्धरत्ते उइंडपवणो तणसक्करपत्थरजुत्तो पसरिओ । तेण सवे वि पडा तोडित्ता नीया । पलयगज्जिर-
वेण नडा दिसोदिंसिं जणा । इक्को चेव **सुपास**पडो ठिओ । विम्हिआ लोआ । एस **अरिहंतो** देवो ति । सो
पडो सयलपुरे भामिओ । पडजत्ता पवत्तिआ । तओ न्हवणं पारद्धं । पढमन्हवणकए कलहंता सावया महइपुरिसेहिं 30

1 'धम्मरूढ' पतितः D आदर्श । 2 C त्रिसंग । 3 Pa कुणन्ता । 4 A भट्टे । 5 एतद्वाक्यं पतितं C आदर्श ।
6 D नास्ति एष शब्दः । 7 Pa चलिए । 8 Pa सुरा । 9 A मेरुं जणामो; C D Pe वन्दिज्जंते । 10 'जइ' नास्ति
A आदर्श । 11 C साहूणं । 12 'तओ' नास्ति C D । 13 C D रत्तीए । † एतत्पाठस्थाने Pa-b 'साहूहिं पडिवन्ने
देवीए' एष पाठः । 14 Pa 'बिवाइं' नास्ति । * तारकान्तर्गता पंक्तिः Pa आदर्शं न विद्यते । 15 A विज्जा । 16 C D
बुद्धिंडउ ।

- ०^१गोलएसु नामगम्भेसु जस्स नाम पढमं कुमारीहस्थे एइ सो दरिदो ईसरो वा पढमं न्हवणं करेउ^१—एवं दसमरयणीए ववत्था कया । तओ एगारसीए दुद्ध-दहि-घय-कुंकुम-चंदणाईहिं कलससहस्सेहिं सद्धा न्हाविंसु । पच्छन्नठिआ सुरा न्हाविति । अज्जवि तहे व जत्ताए^२ आविति । कमेण सत्तेहिं न्हवणे कए पुप्फ-धूव-वत्थ-महाधय-आहरणाइं आरोविति । साहूणं वत्थ-घय-गुलाईणि दिंति । बारसिरसीए माला चडाविआ । एवं ते मुणिवरा देवे वंदिअ सयलसंघमाणंदिअ
- ५ चउमासं काउं अन्नत्थपारणं काऊण तित्थं पयासिअ धुअकम्मा कमेण सिद्धिं पत्ता । तत्थ सिद्धखित्तं जायं । तओ मुणिविओयदुहिआ देवी निच्चं जिणच्चणरया अद्धपालिओवमं आउअं भुजित्ता चविऊण माणुसत्तं पाविऊण उत्तमपयं पत्ता । तीए ठाणे जा जा उप्पज्जइ सा सा कुबेर ति भण्णइ । तीए परिरक्खिज्जंतो थूमो बहुं कालं उग्घाडओ ठिओ^३ जाव पाससामी उप्पण्णो । इत्थंतरे महुराए रण्णा लोमपरबसेण जणो हकारिऊण भणिओ—एयं कणयमणिनि-स्मिअं थूमं कड्ढिअ मह भंडारे खिवह । तओ सारघडिअकुहाडेहिं जाव लोओ कड्ढुणत्थं घाए पदिण्णे ताव ते कुहाडा
- १० न लमंति । तेसिं चैव घायदायगणं अंगेसु धाथा लमंति । तओ राइणा अपत्तिअंतेण सयं चिअ धाओ दिण्णो । कुहाडेणं उच्छलिअ रण्णो सीसं छिन्नं । तओ देवयाए कुद्धाए पयडीहोऊण भणिआ जाणवया—रे पावा ! किमेयमा-दत्तं । जहा राया तहा तुम्हे वि मरिस्सह । तओ तेहिं भीएहिं धूवकड्छुअहस्थेहिं देवया खामिआ । देवीए भणिअं—जइ जिणहरं अच्चेह ता उवसग्गाओ मुच्चेह^४ । जो जिणपडिमं सिद्धालयं वा पूइस्सइ तस्स धरं धिरं होही, अन्नहा पडिस्सइ । अओ चैव भंगलचेइअपरूवणाए कप्पे छेयमंथे महुराभवणाइं निदंसणीकयाइं । पइवरिसं जिणपडो
- १५ पुरे भासेयवो ति । कुहाडयलट्टी य^५ कायवा । जो इत्थ राया भवइ तेण जिणपडिमा पइट्टाविअ जिमियवं, अन्नहा न जीविहि ति । तं सबं देवयावयणं तहेव काउमादत्तं लोएहिं । अन्नया पाससामी केवलिविहारेण विहरंतो महुरं पत्तो । समोसरणे धम्मं साहइ । दूसमाणुभावं च भाविणं पयासेइ । तओ भगवंते अन्नत्थ विहरिए संघं हकारिअ भणिअं कुबेराए; जहा—आसन्ना दूसमा परूविआ सामिणा । लोओ राया य लोमग्घत्था^६ होहिन्ति । अहं च पमत्ता न य चिराउसा । तओ उग्घाडयं एयं थूमं सबकालं न सकिस्सामि रक्खिउं । तओ संघाएसेण इट्ठाहिं दक्केमि ।
- २० तुम्हेहि वि बाहिरे पाससामी सेलमइओ पुज्जिअवो । † जा य अन्ह बइसणए^७ अन्नावि देवी होही सा अन्निमंतरे पूअं करिस्सइ । तओ बहुगुणं ति अणुमन्निअं संघेण । देवीए तहे व कयं । तओ वीरनाहे सिद्धिं गए साहिएहिं तेरससएहिं वरिसाणं बप्पहट्टिसूरी उप्पण्णो । तेण वि एयं तित्थं उद्धरिअं । पासजिणो पूआविओ । सासय-पूअकरणत्थं काणणकूवकोट्टा^८ काराविआ । चउरासीई^९ एणीओ दाविआओ । संघेण इट्ठाओ खसंतीओ मुणित्ता पत्थरेहिं वेढाविओ उक्खिखल्लाविउमादत्तो थूमो । देवयाए सुमिणंतरे वारिओ । न उग्घाडेयवो एसु ति । तओ देव-
- २५ यावयणेणं न उग्घाडिओ, सुघडिअपत्थरेहिं परिवेदिओ अ । अज्जवि देवेहिं रक्खिज्जइ । बहुपडिमसहस्सेहिं देउलेहिं आवासणिआपएसेहिं मणोहराए गंधउडीए चिल्लुणिआ-अंवाई-अणेगत्थित्तपालाईहिं^९ अ संजुत्तं एयं जिण-भवणं विरायइत्ति ।

इत्थ नयरीए कणह्वासुदेवस्स भावित्थिंकरस्स जम्मो । अज्जमंगूआयरिअस्स जक्खभूअस्स हुंडियज-क्खस्स य चोरजीवस्स इत्थ देउलं चिट्ठइ ।

- ३० इत्थ पंच थलाइं । तं जहा—अक्खथलं वीरथलं पउमत्थलं कुसत्थलं महाथलं । तुवालसवणाइं । तं जहा—लोहजंघवणं महुवणं बिल्लवणं तालवणं कुमुअवणं विंदावणं भंडीरवणं खहरवणं कामिअवणं कोलवणं बहुलावणं महावणं ।

० एतच्चिहान्तर्गताः पङ्क्तयः पतितः Pa आदर्शः । १ B बहुकालं । २ D नास्ति । ३ Pa विनाऽन्यत्र 'मुचइ' । ४ 'य' नास्ति A । ५ Pa लोहमग्घाः । † एतदन्तर्गताः शब्दाः पतितः D आदर्शः । ६ Pa अणुमन्निए । ७ A D कुट्टा; Pb-c कुट्टा । ८ A B अंवाईआखित्त० । ९ A खयर० ।

इत्थ पंच लोहअतित्थाइं । तं जहा—**विस्संतिअतित्थं असिकुंडतित्थं वेकुंततित्थं कार्लिंजरतित्थं चक्कतित्थं ।**

सित्तुंजे रिसहं, गिरिनारे नेमिं, भरुअच्छे मुणिसुव्वयं, मोदेरए वीरं, महुराए सुपास-पासे¹ घडिआदुगळ्भंतरे नमित्ता **सोरहे हुंढणं** विहरिता **गोवालगिरिंमि** जो भुंजेइ तेण **आमरायसेविअ-**कमकमलेण **सिरिबप्पहट्टिसूरिणा अट्टसयछव्वीसे (८२६) विकमसंवच्छरे** सिरिवीरविंवं **महुराए** ठाविअं । 5

इत्थ सिरिवीरवद्धमाणजीवेण **विस्सभूइणा** अपरिमिअवलत्तणकए नियाणं कयं ।

इत्थ जउणा **बंक्कजउणराएण** हयस्स **दंडअणगारस्स** केवले उप्पन्ने महिमत्थं इंदो आगओ ।

इत्थ **जिअसत्तुनरिंदपुत्तो कालवेसिअसुणी** अरिसरोगद्धिओ **मुग्गिलगिरिंमि** सदेहे वि निप्पहो उव-सग्गे अहिआसिंसु ।

इत्थ **संखराय**रिसितवप्पहावं दहुं **सोमदेवदिओ गयउरे** दिक्खं घेतूण सग्गं गंतूण **कासीए हरि-10** **एसवलरिसी** देवपुज्जो जाओ ।

इत्थ उप्पण्णा रायकन्ना **निव्वुई** नाम राहावेहिणो **सुरिंदत्तस्स** सयंवरा जाया ।

इत्थ **कुबेरदत्ताए कुबेरसेणाजणणी कुबेरदत्तो** अ भाया ओहिजाणेण नाउं अट्टारसनत्तएहिं पडिबोहिया ।

इत्थ **अज्जमंगू** सुअसागरपारगो इद्धिरससायगारवेहिं जक्खत्तमुवागम्म जीहापसारणेण साहूणं अप्पमायकरणत्थं पडिबोहमकासी । 15

इत्थ **कंबल-संबलनामाणो** वसहपोआ **जिणदाससंसमीए** पडिबुद्धा नागकुमारा होऊण **वीरवरस्स** भगवओ नावारूढस्स उवस्सग्गं निवारिंसु ।

इत्थ **अन्निआपुत्तो पुप्फचूलं** पव्वाविअ संसारसायराओ उत्तारित्था ।

इत्थ **इंदत्तो** पुरोहिओ गवक्खद्धिओ मिच्छद्धिटी अहोवच्चंतस्स साहुस्स मत्थयउवरिं पायं कुणंतो सद्धेण गुरुभतीए पयहीणो कओ । 20

इत्थ भूअघरे ठिआ निगोअवत्तवयं नियाउपरिमाणं च पुच्छिअ तुट्टचित्तेण **सक्केण अज्जरक्खिअसूरी** वंदिआ । उवस्सयस्स अ अन्नओहुत्तं दारं कयं ।

इत्थ **वत्थपूसमित्तो घयपूसमित्तो दुब्बलियापूसमित्तो** अ लद्धिसंपन्ना विहरिआ ।

इत्थ **दूसहदुब्बिमक्खे दुवालसवारिसिए** नियत्ते सयलसंघं मेलिअ आगमाणुओगो पवत्तिओ **खंदिलायरिण** ।

इत्थ देवनिम्मिअधूमे पक्खक्खमणेण देवयं आराहित्ता **जिणभइखमासमणेहिं** उद्देहिआभक्खियपुत्थयपत्त-25 **त्तणेण तुट्टं** भग्गं **महानिसीहं** संधिअं ।

इत्थ खवगास्स तवेणं तुट्टा **सासणदेवया** तच्चणिअपरिग्गहिअं इमं तित्थं संघवयणाओ आरहंतयापत्तं अकासी । देवीए अइलोभपरव्वसं जणं नाउं सोवणिणं धूमं पच्छन्नं काउं इट्टमयं कयं । तओ **वप्पहट्टिवयणाओ आमराए-**ण उवरि सिल्लकलवचिअं कारिअं ।

इत्थ **संखराओ कलावई** अ पंचमज्जमे **देवसीह-कणयसुंदरी**नामाणो समणोवासया रज्जसिरिं मुंजित्था । 30

एवंविहाणं अणेगेसिं संविहाणामेसा नयरी उप्पत्तिभूमी । इत्थ **कुबेरा** नरवाहणा **अंबिआ** य सीहवाहणा **वित्तवालो** अ सारमेअवाहणो तित्थस्स रक्खं कुणंति ।

इय एस **महुरकप्पो जिणपहसूरीहिं** वणिणओ किं पि । भविण्हिं सइ पडिज्जउ इह परलोइअसुहत्थीहिं ॥ १ ॥
भविआण पुण्णरिद्धी जा जायइ **महुर**तित्थजत्ताए । अस्सि कप्पे निसुए सा जायइ अवहिअमणाणं ॥ २ ॥

॥ श्रीमथुराकल्पः समाप्तः ॥

॥ प्र० ११३, अ० २९ ॥

5

१०. अश्रावबोधतीर्थकल्पः ।

नमिऊण **सुव्वयजिणं** परोवयारिक्करसिअमसिअरुइं । अस्सावबोहत्तित्थस्स कप्पमप्पं भणामि अहं ॥ १ ॥

सिरिमुणिसुव्वयसामी उप्पन्नकेवलो विहरंतो एगया **पइट्ठाणपुराओ** एगरयणीए सट्टिजोअणाणि लंविअ
पारद्धअस्समेहजप्णेण **जिअसत्तुराइया** निआसणतुरंगमं सबलक्खणसंपुवं होमिउमिच्छिओ । मा अट्टज्जाणाओ
दुग्गइं जाहि ति पडिबोहेउं **लाडडेसमंडणे नम्मयानई**अलंकिए **भरुअच्छनयरे कोरिंटवणं** पत्तो । समवसरणे
10 गया लोआ बंदिउं । राया वि गयारूढो आगम्म भगवंतं पणमिओ । इत्थंतरे सो हरी सिच्छाए विहरंतो निउत्तपुरि-
सेहिं समं तत्थागओ सामिणो रूवमप्पडिरूवं पासितो निच्चलो संजाओ । सुआ य धम्मदेसणा तेण । भणिओ अ से
पुव्वभवो भगवया । जहा—पुव्वभवे इहेव **जंबुदीवे** दीवे^१ अवरविदेहे **पुक्खलविजए चंपाए** नयरीए **सुर-**
सिद्धो नाम राया अहमासि । मज्झ परमसिच्चं तुमं **मइसारो** नाम मंती हुत्था । अहं **नंदणगुरुपायमूले** दिक्खं
पडिवज्जिय पत्तो **पाणयकप्पे** । तत्थ वीसं सागरोवमाइं आउं परिवालित्ता तओ चुओऽहं तित्थयरो जाओ । तुमं च
15 उवज्जिअनराऊ **भारहे** वासे **पउमिणिसंडनयरे सागरदत्तो** नाम सत्थवाहो अहेसि । मिच्छहिट्ठी विणीओ
अ । अन्नया तुमए कारिअं सिवाययणं । तप्पूयणत्थं च आरामो रोविओ । तावसो अ एगो तस्स चिंताकरणे
निउत्तो । गुरुआएसेणं सबओवि किरिआओ । सच्चावितो तुमं कालं गमेसि । **जिणधम्म**नामएणं सावएणं तुज्झ
जाया परमा मित्ती । तेण सद्धिं एगया गओ तुमं साहुसगासे । तेहिं देसणंतरे भणिअं—

जो कारवेइ पडिअं जिणाण अंगुट्टपवमित्तं पि । तिरिनरयगइदुवारे नूणं तेणगला दिजा ॥ १ ॥

20 एवं सोऊण तुमे गिहमार्गतूण कारिआ हेममई जिणिंदपडिमा । पइट्ठाविऊण तिसंशं पूएउमाढत्तो तं । अन्न-
दिअहे संपत्ते माहमासे लिंगपूरणपवं आराहेउं तुमं सिवाययणं पत्तो । तओ जडाधारीहिं चिरसंविअं धयं कुंभीओ
उद्धरिअं लिंगपूरणत्थं । तत्थ लग्गाओ धयपिप्पीलियाओ जडिएहिं णिद्वयं पाएहिं महिज्जमाणाओ दट्ठूणं सिरं घूमित्ता
सोइउं लग्गो तुमं । अहो एणसिं दंसणीण वि निद्वयया । अम्हारिसा गिहिणो वराया कहं जीवदयं पालइस्संति । तओ
निअचेलंचलेहिं ताओ पमज्जिउमारद्धो तुमं । तेहिं निब्भच्छिओ—रे धम्मसंकर ! कायर ! **अरहंतपासंडीहिं** तं विडं-
25 विओ सि ति । तओ सो सबधम्मविमुहो जाओ । परमकिविणो धम्मरसिअं लोअं हसंतो मायारंभेहिं तिरिआउअं
बंधित्ता भवं भमिऊण जाओ तुमं रायवाहणं तुरंगमो । तुज्झ चेव पडिबोहणत्थं अम्हाणमित्थागमणं ति सामिणो वयणं
सुच्चा तस्स जायं जाईसरणं । गहिआ य सम्भत्तमूला देसविरेइं । पच्चक्खायं सच्चित्तं । फासुअं तणं नीरं च गिण्हइ ।
छम्मासे निवाहिअनियमो मरिऊण **सोहम्मो** महिद्धिओ सुरो जाओ । सो ओहिणा मुणिअपुव्वभवो सामिसमोस-
रणट्टाणे रयणमयं चेइअमकासी । तत्थ **सुव्वयसामिणो** पडिअं अप्पाणं च अस्सरूवं ठाविअ गओ सुरालयं । तओ
30 **अस्सावबोहत्तित्थं** तं पसिद्धं । सो देवो जत्तिअसंधविभवहरणेणं तित्थं पभावितो कालेण नरभवे सिज्झिहिइ ।

कालंतरेण **सउलिआविहारु** ति तं तित्थं पसिद्धं । कहं ?—इहेव **जंबुदीवे सिंहलदीवे रयणा-**
सयदेसे सिरिपुरनयरे चंदगुत्तो राया । तस्स **चंदलेहा** भारिआ । तीसे सत्तण्हं पुत्ताणं उवरि **नरदत्ता-**

देवीआराहणेणं **सुदंसणा** नाम धूआ जाया । अहीअकळविज्जा पत्ता जुबणं । अन्नया अत्थाणे पिउच्छंगगयाए तीसे **धणेसरो**^१ नाम नेगमो **भरुअच्छा**ओ आगओ । विज्जापासट्टिअतिअडुअगंधे वाणिएण छीयतेणं 'नमो अर-
हंताणं' ति पडिअं । सोउं मुच्छिआ सा । कुट्टिओ अ वाणियओ । पत्तचेयण्णा य जाईसरणमुवगया एसा । दडूण
धम्मबंधु त्ति मोइओ । रण्णा मुच्छाकारणं पुच्छिआए तीए भणिअं-जहाऽहं पुवभवे **भरुअच्छे नम्मयातीरे**
कोरिंट^२यणे वडपायवे सउलिया आसि । पाउसे अ सत्तरत्तं महावुड्डी जाया । अट्टमदिणे लुहाकिलंता पुरे भमंती अहं^३
वाहत्स वरंगणाओ आमिसं धितुं उड्डीणा । वडसाहानिविद्धा य अणुपयमागएण वाहेण सरेण विद्धा । मुहाओ पडिअं
पलं सरं च निण्हित्ता गओ सो सट्टाणं । तत्थ करुणं रसंती उवत्तण-परिअत्तणपरा दिट्ठा एगेण सूरिणा । सिता य
जल्पत्तजलेणं । दिन्नो पंचनमुक्कारो । सद्दहियो अ मए । मरिऊण अहं तुम्ह धूआ जाय त्ति । तओ सा विसयविरत्ता
महानिबंधेण पिअरे आपुच्छिअ तेगेव संजत्तिएण सद्धि पट्टिआ वाहणाणं सत्तसएहिं **भरुअच्छे** । तत्थ पोअसयं^४
च वत्थाणं^५, पोअसयं दव्वनिचयाणं; एवं चंदणागुरुदारुणं, धन्नजल्लिंधणाणं, नाणाविट्ठपक्कन्नफलाणं, पहरणाणं । एवं छसया 10
पोआणं । पण्णासं सत्थधराणं; पण्णासं पाहुडाणं । एवं सत्तसयवाहणजुत्ता पत्ता समुदतीरं । तओ रण्णा तं वाहणवृहं^६
ददुं **सिंहलेसर**अवक्खंत्तंसकिणा सज्जिआए सेणाए, पुरक्खोभनिवारणाय गंतुं पाहुडं च दाउं **सुदंसणा**आगमणेणं
विन्नतो राया तेण संजत्तिएण । तओ सो पच्चोणीए निगओ । पाहुडं दाऊण पणमिओ कन्नाए । पवेसमहूसवो अ जाओ ।
दिट्ठं तं चेइअं । विहिणा वंदिअं पूहयं च । तित्थोववासो अ कओ । रण्णा दिण्णे पासाए ठिआ । रायणा य अट्ट
वेलाउलाइं अट्टसया गामाणं, अट्टसया वप्पाणं, अट्टसया पुराणं दिण्णा । एगादिणे अ जित्तिअं भूमिं तुरंगमो संचरइ 15
तित्तिआ पुव्वदिसाए, जित्तिअं च हत्थी जाइ तत्तिआ पच्छिमाए दिण्णा । उवरोहेण सबं पडिवन्नं । अन्नया तस्सेवाय-
रिअस्स पासे निअपुव्वभवं पुच्छइ । जहा-भयवं ! केण कम्मणा अहं सउलिया जाया । कहं च तेण वाहेण अहं
निहय त्ति ? । आयरिएहिं भणिअं-भदे ! **वेयड्डुपव्व**ए उत्तरसेड्डीए **सुरम्मा** नाम नयरी । तत्थ विज्जाहरिंदो **संखो**
नाम राया । तस्स **विज्जाभिहाणा** तुमं धूआ आसि । अन्नया दाहिणसेटीए **महिसगामे** वचंतीए तुमए नईतडे
कुक्कुडसप्पो दिट्ठो । सो य रोसवसेणं तए मारिओ । तत्थ नइए तीरे जिणाययणं दडूण वंदिअं भयवओ विंबं 20
परमं भत्तिपरवसाए तुमए । जाओ परमाणंदो । तओ चेईयाओ बाहिं^७ निगच्छंतीए तुमए दिट्ठा एगा पहपरिस्सम-
खिन्ना साहुणी । तीए पाए वंदित्ता धम्मवाहिआ अज्जाए तुमं । तुमए वि तीसे विस्सामणाईहिं सुत्सूसा कया ।
चिरं गिहमागया । कालेण कालधम्मं पव्वन्ना अट्टज्जाणपरा इह **कोरिंट**यणे सउणी जाया तुमं । सो अ **कुक्कुड-**
सप्पो मरिऊण वाहो संजाओ । तेण पुव्ववेरेणं सउणीभवे तुमं बाणेणं पहया । पुव्वभवकयाए जिणभत्तीए गिलाणसु-
स्सुसाए अ अंते बोहिं पत्ता सि तुमं । संपयं पि कुणसु जिणप्पणीअं दाणाइधम्मं ति । एवं गुरुणं वयणं सुच्चा सबं 25
तं दवं सत्तखितीए विच्चेइ । चेइयस्स उद्वारं कारेइ । चउवीसं च देवकुलियाओ पोसहसाला-दाणसाला-अज्जयणसा-
लाओ कारेइ^८ । अओ तं तित्थं पुव्वभवनामेणं **सउलिआविहारु** त्ति मण्णइ । अंते य संलेहणं दव्व-भावभेयभिन्नं
काउं कयाणसणा वडसाहसुद्धपंचमीए **ईसाणं** देवलोमं पत्ता । सिरिसुन्वयसामिसिद्धिगमणाणंतरं इक्कारसेहिं
लक्खेहिं चुलसीइसहस्सेहिं चउसयसत्तरोहिं च वासाणं अईएहिं **विक्रमाइच्च**संवच्छरो पयट्ठो । जीवंतसुन्वयसामि-
अविक्रसाए पुण एगारसलक्खेहिं अट्टावीसूणपंचणवइसहस्सेहिं च वासाणं **विक्रमो** भावी । एसा **सउलिआवि-** 30
हारस्स उप्पती ।

लेइअतित्थाणि अणेगाणि **भरुअच्छे** वडंति । कमेण उदयणपुत्तेण **बाहडदेवेण** सित्तुज्जपासायउद्वारे
कारिए तदणुजेण **अंबडेण** पिउणो पुण्णत्थं **सउलिआविहारस्स** उद्वारो कारिओ । मिच्छिदिट्ठीए **सिंधवादेवीए**

1 A धणंघरो । 2 A कोरिंट० । 3 नास्ति D आदर्शः । 4 A ०हं । 5 'परम' नास्ति B । 6 नास्ति B ।
7 A करेइ ।

अंडबस्स पासायसिहरे नचंतस्स उवसग्गो कज्जो । सो अ निवारिओ विज्जाबलेण सिरिहेमचंदसूरीहिं ।
अस्सावबोहत्तित्थस्स एस्स कप्पो समासओ रहओ । सिरिजिणपहसूरीहिं भविएहिं पढिज्जउ तिकालं ॥ १ ॥

॥ अश्वावबोधतीर्थकल्पः समाप्तः ॥

॥ अ० ८२, अ० २० ॥

5

११. वैभारगिरिकल्पः ।

- अथ वैभारकल्पोऽयं स्वरूपेण तन्यते । संक्षिप्तरुचितोपाय श्रीजिनप्रभसूरिभिः ॥ १ ॥
वभार वैभारगिरेर्गुणप्राग्भारवर्णने । निर्भरं भारता^१ बुद्धिं भारती तत्र के वयम् ॥ २ ॥
तीर्थभक्त्या तरलितास्तथापि व्यापिभिर्गुणैः । राजन्तं तीर्थराजं तं स्तुमः किञ्चिज्जडा अपि ॥ ३ ॥
अत्र दारिद्र्यविद्राविरूपिका रसकूपिका । तप्त-शीताम्बुकुण्डानि कुर्युः कस्य न कौतुकम् ॥ ४ ॥
- 10 त्रिकूट-खण्डिकादीनि शृङ्गाण्यस्य चकासति । निःशेषकरणग्रामस्यावनानि बनानि च ॥ ५ ॥
ओषधो विविधव्याधिविध्वंसादिगुणोजिताः । नद्यो हृद्योदकाश्चात्र सरस्वत्यादयोऽनवाः ॥ ६ ॥
बहुधा लौकिकं तीर्थं मगधा-लोचनादिकम् । यत्र चैत्येषु बिम्बानि ध्वस्तडिम्बानि चार्हताम् ॥ ७ ॥
मेरूद्यानचतुष्कस्य पुष्पसंख्यां विदन्ति ये । अमुष्मिन् सर्वतीर्थानां विदांकुर्वन्तु ते मितम् ॥ ८ ॥
श्रीशालिभद्र-धन्यर्षी इह तप्तशिलोपरि । दृष्टौ कृततनूत्सर्गौ पुंसां पापमपोहतः ॥ ९ ॥
- 15 धापदाः सिंह-शार्दूल-भालूक-गवलादयः । न जातु तीर्थमाहात्म्यादिह कुर्वन्त्युपलवम् ॥ १० ॥
प्रतिदेशं विलोक्यन्ते विहाराश्चात्र सौगताः । आरुह्येनं च निर्वाणं प्रापुस्ते ते महर्षयः ॥ ११ ॥
रौहिणोयादिवीराणां प्राग् निवासतया श्रुताः । निचाय्यन्ते तमस्काण्ड^२दुर्विगाहा गुहा इह ॥ १२ ॥
उपत्यकायामस्याद्रेर्भाति राजगृहं पुरम् । क्षितिप्रतिष्ठादिनामान्यन्वभूयत्तदा तदा ॥ १३ ॥
क्षितिप्रतिष्ठ-चणकपुर-र्षभपुराभिधम् । कुशाग्रपुरसंज्ञं च क्रमाद्राजगृहाह्वयम् ॥ १४ ॥
- 20 अत्र चासीद्गुणसि(शि)लं चैत्यं शैत्यकरं दशाम् । श्रीवीरो यत्र समवससार गणशः प्रभुः ॥ १५ ॥
प्राकारं यत्र मेतार्यः शातकौम्भमचीकरत् । सुरेण प्राच्यसुहृदा मर्णाश्चाजीहदच्छगम् ॥ १६ ॥
शालिभद्रादयोऽनेके महेभ्या यत्र जज्ञिरे । जगच्चमत्कारकरी येषां श्रीर्भोगशालिनी ॥ १७ ॥
सहस्राः किल षड्त्रिंशद्यत्रासन् वणिजां गृहाः । तत्र चार्थाः सौगतानां मध्ये चार्हतसंज्ञिनाम् ॥ १८ ॥
यस्य प्रासादपङ्क्तानां श्रियः प्रेक्ष्यातिशायिनीः । त्यक्तमाना विमानाख्यामापुर्मन्ये सुरालयाः ॥ १९ ॥
- 25 जगन्मित्रं यत्र मित्रः सुमित्रान्वयपङ्कजे । अश्वावबोधनिर्व्यूढव्रतोऽभूत् सुव्रतो जिनः ॥ २० ॥
यत्र श्रीमान् जरासन्धः श्रेणिकः कूणिकोऽभयः । मेघ-हल्ल-विहल्लाः श्रीनन्दिषेणोऽपि चाभवन् ॥ २१ ॥
जम्बूस्वामि-कृतपुण्य-शार्च्यंभवपुरस्सराः । जङ्गुर्तीश्वरा यत्र नन्दाद्याश्च पतिव्रताः ॥ २२ ॥
यत्र श्रीमन्महावीरस्यैकादश गणाधिपाः । पादपोषगमान् मासं सिद्धावासं समासदन् ॥ २३ ॥
एकादशो गणधरः श्रीवीरस्य गणेशितुः । प्रभासो नाम पावित्र्यं यस्य चक्रे खजन्मना ॥ २४ ॥
- 30 नालन्दा^३लंकृते यत्र वर्षारात्रांश्चतुर्दश । अवतस्थे प्रभुर्वीरस्तत्कथं नास्तु पावनम् ॥ २५ ॥
यस्यां नैकानि तीर्थानि नालन्दा नायनश्रियाम् । भव्यानां जन्तितानन्दा नालन्दा नः पुनातु सा ॥ २६ ॥

मेघनादः स्फुरन्नादः शात्रवाणां रणाङ्गणे । क्षेत्रपालाग्रणीः कामान् कांस्कान् पुंसां पिपतिं न ॥ २७ ॥

श्रीगौतमस्यायतनं कल्याणस्तूपसंनिधौ । दृष्टमात्रमपि प्रीतिं पुष्पातिं प्रणतात्मनाम् ॥ २९ ॥

वर्षे सिद्धा सरस्वद्रसशिखिकुमिते (१३६४) वैक्रमे तीर्थमौलेः

सेवाहेवाकिनां श्रीर्वितर सुरतरो ! देवतासेवितस्य ।

वैभारक्षोणिमर्तुर्गुणगणभणनव्यापृता भक्तियुक्तैः

5

सूक्तिर्जनप्रभीयं मृदुविशदपदाऽधीयतां धीरधीभिः ॥ २७ ॥

॥ श्रीवैभारगिरिमहातीर्थकल्पः ॥

॥ अं० ३१, अ० २ ॥

१२. कोशाम्बीनगरीकल्पः ।

वच्छाजणवए कोसंबी नाम नयरी^१ । जत्थ चन्द-सूरा सविमाणा सिरिवद्धमाणं नर्मसिउं समागया । तत्थ 10
तदुज्जोएण वेलं अयाणंती^२ अज्जा मिगावई समोसरणे पच्छा ठिआ । चंदाइचेसु सद्धानं गएसु अज्जचंदणाइसा-
हुणीसु कयावस्सयासु पडिस्सयं हव्वमागया । अज्जचंदणाए उवालद्धा निआवराहं खर्मिती पायपडिया चेव केवलं संपत्ता ।
जत्थ य उज्जोणीओ पुरिसपरंपराणीयइइयाहिं पज्जोअरणा मिगावईअज्जोववण्णेन दुगं कारिअं अज्ज
वि चिट्ठइ ।

जत्थ य मिगावईकुक्खिसंभवो गंधव्वेयनिउणो सयाणीअपुत्तो उदयणो वच्छाहिवो अहेसि । 15

जत्थ चेइएसुं पिकखगजणनयणअमयंजणरूवाओ जिनपडिमाओ ।

जत्थ य कालिंदीजलहरिआलिं गिज्जमाणाणि वणाणि ।

जत्थ पोसवहुलपडिवयपडिवन्नाभिग्गहस्स सिरिमहावीरस्स चंदणवालाए पंचदिवसूपलम्मासेहिं सुप्पकोण-
ट्टिअकुमासेहिं पारणं कारियं । वसुहारा य अद्धतेरसकोडिपमाणा देवेहिं वुट्ठा । अओ चेव वसुहार ति गामो
नयरीसंनिहिओ पसिद्धो वसइ । पंचदिवाणि अ पाउठभूआणि । इत्तु च्चिअ तद्दिणाओ पहुडि जिट्ठसुद्धदसमीए सामि-20
पारणदिणे तित्थन्हाणदाणाईआयारा तत्थ अज्ज वि लोए पयइंति ।

जत्थ य पउमप्पहसासिणो चवण-जम्मण-दिक्ख-नाणकलाणगाइं संवुत्ताइं ।

जत्थ य सिणिद्धच्छाया कोसंबतरुणो महापमाणा दीसंति ।

जत्थ य पउमप्पहचेइए पारणकारायणदसाभिसंधिघडिआ चंदनवालासुत्ती दीसइ ।

जत्थ अज्ज वि तंमि चेव चेइए पइदिणं पसंतसुत्ती सीहो आगंतूण भगवओ भत्तिं करेइ । 25

सा कोसंबीनयरी जिणजम्मपत्तिआ महातित्थं । अम्हाणं देउ सिवं थुवंती जिणप्पहसूरीहिं ॥

॥ इति कोशाम्बीनगरीकल्पः ॥

॥ अं० १८, अ० २१ ॥

१३. अयोध्यानगरीकल्पः ।

अउज्झाए एगट्टिआइं जहा—अउज्झा अवज्झा कोसला विणीया साकेयं इक्खागुभूमी रामपुरी कोसल ति । एसा सिरिउसभ-अजिअ-अभिर्नंदण-सुमइ-अणंतजिणाणं^१ तथा नवमस्स सिरिबीरगणहरस्स अयलभाउणो जम्मभूमी । रहुवंसुब्भवाणं दसरह-राम-भरहाईणं च रज्जट्टाणं । विमल-
५ वाहणाइसत्तकुलगरा इत्थ उप्पन्ना ।

उसभसामिणो रज्जाभिसेए मिहुणगेहिं भिसिणीपत्तेहिं उदयं वित्तुं पाएसु लूढं । तओ साहुविणीया पुरिस ति भणिअं सक्केण । तओ विणीय ति सा नयरी रूढा ।

जत्थ य महासईए सीयाए अप्पाणं सोहंतीए निअसीलवलेण अग्गी जलपूरीकओ । सो अ जलपूरो नयारिं बोळितो निअमाहप्पेण तीए चेव रक्खिअओ ।

१० जा य अहुभरहवसुहागोलस्स मज्झभूआ सया, नवजोअणविस्थिणा बारसजोअणदीहा य ।

जत्थ चक्केसरी रयणमयायणट्टिअपडिमा संघविग्घं हरेइ, गोमुहजक्खो अ ।

जत्थ घग्घरदहो सरऊनईए समं मिलित्ता सग्गहुवारं ति पसिद्धिमावन्नो ।

जीए उत्तरदिसाए बारसहिं जोअणेहिं अट्टावयनगवरो जत्थ भगवं आइगरो सिद्धो । जत्थ य भरहे-
सरेण सीह्निसिज्जाययणं तिकोसुच्चं कारिअं । निय-नियवण्णपमाणसंठाणजुत्ताणि अ चउवीसजिणाण विंवाइं
१५ ठाबियाइं । तत्थ पुबदारे उसभ-अजिआणं; दाहिणहारे संभवाइंणं चउण्हं; पच्छिमदुवारे सुपासाइंणं अट्टण्हं;
उत्तरदुवारे धम्मआइंणं दसण्हं; धूमसयं च भाउआणं तेणेव कारिअं ।

जीए नयरीए वत्थवा जणा अट्टावयउवच्चयासु कीळिसु ।

जओ अ सेरीसयपुरे नवंगवित्तिकारसाहासमुब्भवेहिं सिरिदेविंदसूरीहिं चत्तारि महाविंवाइं दिव्वसत्तीए गयणमग्गेण आणीआइं ।

२० जत्थ अज्ज वि नाभिरायस्स मंदिरं । जत्थ य पासनाहवाडिया सीयाकुंडं सहस्सधारं च ।

पायारट्टिओ अ मत्तगयंदं^२जक्खो । अज्ज वि जस्स अग्गे करिणो न संचरंति, संचरंति वा ता मरंति ।

गोपयराइंणि अ अणेगाणि य लोइअतित्थाणि वट्ठंति ।

एसा पुरी अउज्झा सरऊजलसिच्च^३माणगढभित्ती । जिणसमयसत्ततित्थीजत्तपवित्तिअजणा जयइ ॥ १ ॥

कहं पुण देविंदसूरीहिं चत्तारि विंवाणि अउज्झापुराओ आणीयाणि ति भण्णइ—सेरीसयनयरे विह-
२५ रंता आराहिअपउमावइ-धरणिंदा छत्तावल्लीयसिरिदेविंदसूरिणो उक्कुरुडिअपाए^४ ठाणे काउस्सग्गं करिसु ।
एवं बहुवारं करिंते ते दट्टूण सावएहिं पुच्छिअं-भयवं ! को विसेसो इत्थ काउस्सग्गकरणे ? । सूरीहिं भणियं—इत्थ
पहाणफलही चिट्ठइ, जीसे पासनाहपडिमा कीरइ; सा य सन्निहियपाडिहेरा हवइ । तओ सावयवयणेणं पउमावई-
आराहणत्थं उववासतिगं कयं गुरुणा । आगवा भगवई । तीए आइट्टं । जहा—सोपारए अन्धो सुत्तहारो चिट्ठइ ।
सो जइ इत्थ आगच्छइ अट्टमभत्तं च करेइ, सूरीए अत्थमिए फलहिअं षडेउमादवइ, अणुदिए पडिपुण्णं संपाडेइ,
३० तओ निप्पज्जइ । तओ सावएहिं तदाहवणत्थं सोपारए पुरिसा पट्टविआ । सो आगजो । तहेव षडिउमादत्ता ।
धरिणिन्दधारिआ निप्पन्ना पडिमा । घडिन्तस्स सुत्तहारस्स पडिमाए हिअए मसो पाउब्भूओ । तमुविकिक्कण
उत्तरकाओ षडिओ । पुणो समारिंतेण मसो दिट्ठो । टक्किआ चाहिआ । रुहिरं निस्सरिउमारद्धं । तओ सूरीहिं
भणिअं—किमेयं तुमए कयं ? । एयंमि मसे अच्छन्ते एसा पडिमा अईवअब्भुअहेऊ सप्पभावा हुन्ता । तओ अहु-

द्वेणं चंपिउं थंमिअं रुहिरं । एवं तीसे पडिमाए निप्पन्नाए चउवीसं^१ अंन्नाणि विंवाणि खाणीहितो आणित्ता ठवि-
आणि । तओ दिव्वसत्तीए अवज्झापुराओ तिन्नि महाविंवाणि रत्तीए गयणमग्गेण आणीयाणि । चउत्थे वि आंणि-
ज्जमाणे विहाया रयणी । तओ धारासेणय^२ग्गामे खित्तमज्जे विंवं ठिअं । रण्णा सिरिकुमारपालेण चालुक्कचक-
वइणा चउत्थं विंवं कारित्ता ठविअं । एवं सेरीसे महप्पभावो पासनाहो अज्जवि संघेण पूइज्जइ । मिच्छा वि
उवह्वं काउं न पारेंति । उल्लुअघडिअत्तेण न तहा सल्लवण्णा अवयवा दीसंति । तम्मि अ गामे तं विंवं अज्जवि ५
चेईहरे पूइज्जइ ति ॥

॥ श्री अयोध्यापुरीकल्पः समाप्तः ॥

॥ अं० ४४, अ० ९ ॥

१४. अपापापुरी[संक्षिप्त]कल्पः § ।

सिद्धार्थोत्था वनान्ते स्वरकुसुमिषजाभ्यञ्जनद्रोणिभाजः, शरये निष्कि(ष्क?)प्यमाणे श्रुतियुगविवराचीमपीडादितस्य । 10
यस्या अभ्यर्णमाणेऽन्तिमजिनमुकुटस्योद्यदाश्चर्यमुच्चैश्चञ्चवीत्काररावस्फुटितगिरिदरी दृश्यतेऽद्यापि पूरः ॥ १ ॥
चक्रे तीर्थप्रवृत्तिं चरमजिनपतिर्यत्र वैशाखशुक्लैकादश्यामेत्य रात्रौ वनमनु महसेनाह्वयं जुम्भिभकातः ।
सच्छान्नास्तत्र चैकादशगणपतयो दीक्षिता गौतमाद्या, जग्रन्थुर्द्वादशाङ्गी भवजलधितरीं ते निषद्यात्रयेण ॥ २ ॥
यस्यां श्रीवर्धमानो ब्रह्मनशनद्वेदेशनाष्ट्रिमन्त्यां, कृत्वा श्रीहस्तिपालामिषधरणभुजोऽधिष्ठितः शुल्कशालाम् ।
स्नातावूर्जस्य दर्शे शिवमसमसुखश्रीनिशान्तं निशान्ते, प्रापत्पापास्तपापान् विरचयतु जनान् सा पुरीणां धुरीणा ॥ ३ ॥ 15
नागा अद्यापि यस्यां प्रतिकृतिनिलया दर्शयन्ति प्रभावं, निस्सैले नीरपूर्णे ज्वलति गृहमणिः कौशिके यन्निशासु ।
भूयिष्ठाश्चर्यभूमिश्चरमजिनवरस्तूपरम्यस्वरूपा, साऽपापा मध्यमादिर्भवतु वरपुरी भूतये यात्रिकेभ्यः ॥ ४ ॥

॥ इति श्रीअपापाकल्पः ॥

॥ अं० १०, अ० २१ ॥

1 C चउदितं । १-१ एतदङ्गान्तर्गता पंक्तिः पतिता C आदर्शे । 2 A °सेणय° । § A आदर्शे नोपलभ्यते
एष कल्पः ।

१५. कलिकुण्ड-कुक्कुटेश्वरकल्पः ।

४ अंगजणवए करकंडुनिवपालिज्जमाणाए चंपानयरीए नाइदूरे कायंबरी नाम अडवी हुत्था । तत्थां कली नाम पबओ । तस्स अहोभूमीए कुंडं नाम सरवरं । तत्थ जूहाहिर्वई महिहरो नाम हत्थी हुत्था । अनया छउमत्थविहारेणं विहरंतो पाससामी कलिकुंडसमीवदेसे काउसग्गेण ठिओ । सो य जूहनाहो पहुंचं पिकखंतो जाइ-
 5 सरो जाओ चितेइ अ-जहाहं विदेहेसु हेमंधरो नाम वामणो अहेसि । जुवाणा विडा य मं उवहसंति । तओ वेरग्गेण नमिरसाहस्स साहिणो साहाए उब्बंधिउं मरिउकामो अहं दिट्ठो सुप्पइट्ठसङ्गेण । पुट्ठो अ कारणं । मए जहट्टिए वुत्ते तेणाहं सुगुरुपासे नीओ । गाहिओ सम्मत्तं । अंते कयाणसणेण नियाणं मए कयं । जहा, भवंतरे उच्चोहं हुज्ज ति । मरिऊण हत्थी जाओहं इह वणे । तओ इमं भगवंतं पज्जुवासामि ति चिंतिअ ततो चेव सरवराओ धित्तुं सरसकमले तेहिं जिणं पूएइ । परिवालिअपुब्वगहिअसम्मत्तो अणसणं काउं महिड्ढिओ वंतरो जाओ । एयमच्चन्भूअं
 10 चारेहितो सोचा करकंडुराया तत्थागओ । न दिट्ठो सामी । राया अईव अप्पाणं निदेइ । धन्नो सो हत्थी जेण भयवं पूहओ । अहं तु अधन्नो ति । एवं सोअंतस्स तस्स पुरओ धरणिंदप्पभावेण नवहत्थपमाणा पडिमा पाउब्भूआ । तओ तुट्ठो राया 'जय जय' ति भणंतो पणमइ पूअइ अ । चेइअं च तत्थ कारेइ । तत्थ तिसंझं पुप्फामिसथुहपूअं पिकखणयं च करित्तेण रत्ता कलिकुंडतित्थं पयासिअं । तत्थ सो हत्थिवंतरो सन्निज्जं करेइ, पच्चए य पूरेइ । नवजंतीपसुहजंताणि कलिकुंडमंते य छकम्मकरे पयासेह । जहा गामवासी जणो गामु ति भण्णइ, तहा कलि-
 15 कुंडनिवासी जिणो वि कलिकुंडो । एसा कलिकुंडस्स उप्पत्ती ॥

पुवि पाससामी छउमत्थो रायउरीए काउस्सग्गे ठिओ । तत्थ वाहकेलीए जंतस्स तन्नयरसामिणो ईसर-
 रण्णो बाणज्जुणनामो वंदी भयवंतं पिच्छिऊण गुणक्कित्तणं करेइ । एस देवो आससेणनिवपुत्तो जिणु ति । तं सोउं राया गयाओ उत्तरित्ता पहुंचं पासंतो मुच्छिओ । पत्तचेयण्णो य पुट्ठो मंतिणा पुव्वभवे कहेइ । जहाहं चारुत्तो
 होऊण पुब्वजन्मे वसंतपुरे पुरोहिअपुत्तो दत्तो आसि । कुट्टाइरोगपीडिओ अ गंगाए निवडंतो चारणरिसिणा
 20 बोहिओ अहिंसाई पंचवए पालेमि, इंदिए अ सोसेमि, कसाए य जिणेमि । अनया चेईहरमागओ जिणपडिमं पण-
 मंतो दिट्ठो पुक्खलिसावणं । तेण पुट्ठो गुणसागरमुणी-भयवं ! एयस्स चेइयागमणे दोसो न वा ? । मुणिणा भणिअं-दूरओ देवं पणमंतस्स को दोसो । अज्ज वि एसो कुक्कुडो भविस्सइ ति । तं सोऊण खेथं कुणंतो पुणरवि गुरुणा संबोहिओहं-तुमं जाईसरो अणसणेण मरिउं रायउरीए ईसरो नाम राया होहिसि ति । तओहं तुट्ठो
 तं सब्बं अणुभवित्ता कमेण राया जाओ । पहुंचं पिकिखअ जायं मे जाइसरणं ति । एवं मंतिस्स कहित्ता भगवंतं पण-
 25 मिअ तत्थ संगीअं कारेइ । पहुम्मि अन्नत्थ विहरिए तत्थ रण्णा पासाओ कारिओ । बिंबं च पइट्ठाविअं । कुक्कुडवरेण ईसररण्णा कारियं ति कुक्कुडेसर नाम तित्थं रुढं । सो य राया कमेण खीणकम्मो सिज्झिहि ति । एसा कुक्कुडे-
 सरस्स उप्पत्ती ॥

कलिकुंड-कुक्कुडेसरतित्थदुगस्सेस वणिणओ कप्पो । सिरिजिणपहसूरीहिं भविआणं कुणउ कल्लणं ॥ १ ॥

॥ इति कलिकुंड-कुक्कुटेश्वरकल्पः ॥

१६. हस्तिनापुरकल्पः ।

सिरिसंति-कुंथु-अर-मल्लिसामिणो गयउरद्विष्टे नमिउं । पभणामि हत्थिणाउरतित्थस्स समासओ कप्पं ॥१॥

सिरिआइतित्थेसरस्स दोण्णि पुत्ता भरहेसर-बाहुबलिनामाणो आसि । भरहस्स सहोयरा अट्टाणउई कुमारा । तत्थ भयवया पवयंतेण भरहो निअपए अहिसित्तो । बाहुबलिणो तक्खसिला दिण्णा । एवं सेसाण वि तेसु तेसु देसेसुं रज्जाइं दिण्णाइं । अंगकुमारनामेणं अंगदेसो जाओ । कुरुनामेणं कुरुग्वित्तं पसिद्धं । 5 एवं वंग-कलिंग-सूरसेण-अवंतिमाइसु विभासा । कुरुनरिदस्स पुत्तो हत्थी नाम राया हुत्था । तेण हत्थिणाउरं निवेसिअं । तत्थ भागीरही महानई पवित्तवारिपूरा परिवहइ ।

तत्थ सिरिसंति-कुंथु-अरनाहा जहासंखं सोलसम-सत्तरसम-द्वारसमा जिण्णिदा जाया । पंचम-छट्ट-सत्तमा य कमेण चक्कवट्टी होउं छलंड भरहवासरिद्धिं अंजिसु । दिक्खागहणं केवलनाणं च तेसिं तत्थेव संजायं ।

तत्थेव संवच्छरमणसिओ भयवं उसभसामी बाहुबलिनत्तुअस्स सिज्जंसकुमरस्स तिहुअणगुरुदंसण-10 जायजाईसरणजाणिअदाणविहिणो गेहे अक्खयतइयादिणे इक्खुरसेणं पढमपारणयमकासी । तत्थ पंचदिवाइं पाउठभूआइं ।

मल्लिसामि अ तत्थेव नयरे समोसदो ।

तत्थ विण्हुकुमारो महरिसी तवसत्तीए विउविअलक्खजोअणप्यमाणसरीरो तिहिं पएहिं अकंततेल्लुक्को नसुइं सासित्था ।

तत्थ पुरे सणंकुमार-महापउम-सुभूम-परसुरामाइमहापुरिसा उप्पण्णा ।

15

तत्थ पंच पांडवा उत्तमपुरिसा चरमसरीरा, दुज्जोहणपसुहा य महाबलनिवा अणेगे समुप्पण्णा ।

तत्थ सत्तकोडिसुवण्णाहिवई गंगदत्तसिद्धी, तहा सोहम्मिंदस्स जीवो रायाभिओगेणं परिचायगस्स परिवेसणं काउं वेरगेण नेगमसहस्सपरिवुडो कत्तिचसेट्टी सिरिमुणिसुवयसामिममीवे निक्खंतो ।

तत्थ महानयरे संति-कुंथु-अर-मल्लिजिणाणं चेइयाइं मणहराइं, अंबादेवीए य देउलं आसि ।

एवमणेगअच्छरिअसहस्सनिहाणे तत्थ महातिरथे जे जिण्णसासणपभावणं कुणंति विहिपुवं जत्तामइसवं निम्मवंति 20 ते कइवयभवमाहणेहिं धुअकम्मकिलेसा सिद्धिमुवगच्छंति चि ॥

श्रीगजाह्वयतीर्थस्य कल्पः स्वल्पतरोऽप्ययम् । सतां सङ्कल्पसम्पूर्तौ धत्तां कल्पद्वुकल्पताम् ॥ २ ॥

॥ इति श्रीहस्तिनापुरतीर्थकल्पः समाप्तः ॥

॥ अं० २४, अ० ११ ॥

१७. सत्यपुरतीर्थकल्पः ।

पणमिय सिरिचीरजिणं देवं सिरिवंभसंतिकयसेवं । सच्चउरतित्थकप्पं जहासुअं किं पि जंवेमि ॥ १ ॥

सिरिकन्नउज्जनरवइकारिअजिणभवणि देवदारुमए । तेरसवच्छरसइए वीरजिणो जथउ सच्चउरे ॥ २ ॥

- इहेव जंनुहीवे दीवे भारहे वासे मरुमंडले सच्चउरं नाम नयरं । तत्थ नाहडरायकारिअं सिरि-
 5 जजिगसूरिगणहरपइद्विअं पित्तलामयं सिरिचीरविंवं चेईहरे अच्छइ । कहं नाहडराएण तं कारिअं ति तस्स उप्पत्ति
 भण्णइ—पुविं नडूलमंडल'मंडणमंडोवरनयरस्स सामिं रायाणं वलवंतेहिं 'दाइएहिं मारिऊण तं नयरं अहिद्विअं ।
 तस्स रण्णो महादेवी आवन्नसत्ता पलाइत्ता बंभाणपुरं पत्ता । तत्थ य सयललक्खणसंपुत्तं दारयं पसूआ । तओ नय-
 राओ बाहिं एगत्थ रक्खे तं बालयं झोलिआगयं ठावित्ता सयं तप्पासदेसे ठिया किंवि कम्मं काउमाढत्ता । तत्थ य
 दिव्वजोगेण समागया सिरिजजिगसूरिणो । तरुच्छायं अपरावत्तमाणिं दडूण 'एस पुण्णवंतो भावि' ति कलिऊण चिरं
 10 अवलोइंता अच्छिआ । तीए रायपत्तीए आगंतूण भणिआ सूरिणो—भवयं । किं एस दारओ कुलक्खणो कुलक्खयकारो
 दीसइ ? । सूरिहिं वुत्तं—भदे ! एस महापुरिसो भविस्सइ । ता सबपयत्तेण पालणिज्जो । तओ सा अणुकंपाए चेईहर-
 चिन्ताकरणे निउत्ता गुरूहिं । सो अ दारओ कयनाहडनामो गुरुमुहाओ पंचपरमिद्विनमुक्कारं सिक्खिओ । सो अ
 चवलत्तेण गहिअधणुसरो अक्खयपट्टयस्स उवारिं आगच्छंते मूसए अमूढलक्खो मारेइ । तओ सावएहिं चेईहराओ
 निक्कालिओ जणाणं गावीओ रक्खेइ । अन्नया केणावि जोगिणा पुरबाहिरे भमंतेण सो दिट्ठो । बत्तीसलक्खणधरो ति
 15 विन्नाओ^१ । तओ तेण सुवण्णपुरिससाहणत्थं तमणुयच्छंतेण तस्स मायरं अणुणविय तत्थेव ठिई कया । तओ अवसरे
 तेण जोगिणा भणिओ नाहडो—जत्थ गावीरक्खणाइं कुणंतो रत्तदुद्धं कुलिसतरुं पाससि तत्थ चिण्हं काऊण ममं
 कहिज्जासि । बालेण तह ति पडिधत्तं । अन्नया दिव्वजोएण तं दडूण आणाविअं जोगिणो । दोवि गया तत्थ । तओ
 जहुत्तविहाणेण अग्गि पज्जालिऊण तं रत्तच्छीरं तत्थ पक्खिवित्ता जोगिमि पयाहिणं दिंते नाहडेणावि पयक्खिणी-
 कओ अग्गी । कहिं चि जोगिणो दुट्ठचित्तविंसिं नाऊण रायपुत्तेण सुमरिओ पंचनमुक्कारो । तप्पभावेण जोगी अप्पह-
 20 वंतो उक्खिविअ जलणे खित्तो नाहडेण । जाओ सुवण्णपुरिसो । तओ चित्तिअं तेण—अहो मंतस्स माहप्पं । कहं
 तु तेसिं गुरूणं एयस्स दायगाणं पच्चुबयरिस्सामि ति—आगतुं पणया गुरूणो । सबं च तं सरूवं विण्णत्तं, किच्चं च
 आइसह ति भणिए, गुरुवयणाओ उत्तुंगाइं चउवीसं चेईयाइं कारिआइं । कमेण पतो पउरं रज्जसिरिं । सेन्नसंभारेण
 गंतुं गहिअं पेइअं सट्ठाणं । अन्नया विन्नत्ता सिरिजजिगसूरिणो तेण, जहा—भगवं ! तं किं चि कज्जं आइसह, जेण
 तुम्हाणं मज्झ य कित्ती चिरकालं पसरइ ति । तओ गुरूहिं धेणू चउहिं थणेहिं जत्थ खीरं झरइ तं भूमिं अब्बुदय-
 25 करं नाऊण तं ठाणं दंसिअं रण्णो । तेणं गुरुआएसेणं सच्चउरे वीरमुक्खाओ छ्वासासएहिं महंतं कारिअं अब्बंलिह-
 सिहरं चेइअं । तत्थ पइट्ठाविआ पित्तलमई सिरिमहावीरपडिमा जजिगसूरीहिं । जया पइट्ठाकरणत्थं आयरिआ
 पट्ठिआ तथा अंतराले एगम्मि उत्तमलग्गे वहमाणे नाहड'रायपुत्रपुरिसस्स विंझरायस्स आसारूढस्स मुत्तीए पइट्ठा
 कया । वीयम्मि लग्गे लम्भविसेसाओ मयणमइ ब महीए जाथाए संखनामचिहिएण गुरुआएसाओ दंडघाएण कूयओ
 कओ । अज्ज वि संखकूवओ मण्णइ । सो अ अण्णया सुको वि वइसाहपुणिणमाए पाणीएण भरिज्जइ । तईए
 30 लग्गे वीरसामी पइट्ठिओ । जम्मि अ लग्गे वीरस्स पइट्ठा कया तम्मि चेव लग्गे दुग्गासूअग्गामे वयणप-
 ग्गामे य दुग्णि वीरपडिमाओ साहु-सावयहत्थपेसिअवासेहिं पइट्ठिआओ । तं च वीरपडिअं निच्चमचेइ राया । एवं
 नाहडराएणं तं विंवं कारिअं ।

1 'मंडल' नास्ति A आदर्शे । 2 B दाएहिं । 3 A विन्नासिओ; C विजिसिओ; P^b विन्नसिओ । 4 ACP नायड^० ।

तं च **बंभसंति** जकखेण सन्निहिअपाडिहेरेण अहोनिर्सिं पज्जुवासेज्जइ । सो अ पुर्विं धणदेवसिद्धिणो¹ वसहो आसि । तेण वेगवईए नईए पंचसयसगडमरो कड्ढिओ । सो तुट्ठो । तओ सिद्धिणां चारिजलाइहेउं वेयणं दाऊण **वड्डमाण** गामवासिलोयाणं समप्पिओ । ते य गामिल्लया गहियरित्था तस्स वसहस्स चिंतं पि न कुणंति । तओ सो अकामनिज्जराए मरिऊण वंतरेसु **सूलपाणी** नाम जकखो जाओ । विभंगनाणं पउंजिअ विण्णायपुबजम्म-वह्यरो तम्मि गामे बद्धमच्छरो मारिं विउब्वेइ । तओ अहण्णो गामो प्हाउं कयवलिकम्मो धुअकडच्छुअहरओ⁵ भणइ—जस्स देवस्स दाणवस्स वा अम्हेहिं किं पि अवरद्धं सो मरिसेउ ति । तओ तेण जकखेण पुबभववसहस्स वुत्तंतो कहिओ । तस्सेव वसहस्स अट्टिपुंजोवरिं देउलं लोएहिं कयं । तस्स पडिमा कारिआ । **इंदु**सम्मो देवचओ ठविओ । तओ सो **बद्धमाण** गामो **अट्टिअगामु** ति पसिद्धो । जायं सिवं । कमेणं **दूइज्जांतग** तावसासमाओ भयवं **बद्धमाण** सामी छउमत्थविहारेण विहरंतो वासारत्ते तत्थ गामे पत्तो । गाममणुन्नविअ तत्थेव देवउले रयणीए काउ-स्सग्गे ठिओ । तेण मिच्छहिद्धिणा सुरेण भीमइहास-हत्थि-पिसाय-नागरूवेहिं उवसग्गित्ता सिर-कन्न-नासा-दंत-नह-**सच्छि-** 10 **पिट्ठि-वियणाओ** विउब्वियाओ¹ । सबत्थ भयवंतमक्खोभं नाऊण सो उवसंतो गीय-नइ-थुइमाईहिं पज्जुवासेइ । तप्पभिइ तस्स जकखस्स **बंभसंति** ति नाम रूढं । सो य **सच्चउर-वीर** चेईए पइट्ठाविसेसेण निवसइ ।

इओ अ **गुज्जर** धराए पच्छिमभागे **वलहि** ति नयरी रिद्धिसमिद्धा । तत्थ **सिलाइचो** नाम राथा । तेण य रयणजडिअकंकसील्लेण **रंकओ** नाम सिद्धी परामूओ । सो अ कुविओ तच्चिगहणत्थं **गज्जण** वइ **हम्मीर** स्स पभूअं धणं दाऊण तस्स महंतं सेव्वं आणेइ । तम्मि अवसरे **वलही** ओ **चंदप्प** हसामिपडिमा **अंबा-खित्तवाल** जुत्ता¹⁵ अहिट्ठागबलेण गयणपहेण **देवपट्टणं** गया । रहाहिरूढा य देवयाबलेण **वीर** नाहपडिमा अदिट्टवतीए संचरंती आसो-यपुण्णिमाए **सिरिमाळं** पुरमागया । अण्णे वि साइसया देवा जहोचियं ठाणं गया । पुरदेवयाए य सिरिवड्डमाण-सुरीणं उप्पाओ जाणाविओ—जत्थ भिक्खालद्धं खीरं रुहिरं होऊण पुणो खीरं होइइ तत्थ साहूहिं ठायवं ति । तेण य सिन्नेण **विक्रमाओ** **अट्टहिं सएहिं पणयालेहिं** (८४५) वरिसाणं गएहिं **वलहिं** भंजिऊण सो राया मारिओ । गओ सठणं **हम्मीरो** ।

20

तओ अन्नया, अओ **गज्जण** वई **गुज्जरं** भंजित्ता तओ बलंतो पत्तो **सच्चउरे दससयइक्कासीए** (१०८१) **विक्रमवरिसे** मिच्छराओ । दिट्ठं तत्थ मणोहरं **वीर** भवणं । पविट्ठा हण हण ति भणिरा मिलक्खुणो । तओ गयवरे जुत्तित्ता¹ **वीर** सामी ताणिओ । लेसमिचं पि न चलिओ सट्ठणाओ । तओ बइल्लेसु जुत्तिएसु पुबभवरागेण **बंभसंति** णा अंगुलचउकं चालिओ । सयं हकंते वि **गज्जण** वइम्मि निचली⁴ होउं ठिओ जगनाहो । जाओ विलक्खो मिलक्खुनाहो । तओ घणघाएहिं ताडिओ सामी । लमंति वाया ओरोहसुंदरीणं⁴ । तओ खग्गपहारेसु विहलीभूएसु मच्छरेण तुरुक्कोहिं²⁵ **वीर** स्स अंगुली कट्ठिआ । तं गहिऊण य ते पट्ठिआ । तओ लग्गा⁵ पज्जलिउं तुरयाणं पुच्छा । लग्गा य वलिउं⁶ मिच्छाणं मुच्छा । तओ तुरए छड्ढित्ता⁷ पायचारिणो चैव पयट्ठा, धस ति धरणीए पडिआ । **रहमाणं** सुमरंता विल-वंता दीणा खीणसबबला नहंगणे अदिट्टवाणीए भणिआ एवं—**वीर** स्स अंगुलिं आणित्ता तुम्हे जीवसंसए पडिआ । तओ **गज्जणा** हि वई विम्हिअमणो सीसं धुणंतो सिलारे आइसइ । जहा—एयमंगुलिं बलिऊण तत्थेव ठावेह । तओ भीएहिं तेहिं पच्चाणीया । सा लग्गा य⁸ झड ति सामिणो करे । तमच्छेरं पिच्छिअ पुणो वि **सच्चउरं** पइ सउणं पि न 30 ममंति तुरुक्का । तुट्ठो चउब्विहो वि समणसंघो । **वीर** भवणे पूआ-महिमा-नीय-नइ-वाइत्त-दविणदाणेहिं पभावणं करेइ ।

अन्नया बहुम्मि काले योलीणे **मालवि** चयनरिंदो **गुज्जर** धरं भंजिऊण **सच्चउर** सीमाए पहुत्तो । तओ

1.† एतदन्तर्मता पंक्तिः पतिता C आदर्शे । 1 ABP विग्रह्य° । 2 P जोत्तित्ता । 3 P निचलो । 4 ओरोहवुरु-कतरणीणं । 5 लग्गए । 6 C चलिउं । 7 A छडित्ता । 8 'य' नास्ति P । 9 P °चिय° ।

बंभसंतिणा पउरं सित्रं विउविऊण भंजिओ तस्स बलं । तस्स ल्हासआवासेसु उट्ठिओ वज्जग्गी । मालवाहिबई
कोसकुट्ठागाराहं छड्ढिअ पणट्ठो कागणासं ।

अह अनया तेरहसय-अडयाले (१३४८) विक्रमसंवच्छरे पबलेणं कप्फर^१दलेणं देसम्मि भज्जंते, नयर-
गामेसु पलाणेसु, जिणभवणदुवारेसु ढक्किएसु, जोअणचउकमज्जे बंभसंतिमाहप्पेणं अणाहयगहिरसरतंबकचकं वज्जंते
5 सोऊण सिरिसारंगदेवमहारायसेणाआगमणं संकिऊण भग्गं मुगलवलं । सच्चउरसीमा वि न चेपिआ ।

अह तेरसय-छप्पन्ने विक्रमवरिसे (१३५६) अल्लावदीणसुरताणस्स कणिट्ठो भाया उल्लूखान-
नामधिज्जो^२ दिल्लीपुराओ मंतिमाहवपेरिओ गुज्जरधरं पट्ठिओ^३ । चित्तकूडाहिबइ समरसीहेणं दंडं दाउं
मेवाडदेसो तया^४ रक्खिओ । तओ हम्मीरजुवराओ वग्गडदेसं मुहडासयाहं नयराणि य भंजिअ आसा-
वल्लीए पत्तो । कण्णदेवराया^५ अ नट्ठो । सोभनाहं च घणघाएण भंजित्ता गड्डए रोविऊण दिल्लीए पेसेइ । पुणो
10 वामणथलीए गंतुं मंडलिककरणयं दंडित्ता सोरट्ठे निअआणं पयट्ठावित्ता आसावल्लीए आवासिओ । मढ-
मंदिरदेउलाईणि पज्जालेइ । कमेण सत्तसयदेसे संपत्तो । तओ सच्चउरे तहेव अणाहयतंबकेसु वज्जंतेसु मिच्छदलं
पलाणं । एवं अणेगाणि अवदाणाणि पुहवीमंडले सच्चउरवीरनाहस्स पायडाणि सुबंति ।

अह अलंघणिज्जा भविअन्नय चि दूसमकालविलसिएण केलिप्पिया वंतरा हवंति । गोमंस-रुहिरछंदिए अ भवणे
दूरीहवंति देवयाओ त्ति । असन्निहिए पमत्ते अहिद्वयगे बंभसंतिजक्खम्मि अल्लावदीणराएण सो चेव अणप्प-
15 साहप्पो भयवं वीरसामी तेरसय-सत्तसट्ठे (१३६७) विक्रमाइच्चवच्छरे दिल्लीए आणित्ता आसायणाभायणं
कओ । कालंतरेण पुणरवि पडिमंतरे पायडपभावो पूआरिहो^६ भविस्सइ ॥

सच्चउरकप्पमेयं निच्चं वायंतु महिमअपमेयं । वंछिअफलसिद्धिकए सिरिजिणपहसूरिणो भवा ! ॥ ३ ॥

॥ इति श्रीसत्यपुरकल्पः समाप्तः ॥

॥ अं० १६१, अ० ३ ॥

1 P छड्ढिऊण । 2 A वप्फर°; C कप्फर° । 3 C उल्लूखान° । 4 P °खानाभिदाणो । 5 C D पट्ठिओ ।
6 'तया' नास्ति P । 7 A B C °राओ । १-१ एतदन्तर्गता पंक्तिः पतित्ता C आदर्शे ।

१८. अष्टापदमहातीर्थकल्पः ।

[श्रीधर्मघोषसूत्रिकृतः ।]

वरधर्मकीर्तिक्रमभो^१ विद्यानन्दाश्रितः पवित्रितवान् ।

देवेन्द्रवन्दितो यः स जयत्यष्टापदगिरीशः ॥ १ ॥

- यस्मिन्नष्टापदभूदष्टापदमुख्यदोषलक्षहरः । अष्टापदाभ^२ ऋषभः स जयत्यष्टापदगिरीशः ॥ २ ॥ 5
- ऋषभसुता नवनवतिर्बाहुबलिप्रभृतयः प्रवरयतयः । यस्मिन्नभजन्नमृतं स जयत्यष्टापदगिरीशः ॥ ३ ॥
- अयुजन्निर्वृत्तियोगं^३ वियोगभीरव इव प्रभोः समकम् । यत्रर्षिदशसहस्राः स जयत्यष्टापदगिरीशः ॥ ४ ॥
- यत्राष्टपुत्रपुत्रा युगपद्वृषभेण^४ नवनवतिपुत्राः । समथैकेन शिवमगुः स जयत्यष्टापदगिरीशः ॥ ५ ॥
- रत्नत्रयमिव मूर्तं स्तूपत्रितयं चित्त्रयस्थाने । यत्रास्थापयदिन्द्रः स जयत्यष्टापदगिरीशः ॥ ६ ॥
- सिद्धायतनप्रतिभं सिंहनिषेधेति यत्र सुचतुर्द्धा । भरतोऽरचयच्चैत्यं स जयत्यष्टापदगिरीशः ॥ ७ ॥ 10
- यत्र विराजति चैत्यं योजनदीर्घं तदर्धपृथुमानम् । क्रोशत्रयोच्चमुच्चैः^५ स जयत्यष्टापदगिरीशः ॥ ८ ॥
- यत्र आत्रुप्रतिमा^६ न्यधाच्चतुर्विंशतिं जिनप्रतिमाः । भरतः सात्मप्रतिमाः स जयत्यष्टापदगिरीशः ॥ ९ ॥
- ^६स्वसाकृतिमितिवर्णाङ्गवर्णितान् वर्तमानजिनबिम्बान् । भरतो वर्णितवानिह स जयत्यष्टापदगिरीशः ॥ १० ॥
- सप्रतिमान्नवनवर्ति बन्धुस्तृपांस्तथार्हतस्तूपम् । यत्रारचयच्चक्री स जयत्यष्टापदगिरीशः ॥ ११ ॥
- भरतेन मोहसिंहं हन्तुमिवाष्टापदः कृताष्टपदः । शुशुभेऽष्टयोजनो यः स जयत्यष्टापदगिरीशः ॥ १२ ॥ 15
- यस्मिन्नेककोट्यो महर्षयो भरतचक्रवर्त्याद्याः । सिद्धिं साधितवन्तः स जयत्यष्टापदगिरीशः ॥ १३ ॥
- सगरसुतामे सर्वार्थ-शिवगतीन् भरतराजवंशर्षीन् । यत्र सुबुद्धिरकथयत्स जयत्यष्टापदगिरीशः ॥ १४ ॥
- परिखासागरमकरन्त सागराः सागराशया यत्र । परितो रक्षति कृतये स जयत्यष्टापदगिरीशः ॥ १५ ॥
- क्षालयितुमिव सैनो जैनो^७ यो गंगयाश्रितः परितः । सन्ततमुल्लोलकरैः स जयत्यष्टापदगिरीशः ॥ १६ ॥
- यत्र जिनतिलकदानाद् दयमन्यपि^{१०} कृतानुरूपफलम् । भालस्वभावतिलकं स जयत्यष्टापदगिरीशः ॥ १७ ॥ 20
- यमकूपारे कोपात् क्षिपन्नलं बालिनांहिणाऽऽक्रम्य । आरावि रावणोऽरं स जयत्यष्टापदगिरीशः ॥ १८ ॥
- मुजतम्र्या जिनमहकृत्स्नोऽवाप यत्र धरणेन्द्रात् । विजयामोषां शक्तिं स जयत्यष्टापदगिरीशः ॥ १९ ॥
- ^{११}चतुरश्वतुरोऽष्टदश द्वौ चापाच्यादिदिक्षु जिनबिम्बान् । यत्रावन्दत^{१२} गणभृत् स जयत्यष्टापदगिरीशः ॥ २० ॥
- अचलेऽत्रोदयमचलं स्वशक्तिवन्दितजिनो जनो^{१३} लभते । वीरोऽवर्णयदिति यं स जयत्यष्टापदगिरीशः ॥ २१ ॥
- प्रभुभणितपुण्डरीकाध्ययनाध्ययनात् सुरोऽत्र दशमोऽभृत् । दशपूर्विपुण्डरीकः स जयत्यष्टापदगिरीशः ॥ २२ ॥ 25
- यत्र^{१४} स्तुतजिननाथोऽदीक्षित तापसशतानि पञ्चदश । श्रीगौतमगणनाथः स जयत्यष्टापदगिरीशः ॥ २३ ॥
- इत्यष्टापदपर्वत इव योऽष्टापदमयश्चिरस्थायी । व्यावर्णि महातीर्थं स जयत्यष्टापदगिरीशः ॥ २४ ॥

॥ इति श्रीअष्टापदमहातीर्थकल्पः समाप्तः । कृतिरियं श्रीधर्मघोषसूरीणाम् ॥

॥ अं० ३०, अ० २२ ॥

1 C Pb °कीर्तिक्रमभो । 2 C Pa °पदा ऋषभः । 3 Pb योग्यं । 4 Pb °पद्वृषभेण । 5 Pa °त्रयोर्द्धमुच्चैः । 6 B न्यधाच्च° । 7 B C Pa चतुर्विंशतिः । 8 C स्वसा° । 9 Pa जैनं । 10 A B क्षताड° । 11 C चतुश्वतुरे° । 12 B गुणभृत् । 13 B Pb जिनो । 14 C स्तुजिन° ।

१९. मिथिलातीर्थकल्पः ।

सिरिमल्लि-नमिजिणाणं पयपउमं पणमिऊण सुरपणयं । मिहिलामहापुरीए कप्पं जंपेमि लेसेणं ॥ १ ॥

इहेव भारहे वासे पुन्वदेसे विदेहा नाम जणवओ, संपइ काले तीरहुत्तिदेसो ति भण्णइ । जत्थ पइ-गेहं महुरमंजुलफलभारोणयाणि कयलीवणाणि दीसंति । ^१पहिया य ^२चिविडयाणि दुद्धसिद्धाणि पायसं च भुंजंति । 5 पए पए वावीकूवतलाय^३नईओ अ महुरोदगा,^४ पागयजणा वि सकयभासविसारया अणेगसत्थपसत्थअइ^५निउणा य जणा । तत्थ रिद्धित्थमिअसमिद्धा मिहिला नाम नयरी हुत्था । संपयं जगइ त्ति पसिद्धा । एयाए नाइदूरे जणय-महारायस्स भाउणो कणयस्स निवासद्वानं कणइपुरं वडइ ।

तत्थ मिहिलानामनयरीए कुंभराय-पभावईसंभवस्स भगवओ मल्लिनाहस्स इत्थीतित्थयरस्स, नमि-जिणस्स य विजयनिव-वप्पादेवीनंदणस्स चवण-जम्मण-दिक्खा-केवलनाणकल्लाणयाई जायाई ।

10 इत्थ अट्टमस्स सिरिवीरगणहरस्स अकंपिअस्स जम्मो ।

इत्थ जुगवाहु-मयणरेहाणं पुत्तो नमी नाम महाराया बलयसइवइयरेण पत्तेयबुद्धो सोहम्मिन्द-परिक्खअवेरगानिच्छओ संवुत्तो ।

इत्थेव लच्छीहरे चेईए अज्जमहागिरिसीसो कोडिन्नगुत्तो आसमित्तो सिरिवीरनिवाणाओ वीसुत्तरे वाससयदुगे (२२०) वीलीणे अणुप्पवायपुत्ते ^६निउणियं नाम बत्थुं पढंतो विपडियत्तो सामुच्छेइयदिट्ठिं^७ पवत्तिऊण 15 पावयणियथेरेहिं अणेगंतवायजुत्तीहिं निवारिज्जमाणो वि चउत्थो निन्हवो जाओ ।

सिरिमहावीरसामिपयंपंकयपवित्तिअजलओ बाणगंगा-गंडईनईओ मिलित्ता एयं नयारिं पविसयंति ।

इत्थ चरमत्तित्थयरो वासारत्ते अवट्ठिओ ।

इत्थ जणयसुआए महासईए जम्मभूमिठणे महल्लो वडविडवी पसिद्धो ।

इत्थ सिरिराम-सीयाणं वीवाहद्वानं साकल्लकुंडं ति लोगे रूढं । पायाललिंगादणि य लोइयत्तित्थाणि 20 अणेगाणि चिट्ठंति ।

इत्थ य मल्लिनाहचेईए वइरुदादेवी कुबेरजक्खो अ, नमिजिणचेईए गंधारीदेवी भिउडी-जक्खो अ, आराहयजणाणं विग्घे अवहरंति त्ति ।

इय मिहिलाकप्पमिणं सुणंति वायंति जिणपह्ठिआ जे । तेसिं खिवेइ कंठे वरमालं मुत्तिसिरिमहिला ॥ २ ॥

॥ इति श्रीमिथिलातीर्थकल्पः[†] ॥

1 Pa पिहिया । 2 P C विविड° । 3 D तलाव । 4 D °दया । 5 P C 'अइ' स्थाने 'अज्जत्थिय' । 6 P नेउणियं । 7 C दिट्ठं । † B श्रीमिथिलापुरीमहातीर्थकल्पः ।

२०. रत्नवाहपुरकल्पः ।

श्रीधर्मनाथमानस्य रत्नवाहपुरे स्थितम् । तस्यैव पुररत्नस्य कल्पं किञ्चिद्भवीम्यहम् ॥ १ ॥

अस्तीहैव जम्बूद्वीपे द्वीपे भारते वर्षे कौशलेषु जनपदे नानाजातीयोच्चैस्तरशाखिशशाखावहलदलकुसु-
मफलच्छत्रताच्छादितधर्मधृणिकरगहनवनमण्डितं शीतलविमलबहलजलनिर्झरघर्घरनदवधुरं रत्नवाहं नाम पुरम् । तत्र
चेक्ष्वाकुकुलप्रदीपः कनकनककान्तकायकान्तितः कुलिशलाञ्छितपञ्चचत्वारिंशच्चापोच्छ्रायकायः पञ्चदशस्तीर्थपतिर्विज- 5
यविमानादवतीर्थं श्रीभानुनरेन्द्रवेश्मनि सुव्रतादेवीकुक्षौ तनयतयाऽवततार । क्रमेण गुरुवितीर्णधर्मनामधेयो
जनन-निष्क्रमण-केवलज्ञानानि तत्रैव समाससाद । निर्वृतश्च संमेतशिखरिशिखरे । तस्मिन्नेव च पुरे जननयनजनि-
तशैत्यं श्रीधर्मनाथचैत्यं नागकुमारदेवाभिष्टितं कालेन निर्वृतम् ।

तत्र च नगरे कुम्भकार एकः स्वशिल्पच्छेक आसीत् । तस्य तनयस्तरुणिमानमधिगत्य क्रीडादुर्ललिततया तत्र
रामणीयकशालिनि चैत्ये गृहादागत्य स्वैरं धूतादि तत्तत्क्रीडाविधाभिश्चिक्रीड । तत्रैको नागकुमारः केलिप्रियतया 10
कृतमानुषतनुस्तेन कुम्भकारदारकेण सार्धं प्रत्यहं प्रववृते क्रीडितुम् । तस्मिन्ना च स पुत्रः कुलक्रमागतकुलालकर्माप्यनि-
र्मिमाणः प्रतिदिनं दुर्वाग्निरुपालेभे । न च तद्वचनमसौ प्रत्यपादि¹ । ततः पित्रा गाढं प्रहृत्य बलादपि स्वकर्माणि मृत्त्व-
ननानयनादीनि कारयितुमुपक्रान्तः । अन्तरमवलोक्य पुनस्तत्र चैत्ये गत्वाऽन्तराऽन्तरा तथैव तेन नागकुमारेण साकं
खेलितुं व्रजः । पृष्टश्च नागामरेण—किं कारणं पूर्ववधिरन्तरं न क्रीडितुमायासि ? । तेनोक्तम्—जनकः कुप्यति
मह्यम् । स्वकर्मेनिर्माणमन्तरेण कथमिव जठरपिठरविवरपूरणमुपपद्यत इति । तदाकर्ण्य हर्षणकुमारो वाचमुवाच— 15
यद्येवं तर्हि क्रीडान्ते भूपीठे विलुठ्य भविष्याम्यहमहिः, मत्पुच्छं चतुरङ्गुलमात्रं लोहेन मृत्खननोपकरणेन छित्वा
त्वया ग्राह्यम् । तच्च चारुचामीकरमयं भविष्यति । तेन हेम्ना तव कुटुम्बस्य वृत्तिनिर्वाहो भविष्यतीति सौहृदात्तेनाभि-
हिते स तथैव प्रतिदिवसं कर्तुं प्रवृत्तः । पितुश्च तत्कनकमर्पयति सः; न च रहस्यमभिदत् ।² अन्यदाऽतिनिर्वन्धं विधाय
पृच्छति सति पितरि भयाद्यथावस्थितमचकथत् । ततः सस्मितेन विस्मि³तेन च जगदे जनकेन—रे मूर्ख !⁴ चतुरङ्गुल-
मात्रमेव किमिति छिदन्नसि⁵ ? । बहुतरे हि छिन्ने भूरितरं⁶ भूरि भवन्ति । तेन भणितम्—तात ! नातः समतिरिक्त- 20
महं छेतुमुत्सहे, परमसुहृदैवतवचनातिक्रमप्रसङ्गात् । ततस्तज्जनकेन लोभसंक्षोभाकुलितमनसा तस्मिन्स्तनये क्रीडार्थं
तच्चैत्यमुपेषुषि प्रच्छन्नमनु वन्नजे । यावत्प्रक्रीड्य धरणिपीठे विलुठ्य स पन्नगतामापन्नस्तावत् कुम्भकारेण विलं प्रविश-
तस्तस्य वपुरर्द्धं कुद्वालिकया चिच्छेदे । ततः कोपाटोपात्तेन नागकुमारेण—रे पापिष्ठ ! रहस्यभेदं करोषीत्यतिगाढं
निर्भर्त्स्य स दारको दंष्ट्रासम्पुटेन दष्ट्रा व्यापादितः, पिता च । रोषप्रकर्षात्सकलान्यपि कुलालकुलानि कालकवलितानि
कृतानि । ततः प्रभृति च न कश्चन चक्रजीवनजातीयस्तत्र रत्नवाहपुरेऽद्यापि निवसतीति । कौलालभाण्डानि स्थाना- 25
न्तरादेव नयति जनता । तत्र च तथैव नागमूर्तिपरिवारिता श्रीधर्मनाथप्रतिमाऽद्यापि सम्यग्दृष्टियात्रिकजनैरनेकवि-
धिप्रभावप्रभावनापुरःसरं पूज्यते । अद्यापि च परसमग्रिनो 'धर्मराज' इति व्यपदिश्य कदाचिदवर्षति वर्षासु जलधरे
क्षीरघटसहस्रैर्भगवन्तं स्नपयन्ति; सम्पद्यते च तत्क्षणाद्विशिष्टा मेघवृष्टिः । कन्दर्पा शासनदेवी किन्नरश्च शासनयक्षः
श्रीधर्मनाथपादपद्मसेवाहेवाकचञ्चरीकाणामनर्थप्रतिघातमर्थप्राप्तिं चात्र सूत्रयतीति ।

इति श्रीरत्नवाहस्य श्रीजिनप्रभसुरिभिः । कल्पः कृतो रत्नपुरपुराणस्य यथाश्रुतम् ॥ २ ॥

30

॥ इति श्रीधर्मनाथजन्मभूमिरत्नपुरतीर्थकल्पः ॥

॥ अं० ३२, अ० २३ ॥

I B प्रणिपादि । 0-0 एतच्चिह्नान्तर्गतः पाठः परित्यक्तः A आदर्श । 2 P विद्यान्यत्र 'चतुरङ्गुलमन्यचतुर' । 3 ABPa-b न च्छिनत्सि । 4 B भूरितरे । 5 Pa रत्नवाहपुरमहातीर्थं । 6 A विहाय नास्त्यन्यत्र एषाऽक्षरसंख्या ।

२१. अपापाबृहत्कल्पः ।

पणमिअ वीरं वुच्छं तस्सेव य सिद्धिगमपविचाए । पावापुरीइ कप्पं दीवमहुप्पत्ति पडिबद्धं ॥ १ ॥

गउडेसु पाडलिपुरे संपइराया तिसंढभरहवई । अज्जसुहत्थिगणहरं पुच्छइ पणओ परमसङ्घो ॥ २ ॥

दीवालिअपव्वमिणं लोए लोउत्तरे अ गउरविअं । भयवं ! कह संभूअं ? अह मणइ गुरू-निव ! सुणसु ॥ ३ ॥

- 5 §१. तेणं कालेणं तेणं समएणं समणो^१ भगवं महावीरो पाणयकप्पट्टिए पुप्फुत्तरविमाणे वीससागरोवमाइं आउं परिवालित्ता, तओ चुओ समाणो तिण्णाणोवगओ इमीसे ओसप्पिणीए तिसु^२ अरएसु वइकंतेसु अद्धनवमासाहिअ-पंचहत्तरीवासावसेसे चउत्थे अरए आसादसुद्धच्छट्टीए उत्तरफगुणीरिक्खे माहणकुंडगामे नयरे उअभदत्त-माहणमारिआए देवाणंदाए कुच्छिसि सीह-गय-वसहाइचउइसमहासुमिणसंसूइओ अवइओ । तत्थ बासीइदिणा-णंतरं सक्काइट्टेण हरिणेगमेसिणा आसोअवहुलतेरसीए तम्मि चैव रिक्खे खत्तिथकुंडगामे नयरे सिद्धन्थ-
- 10 रण्णो देवीए तिसलाए गब्भविणिमयं काउं गब्भम्मि साहरिओ । माऊए^३ सिणेहं नाउं सत्तममासे 'अम्मापिअरेहिं जीवंतेहिं नाहं समणो होहं' ति गहिआभिग्गहो, नवणं मासाणं अद्धमाणराइंदियाणं अंते चित्त-सिअतेरसीअद्धरत्ते तम्मि चैव रिक्खे जाओ । अम्मापिअहिं कथवद्धमाणनामो मेरुकंप-सुरखव्वण-इंदवायरणप-णयणपयडअवदाणो मुत्तभोगो, अम्मापिअहिं देवत्तगएहिं तीसं वासाइं अगारवासे वसित्ता, संवच्छरिअं दाणं दाउं, चंदप्पहाए सिबियाए एयागी एगदेवदूसेण ममासिरकसिणदसमीए तम्मि चैव रिक्खे छट्टेणं, अवरण्हे णायसंडवणे
- 15 निक्खंतो । वीयदिणे बहलविप्पेणं पायसेण पाराविओ । पंचदिव्वाइं पाउअभूआइं । तत्तो बारसवासाइं तेरसपक्खे अ नर-सुर-तिरियकओवसणो सहित्ता, उमं च तवं चरित्ता जंभियगामे उज्जुवालिआतीरे गोदोहिआसणेणं छट्टमत्तेणं तम्मि चैव रिक्खे वइसाहसुद्धदसमीए पहरतिगे केवलनाणं पत्तो । इकारसीए अ मज्झिमपावाए महसेणवणे तिसं पयट्टिअं । इंदभूइप्पमुहा गणहरा दिक्खिआ सपरिवारा । वयदिणाओ अ भयवओ बायालीसं वासाउम्मासीओ जायाओ । तं जहा-एगा अट्टिअगामे, तिण्णि चंपा^४पिटीचंपासु,^५ दुवालस वेसाली-
- 20 वाणिअग्गामेसु, चउइस नालंदा-रायगिहेसु, छ मिहिलाए, दो भदिआए, एगा आलभियाए, एगा पणिअभूमीए, एगा सावत्थीए । चरिमा पुण मज्झिमपावाए हत्थिसालरण्णो अमुज्जमाणं^६सुंक्कसालाए आसि । तत्थ आउसेसं जाणंतो सामी सोलसपहराइं देसणं करेइ ।

- §२. तत्थ वंदिउमागओ पुण्णपालो राया अट्टणं सदिट्ठणं सुमिणाणं फलं पुच्छेइ । भयवं वागरेइ । ते अ इमे-पढमो ताव चलपासाएसु गया चिट्ठंति । तेसु पडंतेसु चैते न णित्ति, के वि णित्ता वि तहा निग्गच्छंति, जह^७
- 25 तप्पडणाओ विणस्संति । एयस्स सुमिणस्स फलं एवं-दूसमगिहवासा चलपासायत्थाणीआ । संपयाणं सिणेहाणं निवासाणं च अथिरत्ताओ । हं भो ! दुस्समाए दुप्पजीवी इच्चाइवयणाओ गया धम्मत्थी सावया । इयरपरसमयगिह-स्थेहित्तो पाहाणत्तणेण ते अ गिहवासाए पडिहंति देसमंगईहिं, तह वि निग्गंतुं न^८ इच्छिस्संति । वयगहणेणं जे वि णीहित्ति ते वि अविहिनिग्गमणेणं । तओ ते विणिस्सिस्संति । गिहिसंकिलेसमज्जे आगया भग्गपरिणामा भविस्संति । विरल्ल य सुसाहुणो होऊण आगमाणुसारेणं गिहिसंकिलेसाई मज्जे आगए वि अवगणिऊण कुलीणत्तणेण निव-
- 30 हिस्संति त्ति पढमं^९सुविणत्थो ॥ १ ॥

वीओ पुण इमो-बहवो वानरा तेसिं मज्जे जूहाहिवइणो । ते अमिज्जेणं अप्पाणं विलिंपंति, अत्ते वि अ । तओ लोगो हसइ । ते भणंति-न एअमसुइं गोसीसचंदणं खु एयं । विरल्ल पुण वानरा य न लिंपंति । ते अलित्तेहिं स्सिस्सिज्जंति त्ति । एयस्स फलं पुण इमं-वानरत्थाणीआ गच्छिळ्ळगा । अप्पमत्तत्तेण चलपरिणामत्तेणं च । जूहाहिवई

1 P वोच्छं । 2 B 'सहो । 3 C चुणेसु । 4 B 'समणो' नास्ति । 5 A B तीएसु; D तिसुए । 6 A माऊण । 7 A चंपाए । 8 A B D चंपासुं । 9 C सुक्कं । 10 A B तह । 11 नास्ति 'न' । 12 A 'सुमिण' ।

गच्छाहिर्वई आयरियाइणो । असुइविलेवणं तु तेसिं आहाकम्माइसावज्जसेवणं । अन्नविलिंपणं च¹ अन्नेसि वि । तत्कारणलोगहसणं च, तेसिं अणुचिअपविचीए य वयणहीला । ते भणिस्संति न एयं गरहियं, किं तु धम्मंगमेयं । विरला तदणुरोहेणावि न सावज्जे पयड्विहिति । ते य तेहिं खिसिज्जिहिति, जहा—एए अक्कीया, अकिंचिकरा य त्ति बीइअसुविणत्थो ॥ २ ॥

तईओ पुण इमो—सच्छायखीरतरूणं हिट्ठे बहवे सीहपोअगा पसंतरूवा चिट्ठति । ते य लोएहिं पसंसिज्जंति⁵ अहिगम्मंति अ बब्बूलाणं च हिट्ठे सुणग ति । फलं तु एयस्सेमं—खीरतरूथाणीयाणि साहूणं विहरणपाउग्गाणि खित्ताणि सावया वा साहूणं भत्तिबहुमाणवंता धम्मोवमाहदाणपरा सुसाहुरक्खणपरा य । ते य रंधिहिति बहुगा सीहपोयगा निययावासिं⁶ पासत्थोसजाई⁷ संकिलिट्ठत्तणओ अन्नेसिं⁸ गसणाओ अ । ते अप्पाणं जणरंजणत्थं पसंतं दरिसिहिति । तहाविहकोउहल्लिअलोगेहिं पसंसिज्जिहिति अहिगम्मिस्संति⁹ अ तच्चयणकरणाओ । तत्थ य कयाइ केई धम्मसद्धुगा¹⁰ वेहारुगं¹¹ परिहारुगा¹² वा दूइज्जंति¹³ । ते अ तेसिं तढ्मावियाणं च सुणगाइइ पडिहासिस्संति । ०अभिवक्खणं¹⁴ सुद्धध-10 म्मकहणेणं मसंति ति । जेषु कुलेसु दूइज्जंति ते बब्बूलसमा¹⁵ पडिहासिस्संति अवण्णाए । दूसमवसेण धम्मगच्छा सीहपोअगा इव भविस्संति¹⁶ ॥ ३ ॥

चउत्थो पुण एवं—के वि कागा वावीए तडे¹⁷ तिसाए अभिभूआ मायासरं दट्ठुं तत्थ गंतुं पयट्ठा । केण वि निसिद्धा—न एयं जलं ति । ते असद्वहंता तत्थ गया विणट्ठा य त्ति । फलं तु इमं—वावीत्थाणीआ सुसाहुसंतई । अइगंभीरा सुमाविअत्था उस्सगाववायकुसला । अगाहिलगहिलो राया इइ¹⁸ नाएण कालोचिअधम्मनिरया अणिसिओ-15 वस्सिया । तत्थ कागसमा अइवंकजडा अणेगकलंकोवहया धम्मत्थी¹⁹ । ते अज्जयधम्म²⁰ सद्धाए अभिभूआ । मायासर-प्पाया पुण पुच्चुत्तविचरीया धम्मचारिणो अईव कट्ठाणुट्ठाणनिरया वि अपरिणयत्ताओ अणुवायपयट्ठत्ताओ अ कम्मबंध-हेउणो । ते दट्ठुं मूढधम्मिया तत्थ गच्छिहिति ति केण वि गीयत्थेण ते भणिहिति²¹ जहा न एस धम्ममग्गो, किं तु तदाभासोयं । तहावि ते असद्वहंता केइ²² जाहिति विणिस्सिहिति अ संसारे पडणेणं । जे पुण तेसिं वयणेणं वाहिति ते अमूढधम्मसाहगा भविस्संति ति ॥ ४ ॥

20

पंचमो इमो—अणेगसावय²³ गणाउले विसमे वणमज्जे सीहो मओ चिट्ठइ । न य तं को वि सियालाई विणासेइ । कालेणं तत्थ मयसीहकडेवरे²⁴ कीडगा उप्पण्णा । तेहिं तं भक्खिअं दट्ठुं ते सियालाई उवहंति ति । फलं तु—सीहो पवयणं परवाइमयदुद्धरिसत्ताओ । वणं पविररलसुपरिक्खगधम्मिअजणं²⁵ भारहवासं । सावयगणा परतित्थिअई पवयण-पच्चणीआ । तेहिं²⁶ एवं मवन्ति—एयं²⁷ पवयणमग्गाणं पूआसक्कारदाणाइ²⁸ उच्छेअगरं । तो जहातहा फिट्ठउ ति । विसमं अमज्जत्थजणसंकुलं । तं च पवयणं मयं अइसयववगमेणं निप्पमावं भविस्सइ । तहावि पच्चणीया भएण न तं उवद्वि-25 हंति । किर इत्थ परुप्परं संगई अत्थि सुट्ठियत्तं च ति । कालदोसेणं तत्थ कीडगप्पाया पवयणनिद्धंअसमयंतरीयाई उप्पज्जिहिति, ते य परुप्परं निंदणमंडणाईहिं सासणलाघवं जणिहिति । तं दट्ठुं ते पच्चणीया वि एएसिं परुप्परं पि न मेळु ति धुवं निरइसेसमेयं पि ति निब्भयत्तेणं उवद्विस्संति पवयणं ॥ ५ ॥

छट्ठो पुण इमो—पउमागारा सरोवरगाई²⁹ अपउमा गद्धमगजुआ वा । पउमा पुण उक्कुरुडियाए ते वि विरला न तहा रमणिज्ज ति³⁰ । फलं तु—पउमागरत्थाणीयाणि धम्मखित्ताई सुकुलाई वा । तेषु न पउमाइं धम्मपडिवत्तिरूवाइं । 30

1 A C नास्ति 'च' । 2 A B P c नियवासिं । 3 B C P संकिलिट्ठत्तणं । 4 P c गमणां । 5 P सद्धुगा; C सद्धुमा । 6 B Pa-c वेहारुगा । 7 P नास्ति 'परिहारुगा' । 8 P इज्जंति । † दण्डान्तर्गता पंक्तिः पतिता A प्रतौ । 9 A C नास्ति 'बब्बूलसमा'; Pa-c बब्बूल ति । ० शतदन्तर्गतः पाठः नास्ति Pa प्रतौ । 10 E तेसिं । 11 A रायाइ नाएण; P इय नां । 12 C धम्मत्था । 13 A धम्मं । 14 B भणिहिति । 15 C केय । 16 A B P सावयां । 17 B कलेवरे । 18 A B D जणं । 19 B एहि । 20 A B एवं । 21 C E तुच्छेयं । 22 P c सरोवरगाईओ । 23 P रमणिज्जं ।

साहु-सावयसंघा¹ वा । जे वि धम्मं पडिवज्जिहिति ते वि कुसीलसंसमगीए लुलिअ² परिणामा भविस्संति । ³उक्कुरडिया पच्चंतखित्ता नीयकुलाइं वा तेसिं धम्मो पयट्ठिस्सइ । ते वि अट्टाणुप्पत्तिदोसाओ लोएणं खिसिज्जमाणा ईसाइदोस-
दुट्टेण न⁴ सकज्जं साहिस्संति चि ॥ ६ ॥

सत्तमो इमो—को वि करिसगो⁵ दुब्बियद्धो दद्धुणक्खयाइं परोहअजुग्गाइं बीयाइं सम्मं बीआइं मन्नंतो किणिता
5 य खित्तेसु ऊसरइसु पयरइ । तम्मज्जे⁶ समागयं विरलं सुद्धवीयं अवणेइ सुखित्तं परिहरइ चि । एयस्स फलं इमं—
करिसगत्थाणीया दाण-धम्मरई । ते य⁷ दुब्बियद्धा जाणगं मन्ना अप्पाउग्गाणि वि संघभत्ताइदाणाणि पाउग्गाणि
मन्नंता; ताणि वि अपत्तेसु दाहिंति । इत्थ चउमंगो । एगो सुद्धो अप्पाउग्गमज्जे किंचि सुद्धं देयं भवइ तं अवणेहिंति ।
सुपचं वा समागयं परिहरिस्संति । एरिसाणि दाणाणि; दायगा गाहगा य भविस्संति । अन्नहा वा वक्खवाणं—अबीया
असाहुणो ते वि साहुबुद्धीए दुब्बियद्धा गिण्हिस्संति । अठाणेषु अविहीए अ ठाविस्संति । जहा दुब्बियद्धो कोइ करिसओ
10 अबीयाणि वि बीयाणि, बीयाणि वि अबीयाणि मन्नंतो तहा ठवेइ तत्थ वा ठवेइ, जहा जत्थ य⁸ कीडगाइणा खज्जंति,
चोप्पडाइणा वा विणस्संति । अन्नहा वा परोहस्स अणलाणि भवंति । एवं अयाणगधम्मसद्धिआ पत्ताणि वि अविहि-
अचहुमाण-अभत्तिमाईहिं तहा करिस्संति जहा पुत्तपसवं⁹ अक्खमाईं होहिंति ॥ ७ ॥

अट्टमो अ एसो—पासायसिहरे खीरोदभरिआ सुत्ताइअलंकिय¹⁰गीवा कलसा चिट्ठंति । अन्ने य भूमीए बोडा
उगालसयकलिया । कालेण ते सुहकलसा नियठाणाओ चलिआ बोडयघडाणं उवरिं पडिया वे वि भग्ग चि । फलं
15 तु—कलसत्थाणीया सुसाहुणो । पुबं उग्गविहारेण विहरंता पुज्जा होऊण कालाइदोसओ नियसंजमठाणाओ टलिया
उसन्नीभूया सीयलविहारिणो पायं भविस्संति । इथरे पुण पासत्थाई भूमिट्ठिया¹¹ चेव¹² भूमिरयउगालप्पायअसंजमट्टाण-
सयकलिया बोडघडप्पाया निसन्नपरिणामा चेव होहिंति । ते य सुसाहुणो टलंता अन्नविहारखित्ताभावाओ¹³ बोडघड¹⁴-
कप्पाणं पासत्थाईणं उवरि पीडं करिस्संति । ते य सखित्तअक्कमणेणं पीडिया संता निद्धंघसत्तेण सुट्टुयं तेसिं
संकिलेसा य होहिंति । तो परुप्परं विवायं कुणंता वेवि संजमाओ भंसिस्संति ।

20 इक्के तवगारविया अन्ने सिट्ठिला सधम्मकिरियासु । मच्छरवसेण दुग्णि वि होहिंति अपुट्टधम्माणो ॥ ४ ॥

केइ पुण अगाहिलगहिलराय¹⁵ अक्खवाणगविहीए कालाइदोसे वि अप्पाणं निव्वाहइस्संति । तं च अक्खवाणयमेवं
पन्नवंति पुबांयरिया—पुबिं किर पुहवीपुरीए पुण्णो नाम राथा । तस्स मंती सुबुद्धी नाम । अन्नया लोगदेवो नाम
नेमित्तिओ आगओ । सो य सुबुद्धिंमंतिणा आगमेसिकालं पुट्टो । तेण भणिअं—मासाणंतरं इत्थ जलहरो वरिसिस्सइ ।
तस्स जलं जो पाहिइ, सो सबो वि गहग्बत्थो भविस्सइ । कित्तिए वि काले गए सुबुद्धी भविस्सइ । तज्जलपाणेण पुणो
25 जणा सुत्थी भविस्संति । तओ मंतिणा तं राइणो विज्जचं । रत्तावि पडहग्ब्योसणेण वारिसंगहत्थं जणो आइट्टो ।
जणेणावि तस्संगहो कओ । मासेण तुट्टो मेहो । तं च संगहिअं नीरं कालेण निट्टुविअं । लोएहिं नवोदगं चेव
पाउमादत्तं । तओ गहिल्लीभूआ सबे लोआ सामंताई अ गायंति नच्चंति सिच्छाए विचिट्ठंते¹⁶ । केवलं राया अमच्चो
अ संगहिअं जलं न निट्टियं ति ते चेव सुत्था चिट्ठंति । तओ सामंताईहिं विसरिसाचिट्ठे राय-अमच्चे निरिक्खिऊण
परुप्परं मंतिथं; जहा—गहिल्लो राया मंती य । एए अम्हाहिंते विसरिसायारा; तओ एए अवसारिऊण अवरे¹⁷ अप्पतु-
30 ळायारे रायाणं मंतिणं च ठाविस्सामो । मंती उण तेसिं मंतं नाऊण राइणो विण्णवेइ । रण्णा वुत्तं—कहमेएहुंतो
अप्पा रक्खिअओ ? । विंदं हिं नरिंदतुलं हवइ । मंतिणा भणिअं—महाराय ! अगाहिलेहिं पि अम्हेहिं गहिल्लीहोऊण
ट्टायव्वं, न अन्नहा सुक्खो । तओ कित्तिमगाहिल्लीहोउं ते रायामच्चा तेसिं मज्जे नियसंपयं रक्खंता चिट्ठंति । तओ ते

1 E °संघो । 2 B लुभिअ° । 3 B E उक्कुर° । 4 B नास्ति 'न' । 5 P एतदन्तर्गतः पाठः पतितः P प्रतौ ।
6 P C मज्जे । 7 P मीडगा° । 8 P C पसव° । 9 B C अलंकियं । 10-11 C नास्तेतच्छ-
ब्दद्वयम् । 12 P °भावओ । 13 E °घडे । 14 P C E अगाहिल्लराय° । 15 P विचिट्ठंति । 16 C अप्पउत्ता° ।

सामंताई तुष्टा । अहो ! रायामच्चा वि अन्ह सरिसा संजाय चि उवाएण तेण तेहिं अप्पा रक्खिओ । तओ कालंतरेण सुहवुद्धी जाया । नवोदगे पीए सबे लोगा पगइमावच्चा सुत्था संवुत्ता ।

एवं दूसमकाले गीयत्था कुलिंगीहिं सह सरिसीहोऊण वट्टता अप्पणो समयं भाविणं पडिवालित्ता अप्पाणं निवाहइस्संति । एवं भाविदूसमविलसिअस्यगणं अट्टहं सुमिणाणं फलं सामिमुहाओ सोऊण पुण्णपालनरिदो पवइओ सिवं गओ ।

5

३३. एयं च दूसमासमयविलसिअं लोहआवि कलिकालवपएसेणं पण्णविति; जहा-पुंभिं किर दावरजुगउप्पन्नेणं रण्णा जहुट्टिलेणं रायवाडिआगएणं कत्थ वि पएसे वच्छिआए हिट्ठे एगा गावी अणपाणं कुणंती दिट्ठा । तं च अच्छेरयं दट्टूण राइणा दियवरा पुट्ठा-किमेयं ति ? । तेहि भणिअं-देव ! आगामिणो कलिजुगस्स सूयगमेयं । इमस्स अब्बुअस्स फलमिणं-कलिजुगे अम्मापिअरो कण्णयं कस्स वि रिद्धिसंपन्नस्स दाउं तं उवजीविस्संति, तत्तो दविणगहणाइणा । तओ अगओहुत्तं पत्थिएण पत्थिवेण सलिलवीसालियवाडुयाए रज्जुओ वलंता के वि दिट्ठा । खणमित्तेण ताओ 10 रज्जुओ वायायवंसंजोएण मुसुमूरिआ । तओ महीवइणा पुच्छिएहिं भणिअं दिएहिं-महाराय ! एयस्स फलं, जं दविणं किच्छविचीए लोया विट्ठस्संति, तं कलिजुगंमि चोरगिरायदंडदाइएहिं विणिस्सिहइ । पुणरवि अगओ चलिएणं धम्मपुत्तेणं^१ दिट्ठं आवाहाओ^२ पड्डियं जलं कूवे पडंतं । तत्थ वि वुत्तं माहणेहिं-देव ! जं दवं पयाओ असि-मसि-किसि-वाणिज्जाईहिं उवज्जिहिंति तं सब्बं रायउले गच्छिहि ति । अन्नजुगेसु किर रायाणो नियदवं दाऊणं लोयं सुट्ठिअं अकरिंसु । पुणो पुरओ वच्चंतेणं निवइणा रायचंपयतरू अ समीतरू^३ अ एगंमि पएसे दिट्ठा । तत्थ समीपायवस्स 15 वेइआवंधमंडणगंधमल्लाइपूआ गीयनट्टमहिमा य जणेण कीरमाणी पलोइआ । इअरस्स तरूणो छत्ताथारस्स वि महमहिअ-कुसुमसमिद्धस्स वि वचं पि को वि नवि पुच्छइ ति । तस्स फलं वक्खाणियं विप्पेहिं; जहा-गुणवंताणं महप्पाणं सज्जणाणं न पूआ भविस्सइ, न य रिद्धी । पाएणं निग्गुणट्टाणं पावाणं खलाणं पूआ सक्कारो इट्ठी अ कलिजुगे भविस्सइ । मुज्जो^४ पुरो पट्टिएणं राइणा दिट्ठा एगा सिल्ल सुहुमच्छिइवद्ववालमा^५ आलंबणेणं अंतरिक्खट्ठिआ । तत्थ वि पुट्टेहिं सिट्ठं सुत्तकठेहिं; जहा-महाभाग ! कलिकाले सिल्लतुलं पावं विउलं भविस्सइ । वालग्गसरिसो धम्मो पयट्ठिही । परं तिचि-20 यस्स वि धम्मस्स माहप्पेणं कंचि कालं नित्थरिस्सइ लोओ । तम्मि वि तुट्टे सब्बं बुद्धिस्सइ ।

दूसमाए^६ पुबसूरिहिं पि लोइयाविक्खाए कलिजुगमाहप्पमित्थं साहियं-

‘कूवा^७ वाहाजीवण-तरुफलवह-माविवच्छधावणया । लोहविवज्ज(च्च)यकलिमल-सप्पगरुडपूअपूआ य ॥ १ ॥

हत्थंगुलिदुग^८ घट्टण-गय-गइभ-सगड-वालसिलधरणं । १० एमाई आहरणा^९ लोयंमि वि कालदोसेणं ॥ २ ॥

जयघरकलहकुलेयरमेराअणुसुद्धधम्म^{१०} पुदविठिई । वालगवक्कारंभो एमाई आइसहेण ॥ ३ ॥

25

कलिअवयारे किल निज्जिएसु चउसुंमि पंडवेसु तहा । माइवहाइकहाए जामिगजोगंमि कलिणाओ ॥ ४ ॥

तत्तो जुहिट्टिलेणं जियंमि ठइयंमि दाइए तंमि । एमाई अट्टसरसएण सिट्ठा नियठिइ ति ॥ ५ ॥’

एयासिं गाहाणं अत्थो-कूवेण आवाहो उवजीविस्सइ । राया कूवत्थाणीओ, सबेसिं वंभ-खत्तिअ-वइस-सुट्ठाणं भरणीयउणेण आवाहतुल्लाणं, कलिजुगदोसाओ अत्थग्गहणं करिस्सइ ॥ १ ॥

तहा तरूणं फलनिमित्तो बहो छेओ भविस्सइ । फलतुल्लो पुत्तो तरुतुल्लस्स पिउणो बहप्पायं उदेगं धणपत्तलेहणाइणा 30 उप्पाइस्सइ ॥ २ ॥

वच्छियातुल्लाए कण्णाए विक्रयाइणा गोतुल्ला जणणी धावणतुल्लं उवजीवणं करिस्सइ ॥ ३ ॥

1 B C वायाइव° । 2 B C धम्मपुत्तिणं । 3 B C P आवाहाओ; E आवावायाओ । 4 पतितमेतत्पदं C आदर्ये । 5 C मुजो । 6 C °च्छिइवालमा° । 7 A C E दूसमसूसमाए; P D P c दूसमदूसमाए । 8 C D P कूआ । 6 E °दूग° । 10 P इयमाई । 11 B C E आहारणा; D आहाराणा । 12 F °सुधम्म° ।

लोहमई कडाही तिस्ता विवच्चासो सुगंधितिल्लघयपागउचिआए कलिमलस्स पिसियाइणो पागो हविस्सइ । सजाइ-
वग्गपरिहारेण अनालबद्धेसु परजणेसु अत्थदाणं भविस्सइ त्ति भावो ॥ ४ ॥

सप्पसरिसेसु निइएसु धम्मवज्जेसु दाणाइसक्कारो, गरुडप्पाएसु पुज्जेसु धम्मचारिसु अपूया य भविस्सइ ॥ ५ ॥

हत्थस्स अंगुलिदुगेण घट्टणं ठवणं भविस्सइ । हत्थ तुल्लस्स पिउणो अंगुलिदुगतुल्लेहिं बहुपुत्तेहिं^१ जयवर^२करणाओ
५ घट्टणं नाम लोओ भविस्सइ ॥ ६ ॥

गयवोदढं सगडं गद्दमवोदढं भविस्सइ । गयत्थाणीएसु उच्चाकुल्लेसु मज्जायसगडवाहणोचिएसु कलहो^३ नायलो वा
भविस्सइ । इयरेसु नीयकुलेसु गद्दमत्थाणीएसु भेरा नीई भविस्सइ ॥ ७ ॥

वालवद्दा^४ सिल्ल धरिस्सइ ठाइस्सइ, अणुमि सुहुमयरे बालप्पाए सुद्धधम्मे सत्थाणुसारिणि^५, सिल्लतुल्लाए पुढवीए
तन्नि^६वासिलोअस्स ठिई निव्वहणं भविस्सइ ॥ ८ ॥

10 जहा वालुआए वक्को तथा गहिउं न तीरह, एवं आरंभाओ वि वाणिज्ज-किसि-सेवाईआओ विसिट्ठं पयासाणुरूवं फलं
न पाविस्सइ ॥ ९ ॥

सेसगाहादुगत्यो क्कहाणय^७ग्गम्भो । तं चेमं—किल पंच पंडवा दुज्जोहण-दूसासणाइभाउयसए^८ कण्ण-गां-
नेय-दोणायरिएसु अ संगामसीसे निहए, सुचिरं रज्जं परिवालिअ, कलिजुगपवेसकाले महापहं पट्टिआ कत्थ वि
वणुद्देसे पत्ता । तओ रचीए जुहिट्टिलेण^९ भीमाइणो पइपरं पाहरीअत्ते निरुविआ । तत्तो सुत्तेसु धम्मपुत्ताइसु
15 पुरिसरूवं काउं कली भीममुवट्टिओ; अहिक्खित्तो य तेण भीमो—रे भाउअ-गुरु-पिआमहाइणो मारित्ता^{१०} संपइ धम्मत्थं
पट्टिओ तुमं, ता केरिसो तुह भम्भो ? । तओ भीमो कुद्धो तेण सह जुज्झिअमारद्धो । जहा जहा भीमो जुज्झइ
तहा तहा कली बड्डुह । तओ निज्जिओ कलिणा भीमो । एवं बीयजामे अज्जुणो, तइअ-चउत्थजामेसु नकुल-
सहदेवा तेण अहिक्खित्ता, रुद्धा निज्जिया य । तओ सावसेसाए निसाए उट्टिए जुहिट्टिले जुज्झिअं हुक्को कली । तओ
खंतीए चेव निज्जिओ कली रण्णा संकोअं^{११} नेउं^{१२} सरावमज्जे ठविओ । पभाए य भीमाइणं दंसिओ—एस जो जेण तुम्हे
20 निज्जिआ । एवमाईणं दिट्ठंताणं अट्टुत्तरसएण महाभारहे वासेसिणा कलिट्टिई दंसिय त्ति । अलं पसंगेण ।

१४. तओ गोअमसामी जाणगपुच्छं पुच्छेइ—भयवं ! तुम्ह निव्वाणाणंतरं किं किं भविस्सइ ? । पहणा
भणियं—गोयम^{१३} ! मम मुक्खगयस्स तिहिं वासेहिं अद्धनवमेहिं अ मासेहिं पंचमअरओ दूसमा लगिस्सइ । मह
मुक्खगमणाओ वासाणं चउसट्टीए अपच्छिमकेवली जंबूसामी सिद्धिं गमिही । तेण समं मणपज्जवनाणं, परंमोही,
पुल्लयैलद्धी, आहौरगसरीरं, खंवगसेदी, उवसामंगसेदी, जिणकंप्पो, परिहारविमुद्धि-सुहुमसंपराय-अहक्खीयचारित्ताणि,
25 केवलनाणं, सिद्धिगैमणं च त्ति दुवालसठाणाइं भारहेवासे^{१४} वुच्छिज्जिहिंति ।

अज्जसुहम्मप्पमुहा होहिंति जुगप्पहाण आयरिया । दुप्पसहो जा सूरी चउरहिआ^{१५} दोणिण अ सहस्सा ॥ १ ॥

सत्तारिसमहिए वाससए गए थूलभइंमि सग्गट्टिए चरमाणि चत्तारि पुत्राणि, समचउरंसं संठाणं, वज्जिरि-
सहनारायं संवयणं, महापाणज्झाणं च^{१६} वुच्छिज्जिहिइ । वासपंचसएहिं अज्जवयरे दसमं पुवं, संघयणचउक्कं च
अवगच्छिही ।

30 महमुक्खगमणाओ पालय-नंद-चंद्रमुत्ताइराईसु बोलीणेसु चउसयसत्तरेहिं विक्कमाइचो राया होही ।
तत्थ सट्टी वरिसाणं पालगस्स रज्जं; पणपणं सयं नंदाणं; अट्टोत्तरं सयं मोरियवंसाणं; तीसं पूसमित्तस्स; सट्टी

1 E नास्वेतत्पदम् । 2 C जयगवर° । 3 P काहलो । 4 A B E °वुद्धा । 5 C सारिण° । 6 P B D तिज्जि° ।
7 B C D कहणाय° । 8 B °भाउ°; C E °भाउ° । 9 B C E जुहिट्टिलेण । 10 B Pa नास्ति पदसिद्धम्; E हणिअ ।
11 P संकोदअं । 12 Pa नेअं; P नास्ति । 13 B सो; P भो; Pa सोम । 14 B उच्छिज्जि° । 15 E चउरसहिआ ।
16 B उच्छि° ।

बलमित्त-भाणुमित्तार्णं; चालीसं नरवाहणस्तः; तेरस गद्भिन्नस्तः; ⁰चत्वारि सगस्त । तत्रो विक्रमा-
इचो । सो साहिअसुवण्णपुरिसो पुहविं अरिणं काउं नियं संवच्छरं पवतेही ।

तद् गद्भिन्नजस्त⁰ छेयगो कालगायरिओ होही । तेवण्णचउसएहिं गुणसयकलिओ सुअपउत्तो ॥ १ ॥

दूसमाए वड्डुमाणीए नयराणि गामभूआणि होहिंति । मसाणरूवा गामा; जमदंडसमा रायाणो; दासप्पाया कुडुं-
बिणो;¹ लंचगहणपरा निओगिणो; सामिदोहिणो भिच्चा; कालरत्तिलुआओ सासूओ; सप्पिणितुआओ वड्डुओ; निच्छज्या-
कडक्खपिक्खिआईहिं सिक्खिअवेसाचरियाओ कुलंगणाओ; सच्छंदचारिणो पुत्ता य सीसा य; अकालवासिणो कालअ-
वासिणो² य मेहा; सुहिआ रिद्धिसम्मानभायणं च दुज्जणा; दुहिआ अवमाणपत्तं अप्पिड्डिया य सज्जणा; परचक्कडमरदु-
ब्बिक्खदुक्खिआ³ देसा; खुद्दंसत्तवहुला मेइणी; असज्जायपरा अत्थलुद्धा य विप्पा; गुरुकुलवासच्चाइणो मंदधम्मा
कसायकलुसिअमणा⁴ समणा; अप्पवला सम्मदिट्ठिणो⁵ सुनरा; ते चेव पउरवला मिच्छदिट्ठिणो होहिंति । देवा न
दाहिंति दरिसणं । न तद्हा फुरंतपहावा विज्जामंता य⁶ । ओसहीणं गोरस-कप्पूर-सक्कराइदवाणं च रस-वण्ण-गंधहाणी । 10
नराणं बल-मेहा-आऊणि हाइस्संति । मासकप्पाइपाओग्गाणि खित्ताणि न भविस्संति । पडिमारूवो सावयधम्मो
वुच्छिज्जिहिइं । आयरिया वि सीसाणं सम्मं सुअं न दाहिंति ।

कलहकरा डमरकरा असमाहिकरा अनिव्वुइकरा य । होहिंति इत्थ समणा दससु वि क्खित्तेसु सयराहं⁸ ॥ १ ॥

ववहारमंततंताइएसु निच्चज्जायाण य मुणीणं । गलिहिंति आगमत्था अणत्थलुद्धाण तद्वियहं⁹ ॥ २ ॥

उवगरणवत्थपत्ताइयाण वराहीण सङ्घयाणं च । जुज्झिस्संति कएणं जह नरवइणो कुडुंभीणं ॥ ३ ॥ 15

किं बहुणा । बहवे मुंडा अप्पे समणा होहिंति । पुत्रायरियपरंपरागयं सामायारिसुत्तूण नियगमइविगप्पियं
सामायारिं सम्मं चारित्तं ति ख्वावित्ता तद्हाविहं मुद्धजणं मोहंमि पाडित्ता उस्सुत्तामासिणो अप्पथुई परनिदापरायणा य
केई होहिंति । बलवंता मिच्छनिवा अप्पवला हिंदुअनिवा भविस्संति ।

§ ५. जाव एगूणवीसाए सएसु चउइसाहिएसु वरिसेसु वइकंतेसु चउदससयचोआले विक्रमवरिसे
पाडलिपुत्ते नयरे चित्तसुद्धइमीए अद्धरत्ते विट्ठिकरणे मयरलग्गे वहमाणे जसस्स मयंतरे¹⁰ मगदणभिधाणस्स गिहे 20
जसदेवीए उयरे चंडालकुले कक्किरायस्स जम्मो हविस्सइ । एगे एवमाहंसु-

वीराओ इगुणवीसं सएहिं वरिसाण अट्टवीसाए । पंचमासेहिं* होही चंडालकुलंमि कक्किनिवो ॥

तस्स तिन्नि नामाणि भविस्संति । तं जहा-रुद्धो, कक्की, चउम्मुहो अ । तस्स जम्मे महुराए राम-
महुमहणभवणं कत्थ वि गूढं चिट्ठमाणं तं पडिस्सइ । दुब्बिक्खडमररोगेहिं च जणो पीडिज्जिहिइ । अट्टारसमे
वरिसे कत्तिअसुकपक्खे कक्किणो रज्जामिसेओ भविस्सइ । जणमुहाओ नाउं नंदरायस्स सुवण्णं थूमपंचगाओ सो 25
गिण्हिस्सइ । चम्मयनाणयं पवत्तिस्सइ । दुट्ठे पालिस्सइ, सिट्ठे य निग्गाहिस्सइ । पुहविं साहिच्चा छत्तीसइमे¹¹ वरिसे तिसं-

⁰एतदन्तर्गतः पाठः पतितः B आदर्शे । 1 P E कुटुंबिणो । 2 E विना नास्वन्वत्रैतत्पदम् । 3 P दुहिआ । 4 P
दुक्खं । 5 पतितं E प्रलौ । 6 B C E सुरनरा । 7 'य' नास्ति A P C । † एतद्वाक्यं नास्ति E आदर्शे । 8 D सुराहं ।
9 D तद्वियाहं । 10 P मगदरा; D मगदरा; Pa मगद । 11 B बत्तीसइमे ।

* अत्रान्तरे E सक्कके आदर्शे निम्नलिखिता गाथा अधिका लभ्यन्ते-

[पंच] य मासा पंच य वासा छच्चैव हुंति वाससया । परिनिव्वुअस्स अरहओ तो उप्पन्नो सगो राया ॥ १

पत्तो पंतकुलंमि य चित्तं सुदिट्ठमीइ दिवसंमि । रोहोवगए चंदे विट्ठीकरणे रविस्सुदए ॥ २

जम्मोवगए सुरे सणिच्छरे विण्हदेवयगए य । सुक्के भोयेण हए चंदेण हए सुरयुत्तंमि ॥ ३

ससिसूररथमणंमि य समागमे ति(त ?)त्थ एगपक्खंमि । सत्तरिसयचक्कपमहए अ थूमधूमए अ केउंमि ॥ ४

तद्हा पठणं भवणस्स जन्मनयराइं रामकण्ढाणं । धोरं जणक्खयकरं पडिबोहदिणे य विणस्स ॥ ५

इति तिथ (त्यो) ग्गालियसिद्धांते । अट्टवीसाए मासेहिं होही चंडालकुलंमि कक्किनिवो ।

डमरहाहिवई भविस्सइ । सव्वओ खणित्ता खणित्ता निहाणाणि गिण्हिस्सइ । तस्स भंडारे नवनवइसुवण्णकोडिकोडीओ,
 चउइससहस्सा गयाणं, सत्तासीइ लक्खा आसाणं, पंचकोडीओ पाइक्काणं हिंदुअ¹तुरुक्काफराणं । तस्सेव एगच्छत्तं
 रज्जं । दविणत्थं रायमगं खार्णितस्स पाहाणमई लवणदेवी नाम गावी पयडीहोऊण गोयरचरियागए साहुणो सिंगेहिं
 घट्टिस्सइ । तेहिं पाडिवयायरियस्स कहिए, इत्थ पुरे जलोवसगो²धणियं होहि त्ति तेहिं आइस्सिस्सति । तओ के वि
 5 साहुणो अन्नत्थ विहरिस्सति । के वि वसहीपडिबंधाइणा ठाहिति तग्गहणत्थं । पयडीभविस्सति सत्तरसाहवट्टीए
 सबत्थ निहाणाणि । तओ गंगाए पुरं समगं पि पलाविज्जिही³ । राया संधो अ⁴ उत्तरदिसिट्ठियं महल्लत्थलं आरहिअ
 छुट्टिस्सति । राया तत्थेव नव⁵ नगरं निवेस्सिस्सइ । सबे वि पासंडा तेण दंडिज्जिहिति । साहूणं सगासाओ भिक्खाछलं-
 सं मगंतो काउस्सग्गाहअसासणदेवयाए⁶ निवारिज्जिही । पंचासं वरिसाई सुभिवखं । दग्गेण कणाणं दोणो लब्धिहइ ।
 एवं निक्कंटयं रज्जसुवभुंजिता छासीइमे वरिसे पुणो सबपासंडे दंडित्ता सबं लोअं निद्धणं काउं भिक्खाछट्टंसं साहूहिंतो
 10 मग्गेहिइ । ते अ⁷ अदिते कारागारे खिविस्सइ । तओ पाडिवया⁸यरियपसुहो संधो सासणदेविं मणे काउं काउस्सग्गे
 ठाही । तीए वि⁹ विबोहो जाव न पण्णप्पिहइ, तओ आसणकंणेण नाउं माहणरूवो सक्को आगमिस्सइ । जया
 तस्स वि वयणं न पडिवज्जिहइ तथा¹⁰ सक्केण चवेडाए आहओ मरिउं नरए गमिस्सइ । तओ तस्स पुत्तं धम्मदत्तं
 नाम रज्जे ठविस्सइ । ¹¹संघस्स सुत्थयं¹² आइसिय सट्ठाणं सक्को गमिही । दत्तो य राथा बावत्तरिवासाऊ पइदिणं
 जिणचेइयमंडियं महिं काही; लोगं च सुहिअं काहि त्ति । दत्तस्स पुत्तो जियसत्तू । तस्स वि¹³य मेहघोसो ।
 15 कक्किअणंतरं महानिसीहं न वट्टिस्सइ । दोवाससहस्सठिइणो¹⁴ भासरासिग्गहस्स पीडाए नियत्ताए य देवावि दंसणं
 दाहिति । विज्जा मंता य अप्पेण वि जावेण पहावं दंसिस्सति । ओहिन्नाण-जाइसरणाई भावा¹⁵ य किंचि पयट्टिस्सति ।
 तदणंतरं एग्गणवीससहस्साइ जाव जिणधम्मो वट्टिस्सइ¹⁶ । दूसमपज्जेतं बारसं¹⁷ वारिसिओ पवइय-दुहत्थूसियतणू दसवे-
 यालिआगमधरो अद्धुइसिलोगप्पमाणगणहरमंतजावी छट्टउक्किट्टतवो दुप्पसहो नाम आयरिओ चरमजुगप्पहाणो
 अट्टवासाइ सामण्णं पालित्ता वीसवरिसाऊ अट्टमभत्तेणं कयाणसणो सोहम्मे कप्पे पलिओवमाऊ सुरो एगावयारो उप्प-
 20 जिहइ । दुप्पसहो सूरी, फग्गुसिरी अज्जा, नाइलो सावओ, सच्चसिरी साविद्या-एस अपच्छिओ
 संधो पुवण्णे भारहे वासे अत्थमेहिइ । मज्झण्णे विमलवाहणो राया, सुसुहो मंती । अवरण्णे अग्गी । एवं च
 धम्म-रायनीइ-पागाईणं¹⁸ तुच्छेओ होहिइ¹⁹ । एवं पंचमो अरओ दूसमा¹⁸ सम्पुण्णा¹⁹ ।

§ ६. तओ ²⁰दूसम-दूसमाए छट्टे अरए पयडे ²¹पलयवाया वाइस्सति । वरिसिस्सति विसजलहरा । तवस्सइ
 बारसाइच्चसमो सुरो । अइसीयं सुंविस्सइ चंदो । गंगा-सिंधूभयतडेसु वेयड्डुमूले बाहत्तरीए विलेसु छक्खंडभरहवासिणो
 25 नरतिरिआ वसिस्सति । वेयड्डुआरओ पुबावरतडेसु गंगाए नवनव विलाइं । एवं वेयड्डुपरओ वि । एवं छत्तीसं । एमेव
²²सिंधूए वि छत्तीसं । एगत्ते बावत्तरिं विलाइं । रहपहमित्तं²³पवाहाणं गंगा-सिंधूणं जले उप्पणो मच्छाई ते बिल-
 वासिणो रत्तिं कट्टिस्सति । दिवा तावमएण निग्गंतुमक्खमा । सुरकिरणपक्के ते रयणीए स्वाहिति । ओसहि-स्खख-गाम-
 नगर-जलासय-पवयाईण वेयड्डुउसभकूडवज्जं²⁴ निवेसट्ठाणं पि न दीसिहइ । छ्वासइत्थीओ गठ्ठं धारिस्सति ।
 सोलसवासाओ नारीओ, वीसवासाओ नरा पुत्त-पपुत्ते दिच्छंति²⁵ । हत्थसमूसिआ काला कुरुवा उग्गकसाया नग्गा पायं²⁶
 30 नरयगामी बिलवासिणो एगवीसं वरिससहस्साइ²⁷ भविस्सति । एवं छट्टे अरए ओसप्पिणीए समत्ते, उस्सप्पिणीए

1 B D Pa हिंदुव° । 2 P E धारणियं; Pa ध...णियं; 3 P पलाविही । 4 नास्ति D । 5 Pa नव° ।
 6 B वारि° । 7 B P D नास्ति 'अ' । 0 एतदन्तर्गता पंक्तिः पतिता P आदर्शे । 8 Pa नास्ति 'वि' । 9 Pa पीडाए
 संघस्स । 10 G Pa सुत्थणं; 11 Pa धिय; D षय; 12 B P Pa °ठिइणा । 13 Pa भावाई । 14 P बट्टि-
 स्सए । 15 B वारसिओ । 16 D पागाणं । 17 P होहि त्ति । 18-19 एतत्पदद्वयं नास्ति P प्रतौ; 20 E नास्ति
 'दूसम' । 21 B अरए य पायवावा । † एतदन्तर्गतं वर्णनं नास्ति P आदर्शे । 22 P गंगासिंधूए । 23 B रहमित्त;
 P रहपमित्त । 24 'वज्जं' नास्ति P । 25 B P दच्छंति । 26 B पाय; P पयं । 27 B D Pa एगवीससहस्साइं ।

वि^१ पदमे अरए एसा चैव वत्तव्या । तंमि वौलीणे वीयारयपारंभे सत्ताहं सत्ताहं पंच मेहा भारहे वासे वासिस्संति कमेणं । तं जहा—पदमो पुक्खरावत्तो तावं निवावेहिइ^२ । बीओ खीरोदो धन्नकारी । तईओ^३ वओदओ नेहकारओ । चउत्थो अमओदओ ओसहीकरो । पंचमो रसोदओ भूमिए रससंजणणो । ते य बिलवासिणो पइसमयं वड्डमाण-सरीराऊ पुढविं^४ सुहं दइण्ण विलेहितो निस्सरिस्संति । धन्नं फलाइं भुजंता मंसाहारं निवारइस्संति* ।

तओ मज्झदेसे सत्त कुलगरा भविस्संति । तत्थ पदमो विमलवाहणो । विईओ सुदामो । तईओ 5 संगओ । चउत्थो सुपासो । पंचमो दत्तो । छट्ठो सुमुहो । सत्तमो संमुची । जाइसरणेणं विमलवाहणो नगराइनिवेशं काही । अरिंमि उप्पन्ने अन्नपाणं सिप्पाइं कलाओ लोगववहारं च सब्बं पवत्तेही । तओ इगुणनवइपक्खसमम्भहिए उस्स-प्पिणीए अरयदुगे वइकंते पुंडवद्वणदेसे सयद्वारे पुरे संमुइनरवइणो भद्दाए देवीए चउइसमहासुमिणसूहओ सेणियरायजीवो रयणप्पभाए लोलुबुद्वयपत्थडाओ चुलसीइं वाससहस्साइं आउं पालित्ता उव्वट्ठो समाणो कुच्छिसि पुत्तत्ताए उववज्जिहिइ^५ । वण्ण-प्पमाण-लंछण-आऊणि गम्भावहारवज्जं पंचकल्लणयाणं मास तिहि-नक्खत्ताइंणि^६ य जहा 10 मम तहेव भविस्संति । नवरं नामेणं पउमनाहो, देवसेणो, विमलवाहणो अ । तओ वीयतित्थयो^७ सुपा-सजीवो सुरदेवो । तईओ उदाइजीवो सुपासो । चउत्थो पोट्टिलजीवो सयंपभो । पंचमो द्ढाऊजीवो सव्वाणुभूई । छट्ठो कतिअजीवो देवस्सुओ । सत्तमो संखजीवो दओ । अट्ठमो आणंदजीवो पेढालो । नवमो सुनंदजीवो पोट्टिलो । दसमो सयगजीवो सयकित्ती । एगारसमो देवइजीवो सुणिसुव्वओ । बारसो कण्हजीवो अममो । तेरसमो सच्चइजीवो निकसाओ । चउइसो बलदेवजीवो निप्पुलाओ । 15 पण्णरसो सुलसाजीवो निम्ममो । सोलसमो रोहिणिजीवो चित्तगुत्तो । केई पुण भणंति—कक्किपुत्तो दत्त-नामो, पण्णरस-तिउत्तरे विक्रमवारिसे, सेत्तुज्जे उद्धारं कारित्ता जिणभवणमंडिअं च वसुहं काउं अज्जियतित्थयरनामो समं गंतुं चित्तगुत्तो नाम जिणवरो होहि ति । इत्थ य बहुसुअसंमयं पमाणं । सत्तरसो रेवइजीवो समाही । अट्ठ-रसो सयालि^८जीवो संवरो । एगूणवीसो^९ दीवायणजीवो जसोहरो । वीसइमो कण्णजीवो विजओ । एग-वीसो नारयजीवो मल्लो । बावीसइमो अंबडजीवो देवो । तेवीसइमो अमरजीवो अणंतवीरिओ । चउ-20 वीसइमो^{१०} सायबुद्वजीवो^{११} भइकरो । अंतरालाइं पच्छाणुपुवीए जहा वट्टमाणजिणाणं भाविचक्कवट्टिणो दुयालस होहिंति । तं जहा—दीहंदंतो, गूहदंतो, सुददंतो, सिरिचंदो, सिरिंभूई, सिरिसोमो, पउमो, नायगो, महापउमो, विंमलो, अमलवाहणो, अरिडो अ । नव भाविवासुदेवा । तं जहा—नंदी, नंदि-मित्तो, सुंदरबाहू, महाबाहू, अइबलो, महाबलो, बलो, दुविट्टू, तिविट्टू अ । नव भाविपडिवा-सुदेवा । जहा—तिलओ, लोहजंघो, वज्जजंघो, केसरी, बेली, पहराओ, अपराजिओ, 25 भीमो, सुग्गीओ । नव भाविबलदेवा । जहा—जयंतो, अजिओ, धम्मो, सुप्पओ, सुदंसणो, आणंदो, नंदणो, पउमी, संकरिसणो य । इगसट्ठी सलगापुरिसा उस्सप्पिणीए तईए अरए भविस्संति । अपच्छिम-जिण-चक्कवट्टिणो दुणिण चउत्थे अरए होहिंति । तओ दस मत्तंयाई कप्परुक्खा उप्पज्जिहिंति । अट्टारसकोडाकोडीओ सागरोवमाणं निरन्तरं जुगलधम्मो भविस्सइ । उस्सप्पिणी-अवसप्पिणीकालचक्काणि अणंतसो तीअट्टाउ अणंतगुणाणि भारहे वासे होहिंति । एवमाइ अन्नं पि भविस्सकाले सरुवं वागरित्ता^{१३} कम्मि वि गामे देवसम्मविप्पस्स बोहणत्थं 30 गोअमसामी पट्टविओ भगवया,^{१४} जहा—एअस्स पेमबंधो झिज्जइ । तओ तीसं वासाइं अगारवासे वसित्ता, पक्खा-

1 B नास्ति 'वि' । 2 P निवावेइ । 3 B घओ । 4 P पुहविमुहं । *एतद्वाक्यं नविद्यते P Pa आदर्शे । 5 P उववण्णो । 6 B D Pa नक्खत्ताणि । 7 P तित्थंकरो । 8 P सयाल° । 9 D °वीसइमो । 10 P Pc साइ° । 11 P 'जीवो' नास्ति । 12 P सोमो । 13 D E कम्मवि । 14 P Pc आदर्शे एवेदं परं प्राप्यते ।

हि अ सङ्खवारसवासो छउमत्थो, तीसं वासाइं तेरसपक्खोणाइं केवली विहरित्ता, *बावत्तरिवासाइं सवाउयं पालित्ता* कत्तिअमावसाए राईए चरमजामद्वे चंदे दुच्चै^१ संवच्छरे,^२ पीइवद्धणे मासे, नंदिवद्धणे पक्खे, देवाणंदाए रयणीए, उवसमे दिणे, नागे करणे, सबडसिद्धे मुहुत्ते, साइनक्खत्ते, कयपज्जंकासणो सामी सक्केणं विन्नतो-भयवं ! दो वासस-हस्सठिई मासरासी नाम तीसइमो गहो अइखुद्वप्पा तुम्ह जम्मनक्खत्तं संकंतो संपयं । ता मुहुत्तं पडिक्खह जहा तस्स 5 मुहं वंचिअं भवइ । अन्नहा^३ तुम्ह च्चिअ तित्थस्स पीडा विरं होहिं ति । भयवया भणिअं-भो देवराय ! अम्हे पुहविं छत्तं मेरं च दंडं काउं एगहेलाए सयंभुरमणसमुद्धं च तरिउं, लोअं च अलोए स्विउं समत्था, न उण आउकम्मं वद्धेउं वा हासेउं वा समत्था । जओ^४ अवस्सं माविभावाणं नत्थि वइक्कमो । तओ दोवाससहस्से जाव अवस्संमाविणी तित्थस्स पीड ति । सामी अ पंचावणं अज्झयणाइं कल्लणफलविवागाइं पंचावणं च पावफलविवागाइं विभावइत्ता; छत्तीसं च अणुद्वाराणाइं वागरित्ता, पहाणं नाम अज्झयणं विभावेमाणो सेलेसीमुवगम्म कयजोगनिरोहो सिद्धाणंतप- 10 चगो एगागी सिद्धिं संपत्तो । अणंतनाणं, अणंतदंसणं, अणंतं सम्मत्तं, अणंतो आणंदो अणंतं विरियं च ति पंचाणंतगं ।

तया य अणुद्वारीकुंथूणं उप्पत्तिं दट्टुं, अज्जप्पभिइं संजमे दुराराहए भविस्सइ ति समणा समणीओ बहवे भत्तं पच्चर्कित्तसु ।

अत्रं च कासी-कोसलगा नव मल्लई नवलिच्छई अट्टारस^१ गणरायाणो अमावसाए पोसहोववासं पारित्ता गए भावुज्जोए दबुज्जोअं करिस्सामो ति परिभाविद्य रयणमयदीवेहिं उज्जोअमकासि । कालक्कमेण अग्गिदीवेहिं सो जाओ । 15 एवं दीवालिया जाया । देवेहिं देवीहिं य^२ आगच्छंत-गच्छंतेहिं सा रयणी उज्जोअमई कोलहलसंकुला य जाया । भगवओ य सरीरं देवेहिं सक्कारियं । मासरासिपीडापडिघायत्थं देव-माणुस-गवाईणं नीराजणा जणेहिं कया । तेण किर मेराइयाणं पविची जाया । गोअमसामी पुण तं दिअं पडिबोहिता जाव भयवओ वंदणत्थं पंचागच्छइ, ताव देवाणं संलावे सुणेइ, जहा-भयवं कालगओ ति । सुट्टुअरं अधिइं पगओ । अहो ममंमि भत्ते वि सामिणो निन्नेहया, जमहं अंतसमए वि समीघे न ठाविओ । कहं वा वीअरागाणं सिणेहु ति नाघसुअंमि तुच्छिन्नपेमबंधणो तक्खणं चेव केवली 20 जाओ । सक्केणं कत्तिअसुद्धपाडिबयगोसग्गे केवलिमहिमा कया । भयवं सहस्सदलकणयपंकए निवेसिओ पुप्फपयरं काउं अट्टमंगलाइं पुरओ आलिहियाइं । देसणा य सुआ । अओ चेव पाडिवाए मइसवो अज्ज वि जयंमि पयत्तइ । सूरिंमंतो अ गोअमसामिपणीओ, तओ तस्साराहगा गोअमकेवलुप्पत्तिदिवसु ति तंमि दिणे समवसरणे अक्खन्हव-णाइपूअं सूरिणो करंति । सावथा य भयवंते अत्थमिए सुअनाणं चेव सबविहीसु पहाणं ति सुअनाणं पूअंति । नंदिवद्धणनरिंदो सामिणो जिट्ठभाया भयवंतं सिद्धिगयं सुच्चा अईव सोगं कुणंतो पाडिवाए कओववासो कत्तिअसु- 25 ड्डीआए संवोहिता निअघरे आमंतित्ता सुदंसणाए भणिणीए भोइओ ! तंबोलवत्थाइ दिण्णं । तग्पिभिइं भाइवी-यापबं रूढं । एवं दीवूसवट्टिई संजाया ।

जे अ दीवमहे चउदसि-अमावसासुं कोडीसहिअमुववासं काउं अट्टप्पयारपूआए सुअनाणं पूइत्ता, पंचाससहस्स परिवारं सिरिगोअमसामिं सुवण्णकमले ठिअं ज्ञाइत्ता, पइजिणं पंचाससहस्साइं तंदुलाणं, एगत्ते बारसलक्खाइं चउवीस-पट्टयपुरओ ढोइत्ता, तदुवरीं अखंडदीवयं बोहिता, गोअमं आराहिति, ते परमपयसुहलच्छिं पावंति ति । दीवूसव- 30 अमावसाए नंदीसरत्तवं आढविज्जा । तंमि दिणे नंदीसरपडपूआपुबं उववासं काउं, वरिसं सत्तवरिसाणि वा जाव अमावसासु उववासो काउं, वीरकल्लणयअमावसाए उज्जमणं कुज्जा । तत्थ नंदीसरचायणजिणालए सक्का न्हवणाइपूअं काज्जण नंदीसरपडपुरओ वा दप्पणसंकंतजिणबिंवेसु न्हवणाइं काउं नावण्णवत्थूणि अ पक्कभेया, नारंग-जंबीर-कयली-फलाईणि, नालिएराइं पूगाइं पत्ताणि, उच्छुलट्टीओ, खज्जरमुदियावरिसोलयउत्तत्तिआवायमाईणि खीरिमाइं थालाइं

*एतदङ्कितं वाक्यं P P_c आदर्श एव लभ्यते । 1 P पुजे । 2 P संवत्सरे । 3 D नजहा । 4 B D Pa तओ । 5 P गणहार° । 6 B D नास्ति 'य' । 7 B D Pa सक्कारिअ ।

दीवया इच्छा । कंचुलियाओ बावणं तंबोलाइदाणपुवं सावियाणं दिज्जा । अण्णे य दीवूसवं विणावि अमावसाए नंदीसरतवं आढविति चि ।

अह पुणरवि अज्जसुहत्थीणं संपइ महाराओ पुच्छिसु-भयवं ! इत्थ दीवालिआपवंमि विसेसओ घराण मंडणं अन्न-वत्थाईणं विसिद्धाणं परिभोगो, अन्नोन्नजोहाराइकरणं, जणाणं केण कारणेण दीसइ ? । तत्थ इमं पच्चुत्तरं अज्जसुहत्थिसुरिणो पन्नविंसु । जहा-पुर्वि उज्जेणीए पुरीए उज्जाणे सिरिसुग्गिसुव्वयसामिसीसो सुव्वयाय-5 रिओ समोसढो । तस्स बंदणत्थं गओ सिरिधम्मराया । नमुचिमंती वि तत्थ गओ । सूरीहिं समं विवायं कुणंतो खुल्लगेण पराजिओ । गओ रण्णा समं नियगेहं । निसाए सुग्गिणो हंतुं कड्ढिअखम्मो गओ उज्जाणं । देवयाए थंमिओ । गोसे विम्हिण्ण रण्णा खामित्ता भोइओ । लज्जिओ नट्ठो गओ हत्थिणाउरे । तत्थ पउमुत्तरो राया । जाला तस्स देवी । तीसे दो पुत्ता-विण्हुकुमारो, महापउमो । जिट्ठे अणिच्छंते महापउमस्स जुवरायपयं पिउणा दिन्नं । नमुई तस्स मंती जाओ । तेण सीहरहो रणे विजिओ[†] । महापउमो तुट्ठो । वरं पदिण्णे तेण नासी-10 कओ वरो । एगया जालादेवीए अरहंतरहो क्कारिओ । तीसे सवत्तीए लच्छीए मिच्छद्विटीए पुण बंभरहो । पढमं रहकड्ढणे तुण्ह वि देवीणं विवाए दोवि रहा रण्णा वारिया । माऊए अवमाणं दट्ठुं महापउमो देसंतरं गओ । कमेण मयणावलिं परिणित्ता साहियच्छक्खंडभारहो गयउरमागओ । पिउणा रज्जं दिण्णं । विण्हुकुमारेण समं पउमुत्तरो सुव्वयायरियापयमूले दिक्खं गिण्हित्ता सिवं पत्तो । दिण्हुकुमारस्स य सट्ठिं वाससयाइं तवं कुणंतस्स अणेगाओ लद्धीओ समुप्पण्णाओ । महापउमो चक्की जिणभवणमंडियं महिं काउं रहजत्ताओ कारित्ता पूणइ 15 माऊए मणोरहे । नमुचिणा चक्कीनासीकयवरेण जण्णकरणत्थं रज्जं मग्गिओ । तेण सच्चसंधेण तस्स रज्जं दाउं ठियमंते-उरे । सुव्वयायरिया य विहरंता तया हत्थिणाउरे वासाचउभासयं ठिआ । आगया सब्बे पासंडिणो अहिणवनिचं दट्ठुं, न सुव्वयायरिया । तओ कुद्धो नमुई भणेइ-मम[‡] भूमीए तुण्हेहिं सत्तदिणोवरि न ठायधं, अन्नहा मारेमि; जओ मं दट्ठुं तुण्हे नागया । तओ सूरीहिं संधं पुच्छित्ता एगो साहू गयणगामिविज्जाए संपन्नो आइट्ठो मेरुचूलिआठियस्स विण्हुकुमारस्स आणयणत्थं । तेण विन्नत्तं-भंते ! मम गंतुं सत्ति अत्थि, न उण आगंतुं । गुरुहिं वुत्तं-सो चैव तुमं 20[‡] आणेहि चि । तओ सो पत्तो मेरुचूलं वंदिऊण विन्नत्तं सब्बं सरूवं महारिसिणो । तक्खणं चैव उप्पइओ सहागांतुय-साहुणा नहयलं । आगओ गयउरं राउलं च । नमुइवज्जेहिं राईहिं सब्बेहिं वंदिओ । उवलक्खिओ अ नमुई । पन्नविओ वि जाहे ठाउं[§] न देइ साहूणं, ताहे विण्हुणा पयतिगपमागा[¶] भूमी मग्गिया । तेण दिण्णा, मणिअं च-जो बाहिं पयतिगाओ दिट्ठो तं मारेहामि । तो वेउबियलद्धीए लक्खजोअणपमाणदेहो जाओ विण्हुरिसी किरीड-कुंडल-गया-चक्क-धणूइं धारितो । तस्स पण्हीपहारेण कंपियं भूगोलं । खुहिआ सागरा । फुकारेहिं नट्ठा खेयरा । उप्पहेण 25 पयट्ठाओ नईओ । घुम्मिया उडुगणा । डुल्लिआ कुलगिरी । पुबावरसमुदेसुं दोपाए निसित्ता, तइअं कंमं नमुचिणो मत्थए दाऊण ठिओ महप्पा । तओ इंदेण ओहिणा नाऊण पट्टवियाओ सुरंगणाओ कण्णजावे ठाउं महुरसरेण खंतिउवएसगन्नभगीयाणि गायंति । चक्कवट्ठिपमुहा य विन्नायवइयरा पसायणत्थं पाए पमादिति । तओ उवसंतो पगइमा-वण्णो महारिसी । खामिओ चक्कवट्ठिणा संधेण य । विण्हुकुमाराओ चक्किणा[‡] पमोचाविओ किवाए नमुई । तया य वासाणं चउत्थमासस्स पक्खसंधिदिणं आसि । तंमि उप्पाए उवसंते लोएहिं पुणज्जायं व अप्पाणं मन्नमाणेहिं अन्नोन्न-30 जोहारा कया । विसिट्ठयरमंडणभोअणच्छायणतंबोलाइपरिभोगा पवत्तिआ । तप्पभिई एयमि दिवसे पइवरिसं[‡] ते चैव ववहारा पयट्ठिज्जिति । विण्हुकुमारो अ कालेण केवली होऊण सिद्धो, महापउमचक्कवट्ठी य चि ।

दसपुविस्स मुहाओ एवं सोऊण संपइनरिदो । आसि जिणपूरओ विसेसओ पवदियहेसु ॥ १ ॥

† एतद्वाक्यमनुपलभ्यं B आदर्शे । 1 D मन; P न म । 2 B P अणेह चि । 3 B ठाई । 4 D पयसिय^० । 5 B D Pa य मोआविओ । 6 B D Pa वरिस्सं ।

मज्झिमपावाए पुर्वि अपावापुरि ति नामं आसि । सकेणं पावापुरि ति नामं कयं । जेण इत्थ महावीरसामी कालगओ ।

इत्थेव य पुरीए वइसाहसुद्धइकारसीदियसे जंभिअगामाओ रत्तिं बारसजोअणाणि आगंतूण पुबण्हदेसकाले महासेणवणे भगवया गोअमाई गणहरा खं(पं?)डिअगणपरिवुडा दिक्खिआ प्पमुइया । गणानुत्ताया तेसिं दिण्णा । 5 तेहिं च निसिज्जातिगेण उप्पाय-विगम-भुवयालक्खणं पयतिगं लद्धूण सामिसगासाओ तक्खणं दुवालसंगी विरइया ।

इत्थेव य नयरीए भयवओ कण्णेहिंतो सिद्धत्थवाणिअउवक्कमेण खरयविज्जेण¹ कइसलया उद्धरिया । तदुद्धरणे य पवेयणावसेण भयवया चिक्काररवो मुक्को । तेण पच्चासण्णपवओ दुहा जाओ । अज्ज वि तत्थ² अंतरालसं-धिमग्गो दीसइ ।

तहा इत्थेव पुरीए कत्तियअमावसारयणीए भयवओ निवाणद्वारेण मिच्छदिट्ठीहिं सिरिचीरथू भट्टणठाविअनागमं- 10 ढवे अज्ज वि चाउयण्णियलोआ जत्तामहूसवं करिति । तीए चेव एगरतीए देवयाणुभावेणं कूवायड्ढिअजलपुण्णमल्लियाए दीवो पज्जलइ³ तिहं विणा ।

पुव्वुत्ता य अत्था भयवया इत्थेव नयरे वक्खाणिया । इत्थेव य भगवं संपत्तो सिद्धिं । इच्चाइ अच्चम्भुअमूअसं-विहाणठायं पावापुरीमहात्तित्थं ।

इय पावापुरीकप्पो दीवमहुप्पत्तिभण्णरमणिज्जो । जिणपहूसूरीहिं कओ ठिएहिं सिरिदेवगिरिनयरे ॥ १ ॥ 15 तेरहसत्तासीए विक्रमवरिसंमि भइवयवहुले । पूसक्कवारसीए समत्थिओ एस सत्थिकरो ॥ २ ॥

॥ समाप्तोऽयं श्रीअपापावृहत्कल्पो दीपोत्सवकल्पो वा ॥

॥ अं० ४१६, अ० ७ ॥

२२. कन्यानयनीयमहावीरप्रतिमाकल्पः ।

पणमिय अमियगुणगणं^१ सुरगिरिधीरं जिणं महावीरं । कण्णाणयपुरिठिअतप्पडिमाकल्पं किमवि वुच्छं ॥ १ ॥

चोलदेसावयंसे कण्णाणयनयरे विक्रमपुरवत्थबपहुजिणवइसूरिचुलपिउसाहुमाणदेव^२ काराविया^३ बारहसयत्तिसे विक्रमवरिसे (१२३३) आसादसुद्धदसमीगुरुदिवसे सिरिजिणवइसूरीहिं अम्हेच्चय पुवायरिएहिं पइट्टिया मग्गणसेलसमुग्गयजोईसरो^४ बलघडिया तेवीसपबपरिमाणे नहसुत्तिलगणे वि घंट ब सई^५ कुणंती सिरिमहावीरपडिमा^६ सुमिणयाएसेण अनकवालाभिहाणपुढविघाउ^७ विसेससंफासेणं सन्निहियपाडिहेरा सावयसंघेण चिरं पूइया । जाव बारहसयअडयाले (१२४८) विक्रमाइच्चसंवच्छरे चाहुयाणकुलपईवे सिरिपुह्विरायनरिदे सुरत्ताण साहवदीणेण निहणं नीए रज्जपहाणेण परमसावएण सिद्धिरामदेवेण सावयसंघस्स लेहो पेसिओ, जहा-तुरुक्करउजं संजायं । सिरिमहावीरपडिमा पच्छन्नं^८ धारियवा^९ । तओ सावएहिं दाहिम^{१०}-कुलमंडणकयंवासमंडलियनामंकिए कयंवास्तथले^{१०} विउलवाउआपूरे ठाविया । [ताव तथ ठिया] जाव तेरह-^{१०} सयइकारसे (१३११) विक्रमवरिसे संजाए अइदारुणे दुब्भिकखे अणिब्रहंतो जोजओ नाम^{११} सुत्त-हारो जीविथानिमित्तं सुभिक्षदेसं पइ सकुटुंबो^{१२} चलिओ कण्णाणयाओ । पढमपयाणयं थोवं कायवं ति कलिऊण^{१३} कयंवास्तथले चैव तं रयणं वुत्थो । अट्टरत्ते देवयाए तस्स सुमिणं दिण्णं, जहा-इत्थ तुमं जत्थ सुत्तोसि तस्स हिट्ठे भगवओ महावीरस्स पडिमा एत्तिएसु हत्थेसु चिट्ठइ । तुमए वि देसंतरे न गंतव्वं । भविस्सइ इत्थेव ते निबाहुत्ति । तेण ससंभमं पडिवुद्धेण तं ठाणं पुत्ताईहिं खगाविअं । जाव दिट्ठा सा पडिमा । तओ हिट्ठं^{१४} तुट्ठेण नयरं गंतूण^{१५} सावयसंघस्स निवेइयं । सावएहिं महूसवपुरस्सरं परमेसरो पवेसिऊण थाविओ चेईहेरे । पूइजए तिकाळं । अणेगवारं तुरुक्कउवइवाओ मुक्को । तस्स य सुत्तहारस्स सावएहिं वित्तिनिवाहो कारिओ । पडिमाए परिगरो य गवेसिओ तेहिं न लद्धो । कत्थवि थलपरिसरे चिट्ठइ । तत्थ य पसत्थिसंवच्छराइ लिहिअं संभाविजइ । अत्रया^{१६} प्हवणे संवुत्ते भयवओ सरीरे पसेओ पसरंतो दिट्ठो । ल्हिज्जमाणो वि जाव न विरमइ ताव नायं सङ्गेहिं वियङ्गेहिं^{१७} जहा को वि उवइवो अवस्सं इत्थ होही । जाव पभाए जट्टुअरायउत्ताणं धाडी समागया । नयरं सबओ विद्धत्थं । एवं पायडपभावो^{२०} सामी तावपूईओ जाव^{१८} तेरहसयपंचासीओ (१३८५) संवच्छरो । तम्मि वरिसे आगएणं आसीनयरसिकदारेणं^{१९} अल्लविअवंससं^{१९}जाएणं घोरपरिणामेणं सावया साहुणो अ बंदीए काउं विडंबिया । सिरिपासनाह्विंबं सेलमयं भमं । सा पुण सिरिमहावीरपडिमा अखंडिआ चैव सगडमारोवित्ता दिल्लीपुरमाणेऊण^{१९} तुगुलकावाट्टिअसुरत्ताण-भंडारे ठाविया । सिरिसुरत्ताणो किरि आगओ संतो जं आइसिहिइ तं करिस्सामुत्ति ठिया पत्तरसमासे तुरुक्कबंदीए । जाव समागओ कालकमेण देवगिरिनयराओ जोगिणिपुरं सिरिमहम्मदसुरत्ताणो ।

25

अत्रया बहिया जणवयविहारं^{२०} विहरित्ता संपत्ता^{२१} दिल्लीसाहापुरे खरघरगच्छालंकारसिरिजिणसिंहसूरि-पट्टपइट्टिया सिरिजिणप्पइसूरिणो । कमेण महारासयभाए पंडिअगुट्टीए पत्थुआए, को नाम विसिद्धयरो पंडिओ सि रायराएण पुट्टे^{२२} जोइसिअधाराधरेण तेसिं गुणत्थुई पारद्धा । तओ महाराएणं तं चैव पेसिअ सबहुमाणं आणाविआ पोससुद्धवीयाए संजाए सूरिणो^{२३} । भिट्ठिओ तेहिं महारायाहिराओ । अच्चासने उववेसिअ कुसलाइवत्तं पुच्छिअ आय-णिणओ अहिणवकबआसीवाओ । चिरं अट्टरत्तं जाव एगंते गुट्टी कया । तत्थेव रत्तिं^{२४} च साविता पभाए पुणो^{३०}

1 D °मणं । 2 P साहुदेव । 3 B C Pa काराविय; D काराविअं । 4 A B जोईरसो° । 5 P सुमिणयाएसेण । 6 B °धातु° । 7 P पच्छन्ना । 8 P धारे° । 9 D दाडिम° । 10 B °वास्तथलिए । † P आदसं एवैतद्वाक्यं दृश्यते । 11 P विना नाइयव्यत्र । 12 P सकुटुंबं । 13 B D Pa कईवास° । 14 P इट्ठं° । 15 P प्हवणेण । 16 P विहायान्यत्र न दृश्यते इदं पदम् । 0-0 एतदन्तर्मतः पाठः पतितः D प्रतौ । 17 P एतत्पदं नास्ति । 18 P ल्वि (दि ?) यवंसजाएणं । 19 B C D Pa तुयलावाद° । 20 P जणवयं विहरित्ता । 21 P नास्ति । 22 P पुट्टो । 23 P सूरिणा । 24 P रत्तिं वसित्ता ।

आह्वया । संतुष्टेण महानरिदेणं गौसहस्रं दविणजायं पहाणमुज्जाणं वत्थसयं कंबलसयं अगुरुचंदणकप्पूराइगंधदब्बाइं च दाउमाढत्ताणि । तओ गुरुहिं—साहूणं एयं न कप्पइ ति संबोहिऊण महारायं पडिसिद्धं सबं वत्थु । पुणो रायाहिरायस्स मा अप्पत्तिअं होहि ति किंचि कंबल-वत्थागरुमाइ अंभीकयं रायाभिओगेणं । तओ नाणादेसंतरायपंडिएहिं सह बायगोट्टि कारवित्ता मयगलहत्थिजुअलं आणाविअं । एगम्मि गुरुणो अन्नम्मि य सिरिजिणदेवायरिया आरोवित्ता 5 वज्जंतीसु अट्टसु सुरत्ताणिअमयणभेरीसु, पूरिज्जमाणेसु जमलसंखेसु, घुम्मंतेसु मुअंगमइलकंयाल्लोलाइसहेसु, पढंतेसु भट्ट-घट्टेसु चाउवण्णसमेया चउबिहसंधसंजुत्ता य सूरिणो पोसहसालं पट्टविया । सावएहिं पवेसमहूसवो विहियो । दिण्णाइं महादाणाइं । पुणो पातसाहिणा समप्पिअं सयलसेअंबरदंसणउवहवरक्खणखमं फुरमाणं । पेसिआ चउद्धिसिं गुरुहिं तस्स पडिच्छंदया । जाया सासणुन्नई । अन्नया मग्गिअं सूरीहिं सिरिसत्तुंजय-गिरिनार-फलवद्धीपमुहतित्थायं रक्खणत्थं फुरमाणं । दिन्नं तक्खणं चेव सन्नभोमेणं । पेसिअं तं तित्थेसु । मोइया गुरुवयणाणंतरमेव अणेगे बंदिणो 10 रायाहिराएण । पुणरवि सोमवारदिवसें गुरुणो पत्ता रायउलं वरिसंते जलहरे । भिट्ठिओ सुरत्ताणो । कद्दमखरंटापयाया गुरुणं ल्हाविया महाराएण मलिककापूरं पासाओ पवरसिचयसंडेण । तओ आसीवाए दिण्णे वण्णणाकवे वक्खाणिए अईव चमक्करिअचित्तो जाओ महानरिंदो । अवसरं नाऊण मग्गिया सबसरूवकहणपुवं भगवओ महावीरस्स पडिमा । दिण्णा य ताओ ताओ सुकुमारगोट्टीओ काऊण एगच्छत्तवसुहाहिवइणा । आणाविया तुगुलकावाद्कोसाओ । तओ असूअगाणं मलिककाणं खंधे दाऊण सयलसभासमवखं अप्पणो अगे आणाविअ दडूणं च समप्पिआ गुरुणं । तओ 15 महूसवभावणापुवं सुक्खासणट्टिआ पवेसिआ सयलसंधेण मलिकनाजदीनसराईए चेईए य ठाविआ । गुरुहिं वासक्खेवो कओ । पूहज्जइ महापूआहिं ।

तओ महारायस्स आएसेणं सिरिजिणदेवसूरिणो अप्पपनरसमे दिल्लीमंडले ठाविआ पट्टिआ कमेण गुरुणो मरहट्टमंडले । दिण्णा रायाहिराएण सावयसंबसहिआणं गुरुणं वसहकरहतुरयगुलइणी सुक्खासणाइसामग्गी । अंतरालनगरेसु पभावणं कुणंता पए पए संवेहिं सम्माणिज्जमाणा अपुबत्तित्थाइं नमंसंता सूरिणो कमेण पत्ता देव- 20 गिरिनगरं । संधेण पवेसमहूसवो कओ, संघपूआ य जाया । पइट्टाणपुरे य जीवंतसामि-मुणिसुन्वयपडिमा । संघवइजगसीह-साहूण-मल्लदेवप्पमुहसंधसहिएहिं जत्ता कया । पच्छा दिल्लीए विजयकडए जिणदेवसूरीहिं दिट्ठो महाराओ । दिण्णो बहुमाणो । एगा च सराई दिण्णा । सुरत्ताणसराइ ति तीसे नामं ठविअं । तत्थ चत्तारि सयाइं सावयकुलणं निवासत्थं आइट्टाणि । तत्थ काराविआ पोसहसाला कलिकालचक्कवट्टिणा चेईयं च । ठाविओ तत्थ सो चेव देवो सिरिमहावीरो । पूअंति तिकाळं महरिहपूआपयारेहिं भगवंतं परतित्थिया सेयंबरभत्ता 25 दियंबरभत्ता य सावया ।

दडूण सिरिमहम्मदसाहिकयं सासणुन्नइं । एवं पंचमकालं पि चउत्थमेव कालं कलित्ति जणा ॥ १ ॥

विंबं पडिहयडिंबं वीरजिणेसस्स धुअकिलेसस्स । आचंदसूरिअमिणं मणनयणाणंदणं जयइ ॥ २ ॥

कण्णाणयपुरसंतिअदेवमहावीरपडिमकप्पोयं । लिहिओ मुणीसरेणं जिणसिंहं मुणिदसीसेणं ॥ ३ ॥

॥ इति कन्यानयनीयमहावीरप्रतिमाकल्पः ॥

२३. प्रतिष्ठानपत्तनकल्पः [१] ।

जीयाजैत्रं पत्तनं पूतमेतद्गोदावर्याः श्रीप्रतिष्ठानसम्भ्रम् ।
 रत्नापीडं श्रीमहाराष्ट्रलक्ष्म्या रम्यं हर्म्यैर्नेत्रशैत्यैश्च चैत्यैः ॥ १ ॥
 अष्टाषष्टिलौकिका अत्र तीर्था द्वापञ्चाशज्जिरे चात्र वीराः ।
 पृथ्वीशानां न प्रवेशोऽत्र वीरक्षेत्रत्वेन प्रौढतेजोरवीणाम् ॥ २ ॥ 5
 निश्यतीत्य^१ पुटभेदनतोऽस्मात् षष्टियोजनमितं^२ किल वर्त्म ।
 बोधनाय भृगुकच्छमगच्छद्वाजिनो जिनपतिः कमठाङ्कः ॥ ३ ॥
 अन्वितत्रिनवतेर्नवशत्या अत्ययेऽत्र शरदां जिनमोक्षात् ।
 कालको व्यभित वार्षिकमार्यः पर्व माद्रपदशुक्लचतुर्थ्याम् ॥ ४ ॥
 तत्तदायतनपङ्क्तिवीक्षणादत्र मुञ्चति जनो विचक्षणः । 10
 तत्क्षणात्सुरविमानधोरणि श्रीविलोकविषयं कुतूहलम् ॥ ५ ॥
^३शातवाहनपुरस्सरा नृपाश्चित्रकारिचरिता इहाभवन् ।
 दैवतैर्वहुविधैरधिष्ठिते चात्र सत्रसदनान्यनेकशः ॥ ६ ॥
 कपिला त्रेय-बृहस्पति-पञ्चाला इह महीभृदुपरोधात् ।
 न्यस्तसचतुर्लक्षप्रन्थार्थं श्लोकमेकमप्रथयन् ॥ ७ ॥ 15

स चायं श्लोकः—

जीणं भोजनमात्रेयः, कपिलः प्राणिनां दया ।
 बृहस्पतिरविश्वासः, पञ्चालः स्त्रीषु मर्दवम् ॥ ८ ॥
 इह जयति दशोरसृतच्छया सुदृग्बर्हिणां पयोदघटा ।
 जीवत्त्वामिप्रतिमा श्रीमन्मुनिसुव्रतस्य लेप्यमयी ॥ ९ ॥ 20
 वर्षाणामेकादशलक्षाण्यष्टायुतानि सार्धानि ।
 अष्टौ शतानि षट्पञ्चाशानीत्यजनि कालोऽस्याः ॥ १० ॥
 इह सुव्रतजिनचैत्ये यात्रामासूच्य विहितविविधमहाम् ।
 भव्याश्चिन्वन्त्यैहिकपारत्रिकशर्मसम्पत्तीः ॥ ११ ॥
 प्रासादेऽत्र श्रीजिनराजां चारु चकासति लेप्यमयानि । 25
 विम्बान्यप्रतिबिम्बरुचीनि प्रीतिस्फीतिं वदति जनानाम् ॥ १२ ॥
 अम्बादेवी क्षेत्राधिपतिर्यक्षाधिपतिश्चापि कपर्दी ।
 एते चैत्यं समधिवसन्तः श्रीसङ्ख्य मन्त्युपसर्गान् ॥ १३ ॥
 अत्र चैत्यश्रियः श्रेखरं सुव्रतः प्राणिपूगोपकारैकवद्भवतः ।
 वन्द्यमानक्रमः स्वर्गिर्वर्गैर्मुदा संपनीपद्यतां श्रेयसे चः सदा ॥ १४ ॥ 30

श्रीप्रतिष्ठानतीर्थस्य श्रीजिनप्रभसूरयः । कल्पमेतं विरचयांबभूवुर्नूतये सताम् ॥ १४ ॥

॥ श्रीप्रतिष्ठानपत्तनकल्पः ॥

॥ अं० १९, अ० १५ ॥

२४. नन्दीश्वरद्वीपकल्पः ।

- आराध्य श्रीजिनाधीशान् सुराधीशांचितक्रमान् । कल्पं नन्दीश्वरद्वीपस्याचक्षे विश्वपावनम् ॥ १ ॥
 अस्ति नन्दीश्वरो नाम्नाऽष्टमो द्वीपो द्युसन्निभः । तत्परिक्षेपिणा नन्दीश्वरेणाम्भोधिना युतः ॥ २ ॥
 एतद्वलयविष्कम्भे लक्षाशीतिश्चतुर्धुता । योजनानां त्रिषष्टिश्च कोट्यः कोटिशतं तथा^१ ॥ ३ ॥
 5 असौ^२ विविधविन्यासोद्यानवान् देवभोगभूः । जिनेन्द्रपूजासंसक्तसुरसम्पातसुन्दरः ॥ ४ ॥
 अस्य मध्यप्रदेशे तु क्रमात्पूर्वादिदिक्षु च । अञ्जनवर्णाश्चत्वारस्तिष्ठन्त्यञ्जनपर्वताः ॥ ५ ॥
 दशयोजनसहस्रातिरिक्तविस्तृतास्तले । सहस्रयोजनाश्रोध्वं क्षुद्रमेरुच्छ्रयाश्च ते ॥ ६ ॥
 तत्र^३ प्राग्देवरमणो नित्योद्योतश्च दक्षिणः । स्वयंप्रभः प्रतीच्यस्तु रमणीय उदकस्थितः ॥ ७ ॥
 शतयोजनायतानि^४ तदद्भं^५ विस्तृतानि च । द्विसप्ततियोजनोच्चान्यर्हच्चैत्यानि तेषु च ॥ ८ ॥
 10 पृथग्द्वाराणि चत्वार्युच्चानि षोडशयोजनीम् । प्रवेशे योजनान्यष्ट विस्तारेऽप्यष्ट तेषु तु ॥ ९ ॥
 तानि देवासुरनागसुपर्णानां दिवौकसाम् । समाश्रयास्तेषामेव नामभिर्विश्रुतानि च ॥ १० ॥
 षोडशयोजनायामास्तावन्मात्राश्च विस्तृतौ । अष्टयोजनकोत्सेधास्तन्मध्ये मणिपीठिकाः ॥ ११ ॥
 सर्वरत्नमया देवच्छन्दकाः पीठिकोपरि । पीठिकाभ्योऽधिका^६ यामोच्छ्रयभाजश्च तेषु तु ॥ १२ ॥
 ऋषभा वर्धमाना च तथा चन्द्राननापि च । वारिषेणा चेति नाम्ना पर्यङ्कासनसंस्थिताः ॥ १३ ॥
 15 रत्नमय्यो युताः स्वस्वपरिवारेण हारिणा । शाश्वतार्हत्प्रतिमाः प्रत्येकमष्टोत्तरं शतम् ॥ १४ ॥
 द्वे द्वे नागयक्षभूतकुण्डभृत्प्रतिमे पृथक् । प्रतिमानां पृष्ठतस्तु छत्रभृत्प्रतिमैकका^७ ॥ १५ ॥
 तेषु धूपघटीदामघण्टाऽष्टमङ्गलध्वजाः । छत्रतोरणचङ्गेर्यः पटलन्यासनानि च ॥ १६ ॥
 षोडशपूर्णकलशादीन्यलङ्करणानि च । सुवर्णरुचिररजोवालुककास्तत्र भूमयः ॥ १७ ॥
 आयतनप्रमाणेन रुचिरा मुखमण्डपाः । प्रेक्षार्थमण्डपा अक्षवाटका^८ मणिपीठिकाः ॥ १८ ॥
 20 रम्याश्च स्तूपप्रतिमाश्चैत्यवृक्षाश्च सुन्दराः । इन्द्रध्वजाः पुष्करिण्यो दिव्याः सन्ति यथाक्रमम् ॥ १९ ॥
 प्रतिमाः षोडश चतुर्द्वारस्तूपेषु सर्वतः । शतं चतुर्विंशमेवं ताः साष्टशततद्युताः ॥ २० ॥
 प्रत्येकमञ्जनाद्रीणां ककुप्सु चतसृष्वपि । गते लक्षे योजनानां निर्मत्स्यस्वच्छवारयः ॥ २१ ॥
 सहस्रयोजनोत्सेधा विष्कम्भे लक्षयोजनाः । पुष्करिण्यः सन्ति तासां^९ क्रमानामानि षोडश ॥ २२ ॥
 नन्दिषेणा चामोघा च गोस्तूपाथ सुदर्शना । तथा नन्दोत्तरा नन्दा सुनन्दा नन्दिवर्द्धना ॥ २३ ॥
 25 भद्रा विशाला कुमुदा पुण्डरीकिणिका तथा । विजया वैजयन्ती च जयन्ती चापराजिता ॥ २४ ॥
 प्रत्येकमासां योजनं पञ्चशत्याः परत्र च । योजनानां पञ्चशतीं यावद्विस्तारमाञ्जि तु ॥ २५ ॥
 लक्षयोजनदीर्घाणि महोद्यानानि तानि तु । अशोकसप्तच्छदकचम्पकचूतसञ्ज्ञया ॥ २६ ॥
 मध्ये पुष्करिणीनां च स्फाटिकाः पल्यमूर्तयः । ललामवेद्युद्यानादिचिह्ना दधिसुखाद्रयः ॥ २७ ॥
 चतुःषष्टिसहस्रोच्चाः सहस्रं चावगाहिनः । सहस्राणि दशाधस्तादुपरिष्ठाच विस्तृताः ॥ २८ ॥
 30 अन्तरे पुष्करिणीनां द्वौ द्वौ रतिकराचलौ । ततो भवन्ति द्वात्रिंशद्वेते रतिकराचलाः ॥ २९ ॥
 शैलेषु दधिसुखेषु तथा रतिकराद्रिषु । शाश्वतान्यर्हच्चैत्यानि सन्त्यञ्जनगिरिष्विव ॥ ३० ॥
 चत्वारो द्वीपविदिक्षु तथा रतिकराचलाः । दशयोजनसहस्रायामविष्कम्भशालिनः ॥ ३१ ॥
 योजनानां सहस्रं तु यावदुच्छ्रयशोभिताः । सर्वरत्नमया दिव्या झलर्याकारधारिणः ॥ ३२ ॥

१ B तथा । २ P विचित्रं । ३ C प्राच्यो । ४ B °न्यायतनानि । ५ B तदद्भं । ६ B ऽभ्याधिका° । ७ A °प्रेकिका ।

८ B °वाटिका । ९ B क्रमानि ।

तत्र द्वयो रतिकराचलयोर्दक्षिणस्थयोः । शक्रस्येशानस्य पुनरुत्तरस्थितयोः पृथक् ॥ ३३ ॥
 अष्टानां महादेवीनां राजधान्योऽष्टदक्षु ताः । लक्षावाधा लक्षमाना जिनायतनभूषिताः ॥ ३४ ॥
 सुजाता सौमनसा चार्चिर्माली च प्रभाकरा । पद्मा शिवा शुच्यञ्जने चूता चूतावतंसिका ॥ ३५ ॥
 गोस्तूषा-सुदर्शने अप्यमलाप्सरसौ तथा । रोहिणी नवमी चाथ रत्ना रत्नोच्चयापि च ॥ ३६ ॥
 सर्वरत्नरत्नसञ्चया (?) वसुर्वसुमित्रिका । वसुभागापि च वसुन्धरा नन्दोत्तरे अपि ॥ ३७ ॥ 5
 नन्दोत्तरकुरुर्वेवकुरुः कृष्णा ततोऽपि च । कृष्णराजी रामारामरक्षिताः प्राक्क्रमादमूः ॥ ३८ ॥
 सर्वद्वयस्तासु देवाः कुर्वते सपरिच्छदाः । चैत्येष्वष्टाहिकाः¹ पुण्यतिथिषु² श्रीमदहंताम् ॥ ३९ ॥
 प्राच्येऽञ्जनगिरौ शक्रः कुरुतेऽष्टाहिकोत्सवम् । प्रतिमानां शाश्वतीनां चतुर्द्वारे जिनालये ॥ ४० ॥
 तस्य चाद्रेश्चतुर्दिक्स्थमहावापीविचर्षिषु³ । स्फटिकेषु दधिसुखपर्वतेषु चतुर्ष्वपि ॥ ४१ ॥
 चैत्येष्वहंत्प्रतिमानां शाश्वतीनां यथाविधि । चत्वारः शक्रदिकपालाः कुर्वतेऽष्टाहिकोत्सवम् ॥ ४२ ॥ 10
 ईशानेन्द्रस्त्वौत्तराहेऽञ्जनाद्रौ विदधाति तम् । तल्लोकपालास्तद्वापीदध्यास्ताद्रिषु कुर्वते ॥ ४३ ॥
 चमरेन्द्रो दाक्षिणात्येऽञ्जनाद्रानुत्सवं सृजेत् । तद्वाप्यन्तर्दधिसुखेष्वस्य दिक्पतयः पुनः ॥ ४४ ॥
 पश्चिमेऽञ्जनशैले तु बलीन्द्रः कुरुते महम् । तद्विक्पालास्तु तद्वाप्यन्तर्भाग्दधिसुखाद्रिषु ॥ ४५ ॥
 वर्षं दीपदिनारब्धानुपवासान् कुह्वतिथौ । कुर्वन्नन्दीश्वरोपास्त्यै श्रयसीं श्रियमार्जयेत् ॥ ४६ ॥
 भक्त्या चैत्यानि वन्दास्तत्स्तोत्रस्तुतिपाठभाक्⁴ । नन्दीश्वरमुपासीनोऽनुपर्वाहस्तरेत्तराम् ॥ ४७ ॥ 15
 प्रायः पूर्वाचार्य⁵ ग्रथितैरेवायमादितः श्लोकैः । श्रीनन्दीश्वरकल्पो लिखित इति श्रीजिनप्रभाचार्यैः ॥ ४८ ॥

॥ इति श्रीनन्दीश्वरकल्पः ॥

॥ अं० ४९, अ० १० ॥

1 B C °ष्टाहिकाः । 2 B पुण्यनिधिषु । 3 B विचर्षिषु; C वचर्षिषु; Pa विचर्षिषु । 4 B पाठवान् । 5 B कथितैः ।
 वि० क० ७

२५. काम्पिल्यपुरतीर्थकल्पः ।

गंगासूलद्विअसिरिविमलजिणाययणमणहरसिरिस्स । कित्तेमि समासेणं कंपिल्लपुरस्स कप्पमहं ॥ १ ॥

अत्थि इहेव जंबुद्दीवे दीवे दक्खिणभारह्खंडे पुवादिसाए पंचाला नाम जणवओ । तत्थ गंगानाम-
महानईतरंगमंगिपक्खालिज्जमाणपायारभित्तिअं कंपिल्लपुरं नाम नयरं । तत्थ तेरसमो तित्थयरो विमलनामा इक्खा-
5 गुकुलपईवकथवम्मनरिंदनंदणो सोमादेवीकुच्छिसिप्पिसुताहलोवमो वराहलंछणो जच्चकणयवण्णो उप्पण्णो । तत्थ
तस्सेव भगवओ चवण-जम्मण-रज्जाभिसेअ-दिक्खा-केवलनाणलक्खणाइं पंचकल्लाणाइं जायाइं । इत्तुच्चिअ^१ तत्थ पएसे
पंचकल्लाणयं नाम नयरं रूढं । जत्थ यं तस्सेव भगवओ सूअरलंछणत्तणं पडुच्च देवेहिं महिमा कथा तत्थ य
सूअरखित्तं पसिद्धिसुवगयं ।

तत्थेव नयरे दसमो चक्कवट्ठी हरिसेणो नाम संजाओ । तहा दुवालसमो सबभोमो बंभदत्तनामा तत्थेव
10 समुप्पण्णो ।

तहा वीरजिणनिबाणाओ दोहिं सएहिं वीसाए समहिएहिं वरिसाणं मिहिलाए नयरीए लच्छीहरे चेईए
महागिरीणं आयरियाणं कोडिन्नो नाम सीसो, तस्स^२ आसमित्तो नाम सीसो अणुप्पवायपुत्ते नेउणिय^३-
वत्थुम्मि छिन्नच्छेयणयवत्तवयाए आलावगं पदंतो विप्पडिवन्नो चतुत्थो निण्हवो जाओ । समुच्छेइयदिहिं परूविन्तो एयं
कंपिल्लपुरमागओ । तत्थ खंडक्खा^४ नाम समणोवासगा । ते अ सुंकपाला तेहिं भएण उववत्तीहिय पडिबोहिओ ।
15 इत्थ संजयो^५ नाम राया हुत्था । सो अ पारद्धीए गओ केसरुज्जाणे मिए हए^६ पासितो तत्थ गहभाल्लिं
अणगारं पासित्ता संविग्गो पबइत्ता सुगइं पत्तो ।

इत्थेव नयरे गागली कुमारो पिट्ठीचंपाहिवसाल-महासालाणं भाइणिज्जो^७ पिहर-जसवईणं पुत्तो
आसि । सो अ तेहिं माउलोहिं इतो नयराओ आहवित्ता पिट्ठीचंपारजे अहिसित्तो । तेहिं च गोअमसामिपासे
दिक्खत्ता गहिआ । कालक्कमेणं गागलीवि अम्मापिउसहिओ गोअमसामिपासे जिणदिक्खं पडिवन्नो, सिद्धो अ ।
20 इत्थेव नयरे दिव्वमउडरयणपडिबिंबिअमुहत्तणपसिद्धेण नामधिज्जेण दुमुहो नाम नरवई कोमुईमहसवे इंदके-
उं अलंकिअविभूसिअं महाजणजणियइद्धिसक्कारं दट्ठुं, दिणंतरे तं चैव भूसीए पडिअं पाएहिं विलुप्पमाणं अणाढाइज्ज-
माणं^८ दट्ठण इहिं अणिद्धिं समुपेहिऊण पत्तेयबुद्धो जाओ ।

इत्थेव पुरे दोवई महासई दुवयनरिंदधुआ पंचणहं पंडवाणं सयंवरसकासी ।
इत्थेव पुरे धम्मरुई नारिंदो अंगुलिज्जगरयणुक्खेडिअजिणिंदविबनमंसणदोसुब्भावणेणं पिसुणेहिं कोबिएण
25 कासीसरेण विग्गाहिओ वेसमणेण धम्मपभावेणं सबलवाहणं परचकं^{१०} गगणमग्गेणं कासीए नेउं नित्थारिओ ।
तस्सेव सम्माणभायणं जाओ ।

इच्चाइअणेगसंविहाणगरयणनिहाणं एयं नयरं महातित्थं । इत्थ तित्थजत्ताकरणेणं भविअलोआ जिणसासण-
प्पभावणं कुणंता अज्जिति^{११} इहलोअपरलोइअसुहाइं, तित्थयरनामगुत्तं च ।

पिल्लिअ कुकम्मरिउणो कंपिल्लपुरस्स पवरतित्थस्स । कप्पं पदंतु असढा इय मणइ जिणप्पहो सूरी ॥ १ ॥

30 ॥ श्रीकाम्पिल्यपुरकल्पः ॥

॥ अं० ३३, अ० ७ ॥

1 Pa इत्थच्चिअ । 2 'य' नास्ति Pa C । 3 P तस्सीसो । 4 P नेउणिय^३; C नेउलिय^३ । 5 P खंडरक्खा ।
6 Pa संजमो । 7 Pa हओ । 8 B भाणिज्जो । 9 B नास्ति पदमेतत् । 10 A C गगण^९; D गमगण^९ । 11 इहलोइ-
असुहाइयसुहाइ ।

२६. अणहिलपुरस्थितअरिष्टनेमिकल्पः ।

पणमिअ अरिष्टनेमिं अणहिलपुरपट्टणावयंसस्स । बंभाणगच्छनिस्सिअअरिष्टनेमिस्स किचिमो कप्पं ॥ १ ॥

पुंविं किर सिरिकणउज्जयरे जक्खो नाम महिद्धिसंपन्नो नेगमो हुत्था । सो अण्णया वणिज्जकज्जे महया बइल्लसत्थेण कयाणगाणि गहिऊण कण्णउज्जपडिबद्धं कन्नवज्जा^१हिवसुआए महणिगाए^२ कंचुलिआसंबंधे दिण्णं गुज्जरदेसं^३ पइ पट्टिओ^४ आवासिओ अ कमेण लक्खारामे सरस्सई^५नईतडे । पुंविं अणहिल्लवाडयपट्टणनिवे- 5 सट्ठानं किर तं आसि । तत्थ सत्थं निवेसित्ता अच्छंतस्स तस्स नेगमस्स पत्तो वासारत्तो । वरिसिउं पयत्ता^६ जलहरा । अन्नया भइवयमासे सो बइल्लसत्थो^७ सबो वि कत्थ वि गओ । को वि न जाणइ । सबत्थ गवेसाविओ वि न लद्धो । तओ सबस्सनासे इव अच्चंतच्चिताउरस्स तस्स रत्तीए आगया सुमिणम्मि भगवई अंबादेवी । भणिअं च तीए-वच्छ ! जग्गसि सुवसि वा ? । जक्खेण^८ वुत्तं-अम्मो ! कओ मे निहा । जस्स बइल्लसत्थो सबस्सभूओ विप्पणट्ठो । देवीए साहिअं-भइ ! एयम्मि लक्खारामे अंबिलियाथुडस्स हिट्ठे पडिमातिगं बट्टइ । पुरिसतिगं खणावित्ता तं गहेयव्वं । 10 एगा पडिमा सिरिअरिष्टनेमिसामिणो, अवरा सिरिपासनाहस्स, अन्ना य अंबियादेवीए । जक्खेण वागरियं-^९भयवइ ! अंबिलियाथुडाणं बाहुले सो पएसो नाम कहं नायवो ? । देवीए जंपिअं^{१०}-ध्वाउमयं मंडलं पुप्फपयरं च जत्थ पाससि तं चेव टाणं पडिमातिगस्स जाणिज्जसि । तम्मि पडिमातिगे पयडीकए पूइज्जते अ तुज्झ बइल्ल सय-मेव आगच्छहिंति । पहाए तेण उट्टेऊण बलिविहाणपुबं तथा कए पयडीहूआओ तिण्णिवि पडिमाओ । पूइयाओ विहिपुबं । खणमित्तेण अतक्किअमेव आगया बइल्ल । संतुट्ठो नेगमो । कमेण कारिओ तत्थ पासओ । ठावियाओ 15 पडिमाओ ।

अन्नया अइच्छिए वासारत्ते अग्गहारगाभाओ अट्टारससयपट्टसालियघरअलंक्रियाओ बंभाणगच्छमंडणा सिरिजसोभइसूरिणो खंभाइत्तनयोवरि विहरंता तत्थ आगया । लोगेहिं विन्नविअं-भयवं ! तित्थं उल्लंघिउं गंतुं न कप्पइ पुरओ । तओ^{११} तेहिं सूरीहिं तत्थ ताथो नमंसिआओ पडिमाओ । मग्गसिरपुण्णिमाए धयारोवो महुस्स-वपुबं कओ । अज्ज वि पइवारिसं तम्मि चेव दिणे धयारोवो कीरइ । सो य धयारोवमहुस्सवो विक्रमाइच्चाओ पंचसु 20 सएसु दुत्तरेसु वरिसाणं (५०२) अइक्कतेसु संवुत्तो ।

तओ अट्टसएसु दुउत्तरेसु (८०२) विक्रमवासेसु अणहिल्लगोवालपरिक्खिअपएसे लक्खारामट्ठाणे पट्टणं चाउक्कडं^{१२} वंसमुत्ताहलेण वणरायराइणा निवेसिअं । तत्थ वणराय-जोगराय-क्खेमैराय-भूअडं-वयरसीह^{१३}-रयणाइच्च-सामंतसी^{१४}हनामाणो सत्त चाउक्कडवंसरायाणो जाया । तओ तत्थेव पुरे चालु-क्कवंसे मूलराय-चासुण्डराय-वैल्लभराय-हुँल्लहराय^{१५}-भीमदेव-कण्ण-जयसिंहदेव-कुमारपालदे- 25 व-अजयदेव-बालमूलराय-भीमदेवाभिहाणा एगारस नरिंदा । तओ वाघेलाअए लूणपसाय-वीरं-धवल-वीसलदेव-अज्जुणदेव-सारंगदेव-कण्णदेवा नरिंदा संजाया । तत्तो^{१६} अल्लावदीणाइसुरत्ताणणं गुज्जरधरितीए आणा पयट्ठा । सो अ अरिष्टनेमिसामी कोहंडीकयपाडिहेरो अज्ज वि तहेव पूइज्जइ ति ।

अरिष्टनेमिकल्पोऽयं लिखितः श्रेयसेऽस्तु वः । मुख्यासुराविदां श्रुत्वा श्रीजिनप्रभसूरिभिः ॥ १ ॥

॥ इति अरिष्टनेमिकल्पः ॥

30

॥ मं० ३३ ॥

1 P पडिबुद्धं । 2 P कन्नवज्जा^१ । 3 P मयाणिगाए । 4 Pa ष्ठेते । 5 Pa पइट्टिओ । 6 P पवित्तिया । 7 C Pa बयलं । 8 P जक्खेणुत्तं । 9 B C Pa भयवं । 10 P जंपिअं देवीए । 11 B नास्ति 'तओ' । 12 B चाउक्कडा^१ । 13 C वयरसी । 14 Pa नास्ति एतस्मान् । 15 P तओ ।

२७. शंखपुरपार्श्वकल्पः ।

पुत्रिं किर नवमो पडिवासुदेवो जरासंधो^१ रायगिहाओ नयराओ समग्गसिन्नसंभारेण नवमस्स वासुदेवस्स कण्हस्स विग्गहत्थं पच्छिमदिस्सं चलिओ । कण्हो वि समग्गसामग्गीए बारवईओ निगंतूण सम्मुहं तस्सागओ विसयसीमाए । तत्थ भयवघारिट्टनेभिणा पंचजण्णो संखो पूरिओ तत्थ संखेसरं नाम नयरं निविट्टं । तओ 5 संखस्स निनाएण खुभिएण जरासंधेण जराभिहाणं कुलदेवयं आराहिता विडबिया विण्हुणो बले जरा । तए खास-सासरोगेहिं य पीडियं नियसिन्नं दडुं^२ आउलीह्अचित्तेण केसवेण पुट्टो भयवं अरिट्टनेभिसामी-भयवं । कहं मह सिन्नं निरुवद्धवं होही?; कहं च मज्झ जयसिरी करयलट्टिआ भविस्सइ? । तओ भयवया ओहिनाणेणं आमोएऊण अइट्टं, जहा-पायाले पन्नगेहिं पूज्जमाणं^३ भविस्सस्सारिहओ पासस्स पडिमा चिट्टइ । तं जइ^४ नियदेवयावसरे तुमं पूएसि तथा ते निरुवद्धवं च जयसिरी य होहिंति । तं सोऊण विण्हुणा सत्तमासे तिन्नि दिवसे य, मयंतरे दिणतिगं चैव, 10 आहाररहिएण विहिणा आराहिओ^५ पन्नगाहिसओ^६ । कमेण पच्चक्खीह्अओ वासुगी नागराओ^७ । तओ हरिणा भत्तिबहुमाणपुबं मग्गिया सा पडिमा । अप्पिया य नागराएण । तओ महुसवपुबं आणित्ता नियदेवयावसरे ठविआ । पूएउमाढत्तो तिक्कालं विहिणां । तओ तीए ण्हवणोदगेणं अहिसित्ते सयलसिन्ने, नियत्तेसु जरारोगसोगाइविग्घेसु^८ सम-त्थीह्अं विण्हुणो^९ सिन्नं । कमेण पराजिओ जरासिंधू । लोहासुर-गयासुर^{१०}-वाणासुराइणो अ निज्जिआ । तप्पमिइं धरणिंद-पउमावइसन्निज्जेणं सयलविग्घावहारिणी सयलन्नद्धिजणणी य सा पडिमा संजाया । ठविआ 15 तत्थेव संखपुरे । कालंतरेण पच्छन्नीह्अ । कमेण संखकूवंतरे पयडीह्अ । अज्ज जाव चेईहरे सयलसंधेण पूइज्जइ, पूरेइ य अणेगविहे पच्चए । तुरुक्करायाणो वि तत्थ महिमं करिंति ।

संखपुरं^१ट्टिअमुत्ती कामियतित्थं जिणेसरो पासो । तस्सेस मए कप्पो लिहिओ गीयाणुसारेण ॥ १ ॥

*संखेश्वराधीश्वरपार्श्वनाथः कल्याणकल्पद्रुम एष देवः ।

भव्यात्मनां सन्ततमेव लक्ष्मीं [देहेऽपि] गेहेऽपि च संविदध्यात् ॥ २ ॥

20

॥ श्रीशंखपुरकल्पः ॥

॥ अं० २२, अ० २४ ॥

1 P & C जरासंधो । 2 B दिट्टु । 3 A B C पूज्जमाणे । 4 'तं जइ' नास्ति C । † एतदन्तर्गतपाठस्थाने P प्रतौ 'कमेण पच्चक्खीह्अऊण नागराएण भग्गियं-किं सुमरणकारणं?' एतादृशः पाठः प्राप्यते । 5 B नास्ति पदमेतत् । ‡ एतदन्तर्गता पंचिणोपलभ्यते P प्रतौ । 6 P सावच्छिं । 7 P वासुदेवस्स । 8 Pa नास्ति 'गयासुर' । 9 B 'पुरिं' । * P प्रतावे-वेदं पथं दृश्यते ।

२८. नासिक्यपुरकल्पः ।

चंद्रप्पहजिणचंदं वंदिअ दिअभवभयं भणिस्सामि । नासिककलिमलनिवहं नासिकपुरस्स कप्पमहं ॥ १ ॥

नासिकपुरतित्थस्स उप्पत्तिं बंमणाई परतित्थिया एवं वण्णंति—पुबिं किर^१ नारयरिसिणा एगया भयवं कमलासणो पुट्टो—पुण्णभूमिद्वानं कत्थं ति ? । कमलासणेणं भणियं—जत्थेव इमं मज्झ पउमं पडिहिइ, तं चेव पवित्तं भूमिद्वानं ति । अन्नया विरंचिणा तं पउमं मुक्कं । पडिअं भरहट्टजणवयभूमिए अरुणा-वरुणा-गंगाहिं^५ महानईहिं भूमियाए नाणाविहवणस्सइमणहराए देवभूमिप्पायाए । तत्थ पउमासणेण पउमपुरं ति नगरं निवे-सिअं । तत्थ कयजुगे जण्णो आदत्तो पियामहेणं । मिलिआ सुरा सबे । असुरा य हक्कारिज्जंता वि नागया सुरम-एणं । ते भणंति—जइ भयवं चंद्रप्पहसामी अंतरे आगच्छइ, ता अग्हे वीसत्था आगच्छामो । तओ चमक्किअचित्तो चउवयणो जत्थ सामी विहरइ तत्थ गंतूण पणमिऊण य जोडिअकरसंपुडो विण्णवेइ—भयवं ! तत्थागच्छह, जहा मज्झ कज्जं सिज्झइ । सामिणा भणिअं—मह पडिरूवेणावि तं सिज्झिस्सइ । तओ बंभाणेणं चंदकंतमणिमयं बिबं^{१०} सोहर्मिदाओ वित्तूण तत्थाणीयं । आगया दाणवा । पारद्धो जण्णमहो सिद्धो अ । तत्थ कारिओ चंद्रप्पहविहारो पथावइणा । पुरदुवारे य सिरिसुंदरो^३ सुरो ठाविओ नयररक्खणभारे^४ । एवं ताव पढमजुगे पउमपुरं ति तित्थं पसिद्धं । तेयाजुगे य दासरही रामो सीया-लक्खणसंजुओ पिउआणाए वणवासं गओ । गोअमगंगातीरे पंचवडी-आसमे चिरं वणाहारेण ठिओ । इत्थंतरे रावणभइणी सुप्पणहा तत्थ पत्ता । रामं दट्टूण अज्झोववण्णा पत्थिती^१ रामेण पडिसिद्धा । लक्खणमुवट्ठिआ । तेण तीए नासिया छिण्णा । तत्थ नासिकपुरं जायं । कमेण सीआ^{१५} रावणेण हरिया । राहवेण जुद्धे वावाइओ रावणो । विभीसणस्स दिण्णं लंकारज्जं । तओ नियनयरिं पइ वल्लंतेणं रामेण चंद्रप्पहसामिणो भवणं उद्धरिअं । एस रामुद्धारो । एवं नासिकपुरे संजाए; कालंतरे पुण्णभूमिं नाउं आगओ मिहिलाहिंतो तत्थ जणयराओ । तेण य तत्थ दस जण्णा कारिया^१ । जणयद्वानं ति तं नयरं रूढं । अन्नया देवजाणी नाम सुक्कस्स महग्गहस्स धूआ जणयद्वानपुरे कीलंती दंडयराएणं दिद्धा । रूववइ ति वल्लमोडीए भग्गं तीसे सीलवयं । तस्स सरूवं उवल्लम सुक्कमहग्गहेणं रोसवसेणं सावो दिण्णो । एवं नयरं दंडयराय-^{२०} सहिअं सत्तदिवसव्भंतरे छाररासी भविस्सइ ति । तं च नारयरिसिणा नायं, दंडयरायस्स कहिअं । तं च^१ सोऊण भीओ दंडयराया सयलं जणं सह आणेउं चंद्रप्पहसामिणं सरणं पवत्तो, लुट्टो अ । तप्पमिइं जणथानं^१ ति तस्स नयरस्स पसिद्धं नामधिज्जं । एवं परतित्थिआवि जस्स तित्थस्स माहप्पं उववण्णंति तस्स आरहंतलोआ कहं नोववण्णिहिंति ।

इत्थंतरे दावरजुगे पंडुरायपतीए कुंतीदेवीए पढमपुत्ते जुहिट्टिले संजाए चंद्रप्पहसामिणो पासायं^{२५} जिण्णं^१ दट्टूण उद्धारो काराविओ; सहत्थेणं विल्लरुक्को अ तत्थ वाविओ । तत्थ कुंतीविहारु^{१०} ति नामं विवस्वायं । इओ य दीवायणरिसिणा बारवईए दट्टूण उवक्कीणप्पाए जायववंसे वज्जकुमारो नाम जायवत्तित्थिओ आसि । तस्स गन्भवई भज्जा । सा बारवईए डज्झमाणीए बहुभत्तिपुबं दीवायणरिसिं मुक्कलवित्ता चंद्रप्पहसामिणं चेव सरणमागया । पुण्णे समथे पुण्णवंतं पुत्तं तत्थेव पसूआ । दट्टूपहारि ति से नामं कयं । सो अ अइकंतवालभावो संपत्तजुबणो जाओ महारहो । इक्केणेणावि सुहडलक्खेणं समं जुद्धं काउं समत्थो । अन्नया तत्थ चोरेहिं गावीओ^{३०} हरिआओ । तओ सबाओ वि इक्केण दट्टूपहारिणा चोरे निज्जिणिऊण वालिआओ । तओ तं अइपयंडपरकमं पासिऊण बंमणाइनयरलोएण तस्स तलारपयं दिण्णं । निग्गहिआ तेण चोरचरडाइणो । जाओ सो कमेण महाराया

1 B किरि । 2 P विहायान्त्र 'सुरदुवारे' । 3 B सुरसुंदरो । 4 P विहायान्त्र 'पुरे' । 5 B पत्थिती; P पच्छिती । 6 P कराविया । 7 P नास्ति 'च' । 8 P जणद्वानं । 9 छिन्नं । 10 P C कुंती^० ।

तथैव नयरे । जायववंसस्स बीयं तत्थ 'उद्धरियं ति सवहुमाणं चंदप्पहसामिणो तेण भवणमुद्धरियं । एवं तइअजुगे उद्धारो । एवं अणेगे उद्धारा जुगतिगे वि तस्स संजाया ।

संपयं कलिकाले सिरिसंतिसूरीहिं उद्धारो काराविओ^१ । पुविं किर कल्लाणकडए नयरे परमड्डी नाम राया रज्जं करेइ । तेण जिणभत्तेण^२ तत्थ पासाए चंदकंतमणिविंबं सोऊण चित्तिअं—अहमेयं विंबं नियधरे आणिकुण 5 देवथावसरे पूइस्सामि ति । तओ कहंचि तवइयरं नाउं नासिक्कनयरलोएण तंबमयसंपुडमज्जे तं विंबं निक्खिविय तदुवरि लेवो दिन्नो । जाया लेवमई पडिमा । तओ राइणा^३ जिणमंदिरमागएण तं विंबं न दिट्ठं । पुच्छिओ लोगो । तेण जहट्टिए विन्नते रण्णा चित्तियं—कहं एयं^४ लेवपडिमं भिंदित्ता मूलविंबं कड्ढेमि ति । तओ नरिंदेण तस्स भवणस्स उद्धारं काउं चउवीसं गामा देवस्स^५ दिन्ना । जं तेसु दविणमुप्पज्जइ तेण देवाहिदेवो पुइज्जइ । तओ कित्तिए वि कालंतरगए आसन्नवचित्तं बयदेवाहिद्वियमहादुग्गबं भगिरिठिओ वाइओ^६ नाम महल्लयस्सत्तियजाई चरडो आसि । तेण सो पासाओ 10 पाडिओ । तं सोऊण पल्लीवालवंसावयंससाहुईसरपुत्तमाणिक्कपुत्तेण नाऊकुक्खिसरोवररायहंसेण साहुकुमार-सीहेण परमसावएण पासाओ पुण णवो कारिओ । सफलीकथं नायागयं नियवित्तं । उत्तारिओ अप्पा^७ भवसमुद्दाओ ।

एवमणेगउद्धारसारं नासिक्कमहातित्थं अज्ज वि जत्तामहूसवकरणेण आराहिति चाउइसाओ आगंतूण संघा, पभाभिंति कलिकालदप्पनिन्नासणं भयवओ सासणं ति ।

नासिक्कपुरस्स इमं कप्पं पोरणपरमतित्थस्स । वायंतपढंताणं संपज्जइ वंछिआ रिद्धी ॥ १ ॥

15 किंचि परसमइयमुहा ससमयपुराविउमुहाओ तह सोउं । सिरिजिणपहसूरीहिं लिहिओ नासिक्कपुरकप्पो ॥ २ ॥

॥ इति श्रीनासिक्कपुरकल्पः ॥

॥ प्र० ५९, अ० २७ ॥

1 P उव्वरियं । 2 P कारिओ । 3 P जणपत्तेण । 4 P रण्णा । 5 B C एयं । 6 P नास्ति । 7 P पाइओ । 8 P 'भव' नास्ति ।

२९. हरिकंखीनगरस्थितपार्श्वनाथकल्पः ।

षणमिथ पासजिणेसं हरिकंखीनगरचेइयनिविद्धं । तस्सेव कप्पमप्पं मणामि निइलिककलिदप्पं ॥ १ ॥

गुज्जरधराए हरिकंखीनामो अभिरामो गामो अच्छइ । तत्थ जिणभवणे उतुंगसिहरे सविहिअपाडिहेरा सिरिपासनाहपडिमा विविहपूआहिं पूइज्जइ भविअजणेणं तिकालं । अन्नया चालुक्कवंसपईवसिरिभीमदेवरजे तुरुक्कमंडलाओ आगएण सबलवाहणेण अतनुक्काभिहाणेण^१ सल्लारेण अणहिलवाडयपट्टणगढं भंजिता 5 वलंतेण दिद्धं हरिकंखीगामे तं चेइयं । मज्जे पविसित्ता भग्गा पासनाहपडिमा । तओ गामं उवइवित्ता चलिओ सट्टाणं पइ सल्लारो । पुणो वसिओ गामो । समागया गुट्टिअसावथा । भगवंतं भग्गं निरुवित्ता परुप्परं भणिउं पवत्ता—अहो ! भगवओ महामाहप्पस्सावि कइं नाम भंगो विहिओ चिलाएहिं । कत्थ पुण सा भगवओ तारिसी कला गय ति । तओ तेसिं पसुत्ताणं सुमिणे आइट्टमहिट्टायगसुरेहिं, जहा—एयाए पडिमाए खंडाणि सब्बाणि एगट्टी काऊण गब्भहरे ठावित्ता, दुवारं कवाडरुद्धं काउं, तालयं दाऊण, छम्मासं जाव पडिवालेयवं । तओ परं दुवारमुग्घाडिय पडिमा निरि-10 विखयइया संपुणंगोवंगा । गोट्टिएहिं भोगं काऊण तहेव कयं; जाव पंचमासा बोलीणा । छट्टस्स पारंभे ऊसुगी होऊण गोट्टिएहिं बारमुग्घाडियं । जाव दिट्ठा भगवओ सपुणंगुवंगकप्पा; केवलं ठाणे ठाणे मसनिवहपूरिआ । तओ तत्तभवि-यारित्ता तेहिं आहूओ सुत्तधारो । तेण टंकिआए मसा छिंदिउमारद्धा; जाव नीसरिअं मसेहितो रुहिरं । तओ भीया गुट्टिआ । पूआभोगाहएहिं पसाएउमारद्धा । तओ रत्तीए सुमिणे आइट्टमहिट्टायगेहिं; जहा—न सोहणं कयं तुग्हेहिं । जओ अपुण्णाए वि छम्मासीए दुआरमुग्घाडियं । पुणो वि टंकिआ वाहाविआ । संपयं पि ढक्केह मह दुवारं; जाव 15 चरयो मासो समप्पइ । तेहिं तहेव विहिए, छम्मासाणंतरं उग्घाडिअंमि दारे दिट्ठा पाससामिस्स पडिमा निरुवहय-अखंडअंगुवंगा । केवलं नहसुत्तीसु अंगुट्टे य मणागं तुच्छा । पहिट्ठा य गुट्टिआ । पुबं व पूइउं पवत्ता । आगच्छंति चाउदिसाओ संधा । करिंति जत्तामहूसवं । एवं^२ चमुक्कारकारी माहप्पनिही सिरिपासनाहो ।

इय हरिकंखीनगरे परिट्टिअस्साससेणतणयस्स । सिरिजिणपहसूरीहिं कप्पो विहिओ समासेणं ॥ १ ॥

॥ इति हरिकंखीनगरकृतवसतेः श्रीपार्श्वनाथस्य कल्पः ॥

20

॥ अं० २५ ॥

३०. कपर्दियक्षकल्पः ।

सिरिसचुंजयसिहरे परिद्विअं पणमिऊण रिसहजिणं । तस्सेवयस्स वुच्छं कवड्डिजक्खस्स कप्पमहं ॥ १ ॥

अत्थि बालकजणवए पालित्ताणयं नाम नयरं । तत्थ कवड्डिनामधिजो गाममहत्तरो । सो अ मज्जमं-
समहुजीवघायअलिअवयणपरधणहरणपररमणीरमणाइपावट्टाणपसत्तचित्तो ^१अणहीनामियाए अणुरूवचिड्डिआए भज्जाए
5 सह विसए उवभुंजंतो गमेइ कालं । अन्नया तस्स मंचयद्वियस्स साहुजुअलं^२ घरे पत्तं । तेणावि दिड्डिपणामं काउं
विन्नत्तं जोडियकरेणं-भयवं ! किमित्थागमणकारणं तुम्हाणं ? । अम्ह घरे दुद्ध-दहि-पय-तक्काइ य पउरमत्थि; जेण कज्जं तं
आइसह । साहुहिं भणिअं-न अम्हे भिक्खट्टमागया किंतु अम्ह गुरुगो सपरिवारा सित्तुज्जजत्ताए आगया । संपयं
पुण वासारत्तो पत्तो;^३ साहूणं विहरिउं न कप्पइ । अओ तुम्ह पासे उवस्सयं मग्गेउमागया, जत्थ^४ सूरिणो सपरिवारा
चिद्वंति । मयहरेण विन्नत्तं-दिण्णो मए उवस्सओ । आगच्छंतु सूरिणो, चिद्वंतु अहासुहं । केवलं अम्हाणं पावनिरयाणं
10 धम्मोवएसो न दायवो त्ति । साहूहिं भणिअं-एवं होउ त्ति । तओ आगया गुरुगो । ठिया वासाचउम्मासिं । कुणंति
संतयं सज्जायं; सोसंति लट्टट्टमाईहिं नियतणुं । कमेण अदकंते वासारत्ते पारणए मुक्कलवित्ति^५ मयहरं गुरुगो । सो
तेसिं सच्चपइण्णत्तणओ परितुट्टो नियनयरसीमसंधिं जाव बोलाविउं पट्टिओ । पत्ताए सीमसंधीए सूरीहिं जंपिअं-भो
मेहर ! तए अम्हाणं उवस्सयदाणाइणा बहुउवयारो कओ । अओ संपइ किंचि धम्मोवएसं देमो, तेण पच्चुवयारो
कओ हवइ । मेहरेण भणियं-नियमो न ताव मह निब्रहइ; किंचि संतक्खरं उवइसह । तओ सूरिहिं अणुकंपाए पंच-
15 परमिट्टिनवकारमहामंतो सिक्खाविओ जलजलणथंभणाइपभावो अ तस्स उववणिणओ । पुणो गुरूहिं भणिअं-पइदिअहं
सित्तुज्जदिसाए होऊण तुमए पणामो कायवो । मेहरेण तह त्ति पडिवज्जिऊण गुरुगो पणमिऊण नियघरे आगयं ।
सूरिणो अन्नत्थ विहरिआ । कमेण तं पंचपरमिट्टिमंतं जवंतो नियमं च निब्रहिंतो कालं अइवाहेइ । अन्नया नियघ-
रिणीए कलहं काऊण गोहाओ नीसारिओ । आरुहिउं लमो सित्तुज्जगिरिसिहरं । जाव मज्जमरियं भायणं करे
घरित्ता बडरुक्खच्छायाए मज्जपाणं करिउकामो उवविट्टो, ताव गिज्जमुहकुहरट्टियअहिगरलविदू मज्जभायणे^६ पडिओ
20 दिट्टो । तं दट्टण विरत्तमणो मज्जं निअमेइ । भवविरत्तो अ अणसणं काऊण तक्खणं आइजिणिंदचलणकमलं
नवकारं च संभरंतो सुहज्जाणेण मरणं संपत्तो^७ । तित्थमाहप्पेणं नवकारप्पभावेणं च कवड्डिजक्खो उप्पत्तो^८ ।
ओहिनाणेण पुवभवं संभरिअ आइजिणिंदं अच्चेइ । सा य तस्स रोहिणी तबइयरं सुणित्ता^९ तत्थ आगंतूण अप्पाणं
निंदंती अणसणं करित्ता जिणिंदं सुमरंती कालधम्ममुवगया । जाया तस्सेव करिवरत्तेण वाहणं । कवड्डिजक्खस्स
चउसु भुअदंडेसु कमेण पासंकुस-दविणवासणिआ-बीयपूराइ चिद्वंति । पुणो सो ओहिणा आपोएऊण पुवभवगुरूणं
25 पायमूले पत्तो । वंदित्ता जोडिअकरयलो विन्नवेइ-भयवं ! तुम्ह पसाएण एरिसा मए रिद्धी लद्धा^{१०} । संपयं मह किंचि
किञ्चमाइसह । गुरुणा जंपियं-इत्थ तित्थे निच्चं तुमए ठाप्यन्नं; तिकालं जुगाइनाहो अंचिअवो;^{११} जत्तागयमविअजणाणं
मणवंछिअफलं पूरेयवं; सयलसंधस्स विग्घा अबहरिअवा । तओ गुरूणं पाए वंदिअ तह त्ति पडिवज्जिअ गओ जक्खा-
हिवो विमलगिरिसिहरं । करेइ जहा गुरूवइइं ।

इअ अंबादेवीए कवड्डिजक्खस्स जक्खरायस्स । लिहिअमिणं कप्पजुगं जिणपहसूरीहिं वुड्डवयणाओ ॥ १ ॥

30

॥ इति कपर्दियक्षकल्पः ॥

॥ अं० ४२ ॥

1 P अणिही^० । 2 P ज्जुगलं । 3 A 'पत्तो' नास्ति । 4 P तत्थ । 5 C मुक्कलवित्ति । 6 A B मज्जपाणे ।
7 P पत्तो । 8 P समुपत्तो । 9 P सुणित्ता । 10 P रिद्धी मए पाविया । 11 P अच्चियज्जो ।

३१. शुद्धदन्तीस्थितपार्श्वनाथकल्पः ।

पुषिं किर अवज्ज्ञाए नयरीए दसरहनंदणो सिरिपउमाभिहाणो अट्टमो बलदेवो परमसम्महिट्ठी अणेगसो दिट्ठपच्चयं अणेगत्रिणघावहारिणिं अणागयजिणिंदस्स सिरिपासनाहस्स रयणमईं पडिमं नियदेवयावसरे चिरकालं पूइत्था । कालकमेण पुव्वदेसे 'पउमागरा अपउमा' इच्चाइ नाएण धम्मपविट्ठिं दूसमसमए तुच्छयरिं भाविणं नाऊग अहि-
द्वायगदेवयाहिं गयणमग्गेण सत्तसयदेसे सुद्धदंतीनयरे आणेऊणं भूमिहरए धारिया सा । कालविसमत्तं 5
जाणित्ता रयणमयत्तमवणेऊण पाहाणमईं य सा पडिमा विहिया । बहुतरकालाइकमे सोधतिवालगच्छे विमलसू-
रिणो नाम आयरिया अहेसिं । तेसिं रतीए सुमिणे आएसो जाओ । जहा-इत्थ सिरिपासपडिमा अमुगपएसे भूमि-
हरट्ठिआ चिट्ठइ । तं कट्ठेऊण पूआवेहि ति । तओ तेहिं सावयसंवस्स आइट्ठं । तेण भूमिहराओ बाहिं नीणिया
सा पडिमा । चेईहरं च कारिअं । ठविया तत्थ । पूइउमाइत्ता तिकाळं । कालवसेण उव्वसीभूआए नयरीए एगया
अहिद्वायगाणं पमत्तत्तणेण तत्थ पसंगागयतुरुक्केहि भगवओ पासनाहस्स पडिमा दिट्ठा । अणज्जचरिएहिं मत्थयं 10
उत्तारित्ता धरणीए पाडियं ते गया । तओ छाळीए चारितेण तत्थागएण एगेण अयावालेणं तं देवस्स मत्थयं भूमीए
पडिअं दट्ठुं, बहुं सोइत्ता, सामिसरीरस्स उवरिं चडावियं । ल्ळणं च सल्लसंधिरहियं । तं देवयाणुभावेण अज्ज वि
तहेव चिट्ठइ पूआरूढं च ।

इय शुद्धदंतिनयरट्ठियस्स सिरिपासनाहदेवस्स । सिरिजिणपहसूरीहिं जहासुअं वणिणओ कप्पो ॥ १ ॥

॥ इति दन्तिदन्तच्छेदशुद्धयशासः श्रीशुद्धदन्तीपार्श्वनाथ[स्य] कल्पः ॥

15

॥ अं० १८ ॥

३२. अवन्तिदेशस्थ-अभिनन्दनदेवकल्पः ।

अवन्तिषु प्रसिद्धस्य^१ सिद्धस्येद्धतरायतेः । अभिनन्दनदेवस्य कल्पं जल्पामि लेशतः ॥ १ ॥

इह किलेक्ष्वाकुवंशमुक्तामणेः श्रीसंव्वरराजसूतोः सिद्धार्थाकुशिसरसीराजहंसस्य कपिलाञ्जलयस्य चामीकर-
रुचेः स्वजन्मपवित्रितश्रीकोसलापुरस्य सार्द्धधनुःशतत्रितयोच्छ्रयकाथस्य चतुर्थतीर्थेश्वरस्य श्रीमद्भिनन्दनदेवस्य 20
चैत्यं मालवदेशान्तर्वर्तिमंगलपुरप्रत्यासन्नायां महाटवीगतायां मेदपल्लयामासीत् । तस्यां च^२ विचित्रपापकर्म-
निर्माणकर्मठतायामजातनिर्वेदा मेदाः प्रतिवसन्ति स्म । अन्यदा तुच्छम्लेच्छसैन्येन तत्रापत्य भद्रं तज्जिनायतनम् ;
नवस्फण्डीकृतं च प्रमद्वरतयाऽधिष्ठायकानां कलिकालदुर्ललितानामकलनीयतया च प्रतिहतप्रणतजनडिम्बमपि तच्चैत्यालङ्कारभूतं
भगवतोऽभिनन्दनदेवस्य विम्बम् । केचित्तप्त खण्डानीत्याहुः । तानि च शकलानि सञ्जातमनःखेदैर्भेदैः सम्मील्य
एकत्र प्रदेशे धारितानि । एवं वंदीयसि गतवत्यनेहसि हरहसितसित^३गुणग्रामाभिरामो धाराडग्रामादुपेत्य नित्यं 25
वणिगेकः स्वकलछेको वइजाभिस्यस्तत्र^४ क्रयाक्रयिकारूपां वणिज्यामकार्षीत् । स च परमार्हतस्ततः प्रत्यहं गृहमा-
गत्य देवमपूपुजत् । स ह्यकृतायां देवपूजायां न जातु बुभुजे । ततः पल्लीमुपेयिधानेकदाऽनेकदारुणकर्मभित्तेरनिदधे स
श्राद्धः-किमर्थमन्वहमेहिरेयाहिरां कुरुषे, अस्यामेव पश्यां वणिगुचितभोज्यपूर्णकल्पवल्यां किं न भुंक्षे ? । ततश्च
भणितं वणिजा-भो राजन्याः ! यावदहमर्हन्तं देवाधिदेवं त्रिभुवनकृतसेवं न पश्यामि न पूजयामि च तावन्न वरमायां
प्रगल्भे । किरातैर्जगदे-यद्येवं देवं प्रति तव निश्चयस्तदा तुभ्यं दर्शयामस्त्वदभिमतं दैवतम् । वणिजा प्रोचे-तथास्तु । 30
ततस्तैस्तानि नवापि, सप्तापि वा, खण्डानि यथावयवव्यासं संयोज्य दर्शितं भगवतोऽभिनन्दनस्य विम्बम् । तच्च

1 C प्रसिद्धः; नास्ति P । 2 C मेदपल्लयां । 3 B चित्रः । 4 B Pa नास्ति 'सित' । 5 P कयकः ।

- शुचितरमम्माणपाषाणघटितं विलोक्य प्रसुदितमुदितवासनातिशयेन तेन वणिग्वरेण ऋजुमनसा नमस्कृतस्तिरस्कृतदुरन्त-
दुरितो भगवान्, पूजितश्च पुष्पादिभिश्चैत्यवन्दना च विरचिता । ततः स तत्रैव भोजनमकुरुत गुह्यतराभिग्रहः । इत्थं
कारं प्रतिदिनं जिनपूजानिष्ठामनुतिष्ठति सति तस्मिन् वणिजि, अपरेद्युरुद्धदविवेकातिरेकबहुलैर्नाहलैस्तास्मात्किमपि द्रव्यं
'घनायद्भिस्तद्भिम्बं शकलानि युतकीकृत्य कचिदपि संगोप्य घृतम् । यावत्पूजावसरे तां प्रतिमामनालोक्य नासौ बुभुजे ।
5 ततस्तेन विषण्णमनसा विहितमपानकमुपवासत्रयम् । अथ स मेदैरपृच्छि-किमर्थं नाशासि ? । स यथातथमचकथत् ।
ततः किरातत्रातैरवादि-यदास्मभ्यं गुडं ददासि, तदा तुभ्यं दर्शयामस्तं देवम् । वणिजा बभणे-वितरिष्याम्यवश्यमिति ।
ततस्त्रैस्तत् सकलमपि शकलानां नवकं, सप्तकं वा, प्राग्वात् संयोज्य प्रकटीकृतम्, दृष्टं च तेन संयोज्यमानं तद्भिम्बम् ।
सुतरां विषादनिषादसंस्पर्शकल्लषितहृदयः समजनि स श्राद्धधुरीणः । तदनु सात्त्विकतयाभिग्रहमग्रहीद्यावदिदं बिम्बमखण्डं
न विलोक्ये तावन्नौदनमधीति । तस्येत्थमनुदिवसमुपवसतस्तद्भिम्बाधिष्ठायकैः स्वप्ने निजगदे-यदस्य बिम्बस्य नवखण्ड-
10 सन्धयश्चन्दनलेपेन पूरणीयाः, तत इदमखण्डतामेप्यतीति । प्रबुद्धेन तेन प्रातर्जातप्रमोदेन तथैव चक्रे । समपादि भग-
वानखण्डवपुः । सन्धयश्च मिलिताश्चन्दनानुलेपमात्रेण । क्षणमात्रेण भगवन्तं विशुद्धश्रद्धया सम्पूज्य भुक्तवान् पण्याजीवः
पीवरां मुदमुद्बहन्, ददौ च गुडादि मेदेभ्यः । तदन्तरं तेन वणिजा मणिजातमिव प्राप्य प्रहृष्टेन शून्यखेटके पिप्ल-
तरोस्तले^१ वेदिकाबन्धं विधाय^२ सा प्रतिमा मण्डिता । ततः प्रभृति श्रावकसङ्घात्प्रातुर्वर्ण्यलोकाश्रुतिर्दिगन्तादागम्य यात्रो-
त्सवं सूत्रयितुं प्रवृत्ताः । तत्र अभयकीर्ति-^३भानुकीर्ति-^४आंवा-राजकुलास्तत्र मठपत्याचार्याश्चैत्यचिन्तां कुर्वन्ते ।
15 अथ प्राग्वाटवंशावतंसेन थेहात्मजेन साधुहालाकेन निरपत्येन पुत्रार्थिना विरचितमुपयाचितकम्-यदि
मम सुनुर्जनिता तदात्र चैत्यं कारयिष्यामीति । क्रमेणाधिष्ठायकत्रिदशसान्निध्यतः पुत्रस्तस्योदपद्यत कामदेवाख्यः ।
ततश्चैत्यमुच्चैस्तरशिखरमचीकरत्साधुहालाकः । क्रमात्साधुभावडस्य दुहितरं परिणायितः कामदेवः । पित्रापि
डाहाग्रामादाह्वय मलयसिंहादयो देवार्चकाः स्थापिताः । महृणियाभिरुयो^५ भेदः स्वाङ्गुलीं भगवदुद्देशेन कृन्त-
वान्-किलाहमस्य भगवतोऽङ्गुलीवर्द्धितः सेवक इति । भगवद्विलेपनचन्दनलगनाच्च तस्याङ्गुलिः पुनर्नवीवभूव । तमति-
20 शयमतिशायिनं निशम्य श्रीजयसिंहदेवो मालवेश्वरः स्फुरद्भक्तिप्राग्भारभास्वरान्तःकरणः स्वामिनं स्वयमपूपुजत् ।
देवपूजार्थं च चतुर्विंशतिहलकृप्यां भूमिमदत्त मठपतिभ्यः । द्वादशहलवाह्यां चावनीं देवार्चकेभ्यः प्रददाववन्तिपतिः ।
अद्यापि दिग्मण्डलव्यापिप्रभाववैभवो भगवानभिनन्दनदेवस्तत्र तथैव पूज्यमानोऽस्ति ।

अभिनन्दनदेवस्य कल्प एष यथाश्रुतम् । अल्पीयान् रचय्यांचक्रे श्रीजिनप्रभसुरिभिः ॥ १ ॥

॥ इति सकलभूवल्यनिवासिलोकाभिनन्दनस्य श्रीअभिनन्दनदेवस्य कल्पः^६ ॥

1 C समानयद्भिः । 2 P °तरोमूले । 3 P विधाय । 4 P नारयेतत्रान । 5 B C मेदुः । † P प्रतौ 'इवि
अभिनन्दनदेवकल्पः ।' इत्येव संक्षिप्तोल्लेखः ।

३३. प्रतिष्ठानपुरकल्पः ।

श्रीसुव्रतजिनं नत्वा प्रतिष्ठां प्रापुवः^१ क्षितौ । प्रतिष्ठानपुरस्याभिदध्मः कल्पं यथाश्रुतम् ॥ १ ॥

०इह भारते वर्षे दक्षिणखण्डे महाराष्ट्रदेशावतंसं श्रीमत्प्रतिष्ठानं नाम पत्तनं विद्यते । तच्च निजभूत्या-
भिभूतपुरहृतपुरमपि^० कालान्तरेण क्षुल्लकप्रामप्रायमजनिष्ट । तत्र चैकदा द्वौ वैदेशिकद्विजौ समागत्य^१ विधवया स्वस्ना
साकं कस्यचित्कुम्भकारस्य शालायां तस्थिवांसौ । कणवृत्तिं विधाय कणान् स्वसुरूपनीय तत्कृताहारपाकेन समयां कुरुतः ५
स । अन्येद्युः सा तयोर्विप्रयोः स्वसा जलाहरणाय गोदाचरीं गता । तस्याश्च रूपमप्रतिरूपं निरूप्य स्मरपरवशोऽ-
न्तर्हृदवासी शेषो नाम नागराजो हृदात्रिगंत्य विहितमनुष्यवपुस्तया सह बलादपि सम्भोगकेलिकलयत् । भवितव्यता-
विलसितेन तस्याः सप्तधातुरहितस्यापि तस्य दिव्यशक्त्या शुक्रपुद्गलसञ्चारार्द्धभानमभवत् । खनामधेयं प्रकाश्य,
व्यसनसङ्घटे मां स्मरेत्यभिधाय च, नागराजः पाताललोकमगमत् । सा च स्वगृहं प्रत्यगच्छत् । त्रीडापीडितया तया^१ च
स्वभ्रात्रे स्ववृत्तान्तं न खलु न्यवेदयत् । कालक्रमेण सौदर्याभ्यां गर्भलिङ्गानि वीक्ष्य सा जातगर्भेत्यलक्ष्यत^१ । ज्याय- 10
सस्तु मनसि शङ्का जाता, यदियं खलु कनीयसोपभुक्तेति । शङ्कनीयान्तराभावाद्यवीयसोऽपि चेतसि समजनि विकल्पो,
नूनमेणा ज्यायसा सह विनष्टशीला-इत्येवं मिथः क्लृषिताशयौ विहाय तामेकाकिनीं पृथक् पृथक् देशान्तरमयासि-
ष्टाम् । सापि प्रवर्धमानगर्भा परमन्दिरेषु कर्माणि निर्माणा प्राणवृत्तिकरोत् । क्रमेण पूर्णेऽनेहसि सर्वलक्षणलक्षिताङ्गं
प्रासूत सूतुम् । स च क्रमाद् वपुषा गुणैश्च वर्षमानः सवयोभिरमा रममाणो बालक्रीडया स्वयं भूपतीभूय तेभ्यो
वाहानानि करितुरगरथादीनि कृत्रिमाणि दत्तवानिति । सनोतेर्दानार्थत्वात् । लोकैः सातवाहन इति व्यपदेशं लभितः । 15
स्वजनन्या पाल्यमानः सुखमवास्थित ।

इतश्चोज्जयिन्यां श्रीविक्रमादित्यस्थावन्तिनरेशितुः सदासि कश्चिन्नैमित्तिकः सातवाहनं प्रतिष्ठा-
नपत्तने भाविनं नरेन्द्रमादिक्षत् । अथैतस्यामेव पुर्णमिकः स्थविरविप्रः स्वायुरवसानमवसाय चतुरः स्वतनयानाह्वय
प्रोक्तवान् । यथा-वत्स ! मयि^१ परेयुषि मदीयशय्योच्छीर्षकदक्षिणपदादारभ्य चतुर्णामपि पादानामधो वर्तमानं
निषिकलशचतुष्टयं युष्माभिर्यथाज्येष्ठं विभज्य ग्राह्यम्, येन भवतां निर्वाहः संपनीपद्यते । पुत्रैस्तु तथेत्यादेशः स्त्रीचक्रे 20
पितुः । तस्मिन्नुपरते तस्यौर्ध्वदेहिकं कृत्वा त्रयोदशेऽहनि भुवं स्वात्वा यथायथं चतुरोऽपि निषिकलशास्ते जगृह्णिरे ।
यावदुद्घाट्य निभालयन्ति तावत्प्रथमस्य कुम्भे कनकम्, द्वैतीयकस्य कृष्णमृत्त्वा, तृतीयस्य बुशम्, तुरीयस्य चास्थीनि
ददृशिरे । तदनु ज्यायसा साकं इतरे त्रयोऽपि विवदन्ते स्म-यदस्मभ्यमपि विभज्य कनकं वितरेति । तस्मिन्श्चावितरति
सति तेऽवन्तिपतेर्धर्माधिकरणमुपास्थिषत् । तत्रापि न तेषां वादिर्णयः समपादि । ततश्चत्वारोऽपि ते महाराष्ट्र-
जनपदसुपानंसिषुः । सातवाहनकुमारस्तु कुलालमृदा हस्त्यश्वरथसुमटानन्वहं नवनवान् विदधानः कुलालशालायां 25
बालक्रीडादुर्ललितः कलितस्थितिरनयत् समयम् । ते च द्विजतनुजाः प्रतिष्ठानपत्तनसुपेत्य परितस्तस्यामेव चक्रजीवनशालायां
तस्थिवांसः । सातवाहनकुमारस्तु तानवेक्ष्येज्जिताकारकुशलः प्रोवाच-भो विप्राः ! किं भवन्तो^१ वीक्षापन्ना इव
वीक्ष्यन्ते । तैस्तु जगदे-जगदेकसुभग ! कथमिव वयं चिन्ताचान्तचेतसस्त्वयाऽज्ञासिष्माहि । कुमारेण बभणे-
इक्षितैः किमिव नावगम्यते ! । तैरुक्तम्-युक्तमेतत् ; परं भवतः पुरो निवेदितेन चिन्ताहेतुना^१ किं स्याद् ? । बालः
खलु भवान् । बाल आलपद्-यदि परं जातु मत्तोऽपि साध्यं वः सिध्यति । तन्निवेद्यतां स चिन्ताहेतुः । ततस्ते तद्- 30
चनवैचित्रीहृतद्वय्याः सकलमपि स्वस्वरूपं निधिनिरयणादि मालवैशपरिषद्यपि विवादानिर्णयान्तं तस्यै निवेदितवन्तः ।
कुमारस्तु स्मितविच्छुरिताधरोऽवादीत्-भो विप्राः ! अहं यौष्माकं जगटकं निर्णयामि, श्रूयतामवहितैः । यस्य तावद्ब्रह्मा
कनककलशं प्रददे स तेनैव निर्वृतेऽस्तु । यस्य कलशे कृष्णमृत्त्वा निरगात्स क्षेत्रकेदारदीन् गृह्णातु । यस्य तु बुशं स

1 B प्रापुकः । 0 एतदन्तर्गता पंक्तिः पठिता C आदर्श । 2 B नास्त्वैतत्पदम् । 3 B समागम्य । 4 C पीडिततया ।
5 B लक्ष्यते । 6 B Pa पुरेयुषि । 7 Pa °पदे । 8 B Pa वीक्षापन्ना । 9 B विना हेतुना ।

- कोष्ठागारगतधान्यानि सर्वाण्यपि स्त्रीकुसुताम् । यस्य चाक्षीनि निरगुः सोऽश्वगोमहिषीवृषभदासीदासादिकमुपादत्तामिति युष्मज्जनकस्याशयः । इति क्षीरकण्ठोक्तं श्रुत्वा सूत्रकण्ठाश्लिष्टविवादास्तद्वचनं प्रतिश्रुत्य तमनुज्ञाप्य प्रत्याययुः खनगरीम् । प्रथिता सा तद्विवादानिर्णयकथा पुर्याम् । राज्ञाप्याकार्यं पर्यनुयुक्ताः—किं नु भो ! भवतां वादानिर्णयो जातः ? । तैरुक्तम्— आम स्वामिन् ! । केन निर्णीतः ?—इति नृपेणोदिते सातवाहनस्वरूपं सर्वमवितथमचकथन् । तदाकर्ण्य,
- 5 तस्य शिशोरपि बुद्धिवैभवं विभाव्य, प्रागुक्तं दैवज्ञेन तस्य प्रतिष्ठाने राज्यं भविष्यदनुस्मृत्य, तं स्वप्रतिपन्थिनमाकलय्य क्षुभितमनास्तन्मारणौपयिकमचिन्तयच्चिरं नरेश्वरः । अभिमरादिप्रयोगैर्मारिते चास्मिन्नयशः—क्षात्रवृत्तिकृती भवेतामिति विचार्य सन्नद्धचतुरङ्गचमूसमूहोऽवन्तिपतिः प्रस्थाय प्रतिष्ठानपत्तनं यथेष्टमवेष्टयत् । तदवलोक्य ते भ्राग्यास्तस्माश्चिन्तयन्ति स्म । कस्योपर्ययमेतावानाटोपः सकोपस्य मालवेशस्य ? । न तावदत्र राजा राजन्यो वा वीरस्तादृग्दुर्गादि वेत्ति चिन्तयत्यु तेषु मालवेशप्रहितो दूतः समेत्य सातवाहनमवोचत्—भो कुमारक ! तुभ्यं नृपः क्रुद्धः प्रातस्त्वां मार-
- 10 यिष्यत्यतो युद्धाद्युपायचिन्तनावहितेन भवता भाव्यमिति । स च श्रुत्वापि दूतोक्तीर्निर्भयं निर्भरं¹ क्रीडन्नेवास्ते । अत्रान्तरे विदितपरमार्थौ तौ तन्मातुल्यावितरेतरं प्रति विगतदुर्विकल्पौ पुनः प्रतिष्ठानमागतौ परचक्रं दृष्ट्वा भगिनीं प्रोचतुः—हे स्वसर्थेन दिवोकसा तवायं तनयो दत्तस्तमेव स्मर, यथा स एवास्य साहायकं विधत्ते । सापि तद्वचसा प्राचीनं नागपतेर्वचः स्मृत्वा शिरसि निवेशितघटा गोदावर्थां नागहृदं गत्वा, स्नात्वा च, तमेव नागनायकमाराधयत् । तत्क्षणा-
- 15 ज्ञागराजः प्रत्यक्षीभूय वाचमुवाच ब्राह्मणी—को हेतुरहमनुस्मृतस्त्वया ? । तथा च प्रणम्य यथास्थितमभिहिते, वभाषे शेषराजः—मयि प्रतपति कस्तव तनयमभिमवितुं क्षमः ? इत्युदीर्य तद् घटमादाय हृदान्तनिर्मज्य पीयूषकुण्डात् सुषया घटं प्रपूर्यानीय च तस्यै दत्तवान् । गदितवांश्च—अनेनामृतेन सातवाहनकृतमृन्मयाश्वरथगजपदातिजातमभिषिञ्चेः, यथा तत्सजीवं भूत्वा परबलं भनक्ति । त्वत्पुत्रं च प्रतिष्ठानपत्तनराज्ये अयमेव पीयूषघटोऽभिवेष्यति । प्रस्तावे पुनः स्मरणीयोऽहम्—इत्युक्त्वा स्वास्पदमगमद्भुजङ्गपुङ्गवः । सापि सुधाघटमादाय स्वसद्योपेत्य, तेन तन्मृन्मयं² सैन्यमदैन्यमभ्यु-
- 20 क्षामास । प्रातर्दिव्यानुभावतस्सचेतनीभूय तत्सैन्यं सम्मुखं गत्वा युयुधे परानीकिन्या सार्द्धम् । तथा सातवाहनपुतनया भग्नमवन्तीशितुर्बलम् । विक्रमनृपतिरपि पलाय्य ययावकृतीम् । तदनु सातवाहनो राज्येऽभिषिक्तः । प्रतिष्ठानं च पुनर्निजविभूतिपरिभूतवस्त्रोक्तसाराभिमानं धवलगृहदेवगृहहृदपंक्तिराजपथप्राकारपरिसादिभिः सुनिविष्टमजनिष्ट पत्तनम् । सातवाहनोऽपि क्रमेण दक्षिणापथमनृणं विधाय तापीतीरपर्यन्तं चोत्तरापथं साधयित्वा स्वकीयसंबन्धं प्रावीवृतत् । जैनश्च समजनि । अचीकरच्च जनितजननयनशैत्यानि जिनचैत्यानि । पञ्चाशद्वीरा अपि प्रत्येकं स्वखनामाङ्कितान्यन्तर्नगरं कारयांबभूवुर्जिनभवनानि ।

३४. प्रतिष्ठानपुराधिपतिसातवाहननृपचरित्रम् ।

अथ प्रसङ्गतः परसमथलोकप्रसिद्धं सातवाहनचरित्रशेषमपि किञ्चिदुच्यते—

श्रीसातवाहने क्षितिं रक्षति पञ्चाशद्वीराः प्रतिष्ठाननगरान्तस्तादा वसन्ति स्म । पञ्चाशच्च नगराद्बहिः । इतश्च तत्रैव पुरे एकस्य द्विजस्य सूनुर्यैर्षोद्धुरः शूद्रकाख्यः समजनि । स च युद्धश्रमं दर्पात्कुर्वाणः मित्रा स्वकुलानुचितमिदमिति प्रतिषिद्धो नास्थात्¹ । अन्येषुः सातवाहननृपतिर्वापला-खूदलादि-पुरान्तर्वर्ति-वीरपञ्चाशदन्वितो द्विप-5
ञ्चाशद्वृत्तप्रमाणां शिलां श्रमार्थमुत्पाटयन् दृष्टः मित्रा समं गच्छता द्वादशाब्ददेशीयेन शूद्रकेण । केनापि वीरेणाङ्गुलचतुष्टयम्, केनचित्खड्गुलान्यष्टौ [वा] शिला भूमित उत्पादिता । महीजानिना त्वाजानु नीता । इत्यवलोक्य शूद्रकः स्फूर्जद्वर्जितमवादीत्—भो भो ! भवत्सु मध्ये किं शिलामिमामा मस्तकं न कश्चिदुद्धर्तुमीष्टे ! । तेऽपि सेर्ष्यमवादिषुर्यथा—त्वमेवोत्पाटय, यदि समर्थमन्योऽसि । शूद्रकस्तदाकर्ण्य तां शिलां वियति तथोच्छालयांचकार यथा सा दूरमूर्ध्वमगमत् । पुनरवादि शूद्रकेण—यो भवत्खलंभूष्णुः स खल्विमां निपतन्तीं स्तध्नात्² । सातवाहनादिवीरैर्मयोद्भ्रान्तलोचनैरूचे 10
स एव सानुनयम्, यथा—भो महाबल ! रक्ष रक्षास्माकीनान् प्राणानिति । स पुनस्तां पतयाल्लं तथा मुष्टिप्रहारेण प्रहतवान् यथा सा त्रिखण्डतामन्वभूत् । तत्रैकं शकलं योजनत्रयोपरि न्यपतत् । द्वैतीयकं च खण्डं नागहृदे³ । तृतीयं तु प्रतोलीद्वारे चतुष्पथमध्ये निपातितमद्यापि तथैव वीक्ष्यमाणमास्ते जनैः । तद्वलविलसितचमत्कृतचेताः क्षोणिनेता शूद्रकं सुतरां सकृत्पुनराक्षकमकरोत् । शस्त्रान्तराणि प्रतिषिध्य⁴ दण्डधारस्तस्य दण्डमेवायुधमन्वज्ञासीत् । [स] च शूद्रको बहिश्चरान् वीरान् पुरमध्ये प्रवेष्टुमपि न दत्तवान्, अनर्थनिवारणार्थम् । अन्यदा स्वसौधस्योपरितले शयानः 15
सातवाहनः क्षितिपतिर्मध्यरात्रे शरीरचिन्तार्थमुत्थितः पुराद्बहिःपरिसरे करुणं रुदितमाकर्ण्य, तत्प्रवृत्तिमुपलब्धं कृपाणपाणिः परदुःखदुःखितहृदयतया गृहान्निरगमत् । अन्तराले शूद्रकेणावलोक्य सप्रश्रयं प्रणतः, पृष्टश्च महानिशायां निर्गमनकारणम् । धरणीपतिरवदद्—यदयं बहिः पुरः परिसरं करुणक्रन्दितध्वनिः श्रवणाध्वनि पथिकीभावमनुभवन्नस्ति, तत्कारणप्रवृत्तिं ज्ञातुं व्रजन्नस्मीति राज्ञोक्ते; शूद्रको व्यजिज्ञपत्—देव ! प्रतीक्षपादैः स्वसौधालङ्कारणाय पादोऽवधार्यतामहमेव तत्प्रवृत्तिमानेष्यामीत्यभिधाय वसुधानायकं व्यावर्त्य स्वयं रुदितध्वन्यनुसारेण पुराद्बहिर्गन्तुं 20
प्रवृत्तः । पुरस्ताद्भ्रजन् दत्तकर्णो गोदावर्याः श्रोतसि कञ्चन रुदन्तमश्रौषीत् । ततः परिकरबन्धं विधाय शूद्रकः तीर्त्वा यावत्सरितो मध्यं प्रयाति तावत्पयःपूरग्राव्यमानं नरमेकं रुदन्तं वीक्ष्य बभाषे—भो ! कस्त्वं किमर्थं च रोदिषीत्यभिहितः स नितरामरुदत् । अतिनिर्वन्धेन पुनः पृष्टः स्पष्टमाचष्ट—भोः साहसिकशिरोमणे ! मामितो निष्काश्य भूपतेः समीपं प्रापय, येन तत्र स्ववृत्तमाचक्षे—इत्युक्तः शूद्रकस्तमुत्पाटयितुं यावदयतिष्ट, तावन्नोत्पटति स्म सः । ततोऽधस्तात् केनापि यादसा मा विधृतोऽयं भवेदित्याशङ्क्य, सद्यः कृपाणिकामधो वाहयामास शूद्रकः । तदनु शिरोमात्रमेव 25
शूद्रकस्योद्धर्तुः करतलमारोहल्लघुतया तच्छिरः प्रक्षरद्विधरधरमवलोक्य शूद्रको विषादमापेदानश्चिन्तयति स्म—धिग् मामप्रहर्तारि प्रहर्तारम्, शरणागतघातुकं चेत्यात्मानं निन्दन् वज्राहत इव क्षणं⁵ मूर्च्छितस्तस्यौ । तदनु समभिगतचैतन्यश्चिरमचिन्तयत्—कथमिवैतत् स्वदुःश्रेष्ठितमवनिपतये निवेदयिष्यामीति लज्जितमनास्तत्रैव काष्ठैश्चितां विरचय्य तत्र ज्वलनं प्रज्वाल्य तच्छिरः सह गृहीत्वा यावदुदर्चिषि प्रवेष्टुं प्रववृते, तावत्तेन मस्तकेन निजगदे—भो महापुरुष ! किमर्थमिस्थं व्यवसीयते भवता ? । यावदहं शिरोमात्रमेवासि सैहिकेयवत्सदा । तद्वथा मा विपीद; प्रसीद मां राज्ञः समीप-30
मुपनय इति तद्वचनं निशम्य चमत्कृतचित्तः, प्राणित्ययमिति प्रहृष्टः शूद्रकस्तच्छिरः पटांशुकवेष्टितं विधाय प्रातः सातवाहनमुपानमत् । अपृच्छदथ पृथिवीनाथः—शूद्रक ! किमिदम् ? । सोऽप्यवोचत्—देव ! सोऽयं यस्य क्रन्दितध्वनिर्देवेन रात्रौ शुश्रुवे । इत्युक्त्वा तस्य प्राशुक्तं वृत्तं सकलमावेदयत् । पुना राजा तमेव मस्तकमप्राक्षीद्—भो !

- कस्त्वं किमर्थं चात्र भवदागमनमिति ? । तेनाभिदधे—महाराज ! भवतः कीर्तिसुभाकर्णि समाकर्ण्य करुणहृदितव्याजेनात्मानं ज्ञापयित्वा त्वामहमुपागमम्, दृष्टश्च भवान्, कृतार्थं मेऽद्य चक्षुषी जाते इति । कां कलां सम्यगवगच्छसि ?—इति राज्ञा पृष्टे, तेनोक्तम्—देव ! गीतकलां वेद्मि । ततो राज्ञ आज्ञया निरवगीतं गीतं गातुं प्रचक्रमे । क्रमेण तद्गान-कल्या मोहिता सकलापि नृपतिप्रमुखा परिषत् । स च **मायासुर**नामकोऽसुरस्तां मायां निर्माय महीपतेर्महिर्षीं
- 5 महनीयरूपधेयामपजिहीर्षुरुपागतो बभूव । न च विदितचरमेतत्कस्यापि । लोकैस्तु शीर्षमात्रदर्शनात्स्य प्राकृतभाषया **सीपुला** इति व्यपदेशः कृतः । तदनु प्रतिदिनं तस्मिन्नतितुंबरौ मधुरतरं गायति सति श्रुतं तत्स्वरूपं महादेव्या । दासीमुखेन भूपं विज्ञाप्य तच्छीर्षकं स्वान्तिकमानायितम् । प्रत्यहं तमजीगपत् राज्ञी । दिनान्तरे रात्रौ प्रस्तावमासाद्य सद्य एवापहरति स्म तां **मायासुरः** । आरोपयामास च घण्टाविलम्बिनामनि स्वविमाने । राज्ञी च करुणं क्रन्दितुमारमे—हाऽहं केनाप्यपहिये ! । अस्ति कोऽपि वीरः पृथिव्यां यो मां मोचयति । तच्च **खूंदला**भिल्येन वीरेण श्रुत्वा
- 10 धावित्वा व्योमन्युत्पत्य च तद्विमानस्य घण्टा पाणिना गाढमधार्यत् । ततस्तत्प्राणेनावष्टब्धं विमानं पुरस्तात् प्राचालीत् । तदनु चिन्तितं **मायासुरेण**—किमर्थं विमानमेतन्न सर्पति ? । यावद्द्राक्षीत् वीरं हस्तावल्म्बितघण्टं ततः[†] खड्गेन तद्भ्रस्तमच्छिदत् । पतितः पृथिव्यां वीरः । स चासुरः पुरः प्राचलत् । ततो विदितदेव्यपहारवृत्तान्तः क्षितिकान्तः पञ्चाशतमेकोनां वीरानादिशक्त-यत्सद्देव्याः शुद्धिः क्रियताम्, केनेयमपहृतेति । प्रागपि **शूद्रकं** प्रत्यस्यापराः ते प्रोतुः—महाराज ! **शूद्रक** एव जानीते अनेनैव तच्छीर्षकमानीतं तेनैव च देवी जहे । ततो नृपतिस्तस्मै कुपितः शूलारोपण-
- 15 माज्ञापयत् । तदनु देशरीतिवशात् रक्तचन्दनानुलिताङ्गं शकटे शाययित्वा, तेन सह गाढं बध्वा, शूलैश्च यावद्वाजपुरुषाश्चेत्स्तावत्पञ्चाशदपि वीरास्तस्मभ्य **शूद्रक**मवोचन्—भो महावीर ! किमर्थमेवं रण्डेव म्रियते भवान् ! । ‘अशुभस्य कारुहरण’मिति न्यायात् मार्ग्य नरेन्द्रात्कतिपयदिनावधिम्, शोधय सर्वत्र देव्यपहारिणम्, किमकाण्ड एव स्वकीयां वीरत्वकीर्तिमपनयसि । तेनोक्तम्—गम्यतां तर्हि उपराजम्, विज्ञाप्यतामेतमर्थं राजा । तैरपि तथाकृते प्रत्यानायितः **शूद्रकः** क्षितीन्द्रेण । तेनापि स्वमुखेन विज्ञप्तिः कृता—महाराज ! दीयतामवधियेन विचिनोमि प्रतिदिशं देवीं तदप-
- 20 हारिणं च[‡] । राज्ञा दिनदशकमवधिर्वदतः । **शूद्रक**गृहे च सारमेयद्वयमासीत्सहचारि । नृपतिरवददेतद्भ्रमणयुगलं प्रति-भूपायमस्मत्पार्श्वे मुञ्च, स्वयं पुनर्भवान् देव्युदन्तोपलब्धये हिण्डतां महीमण्डलम् । सोऽप्यादेशः प्रमाणमित्युदीर्यवीर्यवान् प्रतस्थे । भूचक्रशकस्तत्कौलैयकद्वन्द्वं शृङ्खलाबद्धं सशय्यापादयोरबध्नात् । **शूद्रक**स्तु परितः पर्यट्टमानोऽपि यावत्प्रस्तु-तार्थस्व वार्तामात्रमपि कापि नोपलेभे, तावदचिन्तयद्—अहो ! ममेदमपयशः प्रादुरभूद्यदयं स्वामिद्रोही मध्ये भूत्वा देवी-मुपाजीहरदिति । न च कापि शुद्धिर्लब्धा तस्यास्तस्मान्मरणमेव मम शरणमिति विमृश्य दारुभिश्चितामरचयत् । ज्वलनं
- 25 चाज्वालयद्वावन्मध्ये प्राविशत्वात्ताभ्यां शुनकाभ्यां देवताधिष्ठिताभ्यां ज्ञातं यदस्मदधिपतिर्निधनं धनायन्नस्तीति । ततो दैवतशक्त्या शृङ्खलानि भंक्त्वा निर्विलम्बं गतौ तौ तत्र यत्रासीच्छूद्रकरचिता चिता । दशनैः केशानाकृष्य **शूद्रकं** बहिर्निष्कासयामासतुः । तेनाप्यकस्मात्तौ त्रिलोक्य विस्मितमनसा निजगदे—रे पापीयांसौ ! किमेतत्कृतं भवद्भ्यामशुभवद्-भ्याम् । राज्ञो मनसि विश्वासनिरासो भविष्यति, यत्प्रतिमुवावपि तेनात्मना सह नीताविति । भषणाभ्यां बभाषे—वीरो भव, अस्मद्दर्शितां दिशमनुसर, सरभसं का चिता तवेत्यभिधाय पुरोभ्य प्रस्थितौ तेन सार्द्धम् । क्रमात्प्राप्तौ **कोह्ला-**
- 30 **पुरम्** । तत्रस्थं **महालक्ष्मी**देव्या भवनं प्रविष्टौ । तत्र **शूद्रक**स्तां देवीमभ्यर्च्य कुशस्तारासीनस्त्रिरात्रमुपावसत् । तदनु प्रत्यक्षीभूय भगवती **महालक्ष्मी**स्तमवोचत्—वत्स ! किं मृगयसे ? । **शूद्रके**णोक्तम्—स्वामिनि ! **सातवाहन**मही-पालमहिष्याः शुद्धिं वदः कास्ते, केनेयमपहृता ? । श्रीदेव्योदितम्—सर्वान् यक्षराक्षसभूतादिदेवगणान् सम्मील्य तत्प्रवृत्ति-महं निवेदयिष्यामि । परं तेषां कृते त्वया बभूवुपहारादिप्रगुणीकृत्य धार्यम् । यावच्च ते कणोहत्य बल्याद्युपसुज्य प्रीता न भवेयुस्तावत्त्वया विन्ना रक्षणीयाः । ततः **शूद्रक**स्तेषां देवतानां तर्पणार्थं कुण्डं विरचय्य होममारभे । मिलिताः

1 B निरवगानगातुं । † एतदन्तर्गताः पंक्तयः पतिताः B आदर्शे । 2 एते शब्दा अनुपलभ्याः C प्रती । 3 Pa परिहारेण । 4 B °पहारिणीं वा ।

सकलदैवतगणाः, स्वां स्वां भुक्तिमभिमुखेन जगृहे । तावत्तद्धोमधूमः प्रसृमरः प्राप तत्स्थानं यत्र **मायासुरोऽभूत्** । तेनापि परिज्ञाततल्लक्ष्यादिदृश्यशूद्रकहोमस्वरूपेण प्रेषितः स्वभ्राता **कोलासुर**नामा होमप्रत्यूहकरणाय । समागतश्च वियति **कोलासुरः** स्वसेनया समम् । दृष्टश्च दैवतगणैश्चकितं च तैः । ततो भषणौ दिव्यशक्त्या युयुधाते दैत्यैः सह । क्रमान्मारितौ च तौ दैत्यैः । तत **शूद्रकः** स्वयं योद्धुं प्रावृत्तत् । क्रमेण दण्डव्यतिरिक्तप्रहरणान्तराभावाद्दण्डेनैव बह्वलिधनं नीतवानसुरान् । ततो दक्षिणबाहुं दैत्यास्तस्य चिच्छिदुः । पुनर्वामदोष्पैव दण्डयुद्धमकरोत् । तस्मिन्नपि चिच्छे दक्षिणां-5 द्विणोपात्तदण्डो योद्धुं लभः । तत्रापि दैत्यैर्लने वामपदात्तयष्टिरयुध्यत तमपि क्रमादच्छिदन्नसुराः । ततो दन्तैर्दण्डमादाय युयुधे । ततस्त्रैर्मस्तकमच्छेदि । अथाकण्ठतृप्ता देवगणास्तं **शूद्रकं** भूमिपतितशिरस्कं दृष्ट्वा-अहो ! असङ्घुक्तिदातुर्वरा-कस्यास्य किं जातमिति परितप्य योद्धुं प्रवृत्ताः **कोलासुर**ममारयन् । ततः **श्रीदेव्या** अमृतेनाभिषिच्य पुनरनुसंहिताङ्गश्रेके **शूद्रकः**, प्रत्युज्जीवितश्च । सारमेयावपि पुनर्जीवितौ । देवी च प्रसन्ना सती तस्मै खड्गरत्नं प्रददौ । अनेन स्वमज्ज्यो भविष्यसीति च वरं व्यतरत् । ततो महालक्ष्म्यादिदैवतगणैः सह **सातवाहन**देव्याः शुच्यर्थं समग्रमपि 10 भुवनं परिभ्राम्य प्राप्तः **शूद्रको** महार्णवम् । तत्र चैकं वटतरुसूक्ष्मतरं निरीक्ष्य विश्रामार्थमारूरोह । यावत्पश्यति तच्छाखायां लम्बमानमधःशिरसं काष्ठकीलिकाप्रवेशितोर्ध्वपादं पुरुषमेकम् । स च प्रसारितजिह्वोऽन्तर्जलं विचरतो जलचरादीन् भक्षयन् वीक्षितस्त्रैः । पृष्टश्च **शूद्रकेण**-कस्तवम् ?, किमर्थं चेत्थं लम्बितोऽसि ? । तेनोक्तम्-अहं **मायासुर**स्य कनिष्ठो भ्राता स च मदनुन्मदिष्णुर्मदप्रजः । **प्रतिष्ठानाधिपतेः सातवाहन**स्य महिषीं रिरंसुर-पाहरत्सीतामिव दशवदनः । सा च पतिव्रता तत्रेच्छति । तदनु मया प्रोक्तोऽग्रजन्मा-न युज्यते परदास-15 पहरणं तव ।

विक्रमाक्रान्तविश्वोऽपि परस्त्रीषु रिरंसया । कृत्वा कुलक्षयं प्राप नरकं **दशकन्धरः** ॥ १ ॥

इत्यादि वाग्निषिद्धः क्रुद्धो मह्यं **मायासुरोऽस्यां** वटशाखायां टङ्कित्वा मामित्थं व्यवभूयत् । अहं च प्रसारित-रसनः समुद्रान्तः सञ्चरन्तो जलचरादीनभ्यवहरन् प्राणयात्रां करोमि । इति श्रुत्वा **शूद्रकोऽप्यभाषीत्**-अहं तस्यैव महीभृतो भृत्यः **शूद्रक**नामा । तामेव देवीमन्वेष्टुमागतोऽसि । तेनोक्तम्-एवं चेत्तर्हि मां मोचयत, यथाहं सह भूत्वा 20 तं दर्शयामि, तां च देवीम् । तेन स्वस्थानं परितो जातुषुं दुर्गं कारितमस्ति । तच्च निरन्तरं प्रज्वलदेवास्ति ततस्तदुल्लंघ्य, मध्ये प्रविश्य, तं निपात्य, देवी प्रत्याहर्तव्या-इत्याकर्ण्य **शूद्रक**स्तेन कृपाणेन तत्काष्ठबन्धनानि च्छित्वा तं पुरोधाय, दैवतगणपरिवृतः प्रस्थाप्य, प्राकारमुल्लंघ्य, तत्स्थानान्तः प्राविशत् । दैवतगणांश्चावलोक्य **मायासुरः** स्वसैन्यं युद्धाय प्रजिघाय । तस्मिन्पञ्चतामञ्चिते स्वयं योद्धुमुपतस्थे । ततः क्रमेण **शूद्रक**स्तेनासिना तमवधीत् । ततो घण्टावलम्बिविमान-मारोप्य देवीं दैवतगणैः सत्रा प्रस्थितः **प्रतिष्ठानं** प्रति । 25

इतश्च दशमं दिनमवधीकृतमागतमवगत्य जगत्सधिपतिर्ध्यातवान्-अहो ! न मम महादेवी, न च **शूद्रक**वीरो, नापि च तौ रसनालिहौ । सर्वं मयैव कुबुद्धिना विनाशितमिति शोचयन् सपरिच्छद एव प्राणत्यागं चिकीर्षुः पुराद्बहि-श्चिताभरचयञ्चन्दनादिदारुभिः । यावत्क्षणादाशुशुक्षाणि क्षेप्यति परिजनश्चितौ तावद्बद्धापक एको देवगणमध्यात्समाया-सीद्वाजिज्ञपच्च सप्रश्रयम्-देव ! दिष्ट्या वर्द्धसे महादेव्यागमनेन । तन्निशम्य श्रवणरम्यं नरेश्वरः स्फुरदानन्दकन्दलित-हृदय ऊर्ध्वमवलोकयन्नालुलोके नभसि दैवतगणं **शूद्रकं** च । अयमपि विमानावदतीर्थं राज्ञः पदोऽपतत् ; महादेवी च । 30 अभिननन्द सानन्दं मेदिनीन्द्रः **शूद्रकम्**, राज्यार्थं च तस्मै प्रादित । सोत्सवमन्तर्नगरं प्रविश्य श्रुतशूद्रकचारुचरितः समं महिष्या राज्यश्रियमुपबुभुजे महाभुजः ।

इत्थंकारं नानाविधानान्यवदानानि ह्यलक्षितिपालस्य, कियन्ति नाम व्यावर्णयितुं पार्यते । स्थापिता चानेन **गोदाचरी**सरिर्त्तिरे महालक्ष्मीः । प्रासादे अन्यान्यपि यथाहं दैवतानि निवेशितानि तत्तत्स्थानेषु । राज्यं प्राज्यं चिरं

- भुञ्जाने जगतीजानावन्यदा कश्चिदारुमारहारकः कस्यचिद्वणिजस्य वीथौ प्रत्यहं चारूणि दारूप्याहृत्य विक्रीणीते स्म । दिनान्तरे च तस्मिन्ननुपेयुषि वणिजा तद्गणिनी पृष्ठा—किमर्थं भवद्भ्राताऽद्य नागतो मदीध्याम् ? । तया वभाणे—श्रेष्ठि-श्रेष्ठ ! मरसौदर्यः स्वर्गेषु सम्प्रति प्रतियवसति । वणिगभाणत्कथमिव ? । साऽवदत्—कङ्कणबन्धादारभ्य विवाहप्रकरणे दिनचतुष्टयं नरः स्वर्गेष्विव वसन्तमात्मानं मन्यते । तत्तदुत्सवालोकनकुतूहलात् । तच्चाकर्ण्य राजाप्यचिन्तयत्—अहो ! 5 अहं किं न स्वर्गेषु वसामि चतुर्षु दिनेष्वनवरतं विवाहोत्सवमय एव स्थाप्यामीति विचार्य चातुर्वर्ण्ये यां यां कन्यां युवतिं वा रूपशालिनीं पश्यति शृणोति स्म वा, तां तां सोत्सवं पर्यणेषीत् । एवं च भूयस्यनेहसि गच्छति लोकैश्चिन्तितम्—अहो ! कथं भाव्यमनपत्यैरेव सर्ववर्णैः स्थेयम् । सर्वकन्यास्तावद्वाजैव विबोधा । योषिदभावे च कुतः सन्ततिरिति । एवं विष-ण्णेषु लोकेषु **विवाहवाटिका**नामनि ग्रामे वास्तव्य एको द्विजः **पीठजादेवी**माराव्य व्यजिज्ञपद्—भगवति ! कथं विवाहकर्मासादपत्यानां भावीति ? । देव्योक्तम्—भो वाडव ! त्वद्भवनेऽहमात्मानं कन्यारूपं कृत्वावतारिष्यामि । यदा मां 10 राजा प्रार्थयते तदाहं तस्मै देया; शेषमहं भलिष्ये । तथैव राजा तां रूपवतीं श्रुत्वा विप्रमयाचत । सोऽपि जगाद्—दत्ता मया, परं महाराज ! तत्रागत्य मत्कन्योद्बोद्धव्या । प्रतिपन्नं राज्ञा । गणकदत्ते लम्बे क्रमाद्विवाहाय प्रचलितः । प्राप्तश्च तं ग्रामं श्वसुरकुलं च नृपतिः । देशाचारानुरोधाद्भूवरयोरन्तराले जवनिका दत्ता । अञ्जलियुगन्धरीलजैर्भृतो लम्बवेलायां तिरस्करिणीमपनीय यावदन्योऽन्यस्य शिरसि लाजान् विकिरीतुं प्रवृत्तौ । तदनु किल हस्तलेपो भविष्यतीति तावद्वाजा तां रौद्ररूपां राक्षसीमिवैक्षिष्ट । ते च लाजाः कठिनपाषाणकर्करूपा राज्ञः शिरसि लगितुं लम्बाः । क्षितिपति- 15 रपि किमपि वैकृतमिदमिति विभावयन् पलायितस्तावत्सा पृष्ठलम्बाऽश्मशकलानि वर्षन्ती प्राप्ता । ततो नरपतिर्नागहृद् प्राविशन्निजजन्मभूमिम् । तत्रैव च निधनमानश इति । अद्यापि सा **पीठजादेवी** प्रतोल्या बहिरास्ते निजप्रासादस्था । **शूद्रको**ऽपि क्रमेण **कालिका**देव्याऽञ्जारूपं विकृत्य चापीं प्रविष्टया करुणरसितेन विप्रलम्ब्य तन्निष्कासनार्थं प्रविशन् । पतितस्य तस्य कृपाणस्य कूपद्वारे तिर्यक्पतनाच्छिन्नाङ्गः पञ्चतामानञ्च । महालक्ष्म्या हि वरं वितरणावसरेऽसादेव कौक्षेय-कात्तव दिष्टान्तावाक्षिर्भवित्रीत्यादिष्टमासीत् । ततः **शक्तिकुमारो** राज्येऽभिषिक्तः सातवाहनायानिः । तदनन्तरमद्यापि 20 राजा न कश्चित्प्रतिष्ठाने प्रविशति वीरक्षेत्रे इति ।

अत्र च यदसम्भाव्यं कचिदूचे तत्र परसमय एव । मन्तव्यो हेतुर्यज्ञासंगतवाग्जनो जैनः ॥

इति श्रीप्रतिष्ठानकल्पः, प्रसङ्गतः सातवाहनचरित्रलेशश्च विरचितः श्रीजिनप्रभसूरिभिः ।

चक्रे प्रतिष्ठानकल्पः श्रीजिनप्रभसूरिभिः । सातवाहनभूपस्य कथालेशश्च प्रसङ्गतः ॥

॥ अं० १६६, अ० ९ ॥

३५. चम्पापुरीकल्पः ।

कृतदुर्नयभङ्गानामङ्गानां^१ जनपदस्य भूषायाः । चम्पापुर्याः कल्पं जल्पामस्तीर्थधुर्यायाः^२ ॥ १ ॥

अस्यां द्वादशमजिनेन्द्रस्य^३ श्रीवासुपूज्यस्य त्रिभुवनजनपूज्यानि गर्भावतार^४-जन्म-प्रमज्या-केवलज्ञान-निर्वाणो-पगमलक्षणानि पञ्चकल्याणकानि जज्ञिरे ॥ १ ॥

अस्यामेव श्रीवासुपूज्यजिनेन्द्रपुत्रमधवनृपतिपुत्रीलक्ष्मीकुक्षिजाता रोहिणी नाम कन्याऽष्टानां पुत्रा-^५ णामुपरि जज्ञे । सा च स्वयंवरेऽशोकराजन्यकण्ठे वरमालां निक्षिप्य तं परिणीय पट्टराज्ञी जाता । क्रमेणाद्यौ पुत्रांश्च-
तसश्च^६ पुत्रीरजीजनत् । अन्यदा श्रीवासुपूज्यशिष्ययो रूप्यकुम्भ-स्वर्णकुम्भयोर्मुखाददृष्टदुःखत्वे हेतुं प्राग्ज-
न्मचीर्णं रोहिणीतपः श्रुत्वा सोद्यापनविधिं^७ प्राचीकटन्^८ मुक्तिं च सपरिच्छदाऽगच्छत् ॥ २ ॥

अस्यां करकण्डु^९ नामधेयो भूमण्डलाखण्डलः पुरासीद्यः कादम्बर्यामटव्यां कलिगिरेरुपत्यकावर्तिनि कुण्ड-
नाम्नि सरोवरे श्रीपार्श्वनाथं छद्मस्थावस्थायां^{१०} विहरन्तं हस्तिव्यन्तरानुभावात्कलिकुण्डतीर्थतया प्रतिष्ठापितवान् ॥ ३ ॥ 10

अस्यां पुनः^{११} सुभद्रा महासती पाषाणमयविकटकपाटसम्पुटपिहितास्त्रिसः प्रतोलीः^{१२} शीलमाहात्म्यादामसूत्र-
तन्तुवेष्टितेन तिततना कूपाज्जलमाकृष्य तेनाभिषिच्य सप्रभावनमुदधाटत् । एकां तु तुरीयां प्रतोलीमन्याऽपि या किल
मत्सदृशा सुचरित्रा भवति तथेयमुदघाटनीयेति भणित्वा राजादिजनसमक्षं तथैव पिहितामेवास्थापयत् । सा च तद्दिना-
दारभ्य चिरकालं तथैव दृष्ट्य जनतया । क्रमेण विक्रमादित्यवर्षेषु षष्ट्यधिकत्रयोदशशतेष्वतिकान्तेषु
लक्षणावतीहम्भीरश्रीसुरत्राणसमसदीनः^{१३} शङ्करपुरदुर्गोपयोगिपाषाणग्रहणार्थं तां प्रतोलीं पातयित्वा कपाट-^{१५}
सम्पुटमग्रहीत् ॥ ४ ॥

अस्यां दधिवाहननृपतिर्महिष्या पद्मावत्या सह तद्वैहदपूरणार्थमनेकपारुडः सञ्चरन् स्मृतारण्यानीविहारेण
करिणा तां प्रतिव्रजताऽपवाहितः स्वयं तरुशासामालम्ब्य स्थितः । करिणि पुरः सञ्चरिते व्यावृत्त्येमामेव स्वपुरीमाग-
मत् । देवी चासामर्थ्यात्तदारूढैवारण्यानीमगात् । तदवतीर्णा क्रमेण सतुं सुषुवे । स च करकण्डुनाम क्षितिपतिरजनि ।
कलिङ्गेषु पित्रा सार्धं युध्यमानः प्रतिषिद्धः^{१४} स्वजनन्या^{१५} आर्यया । क्रमेण महावृषभस्य यौवन-वर्द्धकदशादर्शना-^{२०}
ज्जातः प्रत्येकबुद्धः सिद्धिं चाससाद ॥ ५ ॥

अस्यां चन्दनबाला दधिवाहननृपतिनन्दना जन्म^{१६} उपलेभे । या किल भगवतः श्रीमहावीरस्य
कौशाभ्यां सूर्पकोणस्थकुरुमाधैः पारणाकारणया पञ्चदिनोषण्मासावसाने द्रव्य-क्षेत्र-काल-भावाऽभिग्रहानपूरयत् ॥ ६ ॥

अस्यां पृष्ठचम्पया सह श्रीवीरस्त्रीणि वर्षारान्नसमवसरणानि चक्रे ॥ ७ ॥

अस्या एव परिसरे श्रीश्रेणिकसूनुशोकचन्द्रो^{१७} नरेन्द्रः कूणिकापरास्यः श्रीराजगृहं जनकशोकाद्वि-^{२५}
हाय नवीनां चम्पामचीकरच्चारुचम्पकरोचिष्णुं राजधानीम् ॥ ८ ॥

अस्यामेव पाण्डुकुलमण्डनो दानशौण्डेषु दृष्टान्तः श्रीकर्णनृपतिरशाद्राज्यश्रियम् । दृश्यन्ते चाद्यापि तानि
तानि तदवदातस्थानानि शृङ्गारचतुरिका^{१८} दीनि पुर्यामस्याम् ॥ ९ ॥

अस्यां सम्यग्दृशां निदर्शनं सुदर्शनश्रेष्ठी दधिवाहननृपस्य राज्ञाऽभयास्यया सम्भोगार्थमुपसर्ग्यमाणः

1 D °मङ्गाजन° । 2 P विहाय सर्वत्र 'तीर्थधुर्यायाः' । 3 Pa श्रीमे(दे?)ववाङ्ग° । 4 B C गर्भावतर° ।
5 D °वतसः । 6 C D °विधि । 7 B D P प्राचीकशान् । 8 P करकण्डु° । 9 P छद्मस्थावस्थां समधिगत्स विहरन्तं ।
10 P विना नास्त्रन्यत्र 'पुनः' । 11 P शीतलकरचन्द्रलीलशीलमाहा° । 12 B शङ्करदुर्गोप° । 13 B, P D प्रतिषिध्य ।
14 B C D आर्यया जनन्या । 15 C जन्म लेभे । 16 P श्रेणिकसूनुशोकचन्द्रापारणामधेयः । 17 B चतुरगाका° ;
P D चतुरका° ।

क्षितिपतिवचसा वधार्थं नीतः स्वकीयनिष्कम्पशीलसम्पत्प्रभावाकृष्टशासनदेवतासान्निध्यात् 'शूलीं' हैमसिंहासनतामनै-
षीत्; तरवारिं च निक्षिप्तं सुरभिसुमनोदाम भूय मनोदामनयत् ॥ १० ॥

अस्यां च कामदेवः श्रेष्ठी श्रीवीरस्योपासकाग्रणीरष्टादशकनककोटिस्वामी गोदशसहस्रयुतषड्भोक्कुलाधिपति^१-
र्भद्रापतिरभवत् । यः पौषधागारस्थितो मिथ्यादृष्टेन पिशाचगजमुजगरूपैरुपसर्गितोऽपि न क्षोभमभजत् । श्लाघितश्च
5 भगवताऽन्तःसमवसरणम् ॥ ११ ॥

अस्यां विहरन् श्रीशयम्भवसूरिश्चतुर्दशपूर्वधरः स्वतनयं मनकाभिधानं राजगृहादागतं प्रत्राज्य तस्यायुः
षण्मासावशेषं श्रुतज्ञानोपयोगेनाकलय्य तदध्ययनार्थं दशवैकालिकं पूर्वगतान्निर्व्यूढवान् । 'तत्रात्मप्रवादात् षड्जीव-
निकां, कर्मप्रवादात् पिण्डैषणां, सत्यप्रवादाद्वाक्यशुद्धिं, अवशिष्टाध्ययनानि प्रत्याख्यानपूर्वतृतीयवस्तु^२' इति ॥ १२ ॥

अस्यां वास्तव्यः कुमारनन्दी सुवर्णकारः स्वविभववैभवाभिभूतधनदमदो^३ऽकृशकृशानुपवेशात्पञ्चशैलाधिपत्य-
10 मधिगत्य प्रामभवसुहृद्च्युतविबुधबोधितश्चारुगोशीर्षचन्दनमयीं जीवन्तस्वामिनीं सालङ्कारां देवाधिदेवश्रीमहावीरप्रतिमां
निर्ममे ॥ १३ ॥

अस्यां पूर्णभद्रे^४ चैत्ये श्रीवीरो व्याकरोद्-योऽष्टापदमारोहति स तद्भव एव सिद्ध्यतीति ॥ १४ ॥

अस्यां पालितनामा श्रीवीरोपासको वणिक् । तस्य पुत्रः समुद्रयात्रायां समुद्रे प्रसूत इति समुद्रपालो
वध्यं नीयमानं वीक्ष्य प्रतिबुद्धः 'सिद्धिं च प्रापत् ॥ १५ ॥

15 अस्यां सुनन्दः श्राद्धः^५ साधुनां मलद्वैर्गन्ध्यं^६ निन्दित्वा मृतः कौशाम्भ्यामिभ्यसुतोऽभूद्भूतं चाग्रहीत् ।
उदीर्णदुर्गन्धः कायोत्सर्गेण देवतामाकृष्य स्वाङ्गे सौगन्ध्यमकर्षीत् ॥ १६ ॥

अस्यां कौशिकार्यशिष्याऽङ्गर्षि-रुद्रका^७भ्याख्यानसंविधानकं सुजातप्रियंम्नादिसंविधानकानि च जज्ञिरे ॥ १७ ॥

इत्यादि नानाविधसंविधानकरत्नप्रकटनाना^८वृत्तनिधानमित्यं पुरी । अस्याश्च प्राकारभित्तिं प्रियसखीव प्रतिक्षणमा-
लिङ्गति सर्वाङ्ग^९ पावनघनरसपूरितान्तरा सरिद्धरा प्रसूत्वरवीचिभुजाभिः ॥ १८ ॥

20 उच्चमतमनरनारीमुक्तामणिधोरणिप्रसवशुक्तिः । नगरी विविधाद्भुतवस्तुशालिनी मालिनी जयति ॥ १ ॥

जन्मभूर्वासुपूज्यस्य तद्भवत्या स्तूयते बुधैः । चम्पायाः कल्पमित्याहुः श्रीजिनप्रभसूरयः^{१०} ॥ २ ॥

॥ इति श्रीचम्पापुरीकल्पः समाप्तः ॥

॥ अं० ४७ ॥

1 B Pa शूलं । 2 P हिरण्यम् । 3 C गोकुलपतिः । 4 B तत्त्वात्मः । 5 C D वस्तु इति । 6 B धनदमानो ।
7 P पूर्णभद्रचैत्ये । 8 P सिद्धिं चाससाद् इतविषादाम् । 9 P श्रावकः । 10 B C Pa मलदुर्गन्धं । 11 Pa °रुद्रका-
न्याख्यानः; C °रुद्रकाख्याख्यानः । 12 P °प्रकटनानां । 13 P विहाव नास्ति 'सर्वाङ्ग' । 14 Pa सूरिभिः ।

३६. पाटलिपुत्रनगरकल्पः ।

आनम्य श्रीनेमिनमनेकपुंरत्नजनिपवित्रस्य । श्रीपाटलिपुत्राह्वयनगरस्य प्रस्तुमः कल्पम्* ॥ १ ॥

पूर्वं किल श्रीश्रेणिकमहाराजेऽस्तंगते तदात्मजः कूणिकः पितृशोकाच्चम्पापुरीं न्यवीविशत् । तस्मिन्शाले-
ल्यशेषतां प्रयाते तत्सूनुर्दाघिनामधेयश्चम्पायां क्षोणिजानिरजनिष्ठ । सोऽपि स्वपितुस्तानि तानि सभाक्रीडाशयना-
सनादिस्थानानि^१ पश्यन्नस्तोकं शोकमुदवहत् । ततोऽमात्यानुमत्यां^२ नूतनं नगरं निवेशयितुं नैमित्तिकवरान् स्थानगवेषणा-
यादिक्षत् । तेऽपि सर्वत्र तांस्तान् प्रदेशान् पश्यन्तो गङ्गातटं ययुः । तत्र कुसुमपाटलं^३ पाटलितरुं प्रेक्ष्य तच्छोभाच-
मत्कृतास्तच्छास्त्रायां निषण्णं चाषं व्यात्तवदनं स्वयं निपतत्कीटकपेटकमालोक्य चेतस्यचिन्तयन्-अहो ! यथाऽस्य
चाषपक्षिणो मुखे स्वयमेत्य क्रीडाः पतन्तः सन्ति तथात्र स्थाने नगरे निवेशितेऽस्य राज्ञः स्वयं श्रियः समेष्यन्ति ।
तच्च ते राज्ञे व्यजिज्ञपन् । सोऽप्यतीव प्रमुदितः । तत्रैको जरत्रैमित्तिको व्याहरद्-देव ! पाटलातरुरयं न सामान्यः ।
पुरा हि ज्ञानिना कथितम्-

10

पाटलाद्दुः पवित्रोऽयं महासुनिकरोटिमूः । एकावतारोऽस्य मूलजीवश्चेति विशेषतः ॥ २ ॥

राज्ञोक्तम्-कतमः स महासुनिः ? । तदनु जगाद नैमित्तिकः-श्रूयतां देव ! । उत्तरमथुरायां वास्तव्यो देव-
दत्ताख्यो वणिक्पुत्रो दिग्यात्रार्थं दक्षिणमथुरामगमत् । तत्र तस्य जयसिंहनाम्ना वणिक्पुत्रेण सह सौहृदम-
भवत् । अन्यदा तद्गृहे भुञ्जानोऽन्निकानाम्नां तज्जामिं स्थाले भोजनं^४ परिवेष्य वातव्यजनं कुर्वन्तीं रम्यरूपामालोक्य
तस्यामनुरक्तो द्वितीयेऽहिं^५ चरकान् प्रेष्य जयसिंहं तामयाचिष्ट । सोऽभ्यधाद्-अहं तस्मा एव ददे^६ स्वस्वसारं यो^७
मद्गृहाहारे न भवति । प्रत्यहं तां तं च यथा पश्यामि; यावदपत्यजन्म । तावद्यदि मद्गृहे स्थाता तदा तस्य जामि
दास्यामीति । देवदत्तोऽप्योमित्युक्त्वा शुभेऽहिं तां पर्यणेषत् । तया सह भोगान् भुञ्जतस्तस्यान्यदा पितृभ्यां लेखः
श्रेष्ठि^८ । तं वाचयतस्तस्य नेत्रे वर्षितुमश्रूणि^९ प्रवृत्ते । ततस्तया हेतुं पृष्टोऽपि यावन्नात्रवीत् तावत्तयाऽऽदाय लेखः स्वयं
वाचितः । तत्र चेदं^{१०} लिखितमासीद् गुरुभ्याम्-यद्भस्स ! आवां वृद्धौ निकटनिधनौ; यदि च नौ जीवन्तौ दिदृक्षसे तदा
द्रागागान्तव्यमिति । तदनु सा पतिमाश्वास्य स्वभ्रातरं हठादप्यऽन्वजिज्ञपत् । भर्त्रा सह प्रतप्से चोत्तरमथुरां प्रति सगर्भा ।^{११}
क्रमान्मार्गे^{१२} सा^{१३} सूनुमसूत । नामास्य पितरौ करिष्यत इति देवदत्तोक्ते परिजनस्तमर्मकमन्निकापुत्र इत्युल्लापितवान् ।
क्रमेण देवदत्तोऽपि स्वपुरीं प्राप^{१४} । पितरौ प्रणम्य च शिशुं तयोरार्पयत् । सन्धीरणेत्याख्यां तौ^{१५} नसुः पुनश्चक्रते,
तथाप्यन्निकापुत्र इत्येव पमथेऽसौ । वर्द्धमानश्च प्राप्तारूप्योऽपि भोगांस्तृणवद्विधूय जयसिंहाचार्यपाषं दीक्षामग्रहीत्^{१६} ।
गीतार्थीभूतः प्रापदाचार्यकम् । अन्यदा विहरन् सगच्छो वार्द्धके पुष्पभद्रपुरं गङ्गातटस्थं प्राप्तः । तत्र पुष्पकेतुर्नृपस्तदेवी
पुष्पवती तयोर्धुमजौ पुष्पचूलः पुष्पचूला चेति पुत्रः पुत्री चाभूताम् । तौ च सह वर्द्धमानौ क्रीडन्तौ च परस्परं^{१७}
प्रीतिमन्तौ जातौ । राजा दध्यौ-यद्येतौ दारकौ विद्युज्येते तदा नूनं न^{१८} जीवतः; अहमप्यनयोर्विरहं सोढुमनीशस्तस्मा-
दनयोरेव विवाहं करोमीति ध्यात्वा मन्त्रिमित्रं^{१९} पौरांछलेनापृच्छद्-भो ! यद्रत्नमन्तःपुरे उत्पद्यते तस्य कः प्रभुः ? ।
तैर्विज्ञप्तम्-देव ! अन्तःपुरोत्पन्नस्य किं वाच्यम्, यद्देशमध्ये^{२०}ऽप्युत्पद्यते रत्नं तद्राजा यथेच्छं विनियुक्ते । कोऽत्र^{२१} बाधः ? ।
तच्छ्रुत्वा स्वाभिप्रायं निवेद्य देव्यां वारयन्त्यामपि तयोरेव सम्बन्धमघटयन्नृपः । द्वौ दम्पती भोगान् भुङ्क्तः स । राज्ञी तु
पत्यपमाने^{२२} वैराग्याद्गतमादाय स्वर्गे देवोऽभूत् । अन्यदा पुष्पकेतौ कथाशेषे पुष्पचूलो राजाऽभूत्^{२३} । स च देवः प्रयुक्ता-
वधिस्तयोरकृत्यं ज्ञात्वा स्वप्ने पुष्पचूलाया नरकानदर्शयत्तद्दुःखानि च । सा च प्रबुद्धा भीता च पत्युः सर्वमावेदयत् । सोऽपि

* C आदर्शे इदं पद्यं नास्ति । 1 B °सनादीति । 2 B P अमात्या । 3 P कुसुमपाटले । 4 P भोजनं । 5 P D चरकान् । 6 A C 'स्व' नास्ति । 7 B D Pa 'तदा' नास्ति । 8 P प्रेषितः । 9 P 'तं' नास्ति । 10 B D °अश्रु । 11 P लेखितं । 12 B 'सा' नास्ति । 13 P सुतं । 14 B C प्राप्य । 15 B पुणं । 16 P कक्षीचके । 17 B नास्ति 'न' । 18 B मन्त्रिमन्त्रिं; P मन्त्रिमन्त्रं । 19 Pab मध्येषु । 20 P बाध्यः । 21 B D °पमानं । 22 P जज्ञे ।

- शान्तिकमचीकरत् । स च देवः प्रतिनिशं नरकास्तथा अदर्शयत् । राजा तु सर्वास्तीर्थिकानाह्वय पप्रच्छ—कीदृशा नरकाः
स्युरिति । कैश्चिद्भवासः, कैश्चन सुसिवासः, कैरपि दारिद्र्यम्, अपरैः पारतद्भयमिति तैर्नरका^१ आचक्षिरे । राज्ञी
तु^२ मुखं मोदयित्वा तान् विसंवादिबचसो व्यसाक्षीत् । अथ नृपोऽन्निकापुत्राचार्यंमाकार्यं तदेवाप्राक्षीत् । तेन तु
यादृशान् देव्यदर्शयत्तादृशा एवोक्ता नरकाः । राज्ञी प्रोचे—भगवन् ! भवद्भिरपि किं स्वप्नो दृष्टः ? । कथमन्यथेत्यं
5 विव्थ ? । सूरिवदद्—भद्रे ! जिनागमात्सर्वमवगम्यते । **पुरुषचूला**ऽवोचत्—भगवन् ! केन कर्मणा ते प्राप्यन्ते । गुरुर-
गुणाद्—भद्रे ! महारम्भपरिग्रहैर्गुरुप्रत्यनीकतया पञ्चेन्द्रियवधान्मांसाहाराच्च तेष्वङ्गिनः पतन्ति । क्रमेण स सुरस्तस्यै
स्वर्गानदर्शयत् स्वप्ने । राज्ञा तथैव पाखण्डिनः पृष्ठास्तानपि व्यभिचारिवाचो विसृज्य भूपस्तमेवाचार्यं स्वर्गस्वरूपमप्राक्षीत् ।
तेनापि यथावत्त्रोदिते स्वर्गासिकारणमपृच्छद्राज्ञी । ततः सम्यक्त्वमूलौ गृहि-यतिधर्मावादिशन्मुनीशः । प्रतिबुद्धा च
सा लघुकर्मा । नृपमनुज्ञापयति स प्रव्रज्यायै । सोऽप्यूचे—यदि मद्गृह एव^३ भिक्षामादत्से तदा प्रव्रज । तयोरीकृते नृप-
10 वचसि, सा सोत्सवमभूत्स्वाचार्यस्य शिष्या गीतार्था च । अन्यदा भाविदुर्भिक्षं श्रुतोपयोगात् ज्ञात्वा सूरिर्गच्छं देशान्तरे
प्रेषीत् । स्वयं तु परिक्षीणजङ्घाबलस्तत्रैवास्थात्; भक्तपानं च **पुरुषचूला**ऽन्तःपुरादानीय गुरवेऽदात् । क्रमात्तस्या
गुरुशुश्रूषाभावनाप्रकर्षात् क्षपकश्रेण्यारोहात्केवलज्ञानमुत्पेदे । तथापि गुरुवैयाघ्रत्याज निवृत्ता । यावद्धि गुरुणा न ज्ञातं^४
यदयं केवलीति तावत् पूर्वप्रयुक्तं विनयं केवल्यपि नात्येति । सापि यद्यद्गुरोरुचितं रुचितं च तत्तदन्नादि सम्पादित-
वती । अन्यदा वर्षत्यब्दे सा पिण्डमाहरद् । गुरुभिरभिहितम्—वत्से ! श्रुतज्ञाऽसि, किमिति वृष्टौ त्वयाऽऽनीतः पिण्डः ?
15 इति । साऽभाषीद्—भगवन् ! यत्राञ्चनि अपूकायोऽचित्त एवासीत्तेनैवायासिपमहम्; कुतः प्रायश्चित्तापत्तिः ? । गुरुराह—
छन्नस्थः कथमेतद्वेद ? । तयोचे केवलं ममास्ति । ततो मिथ्या मे दुष्कृतम्; केवल्यशास्त्रे इति ब्रुवन्नपृच्छत्तां
गच्छाधिपः—किमहं सेत्स्यामि न वेति ? । केवल्यूचे मा कृद्धमभृतिम्; गङ्गामुत्तरतां वो भविष्यति केवलम् । ततो गङ्गामु-
त्तरीतुं लोकैः सह नावमारोहत्सूरिः । यत्र यत्र स न्यपीदत्तत्र तत्र नौर्मैक्तुमारेभे । तदनु मध्यदेशासीने मुनीने सर्वापि
नौर्मैक्तुं लया । ततो लोकैः सूरिर्जले क्षिप्तः । दुर्भेगीकरणविराद्वया प्राप्तमवपत्त्या व्यन्तरीभूतयाऽन्तर्जलं शूले निहितः ।
20 शूलप्रोतोऽप्ययम^५प्रायजीवविराधनामेवा^६शोचयन्नाऽऽत्मपीडाम् । क्षपकश्रेण्यारूढोऽन्तकृत्केवलीभूय सिद्धः । आसन्नैः
सुरैस्तस्य निर्वाणमहिमा चक्रे । अत एव तत्तीर्थं **प्रयाग** इति जगति पप्रथे । प्रकृष्टो यागः पूजा अत्रेति प्रयाग इत्य-
न्वर्थः । शूलप्रोतत्वगतानुगतिकतया चाद्यापि परसमयिनः क्रकचं खाञ्जे दापयन्ति तत्र । वटश्च तत्र गणशस्तुरुष्कै-
श्छिन्नोऽपि मुहुर्मुहुः प्ररोहति ।

- सुरैः करोटियादोमिस्त्रोद्ध्वमानाऽपि जलोर्मिभिर्नदीतीरं नीता । इतस्ततो लुलन्ती च शुक्तिवन्नदीतटे क्वापि गुप्त-
25 विषमे प्रदेशे विलग्य तस्यौ । तस्य च करोटिकर्परस्थान्तः कदाचित्पाटलावीजं न्यपत्तत् । क्रमात् करोटिकर्परं भित्त्वा
दक्षिणहनोः पाटलातरुद्गतो विशालश्चायमजनि । तदत्र पाटलिद्रोः प्रमावाचाष^७निमित्ताच्च नगरं निवेशयताम्, आशि-
वाशब्दं च सूत्रं दीयताम् । ततो राज्ञाऽऽदिष्टा नैमित्तिकाः पाटलां पूर्वतः कृत्वा पश्चिमाम्, तत उत्तराम्, ततः पुनः
पूर्वाम्, ततो दक्षिणां शिवाशब्दाऽवधि गत्वा^८ सूत्रमपातयन् । एवं चतुरस्रः पुरस्य सन्निवेशो बभूव । तत्राङ्किते
प्रदेशे पुरमचीकरन्नृपः । तच्च पाटल^९नाम्ना **पाटलिपुत्रं** पत्तनमासीत् । असमकुसुमबहुलतया च **कुसुमपुर**मित्यपि
30 रूढम् । तन्मध्ये श्रीनेमिचैत्यं राज्ञाऽकारि । तत्र पुरे गजाध्वरथशालाप्रासादसौधप्राकारगोपुरपण्यशालासत्राकारपौषधाभार-
रम्ये चिरं राज्यं जैनधर्मं चापालयद्गुदायिनरेन्द्रः ।

तस्मिन्नुपात्तपौषधेऽन्यदोदायिमारकेण स्वर्गातिथ्यं प्रापिते नापितगणिकासुतो **नन्दः** श्रीवीरमोक्षात्पष्टिवत्सर्था-
तीतायां क्षितिपतिरजनि । तदन्वये सप्त **नन्दा** नृपा जाताः । नवमचन्दे राजनि परमार्हतकल्पकान्वयी **शकटालो**

1 P प्रतिदिशं । 2 B नारकाः । 3 P नास्ति 'तु' । 4 B दिक्षा° । 5 P ज्ञानं । 6 B °ऽप्यप्राय° । 7 B °विराधनाशोव° । 8 'इत्यन्वर्थः' नास्ति A B D आदर्शं । 9 P चाप° । 10 A B C नास्ति 'सूत्र' । 11 A 'पाटली'; P 'पाटली' ।

मङ्गयभूत् । तस्य पुत्रौ स्थूलभद्र-श्रियकौ; सप्त च पुत्र्यः—यक्षा-यक्षदत्ता-भूता-भूतदत्ता-एणा-रेणा-वेणाख्याः क्रमादेकादिसप्तान्तवार^१श्रुतपाठिन्योऽजनिषत् ।

तत्रैव पुरे कोशा वेद्या, तज्जामिरुपकोशा चाभूताम् ।

तत्रैव च चाणिक्यः^२ सचिवो नन्दं समूलमुन्मूल्य मौर्यवंश्यं श्रीचन्द्रगुप्तं न्यधीविशद्विशापतित्वे । तद्वंशे तु बिन्दुसारोऽशोकश्रीः कुणाल^३स्तत्सूनुश्चिखण्डभरताधिपः परमार्हतोऽनार्थदेशेष्वपि प्रवर्तितश्चमण- 5 विहारः सम्प्रतिमहाराजश्चाभवत् ।

मूलदेवः सकलकलाकलापज्ञः, अचलसार्थवाहो महाधनी, देवदत्ता च गाणिक्यमाणिक्यं तत्रैव प्रागवसन् । उमाखातिवाचकश्च कौभीषणिगोत्रः पञ्चशतसंस्कृतप्रकरणप्रसिद्धस्तत्रैव तत्त्वार्थाधिगमं सभाप्यं व्यरचयत् । चतुरशीतिर्वा दशालाश्च तत्रैव विदुषां परितोषाय पर्यणसिषुः ।

तत्रैव चोतुङ्गतरङ्गोत्संगितगगनाङ्गणा परिवहति महानदी गङ्गा । 10

तस्यैव चोत्तरा^४दिशि विपुलं बालुकाखलं नातिदूरे, यत्रारुह्य कल्की प्रातिपदाचार्यप्रमुखसंघश्च सलिलङ्ग-वान्निस्तरिता ।

तत्रैव च भविष्यति कल्किवृपतिर्धर्मदत्त-जितशत्रु-भेघघोषादयश्च तद्वंश्याः ।

तत्रैव च विद्यन्तेऽन्तर्निहितनन्दसत्कनचनवंतिद्रव्यकोट्यः, पञ्च स्तूपाः, येषु धनधनायया श्रीलक्षणावतीसु- 15 रत्राणस्तांस्तानुपाक्रमतोपक्रमांस्ते च तत्सैन्योपप्लवायैवाकल्पन्त ।

तत्रैव विहृतवन्तः श्रीभद्रबाहु-महागिरि-सुहृस्ति-वज्रस्वाम्यादयो युगप्रचरागमाः । विहरिष्यन्ति च प्रातिपदाचार्यादयः ।

तत्रैव महाधनधनश्रेष्ठिनन्दना रुक्मिणी श्रीवज्रस्वामिनं पतीयन्ती प्रतिबोध्य तेन भगवता निर्लोभचूडा-मणिना प्रवाजिता ।

तत्रैव सुदर्शनश्रेष्ठिमहर्षिर्भयारात्र्या व्यन्तरीभूतया भूयस्तरमुपसर्गितोऽपि न क्षोभमभजत् । 20

तत्रैव स्थूलभद्रमहासुनिः पडरसाहारपरः कोशायाश्चित्रशालायामुत्सादितमदन^५मदश्चकार वर्षारात्रचतुर्मा-सीम् । सिंहगुहावासिसुनिरपि तं स्पर्दिष्णुस्तत्रैव कोशाया तदानीतरत्नकम्बलस्य चन्दनिकाप्रक्षेपेण प्रतिबोध्य पुनश्चा-रुतरां चरणश्रियमङ्गीकारितः ।

तत्रैव द्वादशाब्दे दुर्भिक्षे गच्छे देशान्तरं प्रतिप्रोषिते सति सुस्थिताचार्यशिष्यौ क्षुल्लकावदशीकरणाञ्जनाक्त-चक्षुषौ चन्द्रगुप्तवृपतिना सह बुभुजाते कियन्त्यपि दिनानि । तदनु गुप्तस्युपालम्भाद् चिष्णुगुप्त एव तयोर्निर्वाह- 25 मकरोत् ।

तत्रैव च श्रीवज्रस्वामी पौरस्त्रीजनमनःसंक्षोभरक्षणार्थं प्रथमदिने सामान्यमेव रूपं विकृत्य, द्वितीयेऽह्नि चाहो ! नास्य भगवतो गुणानुरूपं रूपमिति देशनारसहृदयजनमुखात् सँल्लापान् श्रुत्वाऽनेकलब्धिमान् सहजमप्रतिरूपं रूपं विकुर्व्यं सौवर्णं सहस्रपत्रे निषद्य देशानां विधाय राजादिजनताममोदयत् ।

तस्यैव पुरस्य मध्ये सप्रभावातिशया मातृदेवता आसंस्तदनुभावात्तत्पुरं परैराग्रहवद्विरपि न खलु ग्रीहीतुमशक्नि । 30 चाणिक्यवचनोत्पादिते पुनर्जनैर्मातृमण्डले गृहीतवन्तौ चन्द्रगुप्त-पर्वतकौ । एवमाद्यनेकसंविधानकनिधाने तत्र नगरेऽष्टादशसु विद्यासु स्मृतिषु पुराणेषु च द्वासप्ततौ कलासु भरत-वात्सायन-चाणाक्यलक्षणे रत्नत्रये मद्र-यन्न-

1 B °श्रुति । 2 P C चाणिक्यः । 3 B D Pa कुणालसूनुः । 4 P उत्तरदिशि । 5 'मदन' नास्ति B C ।

तन्नविद्यासु रसवाद-धातु-निधिवादाञ्जन-गुटिका-पादप्रलेप-रत्नपरीक्षा-वास्तुविद्या-पुं-स्त्री-गजाश्ववृषभादिलक्षणेन्द्रजालादिप्र-
न्येषु काव्येषु च नैपुणचणास्ते ते पुरुषाः प्रत्यूषुः प्रत्यूषकीर्तनीयनामधेयाः ।

आर्यरक्षितोऽपि हि चतुर्दशविद्यास्थानानि तत्रैवाधीत्य द्वापुरमागमत् । आख्यास्तु तत्रैवविधा वसन्ति सः,
ये योजनसहस्रगमने यानि गजपदानि भवेयुस्तानि प्रत्येकं स्वर्णसहस्रेण पूरयितुमीशते । अन्ये च तिलानामाढक उप्ते
5 प्ररूढे सुफलिते यावन्तस्तिलाः स्युस्तावन्ति हेमसहस्राणि विभ्रति गृहे । अपरे च घनागमप्रवहद्विरिन्दीवारिपूरस्यैकदि-
नोत्पन्नेन गवां नवनीतेन संवरं विरचय्य पयोरयं स्वलयितुमलम् । अन्यतमे चैकाहजातजात्यनवकिशोराणां समुद्धृतैः
स्कन्धकेशैः पाटलिपुत्रं समन्ताद्वेष्टयितुमचेष्टन्त । इतरे च शालिरत्नद्वयं वेश्मनि विभरांबभूवुस्तत्रैकशालिभिन्नभिन्न-
शालिबीजप्रसूतिमान्, अन्यश्च गर्हभिकाशालियो लूनलूनः पुनः पुनः फलति ।

गौडदेशावतंसस्य श्रीजिनप्रभसूरयः । कल्पं पाटलिपुत्रस्य रचयां चक्रुरागमात् ॥ १ ॥

10

॥ इति श्रीपाटलिपुत्रपुरकल्पः ॥

॥ अं० १२५; अ० १९ ॥

३७. श्रावस्तीनगरीकल्पः ।

दुहसरितारणवत्थी सावत्थी सयल्लुक्खपसवत्थी । नमिऊण संभवजिणं तीसे कित्थेमिं कप्पलवं ॥ १ ॥
अत्थिं इहेव दाहिणद्धभारहे वासे अराणिज्जगुणगणविसए कुणालाविसए सावत्थी नाम नयरी संप-
15 इकाले महेठिंत्ति रूढा वट्ठइं । जत्थ अज्जवि घणगहणवणमज्झट्ठियं सिरिसंभवनाहपडिमाविभूसियं भयणग-
ल्लगसिहरं पासट्ठियजिणविंबमंडियदेवउलियाअलंकरियं जिणभवणं चिट्ठइ पायारपरियरियं । तस्स चेइयस्स दुवारअदू-
रंसांमंते विस्सिरउल्लसिरंअतुल्लपल्लयसिणिद्धच्छाओ महल्लसाहाभिरामो रत्तासोअपायवो दीसइ । तस्स य जिणभवणस्स
पओलीए जे कयाडसंपुडां आसि ते माणिभइजक्खाणुभावाओ सूरिए अत्थमुवित्ते सयमेव लमांति म्हा; उदिए य
दिणयरे सयमेव उवडंति म्हा । अन्नया कलिकालदुल्ललिअवसेण अल्लावदीणसुरत्ताणस्स मल्लिकेण हव्वसनाम-
20 गेणं वहडाइच्चनगराओ आगंतूण पायारभित्ति-कवाडाइं कइवयविंवाणि अ भग्गाणि । मंदप्पभावा हि भवंति दूस्-
माए अहिट्ठायगा । तथा तस्सेव चेइयस्स सिहरे जत्तागयसंघेणं कीरमाणे हवणाइमहसवे आगंतूण एगे चित्तगो
उवविसइ । न य कस्स वि भयं जणेइ । जाव मंगलपईवे कए सट्ठाणमुवगच्छइ ति ।

इत्थेव नयरीए बुद्धाययणं चिट्ठइ जत्थ समुहवंसीया करावल्लं नरिंदकुलसंभूया रायाणो बुद्धमत्ता अज्ज वि
नियदेवयस्स पुरओ महग्घमुल्लं पल्लाणियं अलंक्रियं विभूसिअं महात्तरंगमं ठोअंति ।

25 जंगुलीविज्जा य इत्थेव बुद्धेण ससंपदाया पयासिया महप्पभावा ।

इत्थेव निप्पज्जंति नाणाविहा साली; जेसिं सव्वसालिजाइण इक्किक्के कणंमि निक्खिप्पमाणे^{१०} आसिहं भरि-
ज्जइ महंतं खोरयं ।

इत्थेव भयवं संभवसामी चवण-जम्मण-निक्खमण-केवलनाणुप्पत्तिकल्लाणगाइं समुरासुर-नर-भवणमणरंज-
णाइं अकारि ।

30 कौसंबीपुरीए उप्पणो जिणसत्तुनिवसच्चिवकासवपुत्तो जक्खा^{११} कुक्खिसंभूओ कविलो महरिसी

1 P मानविद्यः । 2 B कल्पेभिः । 3 P नास्ति 'अत्थि' । 4 B महिठि; D महठि । 5 P विहाय नास्त्वन्यत्र 'वट्ठइ' ।
6 P नास्ति 'अदूर' । 7 B D उल्लसिरं । 8 C उवपुटा । 9 C करावल्लं; P करवेळं । 10 P भाणा । 11 D P जखां ।

जणयंमि विवन्ने विज्जाअहिज्जाणत्थं एयं नयरिं^१ समागओ पिउमित्तइंदत्तउवञ्जायसयासे सालिभइइब्भदा-
सचेडीवयणेणं दोमासयसुवण्णकए वच्चंतो कमेणं सयंबुद्धो जाओ । पडिबोहिऊण पंचसयचोरे सिद्धो अ ।

इत्थेव तिंदुगुज्जाणे पंचसयसमण-अज्जिआसहसपरिवुडो पढमनिन्हवो जमाली^२ ठिओ । ढंकेण कुंभया-
रेण पढमं नियसालासंठिआ भगवओ धूअ पिअदंसणा^३ अज्जा साडियाए^४ एगदेसे अंगारं छोद्वण 'कयमाणे
कडि'त्ति वीरवयणं पडिवज्जाविया । तीए य सेससाहुणी साहुणो पडिबोहिया सामिं चेव अलीणा । एगो चेव 5
जमाली विपडिवन्नो ठिओ ।

इत्थेव तिंदुगुज्जाणे केसीकुमारसमणो गणहरो भयवया गोअमसामिणा कुट्टयउज्जाणाओ आगं-
तूण परुप्परं संवायं च काउं पंचजामं धम्ममंगीकारिओ ।

इत्थेव एगं वासास्तं समणो भयवं महावीरो^५ ठिओ खंडपडिमाए; सक्केण य पूइओ चित्तं तवोकम्ममकासी ।

इत्थेव जियसत्तु-धारिणीपुत्तो खंदगायरिओ उप्पन्नो जो पंचसयसीससहिओ पालगेणं कुंभयार-10
कडनयरे जंतेण पीलिओ ।

इत्थेव जियसत्तुरायपुत्तो भइओ नाम पबइत्ता पडिमं पडिवन्नो विहरंतो वेरजे^६ संपत्तो चोरिउ त्ति काऊण
गहिओ रायपुरिसेहिं तच्छियंगो स्वारं दाउं कक्खडदब्भेहिं वेदिओ मुक्को सिद्धो अ ।

जहा रायगिहाइसु तहा इत्थवि नयरीए बंभदत्तस्स हिंडी जाया ।

इत्थेव खुडुगकुमारो अजियसेणायरियसीसो जणणीमयहरिया-आयरिय-उज्जायनिमित्तं वारसवारसवरि-15
साणि दबओ सामण्णे ठिओ । नट्टविहीए 'सुट्टु ग्राहयं सुट्टु वाइय'मिच्चाइ गीइयं सोउं जुवराय-सत्थवाह-भज्जा-मच्च-
मिंठेहिं समं पडिबुद्धो ।

एवमाईणं अणेगेसिं संविहाणगरयणाणं उप्पत्तीए एसा नयरी रोहणगिरिभूमि त्ति ।

सावत्थिमहातित्थस्स कप्पमेयं पढंतु विउसवरा । जिणपवयणभत्तीए इय भणइ जिणप्पहो सूरी ॥ १ ॥

॥ इति श्रीश्रावस्तीनगरीकल्पः समाप्तः ॥

३८. वाराणसीनगरीकल्पः ।

नत्वा तत्त्वाख्यायिनं श्रीसुपार्श्वं श्रीपार्श्वं च न्यञ्जितानिध्रविभ्रम् ।

वाराणस्यास्तीर्थरत्नस्य कल्पं जल्पामः सत्कल्पनापोढकल्पम् ॥ १ ॥

अस्त्यत्रैव दक्षिणे भारतार्धे मध्यमखण्डे काशिजनपदालङ्कितरुत्तरवाहिन्या त्रिदशवाहिन्याऽलङ्कृतधनकनक-
5 रत्नसमृद्धा वाराणसी नाम नगरी गरीयसामद्भुतानां निधानम् । वरणानाम्नी सरिदऽसिनाम्नी च द्वे अपि सरिता-
वसां गङ्गामनुप्रविष्टे इति वाराणसीति नैरुक्तं नामास्याः प्रसिद्धम् ।

अस्यां सप्तमो जिनसत्तमः श्रीमान् सुपार्श्व^१ ऐश्वकाप्रतिष्ठमहीपतिमहिष्याः पृथ्वीदेव्याः कुक्षाववतीर्थ-
जन्ममुपादित । त्रिभुवनजनवादितयशःपटहः स्वस्तिकलाञ्छितद्विशतधनुरुच्छ्रयकाञ्चनच्छायकायः, क्रमेण राज्यराज्य-
श्रियमनुभूय भूयः सांवत्सरिकं दानं प्रदाय, सहश्रावणेषु दीक्षां च कक्षीकृत्य, विहृत्य छद्मस्थावस्थया नवमासीं केवल-
10 ममलमासाद्य संमेतगिरिमेत्य निर्वृतः ।

त्रयोविंशश्च जिनेशः श्रीपार्श्वनाथ ऐश्वकाश्वसेन^२रसेनसूनुर्वामाकुक्षिसम्भवः पद्मगलक्ष्म्या नवकरोच्छ्रय-
नीलच्छत्रिवपुरात्तजन्माश्रमपदोद्याने कौमार एवोपात्तचारित्रमारः केवलमुत्पाद्य तस्मिन्नेव शैले शैलेसीमवाप्य सिद्धः ।
अस्यामेव कुमारकाले भगवानेष एव मणिकर्णिकायां पञ्चाक्षितपस्तप्यमानात्कमठकषेरायतौ भाविनीं विपदसा-
त्मनो विविदिवानप्यन्तर्द्वारुणज्वलनज्वालाभिरर्षदग्धं दन्दशूकं जनन्या जनानां च संवर्ष्य कुपथमथनमकार्षीत् ।

15 अस्यां काश्यपगोत्रौ चतुर्वेदै पट्कर्मकर्मठौ समृद्धौ यमलभ्रातृौ जयघोष-विजयघोषाभिधानौ द्विजवराव-
भूताम् । एकदा जयघोषः स्नातुं गङ्गामगात् । तत्र पृदाकुणा^३ ग्रस्यमानं भेकमेकमालोकयत् । सर्पं च कुललेनो-
त्क्षिप्य भूमौ पातितमद्राक्षीत् । सर्पमाक्रम्य स्थितं कुललम् । तमेव चण्डासैः^४ खादन्तं सर्पं च कुललवशगतमपि चीत्कु-
र्वाणमपट्टकमक्षिणं^५ वीक्ष्य प्रतिबुद्धः । प्रव्रज्य क्रमादेकरात्रिकीं प्रतिमां प्रपद्य विहरन् पुनरिमां नगरीमागात् । मासक्ष-
पणपारणके यज्ञपाटकं^६ प्रविष्टः । तत्र विप्रैर्भैक्षमदित्खुभिः प्रतिषिद्धः । ततः श्रुताभिहितचर्यामुपदिश्य आतरं विप्रांश्च
20 प्रत्यवबुधत् । विरक्तो विजयघोषः प्राजाजीत् । द्वावपि मोक्षं प्रापतुः ।

अस्यां नन्दाभिधानो नाविकस्तरपण्यजिष्ठक्षया मुमुक्षुं धर्मरुचिं विराध्य, तस्य हुंकारेण भसीभूय, गृहको-
किल-हंस-सिंहभवान् यथासङ्घं सभा-मृतगङ्गातीराञ्जनागिरिष्ववाप्य, तस्यैवानगारस्य तेजोनिर्गोणं विषय चास्यामेव
पुर्या बटुर्भूत्वा, तथैव निधनमधिगत्यास्यामेव राजा समजनिष्ट । जातिसरः सार्धं श्लोकमकरोत् । अन्येयुस्तत्रैवागतं
तमनगारं समस्यापूर्णाद्विज्ञायाभययाचनपुरस्सरमुपगत्य च क्षमयित्वा परमार्हतोऽभूत् । सिद्धश्च धर्मरुचिः कमात् ।
25 सा चैयं समस्या-

गंगाए नाविओ नंदो सभाए घरकोइलो । हंसो मयंगतीराए सीहो अंजणपबए ॥ १ ॥

वाराणसीए बडुओ राया तथैव आयओ^७ । एणसिं घायगो जो उ सो इत्येव समागओ ॥ २ ॥ इति ।

अस्यां संवाहनस्य नरपतेः सातिरेके कन्यासहस्रे सत्यपि परनृपतिपृतनावेष्टितायां पुरि राज्यलक्ष्मीं गर्भ-
स्योऽप्यङ्गवीरस्नातवान् ।

30 अस्यां मातङ्गकर्षिर्बलनामा मृतगङ्गातीरे लब्धजन्मा तिन्दुकोद्याने स्थितवान् । गण्डी^८तिन्दुकं च यक्षं
गुणगणैर्हृतहृदयमकार्षीत् । कौशलिकतृपदहिता च भद्रा मलङ्किन्नाङ्गं तमृषिं विलोक्य निष्ठवृत्तवती । ततस्तेन
यक्षेणाधिष्ठिताञ्जी तेनैव मुनेर्वपुषि सङ्गम्य परिणीता त्यक्त्वा च मुनिना । ततो रुद्रदेवेन यज्ञपत्नी कृता । मासक्ष-

1 B श्रीसुपार्श्व । 2 P °अश्वसेनसूनु° । 3 C पृदाकुदा । 4 B C कुलालं । 5 B °प्रासैः खासैः । 6 P °भक्षणं ।
7 P यज्ञपाटं । 8 P & C जाओ । 9 P गंठी ।

पणपारणे च मिक्षार्थमुपागतो मातङ्गमुनिर्द्विजातिभिरुपहस्य कदर्थ्यमानं तं प्रेक्ष्य भद्रयोपलक्ष्य बोधितास्तं क्षमयामासु-
ब्राह्मिणाः । प्रत्यलामयंश्च भक्ताद्यैर्विदग्धे विमुधैर्गन्धोदकवृष्टिः पुष्पवृष्टिर्दुन्दुभिवादनं वसुधारापातश्च ।

अस्यां—वाणारसीपकोट्टए पासे गोवालि भद्रसेणे य । गंद्सिरी पउमहह रायगिहे सेणिए वीरे ॥ १ ॥

वाणारसी य नयरी अणमारधम्मघोस-धम्मजसे । मासस्स य पारणए गोउळ गंगा य अणुकंपा ॥ २ ॥

एतदावश्यकरिगुक्तिस्थं संविधानकद्रयमजनि । तथा हि—

5

अत्रैव पुर्यां भद्रसेनो जीर्णश्रेष्ठी । तस्य भार्या नन्दा । तयोः पुत्री नन्दश्रीर्वरकरहिता । अत्रैव कोष्ठके
चैत्येऽन्यदा पार्श्वस्वामी समवासरत् । नन्दश्रीः प्रात्राजीद् । गोपाल्यार्यायाः शिष्यतयार्पिता । सा च पूर्वमुग्रं
विहृत्य पश्चादवसन्तीभूता हस्तपादाद्यक्षालयत् । साध्वीभिर्वीर्यमाणा तु^१ विमक्तायां वसतौ स्थिता । तदनालोच्य मृता
शुल्लहिमवति पद्मद्रहे^२ श्रीदेवी जज्ञे देवगणिका । भगवतः श्रीवीरस्य राजगृहे समवसतस्याप्रे नाख्यविधिमुप-
दर्श्य गता । अन्ये त्वाहुः—करिणीरूपेण वातनिसर्गमकरोत् । श्रेणिकेन तस्याः स्वरूपे पृष्टे भगवानाख्यत् तस्याः 10
पूर्वभवावसन्नतावृत्तम् ।

अत्रैव पुर्यां धर्मघोष-धर्मयशसौ द्वावनगारौ वर्षारात्रमवस्थाताम् । तौ^३ मासं मासं क्षपणेनास्ताम् । अन्यदा
चतुर्थपारणके तृतीययोरुष्यां विहाराय प्रस्थितौ शारदातपेनार्तौ वृषितौ गङ्गामुत्तरन्तौ मनसापि नाम्भ ऐच्छतामनेषणीय-
मिति । देवता तद्रुणावर्जिता गोकुलं^४ विकुर्व्य गङ्गोत्तीर्णौ तौ दध्यादिभिरुपन्यमन्नयत् । तौ दत्तोपयोगौ ज्ञातवन्तौ
यथेयं मायेति प्रत्यपेधताम् । पुरःप्रस्थितयोस्तयोरनुकम्पया बार्हलं^५ व्यकार्षीद्देवता । तौ चार्द्रीयां भूमौ शीतलवाताप्यायितौ 15
ग्रामं प्राप्य शुद्धोच्छमादिषातामिति ।

श्रीमद्रथोध्यायामिध्वाकुवंश्यः श्रीहरिश्चन्द्रो महानरेन्द्रस्त्रिशङ्कुपुत्र उशीनरनृपसुतया सुतारा-
देव्या रोहिताश्वेन^६ च पुत्रेण सहितः सुखमनुभवंश्चिरमसात्काश्यपीम् । एकदा सौधर्माधिपतिर्दिवि दिविजपरिषदि
तस्य सत्त्ववर्णनामकरोत् । तदश्रद्धधानावुभौ गीर्वाणौ चन्द्रचूड-मणिप्रभनामानौ वसुधरामवतीर्णौ । तयोरेको वन-
बराहरूपं विकृत्याऽधोध्यापरिसरस्थितशक्रावतारचैत्याश्रमं ससंरम्भं भङ्गक्तुं प्रववृते । अन्येद्युः सदसि सिंहासन-20
स्थितो हरिश्चन्द्रमहीन्द्रस्तमाश्रमोपसृवं शूकरोपज्ञं श्रुत्वा तत्र गत्वा बाणप्रहारेण तं बराहं प्रहतवान् । तस्मिंश्च सश-
रेऽन्तर्हिते गर्हितेतरचरितः स यावत्तं^७ प्रदेशमविशत्तावत्तत्र हरिर्णी स्वबाणप्रहतां, तस्याः स्फुरन्तं च गलितं गर्भं निभाल्य,^८
कपिञ्जल-कुन्तलमित्राभ्यां सह पर्यालोच्य, अणुपन्नं स्वं शोचयन् प्रायश्चित्तप्रहणार्थं कुलपतिमुपसृत्य नमस्कृत्य गृही-
त्वा चाशिषं यावदास्ते; तावद् वञ्चनानामकुलपतिकन्यका तुमुलमतुलमकार्षीत् । व्याहारीच—तात ! अनेन पापीयसा
मन्मृगी हता; तन्मरणे च^{१०} मम^{११} मन्मातुश्च मरणं भविष्यतीति निशम्य कुपितः कुलपतिर्नृपतये । ततस्तत्पदोर्निपत्य नरपति-25
रुपत्—प्रभो ! सकलामपि वसुधां प्रतिगृह्य मामेतस्मादेनसो मोचय; वञ्चनायाश्च मरणनिवारणाय हेमलक्षं दास्यामीति ।
तेनाप्योमिति प्रतिपन्नवति कौटल्यमृषिं सह कृत्वा नृपः स्वपुरीमागात् । ततो वसुभूतेर्मन्त्रिणः कुन्तलस्य च
सुहृदस्तत्स्वरूपमावेध कोशान्निष्कलक्षमानाययत् । ततः सित्वा तापसः सांगारको^{१२} व्याकरोत्—अस्मभ्यं जलधिमेख-
लामखिलामिलां त्वमदाः ।^{१३} ततोऽस्मदीयमेव वस्त्वस्मभ्यमेवं दीयत^{१४} इति कोऽयं न्यायः । अथ वसुभूतिः^{१५} किमपि
शुवाणः कुलपतिना शापादकारि कीरः; कुन्तलस्तु^{१६} शृगालः । तौ च वनमध्येऽवसताम् । राजा च मासमवधिं मार्ग-30
यित्वा रोहिताश्वमङ्गुलौ ल्गयित्वा सुतारया सह कार्शीं प्रति प्राचलत् । क्रमादिमां पुरीं प्राप्य संस्थायां स्थितः ।
तत्र शिरसि वृणं दत्त्वा वज्रहृदयविप्रहस्ते देवीं कुमारं च हेमपद्मसहस्रया विविक्रिये^{१६} । सा तत्र खण्डनपेपणादि-

1 P पि । 2 P Pa पद्महृदे । 3 P तौ द्वौ । 4 P गोकुलानि । 5 P बार्हलकं । 6 B रोहिताश्वेन ।
7 B प्रहीतवान् । 8 B Pa प्रवेश° । 9 Pa निर्भाल्य । 10 B 'च' नास्ति । 11 P मम मातु° । 12 P सांगारको ।
13 P ततोऽस्मदीयमेव चास्म दीयते; Pa ततोऽस्म दीयते । 14 C वसुभूतिं । 15 B कुन्तलस्य । 16 PPa विविक्रिये ;
वि० क० १०

- कर्माणि निर्ममे । दारकश्च समित्पत्रपुष्पफलाद्याजहार । राञ्जि चिन्ताचान्तचेतसि कुल्पतिः कनकं मार्गयितुमगात् । दत्तं तस्मै राज्ञा काञ्चनसहस्रपट्टम् । कुल्पतौ स्तोकमिति कुप्यत्यङ्गारकोऽवोचद्-भोः ! किमर्थं पत्नीमपत्यं च व्यक्रीणीथाः । अत्रत्यं चन्द्रशेखरं नरेश्वरं किं न याचसे बहुलक्षम् । राज्ञोक्तम्-अस्मत्कुले नेदं सिध्यति । डोम्बस्वापि वेश्मनि कर्मकरत्वमुररीकृत्य दास्यामि तव काञ्चनलक्षंमिति । ततः कर्म कर्तुं प्रवृत्तश्चण्डालेन श्मशानरक्षणे नियुक्तः ।
- 5 ततः परं ताभ्याममराभ्यामकारि मारिः पुर्याम् । यथा भूपादेशानीतमान्निकेण राक्षसीप्रवादमारोप्य सुतारा मण्डलमानीय रासभमारोपिता, यथा शुकः पावके दत्तक्षम्पोऽपि न दग्धः, यथा पितृवने वटोत्कलम्बितं नरं तटे च रुदन्तीं सुदतीं विलोक्य नराद्विधाधरापहारवृत्तमाकर्ष्य तमुन्मोच्य तत्स्थाने हरिश्चन्द्रः स्वं नियुज्य होमकुण्डे^१ स्वमांसखण्डानि आर्पयत्, यथा 'कुण्डमध्यान्मुखं निर्गतं शृगालश्चारटत्, तापसेन यथा व्रणरोहणमवनीपतेरकारि, यथा च पुष्पाणि गृह्णन् रोहिताश्वो निःशूकं^२ दन्दशूकेन दष्टः^३ संस्कारयितुमानीताच्च तस्मात्कण्टिकमयाचिष्ट नृपतिः, यथा^४ च सत्त्वपरीक्षानि-
- 10 वेहणप्रमुदितप्रकटितनिजरूपत्रिदशकृतपुष्पवृष्टिजयजयध्वनिः सर्वजनैः प्रशंसितः सात्त्विकशिरोमणिरिति, यथा च बहिर्मुखस्वस्वाद्बराहादिपुष्पवृष्टिपर्यन्तं दिव्यमायाविलसितमचबुध्य यावच्चेतसि चमत्कृतस्तावत्स्वं स्वपुर्यां सदसि सिंहासनस्थं सपरिवारमपश्यत् । तदेतद्देवीकुमारविक्रयादि दिव्यपुष्पवर्षावसानं श्रीहरिश्चन्द्रस्य चरित्रं सत्त्वपरीक्षानिकषोऽस्यामेव पुर्यामजनि जनजनितविस्मयम् ।

यच्च काशीमाहात्म्ये प्रथमगुणस्थानीयैरभिधीयते-यद्^५ वाराणस्यां कलियुगप्रवेशो नास्ति । तथाऽत्र प्राक्षनिघनाः 15 कीटपतङ्गभ्रमरादयः कृतानेकचतुर्विधहत्यादिपाप्मानोऽपि मनुष्यादयो वा शिवसायुज्यमिति प्रतीत्यादियुक्तिरिक्तं तदस्माभिः श्रद्धातुमपि दुःशकं किं पुनः कल्पे जल्पितमित्युपेक्षणीयमेवैतत् ।

धातुवाद-रसवाद-खन्यवाद-मन्त्रविद्याविदुराः शब्दानुशासन-तर्क-नाटका-ऽलङ्कार-ज्योतिष-चूडामणि-निमित्तशास्त्र-साहित्यादिविद्यानिपुणाश्च पुरुषा अस्यां परिव्राजकेषु जटाधरेषु योगिषु ब्राह्मणादिचतुर्वर्ण्ये च नैके रसिकमनांसि प्रीणयन्ति । चतुर्दिगन्तदेशान्तरवास्तव्याश्चास्यां जना दृश्यन्ते सकलकलापरिकलनकौतूहलिनः ।

- 20 वाराणसी चेयं सम्पति चतुर्था विभक्ता दृश्यते । तद् यथा-देववाराणसी, यत्र विश्वनाथशासादः । तन्मध्ये चाश्मनं जैनचतुर्विंशतिपट्टं पूजारूढमद्यापि विद्यते । द्वितीया राजधानी वाराणसी यत्राद्यत्वे यवनाः । तृतीया मदनवाराणसी; चतुर्थी विजयवाराणसीति । लौकिकानि च तीर्थानि अस्यां क इव^६ परिसंख्यातुमीश्वरः ।

अन्तर्धरणं दन्तस्वातं^{१०} तडागं निकषा श्रीपार्श्वनाथस्य चैत्यमनेकप्रतिमाविभूषितमास्ते । अस्याममलपरिमलभरा- 25 कृष्टभ्रमरकुलसङ्कुलानि सरसीषु नानाजातीयानि कमलानि ।

अस्यां च प्रतिपदमकुतोभयाः सञ्चरिष्णवो निचाय्यन्ते शाखाभृगा मृगधूर्ताश्च ।

अस्याः क्रोशत्रितये धर्मेक्षानामसंनिवेशो यत्र बोधिसत्त्वस्योच्चैस्तरशिखरचुम्बितगगनमायतनम् ।

अस्याश्च सार्धयोजनद्वयात्परतश्चन्द्रावती नाम नगरी, यस्यां श्रीचन्द्रप्रभोर्गर्भावतारादिकल्याणिकचतुष्टयमखिलभुवनजनतुष्टिकरमजनिष्ट ।

- 30 गङ्गोदकेन च जिनद्वयजन्मना च प्राकाशि काशिनगरी न गरीयसी कैः ।

तस्या इति व्यथित कल्पमनल्पमृतेः श्रीमान् जिनप्रभ इति प्रथितो मुनीन्द्रः ॥ १ ॥

॥ इति श्रीवाराणसीनगरीकल्पः ॥

॥ अं० ११३, अ० २३ ॥

1 Pa 'लक्ष' नास्ति । 2 'प्रवृत्तः' नास्ति Pa । 3 B होमकुण्डैः । 4 BD कुण्डमुखो । 5 P निःशूकं । 6 BPu दष्टः । 7 P 'यथा' नास्ति । 8 B 'यद्' नास्ति । 9 B P इह । 10 P दण्डख्यातं ।

३९. श्रीमहावीरगणधरकल्पः ।

सिरिवीरस्स गणहरे इक्कारस जच्चमाहणे नमिउं । तेसिं चिअ कप्पलवं भणामि समयाणुसारेण ॥ १ ॥

नामं ठाणं जैणया जणैणीउ जम्मैरिक्ख-मुत्ताइं । गिहिपरिआउ संसर्थ-वयदिणं^१ -पुं-देसं-कालं य ॥ २ ॥

वैयपरिवारो छउमैत्थ-केवलित्तेमुं वरिससंखा य । रूवं लंढीं^२ आउं सिवैठाण तंतु ति दाराइं ॥ ३ ॥

१. तत्थ गणहराण नामाइं-१ इंदभूई, २ अग्गिभूई, ३ वाउभूई, ४ विउत्तो, ५ सुधम्मसामी, ६ मंडिओ, ७ मोरिअपुत्तो, ८ अकंपिओ, ९ अचलभाया, १० मेअज्जो, ११ पभासो य ।

२. इंदभूइप्पमुहा तिन्नि सहोअरा मगह्दसे गोब्बरगामे उप्पत्ता । विअत्तो सुहम्मो य दो वि कोल्लाग-संनिवेसे । मंडिओ मोरिअपुत्तो अ दो वि मोरिअसंनिवेसे । अकंपिओ मिहिलाए । अयलभाया कोसलाए । मेअज्जो वच्छदेसे तुंगिअसंनिवेसे । पभासो रायगिहे ।

३. जणओ तिण्हं सोअराणं वसुभूई । विअत्तस्स घणमित्तो । अज्जसुहम्मस्स धम्मिलो । मंडिअस्स 10 घणदेवो । मोरिअपुत्तस्स मोरिओ । अकंपिअस्स देवो । अयलभाउणो वसू^५ । मेअज्जस दत्तो । पभासस्स बलो^६ ।

४. जणणी तिण्हं भाउआणं^१ पुहवी । विअत्तस्स वीरुणी । सुहम्मस्स भद्विला । मंडिअस्स विजय-देवा^२ । मोरिअपुत्तस्स सा चैव । जओ घणदेवे परलोअं गए मोरिएण सा संगहिआ; अविरोहो अ तंमि देसे । अकंपिअस्स जयंती । अयलभाउणो नंदा । मेअज्जस्स वरुणदेवा । पभासस्स अइभद्विति । 15

५. नक्खत्तं-इंदभूइणो जिट्ठा, अग्गिभूइणो कित्तिआ, वाउभूइणो साई, विअत्तस्स सवणो, सुहम्मसामिणो उत्तरफगुणीओ, मंडिअस्स महाओ, मोरिअपुत्तस्स मिगसिरं, अकंपिअस्स उत्तरासाढा, अयलभाउणो मिगसिरं, मेअज्जस्स अस्सिणी, पभासस्स पूसु ति ।

६. तिण्णि भाउणो गोअमगुत्ता, विअत्तो भारद्वायसगुत्तो, सुहम्मो अग्गिवेसायणसगुत्तो, मंडिओ वासिट्ठसगुत्तो, मोरिअपुत्तो कासवगुत्तो, अकंपिओ गोअमसगुत्तो, अयलभाया हारिअसगुत्तो, मेअज्जो पभासो 20 अ कोडिणसगुत्तु ति ।

७. गिहत्यपरिआओ-इंदभूइणो पंचासं वासाइं, अग्गिभूइस्स छायालीसं^३, वाउभूइस्स बायालीसं, विअत्तस्स पन्नासं, सुहम्मसामिस्स वि पन्नासं, मंडियस्स तेवण्णा, मोरियपुत्तस्स पणसट्ठी, अकंपियस्स अडयालीसं, अयलभाउणो छायालीसं, मेअज्जस्स छत्तीसं, पभासस्स सोलस ति ।

८. संसओ-इंदभूइस्स जीवे । भगवया महावीरेणं छिन्नो । अग्गिभूइणो कम्मे । वाउभूइणो तज्जीव-त्तस्सरीरे । 25 विअत्तस्स पंचमहाभूएसु । सुहम्मसामिणो जो जारिसो इह भवे, परभवे वि सो तारिसो चैव ति । मंडिअस्स बंध-सुक्खेसु । मोरिअपुत्तस्स देवेसु । अकंपिअस्स नरएसु । अयलभाउणो पुन्न-पावेसु । मेअज्जस्स परलोए । पभासस्स निबाणे ति ।

९-१०-११-१२. दिक्खागहणमिकारसण्हं पि देवाणमागमणं दट्ठूण जणवाडयाओ उवट्ठियाणं वइसाहसुद्ध-इक्कारसीए, मज्झिमपावाए नथरीए, महसेणवणुज्जाणे, पुब्वह्दसकाले ति ।

१३. इंदभूइप्पमुहाणं पंचण्हं पंचसया खंडिआ सह निकखंता । मंडिअ-मोरिअपुत्ताणं पत्तेअं सट्ठा तिन्नि सया । 30 अकंपिआईणं चउण्हं पत्तेअं तिन्नि सय ति ।

1 P संसयदिक्खा । 2 B C Pa रिद्धी । 3 P वसुदत्तो । 4 P थल्लिया । 5 P सोयराणं । 6 मंडियस्स मोरियपुत्तस्स विजयदेवा । 7 B C बायालीसं ।

१४. छउमत्पपरिआओ—इंदभूइस्स तीसं चासाइं, अग्गिभूइस्स दुवालस, वाउभूइस्स दस, विअत्तस्स दुवालस, सुहम्मस्स बायालीसं, मंडिअ-मोरिअपुत्ताणं पत्तेअं चउइस्स, अकंपिअस्स नव, अयलभाउणो दुवालस, मेअज्जस्स दस, पभासस्स अद्द ति ।

१५. केवलिविहारेणं—इंदभूई दुवालसवासाइं विहरिओ । अग्गिभूई सोलस, वाउभूई विअत्तो अ पत्तेयं अद्दा-
5 रस, अज्जसुहम्मस्स अद्द, मंडिअ-मोरिअपुत्ताणं पत्तेअं सोलस, अकंपिअस्स एगवीसं, अयलभाउणो चउइस्स, मेअज्जस्स पभासस्स य पत्तेयं सोलस ति ।

१७. इकारसण्ह वि वज्जरिसहनारायं संघयणं, समचउरंसं संठणं, कणगप्पहो देहवण्णो । रूवसंपया पुण तेसिं एवं तित्थयराणं

‘सत्तसुरा जइ रूवं अंगुट्टपमाणयं विउच्चिज्जा । जिणपायंगुट्टं पइ न सोहए तं जहिंमालो ॥’

10 ति वयणाओ अप्पडिरूवं रूवं¹ । तओ किंचूणं गणहराणं । तत्तो वि हीणं आहारगत्तरीरस्स । तत्तो वि अणुत्तर-
सुराणं । तत्तो जहक्कमं नवमगेविज्जगपज्जवसाणदेवाणं हीणयरं । तत्तो वि कमेण अञ्जुआइसोहम्मंतदेवाणं हीणयरं ।
तत्तो वि भवणवईणं, तत्तो वि जोइसिआणं, तत्तो वि वंतरदेवाणं, तत्तो वि चक्कवट्टीणं हीणयरं । तत्तो वि अद्दचक्क-
वट्टीणं, तत्तो वि बलदेवाणं हीणयरं । तत्तो वि सेसजणाणं छट्ठाणवडिअं । एवं विसिट्ठं रूवं गणहराणं ।

सुअं पुण—अगारवासे चउइस्सविज्जाठणाइं; सामण्णे पुण दुवालसंगं गणिपिडगं सब्बेसिं । जओ सब्बे वि दुवा-
15 लसंगप्पणेआरो ।

१७. लद्धीओ पुण—सब्बेसिं गणहराणं सब्बाओ वि हवंति । तं जहा—बुद्धिलद्धी अद्वारसविहा²—केवलनाणं,
ओहिनाणं, मणपज्जवनाणं, वीअबुद्धी, कुट्टबुद्धी, पयाणुसारित्तं, संभिन्नसोइत्तं, दूरासायण³सामत्थं, दूरफरिसणसामत्थं,
दूरदरिसणसामत्थं, दूरग्घाणसामत्थं, दूरसवणसामत्थं, दसपुच्चित्तं, चउदसपुच्चित्तं, अट्टंगमहानिमित्तकोसल्लं, पण्णासव-
ण्णत्तं, पत्तेअबुद्धत्तं, वाइत्तं च ।

20 किरियाविसया लद्धी दुविहा—चारणत्तं, आगासगामित्तं च ।

वेउच्चिअलद्धी अणेगविहा—अणिमा, महिमा, लघिमा, गरिमा, पत्ती, पकामित्तं, ईसित्तं, वसित्तं, अप्पडिआओ,
अंतद्धानं, कामरूविचमिच्चाइ ।

तवाइसयलद्धी सत्तविहा—उग्गतवत्तं, दित्ततवत्तं, महातवत्तं, घोरतवत्तं, घोरपरक्कमतं, घोरवंभयारित्तं,
अघोरगुणवंभयारित्तं च ।

25 बललद्धी तिविहा—मणोबलित्तं, वयणबलित्तं, कायबलित्तं ।

ओसहिलद्धी अट्टविहा—आमोसहिलद्धी, खेलोसहिलद्धी, जल्लोसहिलद्धी, मलोसहिलद्धी, विप्पोसहिलद्धी, सब्बो-
सहिलद्धी, आसगअविसत्तं, दिट्ठिअविसत्तं ।

रसलद्धी छविहा—वयणविसत्तं, दिट्ठिविसत्तं, खीरासवित्तं, महुआसवित्तं, रुप्पिरासवित्तं, अमिआसवित्तं ।

खित्तलद्धी दुविहा पण्णत्ता—अक्खीणमहाणसत्तं, अक्खीणमहालयत्तं च ।

30 —एयाहिं लद्धीहिं संपन्ना सब्बे वि ।

१८. सत्ताउअं—इंदभूइस्स बाणउई संवच्छराइं । अग्गिभूइस्स चउहत्तरी, वाउभूइस्स सत्तरी, विअत्तस्स असीई,
अज्जसुहम्मस्स सयं, मंडिअस्स तेआसीई, मोरिअपुत्तस्स पंचनउई, अकंपियस्स अट्टहत्तरी, अयलभाउणो बाहत्तरी⁴,
मेअज्जस्स बासट्टी, पहासस्स चालीसं ति ।

१९-२०. निवाणं च सर्वेसि पाओवगमणमासिअभत्तेण, रायगिहे नयरे, वेभारपवण संजायं ।

पदम-पंचमवज्जा नवगणहरा जीवते भयवंतम्मि वीरे मुक्खं पत्ता । इंदभूई अज्जसुहम्मो अ तम्मि निवाणगण निव्वुअ ति ।

गोअमसासिप्पभिईं गणपहुणो पवयणं ववणमहुणो । सुगहीअनामधेया महोदयं मज्झ उवणित्तु ॥ १ ॥

जो गणहरकप्पमिणं पइपच्चूसं पढे पसन्नमणो । करयलमहिवसइ सया कल्लाणपरंपरा तस्स ॥ २ ॥

जिणपहसुरिहि कओ गंह-वसु-सिंहि-कुं-मिअविक्रमसमासु ।

5

जिद्वसिअपंचमिबुहे गणहरकप्पो चिरं जयइ ॥ ३ ॥

॥ इति श्रीमहावीरगणधरकल्पः ॥

॥ अं० ६८ ॥

४०. कोकावसतिपार्श्वनाथकल्पः ।

नमिऊण पासनाहं पउमावइ-नागरायकयसेवं । कोकावसहीपासस्स किंपि वत्तवयं भणिमो ॥ १ ॥ 10

सिरिपण्हवाहणकुलसंभूओ हरिसउरीयगच्छालंकारभूसिओ अ भयदेवसूरी हरिसउराओ एगया गामाणुगामं विहरंतो सिरिअणहिल्लवाडयं पट्टणमागओ । ठिओ बाहिपएसे सपरिवारो । अन्नया सिरिजयसिंह-देवनरिंदेणं गयखंधारूढेण रायवाडिआगएण दिट्ठो मलमलिणवत्थदेहो । राइणा गयखंधाओ उयरिऊण वंदिऊण दुक्करकारओ ति दिअं मलधारि ति नामं । अब्भत्थिऊणं नयरमज्जे नीओ रण्णा । दिओ उवस्सओ घयवसही-समीवे । तत्थ ठिआ सूरिणो । तस्स पट्टे कालकमेणं अणेगगंथनिग्माणविकखायकिवी सिरिहेमचंद्रसूरी संजाओ^१ । 15 ते अ पइदिअहं वासारत्तउम्मासीए घयवसहीए गंतूण वक्खाणं करिंति । अन्नया कस्सवि घयवसही गुट्टि-यस्स पिउकज्जे बलिवित्थाराइकरणं घयवसहीचेइए आढत्वं । तओ वक्खाणकरणत्थमागया सिरिहेमचंद्रसूरी । पडिसिद्धा गुट्टिएहिं जहा-अज्ज वक्खाणं इत्थ न कायवं । इत्थ बलिमंडणाइणा नत्थ ओगासो^२ । तओ सूरीहिं भणिअं-थोवमेव अज्ज वक्खाणिस्सामो; मा चउमासीवक्खाणविच्छेओ भविस्सइ ति । तं च न पडिवन्नं गुट्टिएहिं । तओ अमरिसविलक्खमाणसा पडिआगया उवस्सयमायरिआ । तओ दूमिअचित्ते गुरुणो नाऊण सोवन्निअमोखदेव-नायग-20 नामगेहिं सड्ढेहिं मा अन्नयावि परचेइए एवंविहो अबसाणो होउ ति घयवसहीसमीवे चेइयकारावणत्थं भूमी मग्गिआ, न य कत्थ वि लद्धा । तओ कोकओ नाम सिट्ठी भूमिं मग्गिओ । वारिओ अ सो घयवसहीगुट्टिएहिं तिउणदम्मदाणपइच्छणेण^३ । तओ ससंधा आगया सूरिणो कोकयस्स घरं । तेण वि पडिवत्तिं काऊण भणिअं-दिआ मए भूमी जहोचिअमुल्लेण, परं मज्झ नामेणं चेइयं कारेअवं । तओ सूरीहिं सावएहिं अ तह ति^४ पडिवन्नं । तत्थ य घयवसहीआसन्नं कारिअं चेइयं^५ कोकावसहि ति । ठाविओ तत्थ सिरिपासनाहो । पूइज्जइ तिकालं । 25

कालकमेण सिरिभीमदेवरजे पट्टणं भंजंतेण मालवरण्णा सा पासनाहपडिमा वि भग्गा । तओ सोवन्निअ-नायगसंताणुप्पत्तेहिं रामदेव-आसधर^६सिट्ठीहिं उद्धारो कारेउमाढत्तो । आरासणाउ फलहीतिगं आणीअं; न य तं निहोसं । तओ बिंबतिगे वि घडिए न परितोसो संजाओ गुरुणं सावयाणं च । तओ रामदेवेण अभिगहो गहिओ, जहाहं अकाराविअ पाससामिबिंवं न अंजांमि ति । गुरुणो वि उववासे कुणंति म्हा । तओ अट्टमोववासे

1 P °पमुहा । 2 D पवयणोववण°; P Pa पवयणं च वण° । 3 Pa °पाडय° । 4 P °देवेण । † एतन्द्दर्गतता पञ्चितः पतिता P आदर्शे । 5 P अण्येय° । 6 B Pa C संजायो । 7 B Pa C °वसहीए । 8 P पएसो । 9 P C D °दाणहच्छणेण । 10 B तहिति । 11 Pa B C नास्ति 'चेइयं' । 12 B Pa आसाधर ।

रामदेवस्स देवादेसो जाओ । जहा—जथ गोहलिआ^१ सपुप्फक्खया दीसइ, तस्स हिड्डा, इत्थेव चेइअपरिसरे इत्ति-
एहिं हत्थेहिं फलही चिद्धइ ति । खणिज्जण लद्धां फलही^२ । कारिअं^३ निख्वमरूवं पासनाहविम्बं । बारससय
'छासट्टे विक्कम्मसंबच्छरे देवाणंदसूरीहिं पइट्ठिअं । ठाविअं च चेइए । पसिद्धं च कोकापासनाहु ति ।
रामदेवस्स पुत्ता तिहुणा जाजा नामाणो । तिहुणागस्स पुत्तो मल्लओ । तस्स पुत्ता देल्हण-जइतसीह
५ नामधेया, ते अ पूअंति पइदिणं पासनाहं ।

अन्नया देल्हणस्स सिरिसंखेसरपासनाहेण सुमिणयं दिन्नं । जहा—पहाए धडियाचउकं जाव अहं
कोकापासनाहपडिमाए सन्निहिस्सामि । तंमि धडिआचउके एगंमि विंवे पूइए किर अहं पूइओत्ति । तहेव
लोगेहिं पूइज्जमाणो कोकापासनाहो पूरेइ संखेसरपासनाहु व पच्चए । संखेसरपासनाहविसया पूआ^४-
जचाइ-अभिग्गाहा तत्थेव पुरिज्जंति जणाणं । एवं सनिहिअपाडिहेरो जाओ भयवं कोकयपासनाहो तिचीसपवपमाण-
१० मुत्ती मलधारिणच्छपडिवद्धो ।

अणहिलपट्टणमंडणसिरिकोकावसहिपासनाहस्स । इअ एस कप्पलेसो होउ जणाणं धुअकिलेसो ॥ १ ॥

॥ इति श्रीकोकावसतिपार्श्वनाथकल्पः ॥

॥ अं० ४० ॥

४१. कोटिशिलातीर्थकल्पः ।

- नमिअ जिणे उवजीविअ वक्काइं पुवपुरिससीहाणं । कोडिसिलाए कप्पं जिणपहसूरी पयासेइ ॥ १ ॥
१५ इह भरहखित्तमज्जे तित्थं मग्गाहासु अत्थि कोडिसिला । अज्ज वि जं पूइज्जइ चारण-सुर-असुर-जक्खेहिं ॥ २ ॥
भरहद्धवासिणीहिं अहिट्ठियादेवयाहिं जा सययं । जोअणमेगं पिहुला जोअणमेगं च उस्सेहो ॥ ३ ॥
तिक्खंडपुहविपइणो निअं परिकखंति बाहुवलमखिला । उप्पाडिअ जं हरिणो सुरतरखयराण पच्चक्खं ॥ ४ ॥
पढमेण कया छत्तं बीएणं पाविआ सिरं जाव । तइएणं गीवाए तओ चउरथेण वच्छथले^५ ॥ ५ ॥
उअरंतं पंचमएण तह य छट्ठेण कडियडं^६ नीआ । उरूपज्जंतं^७ सत्तमेण^८ उप्पाडिआ हरिणा ॥ ६ ॥
२० जाणसु अट्टमेणं नीआ चउरंगुलं तु भूमीओ । उद्धरिआ चरमेणं कन्हेणं वामवाहाए ॥ ७ ॥
अवसप्पिणिकालवसा कमेण हायंति माणवबलाइं । तित्थयराणं तु बलं सवेसिं होइ इगरूवं ॥ ८ ॥
उप्पाडेउं तीरइ जं बलवंतीए सुहडकोडीए । तेणेसा^{१०} कोडिसिला इक्खेणावि हरिणा उ ॥ ९ ॥
चक्काउहोत्ति नामेण संतिनाहस्स गणहरो पढमो । काऊण अणसणविहिं कोडिसिलाए सिवं पत्तो ॥ १० ॥
सिरिसंतिनाहत्तित्थे संखिज्जाओ मुणीण कोडीओ । इत्थेव य सिद्धाओ एवं सिरिकुंथुत्तित्थे वि ॥ ११ ॥
२५ अरजिणवरत्तित्थंमि वि बारससिद्धाओ समणकोडीओ । छक्कोडीओ रिसीणं सिद्धाओ मल्लिजिणत्तित्थे ॥ १२ ॥
मुणिमुक्खवयजिणत्तित्थे सिद्धाओ तिन्नि साहुकोडीओ । इक्का कोडी सिद्धा नमिजिणत्तित्थेऽणगारणं ॥ १३ ॥
अन्ने वि अणेगे तत्थ महरिसी सासयं पयं पत्ता । इह कोडिसिलात्तित्थं विक्खायं पुहविवलयंमि^{११} ॥ १४ ॥

पुवायरिएहिं च इत्थ सविसेसं किं पि भणियं । तं जहा—

जोअणपिहुला यामा दसन्नपट्टयसमीवि कोडिसिला । जिणछकत्तित्थसिद्धा तत्थ अणेगाउ मुणिकोडी ॥ १५ ॥

१ B गोअलिआ । २ C पणही । ३ C निख्वम° । ४ C बासट्टे । ५ P नास्ति 'पूआ'; B Pa पूजा । ६ Pa वच्छथले; B वत्थयले । ७ Pa कडिअं नीया; B कडिअं नीयाज्ज । ८ Pa D °पज्जंते । ९ B सत्तमो । १० B C तेणं सा । ११ B बलयंति ।

पदमं संतिगणहरो चक्काउहोऽणेगसाहुपरिअरिओ । वत्तीसजुगेहिं तओ सिद्धा संखिज्जमुणिकोडी ॥ १६ ॥
 संखिज्जा मुणिकोडी अडवीसजुगेहिं कुंयुनाहस्स । अरजिणचडवीसजुगा वारसकोडीओ सिद्धाओ ॥ १७ ॥
 मल्लिस्स वि वीसजुगा छकोडि. मुणिसुव्वयस्स कोडितिंगं । नमित्थि इगकोडी सिद्धा तेणेस कोडिसिद्धा ॥ १८ ॥
 छे सिरंमि गीवा वच्छे उअरे कडीइ ऊरुसु । जाणू कहमवि जाणू नीया सा वासुदेवेण ॥ १९ ॥
 इअ कोडिसिद्धात्थं तिहुअणजणजणिअनिव्वुआवत्थं । सुरनरखेअरमहिअं भवियाणं कुणउ कल्लाणं ॥ २० ॥ 5

॥ इति श्रीकोटिशिलानीर्थकल्पः ॥

॥ अ० २४, अ० ६ ॥

४२. वस्तुपाल-तेजःपालमन्त्रिकल्पः ।

श्रीवस्तुपाल-तेजःपालौ मन्त्रीश्वरावुभावास्ताम् । यौ आतरौ प्रसिद्धौ कीर्तनसंख्यां तयोर्ब्रूमः ॥ १ ॥

पूर्वं गूर्जरधरित्रीमण्डनायां मण्डलीमहानगर्यां श्रीवस्तुपाल-तेजःपालाद्या वसन्ति स्म । अन्यदा श्रीमं-10
 त्पत्तनवास्तव्यप्राग्वाटान्वयठकुरश्रीचण्डपाल्मज^१ ठकुरश्री^२चण्डप्रसादाङ्गज मन्त्रिश्रीसोमकुलावतंस ठकुरश्री-
 आसराजनन्दनौ कुमारदेवीकुक्षिसरोवरराजहंसौ श्रीवस्तुपाल-तेजःपालौ श्रीशत्रुञ्जय-गिरिनारादिति-
 र्थयात्रायै प्रस्थितौ । हृडालाग्रामं गत्वा यावत्सां विभूर्ति^३ चिन्तयतस्तावलक्षणत्रयं सर्वस्वं जातम् । ततः सुराष्ट्रास्वसौ-
 स्थ्यमाकलय्य लक्ष्मेकमवन्त्यां निधातुं निशीथे महाऽध्वर्युतलं खानथामासतुः । तयोः खानयतोः कस्यापि प्राक्तनः
 कनकपूर्णः शौल्वकलशो निरगात् । तमादाय श्रीवस्तुपालस्तेजःपालजायामनुपमादेवीं मान्यतयाऽष्टच्छत्-15
 कैतन्निधीयत ? इति । तयोक्तम्-गिरिशिखर एवैतदुच्चैः स्थाप्यते यथा प्रस्तुतनिधिवन्नान्यसाद्भवति । तच्छ्रुत्वा श्रीव-
 स्तुपालस्तद् द्रव्यं श्रीशत्रुञ्जयोज्जयन्तादावव्ययत् । कृतयात्रो व्यावृत्तो धवलककपुरमगात् ।

अत्रान्तरे महणदेवी नाम कन्यकुब्जेश्वरसुता, [या] जनकात् कञ्जुलिकापदे गूर्जरधरित्रीमवाप्य तदाधिपत्यं
 भुक्त्वा मृता सती तत्रैव देशाधिष्ठात्री देवता समजनि । सैकदा स्वप्ने वीरधवलनृपस्याचीकथत्-यद्वस्तुपाल-तेजः-
 पालौ राज्यचिन्तकप्राग्रहौ विधाय सुखेन राज्यं शाधि । इत्थं कृते राज्य-राष्ट्रवृद्धिस्तव भवित्री-इत्यादिश्य सं च20
 प्रकाश्य तिरोदधे देवी । प्रातरुत्थाय नृपतिर्वस्तुपाल-तेजःपालावाह्वय सत्कृत्य च ज्यायसः स्तम्भनीर्थ-धव-
 लक्योराधिपत्यमदात् । तेजःपालस्य तु सर्वराज्यध्यापारमुद्रां ददौ । ततस्तौ पद्दर्शनदान-नानाविधधर्मस्थानविधाप-
 नादिभिः सुकृतशतानि चिन्वन्तौ निन्यतुः समयम् ।

तथा हि-लक्ष्मेकं सपादं जिनविम्बानां कारितम् । अष्टादश कोट्यः षण्णवतिर्लक्षाः श्रीशत्रुञ्जयतीर्थे द्रविणं
 व्ययितम् । द्वादश कोट्योऽशीतिलक्षाः श्री उज्जयन्ते । द्वादशकोट्यस्त्रिपञ्चाशलक्षा अर्बुदशिखरे लूणिगवसल्याम् । 25
 नवशतानि चतुरशीतिश्च पौषधशालाः कारिताः । पञ्चशतानि दन्तमयसिंहासनानाम्, पञ्चशतानि पञ्चोत्तराणि
 समवसरणानां जादरमयानाम् । ब्रह्मशालाः सप्तशतानि सप्तदशानि । सत्राकाराणां सप्तशती । तपस्वि-कापालिकमठानां
 सर्वेषां भोजननिर्वापादिदानं कृतम् । त्रिंशच्छतानि द्युत्तराणि माहेश्वरायतनानाम् । त्रयोदशशतानि चतुरोत्तराणि
 शिखरबद्धजैनप्रासादानाम् । त्रयोविंशतिः शतानि जैनचैत्योद्धारणाम् । अष्टादशकोटिसुवर्णव्ययेन सरस्वतीभाण्डागाराणां
 स्थानत्रये भरणं कृतम् । पञ्चशती ब्राह्मणानां नित्यं वेदपाठं करोति स्म । वर्षमध्ये संपपूजात्रितयम् । पञ्चदशशती 30

श्रमणानां गृहे नित्यं विहरति स्म । तटिक-कार्पटिकानां सहस्रं साधिकं प्रत्यहमभुङ्क्त । त्रयोदश तीर्थयात्राः संप-
तीभूय कृताः । तत्र प्रथमयात्रायां चत्वारि सहस्राणि पञ्चशतानि शकटानां सशय्यापालकानां, सप्तशती सुखासनानां,
अष्टादशशती वाहिनीनां, एकोनविंशतिः शतानि श्रीकरीणां, एकविंशतिः शतानि श्वेताम्बराणां, एकादशशती दिग-
म्बराणां, चत्वारि शतानि सार्धानि जैनगायनानां, त्रयस्त्रिंशच्छती बन्दिजनानां, चतुरशीतिस्तडागाः सुबद्धाः, चतुःशती
5 चतुःषष्ट्यधिका वापीनां, पाषाणमयानि त्रिंशद्-द्वात्रिंशद्गुर्गाणि, दन्तमयजैनस्थानां चतुर्विंशतिः, विंशं शतं शाकघटि-
तानां, सरस्वतीकण्ठाभरणादीनि चतुर्विंशतिर्विरुदानि श्रीवस्तुपालस्य । चतुःषष्टिर्मसीतथः कारिताः । दक्षिणस्यां
श्रीपर्वतं यावत्, पश्चिमायां प्रभासं यावत्, उत्तरस्यां केदारं यावत्, पूर्वस्यां वाराणसीं यावत् तयोः कीर्त-
नानि । सर्वाश्रेण त्रीणि कोटिशतानि चतुर्दश लक्षा अष्टादश सहस्राणि अष्टशतानि लोष्टिकत्रितयोनानि द्रव्यव्ययः ।
त्रिषष्टिवारान् संग्रामे जैत्रपत्रं गृहीतम् । अष्टादश वर्षाणि तयोर्व्यापृतिः ।

10 एवं तयोः पुण्यकृत्यानि कुर्वतोः कियताऽपि कालेन श्रीवीरधवलनृपः कालधर्ममवापत् । ततस्तत्पट्टे तदीय-
स्तनयः श्रीमान् वीसलदेवस्ताभ्यां मन्निप्रवराभ्यां राज्येऽभिषिक्तः । सोऽपि समर्थः सन् क्रमेण दुर्मदः सचिवान्तरं
विषाय मन्निनेजःपालमपाचकार । तदवलोक्य राज्ञः पुरोधः सोमेश्वरनामा महाकविर्गुणमुद्दिश्य साक्षेपं नव्यं
काव्यमपठत् । तथा-

मासान्मांसलपाटलापरिमलव्यालोलतोलम्बतः प्राप्य प्रौढिमिमां समीर महतीं पश्य त्वया यत्कृतम् ।

15 सूर्याचन्द्रमसौ निरस्ततमसौ दूरं तिरस्कृत्य यत् पादस्पर्शसहं विहायसि रजः स्थाने तयोः स्थापितम् ॥ १ ॥

इत्यादि । तयोः पुरुषरत्नयोर्वृत्तशेषमादित उत्पत्तिस्वरूपं च लोकप्रसिद्धित एवावगन्तव्यम् ।

गीताद्गायनवर्थेण सूडाद्विज्ञाय कीर्तिता । कीर्तनानामियं संख्या श्रीमतोर्मन्निमुख्ययोः ॥ १ ॥

यदध्यासितमर्हद्विस्तद्धि तीर्थे प्रचक्षते । अर्हन्तश्च तयोश्चित्तमध्यवात्सुरहर्निशम् ॥ २ ॥

तत्तीर्थरूपयोर्युक्त्या पुरुषश्रेष्ठयोस्तयोः । कीर्तनोत्कीर्तनेनापि न्याय्या कल्पकृतिर्न किम् ॥ ३ ॥

20 इत्यालोच्य हृदा कल्पलेशं मन्नीशयोस्तयोः । एतं विरचयां चक्रुः श्रीजिनप्रभसूरयः ॥ ४ ॥

॥ श्रीमहामात्यवस्तुपालतेजःपालकीर्तनसंख्याकल्पः ॥

॥ अं० ५३, अ० ६ ॥

४३. दिंपुरीतीर्थकल्पः ।

श्रीपार्श्व^१ चेल्लणामिख्यं ध्यात्वा श्रीवीरमप्यथ । कल्पं श्रीदिंपुरी^२ तीर्थस्याभिधास्ये यथाश्रुतम् ॥ १ ॥

पारेतजनपदान्तश्चर्मणवत्यास्तटे महानद्याः । नानाघनवनगहना^३ जयत्यसौ दिंपुरीति पुरी ॥ २ ॥

अत्रैव भारते वर्षे विमलयशा नाम भूपतिरभूत् । तस्य सुमङ्गलादेव्या सह विषयसुखमनुभवतः क्रमाज्जातमपत्ययुगलम् । तत्र पुत्रः पुष्पचूलः, पुत्री पुष्पचूला । अनर्थसार्थमुत्पादयतः पुष्पचूलस्य कृतं लोकै- 5
र्वङ्गचूल इति नाम । महाजनोपालब्धेन^४ राज्ञा रुषितेन निःसारितो नगराद्बङ्गचूलः । गच्छंश्च पथि पतितो भीषणायामटव्यां सह निजपरिजनेन स्वसा च खेहवशया । तत्र च क्षुत्पिपासार्दितो दृष्टो भिक्षैः । नीतः स्वपत्नीम्, स्थापितश्च पूर्वपत्नीपतिपदे पर्यपालयद्राज्यम्, अलुण्टयद्गामनगरसार्थादीन् ।

अन्यदा सुस्थिताचार्या अर्बुदाचलादष्टापदयात्रायै प्रस्थितास्तामेव सिंहगुहानामपत्नीं सगच्छाः प्रापुः । जातश्च वर्षाकालः; अजनि च पृथ्वी जीवाकुला । साधुभिः सहालोच्य मार्गयित्वा वङ्गचूलाद्भवति स्थितास्तत्रैव 10
सूरयः । तेन च प्रथममेव व्यवस्था कृता—मम सीमान्तर्धर्मकथा न कथनीया । यतो युष्मत्कथायामहिंसादिको धर्मः; न चैवं मल्लोको निर्वहति । एवमस्तु इति प्रतिपद्य तस्थुरुपाश्रये गुरवः । तेन चाहूय सर्वे प्रधानपुरुषा भणिताः—अहं राजपुत्रस्ततो मत्समीपे ब्राह्मणादय आगमिष्यन्ति । ततो भवद्भिर्जीववधो मांसमद्यादिप्रसङ्गश्च पत्या मध्ये न कर्तव्यः । एवं च कृते यतीनामपि भक्तपानमजुगुप्सितं कल्पत इति । तैस्तथैव कृतं यावच्चतुरो मासान् । प्राप्ते विहारसमयः । अनुज्ञापितो वङ्गचूलः सूरिभिः—‘समणाणं सउणाण’मित्यादि वाक्यैः । ततस्तैः सह चलितो वङ्गचूलः । स्वसीमां 15
प्रापुषा तेन विज्ञप्तम्^५—वयं परकीयसीमायां न प्रविशाम इति । भणितः सूरिभिः—वयं सीमान्तरमुपेताः, तत्किमुपदिशा-मस्तुम्यम् ? । तेनोक्तम्—यन्मयि निर्वहति, तदुपदेशेनानुगृह्यतामयं जनः । ततः सूरिभिश्चत्वारो नियमा दत्तास्तद्यथा—अज्ञातफलानि न भोक्तव्यानि, सप्ताष्टानि पदान्यपसृत्य घातो देयः । पट्टदेवी नाभिगन्तव्या । काकमांसं च न भक्षणीयमिति । प्रतिपन्नाश्च^६ तेन ते । गुरुन् प्रणम्य स स्वगुहानागमत् ।

अन्यदा गतः सार्थस्योपरि धाट्वा । शकुनकारणात्तागतः सार्थः । त्रुटितं च तस्य पथ्यदनम् । पीडिताः क्षुधा 20
राजन्याः । दृष्टश्च तैः किंपाकतरुः फलितः । गृहीतानि फलानि । न जानन्ति ते तन्नामधेयमिति तेन न भुक्तानि । इतरैः सर्वैर्बुभुजिरे । मृताश्च तैः किंपाकफलैः । ततश्चिन्तितं तेनाहो ! नियमानां फलम् । तत एकाक्येवागतः पत्नीम् । रजन्यां प्रविष्टः स्वगृहम् । दृष्टा पुष्पचूला दीपालोकेन पुरुषवेषा निजपत्न्या सह प्रसुप्ता । जातस्तस्य कोपस्तयोरुपरि । द्वावप्येतौ स्वङ्गप्रहारेण छिनत्नीति यावदचिन्तयत्तावत्स्मृतौ नियमः । ततः सप्ताष्टपदान्यपकम्य घातं ददत्^७ खादकृत-मुपरि स्वङ्गेन । व्याहृतं स्वसा ‘जीवतु वङ्गचूल’ इति तद्वचः श्रुत्वा लज्जितोऽसावपृच्छत् किमेतदिति ? । सापि 25
^८नदृष्टान्तमचीकथत् ।

कालक्रमेण तस्य तद्वाज्यं शासतस्तत्रैव पत्न्यां तस्यैवाचार्यस्य शिष्यौ धर्मज्ञवि-धर्मदत्तनामानौ कदाचि-
द्वर्षारात्रमवास्थिताताम् । तत्र तयोरेकः साधुस्त्रिमासक्षणं विदधे । द्वितीयश्चतुर्मासक्षणम् । वङ्गचूलस्तु तद्वचनिय-
मानामायतिशुभं फलतामवलोक्य व्यजिज्ञपत्—भवन्तौ ! मदनुकम्पया कमपि पेशलं धर्मोपदेशं दत्तम् । ततस्ताभ्यां चैत्य-
विधापनदेशना क्लेशनाशिनी विदधे । तेनापि शराविकापर्वतसमीपवर्तिन्यां तस्यामेव पत्न्यां चर्मणवतीसरितीरे 30
कारितमुच्चैस्तरं चारुचैत्यम् । स्थापितं तत्र श्रीमन्महावीरविन्ध्यम् । तीर्थतया च रूढं तत् । तत्र यान्ति स्म चतुर्दिग्ग्यः सङ्घाः ।

1 Pa पार्श्व° । 2 Pa °पुर° । 3 Pa °वहना । 4 Pa °पलब्धेन । 5 Pa विज्ञप्ति । 6 Pa प्रपन्नास्तेन ।

7 B दद्यात् । 8 B तद् । 9 Pa °फलशुभता° ।

- कालान्तरे कश्चिन्नैगमः सभार्यः सर्वर्द्धा तद्यात्रायै प्रस्थितः । प्राप्तः क्रमेण रन्तिनदीम् । नावमारूढौ च दम्पती चैत्यशिखरं व्यलोकयताम् । ततः सरभसं सौवर्णकचोलके कुङ्कुमचन्दनकर्पूरं प्रक्षिप्य जले^१ क्षेप्तमारब्धवती नैगमगृहिणी । प्रमादान्निपतितं तदन्तर्जलतलम् । ततो भणितं वणिजा—अहो ! इदं कचोलकं नैककोटिमूल्यरत्नखचितं राज्ञा ग्रहणकेऽर्पितमासीत् । ततो राज्ञः कथं छुटितव्यमिति चिरं विषय वङ्कचूलस्य पत्नीपतेर्विज्ञापितं तत् ।
- 5 यथाऽस्य राजकीयवस्तुनो विचितिः कार्यताम् । तेनापि धीवर आदिष्टस्तच्छोधयितुं प्राविशदन्तर्नदम् । विचिन्वता चान्तर्जलतलं दृष्टं तेन हिरण्यथरथस्थं जीवन्तस्वामिश्रीपार्श्वनाथविम्बम् । यावत्पश्यति स स विम्बस्य हृदये तत्कचोलकम् । धीवरेणोक्तम्—धन्याविमौ दम्पती यद्भवतो वक्षसि वृष्टणचन्दनधिलेपनाहं स्थितमिदम् । ततो गृहीत्वा तदर्पितं नैगमस्य । तेनापि दत्तं तस्मै बहुद्रव्यम् । उक्तं च विम्बस्वरूपं नाविकेन । ततो वङ्कचूलेन श्रद्धालुना तमेव प्रवेश्य निष्काशितं तद्विम्बम् । कनकरथस्तु तत्रैव मुक्तः । निवेदितं हि स्वप्ने प्राग् भगवता^२ नृपतेः, यत्र
- 10 क्षिप्ता सती पुष्पमाला गत्वा तिष्ठति तत्र विम्बं शोष्यमिति । तदनुसारेण विम्बमानीय समर्पितं राज्ञे वङ्कचूलाय । तेनापि स्थापितं श्रीवीरस्य विम्बस्य बहिर्मण्डपे यावत्किञ्च नव्यं^३ चैत्यमस्मै कारयामीत्यमिसन्निभमता । कारिते च^४ चैत्यान्तरे यावत्तत्र स्थापनार्थमुत्थापयितुमारभन्ते राजकीयाः पुरुषास्तावच्चिम्बं नोत्तिष्ठति स । देवताधिष्ठानात्तत्रैव स्थितमद्यापि तथैवास्ते । धीवरेण पुनर्विज्ञप्तः पत्नीपतिः—यत्तत्र देव ! मया नद्यां प्रविष्टेन विम्बान्तरमपि दृष्टम्, तदपि बहिरानेतुमौचित्यमश्नति । पूजारूढं हि भवति । ततः पत्नीश्वरेण पृष्टा स्वपरिषत्—मो ! ज्ञानीते कोऽप्यनयोर्विम्बयोः
- 15 संविधानकम् ? । केन खल्वेते नद्यान्तर्जलतले^५ न्यस्ते ? । इत्याकर्ण्यैकेन पुराविदा स्थविरेण विज्ञप्तम्—देवैकस्मिन्नगरे पूर्वं नृपतिरासीत् । स च परचक्रेण समुपेयुषा सार्द्धं योद्धुं सकलचमूसमूहसन्नहनेन गतः । तस्याग्रमहिषी च निजं सर्वस्वमेतच्च विम्बद्वयं कनकरथस्थं विधाय जलदुर्गमिति कृत्वा चर्मणवत्यां कोटिवके प्रक्षिप्य स्थिता^६ । चिरं युद्धवतस्तस्य कोऽपि स्वलः किल वार्तामानैषीत्—थदयं नृपतिस्तेन परचक्राधिपतिनृपतिना व्यापादित इति ।^७ तच्छ्रुत्वा देवी तत्कोटिवकमाक्रम्यान्तर्जलतलं प्राक्षिपत् । स्वयं च परासुतामासदत् । स च नृपतिः परचक्रं निर्जित्य यावन्नियजनगरमा-
- 20 गमत् सावद् देव्याः प्राचीनं वृत्तमाकर्ण्य भवाद्विरक्तः पारमेश्वरीं दीक्षां कक्षीचक्रे । तत्रैकं विम्बं देवेन बहिरानीतं पूज्यमानं चास्ति । द्वितीयमपि चेन्निःसरति तदोपक्रम्यतामिति । तदाकर्ण्य वङ्कचूलः परमार्हत^८ चूडामणिस्रमेव धीवरं तदानयनाय नद्यां प्रावीविशत् । स च तद्विम्बं कटीद्वज्रवपुर्जलतलेऽवतिष्ठमानं बहिस्त्रयोषाङ्गं चावलोक्य निष्काशनोपायाननेकानकार्षीत् । न च तन्निरगतमिति दैवतप्रभावमाकलय्य समागत्य च विशामीशाय न्यवेदयत्तत्स्वरूपम् । अद्यापि तत्किञ्च तथैवास्ते । श्रूयतेऽद्यापि केनापि धीवरस्थविरेण नौकास्तम्भे जाते तत्कारणं विचिन्वता तस्य^९ हिरण्यथरथस्य
- 25 कीलिका लब्धा । तां कनकमयीं दृष्ट्वा लुब्धेन तेन व्यचिन्ति—यदिमं रथं क्रमात्सर्वं गृहीत्वा ऋद्धिमान् भविष्यामीति । ततश्च स रात्रौ निद्रां न लेभे । उक्तश्च केनाप्यदृष्टपुरुषेण—यदिमां तत्रैव विमुच्य सुखं^{१०} स्वेयाः, नो चेत्सद्य एव त्वां हनिष्यामीति । तेन भयार्तेन तत्रैव मुक्ता युगकीलिका इत्यादि । किं न सम्भाव्यते देवताधिष्ठितेषु पदार्थेषु ।

श्रूयते च, सम्प्रति काले कश्चिन्मलेच्छः पाषाणपाणिः श्रीपार्श्वनाथप्रतिमां भङ्गकुमुपस्थितः स्तम्भितवाहुर्जातः । महति पूजाविधौ कृते सज्जतामापन्न इति । श्रीवीरविम्बं महत्तदपेक्षया लवीयस्तरं श्रीपार्श्वनाथविम्बमिति महावीर-
30 स्वार्भकरूपोऽयं देव इति मेदाश्चेल्लुण इत्याख्यां प्राचीकशन् । श्रीमच्छेल्लुणदेवस्य महीयस्तममाहात्म्यनिधेः पुरस्ताभ्यां महर्षिभ्यां सुवर्णमुकुटमन्नायायः समा[रा]धितः प्रकाशितश्च भव्येभ्यः । सा च सिंहगुहापत्नी कालकामाङ्घ्रिपुरी-
त्याख्यया प्रसिद्धा नगरी संजाता । अद्यापि स भगवान् श्रीमहावीरः स चेल्लुणपार्श्वनाथः सकलसंवेन तस्यामेव पुर्यां यात्रोत्सवैराधाभ्येते इति ।

1 Pb C जलं । 2 Pa-b भगवता । 3 B नान्यं । 4 B नास्ति 'च' । 5 Pa °जलं । 6 B न्यास्ते । 7 Pa स्थिता-
रासीत् । 8 B 'तद्' नास्ति । 9 B Pa परमार्हतः चूलामणिः । 10 B हि रथस्य । 11 Pa नास्ति 'सुखं' ।

अन्यदा वङ्कचूल उज्जयिन्यां खात्रपातनाय चौर्यवृत्त्या कस्यापि श्रेष्ठिनः सन्नानि गतः । कोलहलं श्रुत्वा
 १ बलितः । ततो देवदत्ताया गणिकाया गाणिक्यमाणिक्यभूताया गृहं प्राविशन् । दृष्ट्वा सा कुष्ठिना सह प्रसुप्ता । ततो
 निःसृत्य गतः पुरः श्रेष्ठिनो वेश्म । तत्रैकविशोपको लेख्यके ब्रुव्यतीति परुषवाग्भिर्भिर्भर्त्स्य निःसारितो गेहात् पुत्रः
 श्रेष्ठिना । विरराम च यामिनी । यावद्राजकुलं यामीत्यचिन्तयत्, तावदुज्जगाम धामनिधिः । पल्लीशश्च निःसृत्य नगरा-
 द्गोधां गृहीत्वा तरुतले दिनं नीत्वा पुना रात्रावागात् । राजभाण्डागाराद्द्वहिर्गोधापुच्छे विलाय प्राविशत्कोशम् । दृष्टो 5
 राजाग्रमहिष्या रुष्ट्या, पृष्टश्च करत्वमिति । तेनोचे चौर इति । तयोक्तम्—मा भैपीः, मया सह सङ्गमं कुरु । सोऽवादीत्—
 का त्वम् ? साऽप्युचेऽग्रमहिष्यहमिति । चौरोऽवादीद्यद्येवं तर्हि ममाम्बा भवसि, अतो यामीति निश्चिते तथा स्वाङ्गं
 नखैर्विदार्य पूकृतिपूर्वमाहूता आरक्षकाः । गृहीतसैः । राज्ञा चानुनयार्थमागतेन तद्दृष्टम् । राज्ञोक्ताः स्वपौ(पु)रुषाः—
 मैत्रं गाढं कुर्वीध्वमिति । तै रक्षितः । प्रातः पृष्टः क्षितिभृता । तेनाप्युक्तम्—देव ! चौर्यायाहं प्रविष्टः । पश्चाद्देवभा-
 ण्डागारे देव्या दृष्टोऽस्मि । यावदन्यत्र कथयति तावत्तुष्टो विदितवेद्यो चरेन्द्रः स्वीकृतः पुत्रतया, स्थापितश्च सामन्त- 10
 पदे । देवी च विडम्ब्यमाना रक्षिता वङ्कचूलेन । अहो ! नियमानां शुभफलमित्यनवरतमयमध्यासीत् । प्रेषितश्चान्यदा
 राज्ञा कामरूपभूपसाधनार्थम् । गतो युद्धे । घातैर्जर्जरितो विजित्य तमागमत् स्वस्नानम् । व्याहृता च राज्ञा वैधाः ।
 यावद्रूढोऽपि घातत्रणो विकसति । तैरुक्तम्—देव ! काकमासेन शोभनो भवत्ययम् । तस्य च जिनदासश्रावकेण
 सार्द्धं प्रागेव मैत्र्यमासीत् । ततस्तदानयनाय प्रेषितः पुरुषः पुरुषाधिपतिना, येन तद्गात्र्यात्काकमांसं भक्षयतीति ।
 तदाहृतश्च जिनदासो स्वन्तीमागच्छन्नुभे दिव्ये सुदत्यौ रुदत्यावद्राक्षीत् । तेन पृष्टे—किं रुदिथः ? । ताभ्या- 15
 मुक्तम्—अस्माकं भर्ता सौधर्माच्च्युतः । अतो राजपुत्रं वङ्कचूलं प्रार्थयावहे । परं त्वयि गते स मांसं भक्षयिता ततो
 गन्ता दुर्गतिं तेन रुदिथः । तेनोक्तम्—तथा करिष्ये यथा तत्र भक्षयिता । गतश्च तत्र । राजोपरोधाद्द्वङ्कचूलमवोचत्—
 गृहाण बलिमुक्पिशितम् । पट्टभूतः सन् प्रायश्चित्तं चरेः । वङ्कचूलोऽवोचत्—जानासि त्वं यदाचर्याप्यकार्यं प्रायश्चित्तं
 ग्राह्यम्, ततः प्रागेव तदनाचरणं श्रेय इति । 'प्रक्षालनाद्दि पङ्कस्य दूरादस्पर्शनं वरम् ।' इति वाक्यान्निषिद्धो
 नृपतिः । विशेषप्रतिपन्ननिवहश्चाऽच्युतकल्पमगमत् । बलमानेन जिनदासेन ते देव्यौ तथैव रुदत्यौ दृष्ट्वा प्रोक्तम्— 20
 किमिति रुदिथः ? । न तावत्स मांसं ग्राहितः । ताभ्यामभिदधे—स ह्यधिकाराधनावशादच्युतं प्राप्तस्ततो नाऽभवदस्-
 झर्तेति । एवं जिनधर्मप्रभावं सुचिरं परिभाव्य जिनदासः स्वावासमाससादेति । एवं चास्य निर्मापयिता वङ्कचूल
 एवाजनि जनितजगदानन्दः ॥

द्विपुरीतीर्थरत्नस्य कल्पमेतं यथाश्रुतम् । किञ्चिद्विरचयां चक्रुः श्रीजिनप्रभसूरयः ॥ १ ॥

॥ इति श्रीचेल्लणपार्श्वनाथस्य कल्पः ॥

॥ अं० ११६, अ० २६ ॥

४४. दिंपुरीस्तवः[†] ।

उत्तुङ्गैर्विविधैर्नगैरुपलसच्छाद्यैरभिभ्राजिता,
श्रीवीरप्रभुपार्श्व-सुव्रत-युगादीशादिबिम्बैर्युता ।
पल्ली भूतलविश्रुता नियमिनः श्रीवङ्गचूलस्य या,
सा भूत्वा चिरमद्भुतां कलयतु प्रौढिं पुरी दिंपुरी ॥ १ ॥

5

व्योमचुम्बिशिखरं मनोहरं रन्तिदेव[‡] तटिनीतटस्थितम् ।

अत्र चैत्यमवलोक्य यात्रिकाः शैत्यमाशु ददति स्वचक्षुषोः ॥ २ ॥

मूलनायक इहान्त्यजिनेन्द्रश्चारुलेपघटितोद्भटमूर्तिः ।

दक्षिणे जयति चेङ्गणपार्श्वो[‡] भास्युदक् तदपरः फणिकेतुः ॥ ३ ॥

10

एकत आदिजिनो वृजिनो ऽतोऽन्यत्र[‡] पुनर्मुनिसुव्रतनाथः ।

[‡]एवमनेकजिनेश्वरमूर्तिः स्फूर्तिमदभ्रचकास्ति जिनौकः[‡] ॥ ४ ॥

अत्राम्बिका द्वारसमीपवर्तिनी श्रीक्षेत्रपालो भुजषट्कभास्वरः ।

सर्वज्ञपादास्तुजसेवना[‡] ऽलिनौ संघस्य विघ्नौघमपोहतः क्षणात् ॥ ५ ॥

यात्रोत्सवानिह[‡] शितौ महसो दशम्यामालोक्य लोकसमवाय[‡] विधीयमानान् ।

15

संभावयन्ति भविकाः कलिकालगेहे प्राघूर्णकं कृतयुगं ध्रुवमभ्युपेतम् ॥ ६ ॥

अमरमहितमेतत् तीर्थमारारुध्य भक्त्या, फलितसकलकामाः सर्वभीतीर्जयन्ति ।

बहलपरिमलाब्धं चन्दनं प्राप्य यद्वा क इव सहतु तापव्यापमालिङ्गिताङ्गम् ॥ ७ ॥

वन्द्या नन्दादघहतिदृढा दिंपुरीतीर्थरत्नम्,

यामध्यास्ते सुरतरुरिव प्रार्थितार्थप्रदायी ।

20

पद्मावल्या भुजगपतिना चाविमुक्तांह्रिपार्श्वः,

कायोत्सर्गस्थित[‡] वपुरयं चेङ्गणः पार्श्वनाथः ॥ ८ ॥

शशधरहृषीकाक्षिक्षोणीमिते (१२५१) शकवत्सरे,

गृहमणिमहे संघान्वीता उपेत्य पुरीमिमाम् ।

मुदितमनसस्तीर्थस्थास्य प्रभावमहोदधे-

25

रिति विरचयां चक्रुः स्रोत्रं जिनप्रभसूरयः ॥ ९ ॥

॥ इति दिंपुरीस्तोत्रम् ॥

॥ अं० १६ ॥

† Pa C दिंपुरीस्तवस्त्वयम् । 1 B रन्तिदेवकीर्तितटिनी° । 2 Pa नान्यात्र । 3 Pa एक° । 4 C जनौकः ॥
5 Pa केशना° । 6 C यात्रोत्सवानिहि । 7 B Pa सहसो । 8 Pa समवायि° । 9 Pa स्थिति° ।

४५. चतुरशीतिमहातीर्थनामसङ्ग्रहकल्पः ।

पर्युपास्य परमेष्ठिपञ्चकं कीर्तयामि कृतपापनिग्रहम् ।

तन्नवेदि^१विदितं चतुर्थुताशीतितीर्थजिननामसंग्रहम् ॥ १ ॥

तथा हि—श्रीशत्रुञ्जये भुवनदीपः श्रीवैरस्वामिप्रतिष्ठितः श्रीआदिनाथः^२ । तथा, श्रीमूलनायकः पाण्डवस्थापितो^३ नन्दिवर्धनयुगादिनाथः । श्रीशान्तिप्रतिष्ठितः पुण्डरीकः श्रीकलशः, द्वितीयस्तु^४ श्रीवैर- 5 स्वामिप्रतिष्ठितः पूर्णकलशः । सुधाकुण्डजीवितस्वामी श्रीशान्तिनाथः । मरुदेवास्वामिनी प्रथमसिद्धः ।

श्रीउज्जयन्ते पुण्यकलश-मदनमूर्तिः श्रीनेमिनाथः । काञ्चनबलानके अमृतनिधिः श्रीअरिष्ट- 10 नेमिः । पापामटे अतीतचतुर्विंशतिमध्यात् अष्टौ पुण्यनिधयः श्रीनेमीश्वरादयः ।

१. काशह्रदे^५ त्रिभुवनमङ्गलकलशः श्रीआदिनाथः । पारकरदेशे श्रीआदिनाथः । अयोध्यायां श्रीऋ- 5 षभदेवः । कोह्लापुरे वज्रमृत्तिकामयः श्रीभरनेश्वरपूजितो भुवनतिलकः श्रीआदिनाथः । सोपारके जीवन्त^६स्वा- 10 मिश्रीऋषभभदेवप्रतिमा । नगरमहास्थाने श्रीभरतेश्वरकारितः श्रीयुगादिदेवः । दक्षिणापथे गोमटदेवः श्रीबाहुबलिः । उत्तरापथे कलिङ्गदेशे गोमटः श्रीऋषभः । खड्गारगढे श्रीउग्रसेनपूजितो मेदिनीमुकुटः श्रीआदिनाथः । महानगर्या उदण्डविहारे श्रीआदिनाथः । पुरिमताले श्रीआदिनाथः । तक्षशिलायां बाहु- बलिविनिर्मितं धर्मचक्रम् । मोक्षतीर्थे श्रीआदिनाथपादुका ।^७ कोह्लपाकपत्तने माणिक्यदेवः श्रीऋषभो मन्दोदरी- देवतावसरः । गङ्गा-यमुनयोर्वेणीसंगमे श्रीआदिकरमण्डलम् । 15

२. श्रीअयोध्यायां श्रीअजितस्वामी । चंद्रेयां अजितः । तारणे विश्वकोटिशिलायां श्रीअजितः । अंग- 20 दिकायां श्रीअजित-शांतिदेवताद्वयं श्रीब्रह्मेन्द्रदेवतावसरः ।

३. श्रावस्त्यां श्रीसंभवदेवो जाङ्गुलीविद्याधिपतिः ।

४. ^८सेगमतीग्रामे श्रीअभिनन्दनदेवः । नर्मदा तत्पादेभ्यो निर्गता ।

५. कौंचद्वीपे सिंहलद्वीपे हंसद्वीपे श्रीसुमतिनाथदेवपादुकाः ।^९ आम्बुरिणिग्रामे श्रीसुमतिदेवः । 20

६. माहेन्द्रपर्वते कौशाभ्यां च श्रीपद्मप्रभः ।

७. मथुरायां महालक्ष्मीनिर्मितः श्रीसुपार्थस्तूपः^{१०} । श्रीदशपुरनगरे श्रीसुपार्थः सीतादेवी^{११}देवतावसरः ।

८. प्रभासे शशिनूषणः श्रीचन्द्रप्रभश्चन्द्रकान्त^{१२}मणिमयः श्रीज्वालामालिनीदेवतावसरः । श्रीगौतमस्वामिप्रति- 25 ष्ठितो बलभ्यागतः श्रीनन्दिवर्धनकारितः श्रीचन्द्रप्रभः । नासिक्यपुरे श्रीजीवितस्वामी त्रिभुवनतिलकः श्रीचन्द्र- प्रभः । चन्द्रावल्यां मन्दिरमुकुटः श्रीचन्द्रप्रभः । वाराणस्यां विश्वेश्वरमध्ये श्रीचन्द्रप्रभः ।

९. कायाद्वारे श्रीसुविधिनाथः ।

१०. प्रयागतीर्थे श्रीशीतलनाथः ।

११. विन्ध्याद्रौ मलयगिरौ च श्रीश्रेयांसः ।

१२. चम्पायां विश्वतिलकः श्रीवासुपूज्यः ।

१३. काम्पील्ये गङ्गामूले, श्रीसिंहपुरे च श्रीविमलनाथः । 30

१४. मथुरायां यमुनाह्रदे, समुद्रे द्वारवल्यां, शाकपाणिमध्ये श्रीअनन्तः ।

१ B वेद° । २ Pa पूर्णकलशः । ३ B °स्थापित° । ४ Pa द्वितीयो । ५ Pa काशह्रदे । ६ Pa जीवन्त° । ७ Pa-b कोह्लपाक°; B कोह्लापाक° । ८ Pa सग° । ९ Pa आशुरणि° । १० Pa °स्तूपः । ११ Pa सीतादेवता° । १२ B Pb °कान्ति° ।

१५. अयोध्यासमीपे रत्नवाहपुरे नागमहितः श्रीधर्मनाथः ।
 १६. किष्किन्ध्यायां लंकायां पाताललंकायां^१ त्रिकूटगिरौ श्रीशान्तिनाथः ।
 १७-१८. गङ्गा-यमुनयोर्वेणीसंगमे श्रीकुंथुनाथारनाथौ ।
 १९. श्रीपर्वते मल्लिनाथः ।
 5 २०. भृगुपत्तने अनर्घ्वरत्नचूडः श्रीमुनिसुव्रतः । प्रतिष्ठानपुरे अयोध्यायां विन्ध्याचले माणिक्यदंडके मुनिसुव्रतः ।
 २१. अयोध्यायां मोक्षतीर्थे नमिः ।
 २२. शौर्यपुरे शङ्खजिनालये पाटलानगरे मथुरायां द्वारकायां सिंहपुरे स्तम्भतीर्थे पाताल-ल्लिङ्गाभिधः श्रीनेमिनाथः ।
 10 २३. अजागृहे नवनिधिः श्रीपार्श्वनाथः । स्तम्भनके भवभयहरः । फलवर्द्धिकायां विश्वकल्पलता-भिधः । करहेटके उपसर्गहरः । अहिच्छत्रायां त्रिभुवनमानुः । कलिकुण्डे नागहृदे च श्रीपार्श्वनाथः । कुक्कुटेश्वरे विश्वगजः । माहेन्द्रपर्वते छायापार्श्वनाथः । ओंकारपर्वते सहस्रफणी पार्श्वनाथः । वाराणस्यां दण्डसाते भव्यपुष्करावर्तकः । महाकालान्तरा पातालचक्रवर्ती । मथुरायां कल्पद्रुमः । चम्पायामशोकः । मलयगिरौ श्रीपार्श्वः ।
 15 २४. श्रीपर्वते घण्टाकर्णमहावीरः । विन्ध्याद्रौ श्रीगुप्तः^२ । हिमाचले छायापार्श्वे मन्नाधिराजः श्रीस्फुलिङ्गः । श्रीपुरे अन्तरिक्षः श्रीपार्श्वः ।^३ डाकुली-भीमेश्वरे श्रीपार्श्वनाथः । भाइल^४ स्वामिगढे देवाधिदेवः । श्रीरामशायने प्रद्योतकारि^५ श्रीवर्धमानः । मोढेरे वायडे खेडे^६ नाणके पह्यां मतुण्डके मुण्डस्थले श्रीमालपत्तने उपकेशपुरे कुण्डग्रामे सत्यपुरे टङ्गायां गङ्गाहृदे सरस्थाने वीतभये चम्पायां^७ अपापायां पुंड्रपर्वते नन्दिवर्द्धन-कोटिभूमौ वीरः । वैभाराद्रौ राजगृहे कैलासे श्रीरोहणाद्रौ
 20 श्रीमहावीरः ।
 अष्टापदे चतुर्विंशतिस्तीर्थकराः । संमेतशैले विंशतिर्जिनाः । हेमसरोवरे द्वासप्ततिजिनालयः । कोटिशिला सिद्धि^८क्षेत्रम् ।
 इति जैनप्रसिद्धानां तीर्थानां नामपद्धतेः । सङ्ग्रहोऽयं स्फुटीचक्रे श्रीजिनप्रभसूरिणा ॥ १ ॥
 *किञ्चिदत्र यथा दृष्टं किञ्चिच्चापि यथा श्रुतम् । स्वतीर्थनामधेयानां पद्धतौ लिखितं मया ॥ २ ॥
 25 ॥ समाप्तस्तीर्थनामधेयसंग्रहकल्पः ॥
 ॥ अं० ४९, अ० २१ ॥

1 P विहाय नारखन्यत्र । 2 B श्री गुप्तः । 3 P व्याकुली°; Pc 'डाकुली चन्द्रावल्यां मंदिरमुकुटभीमेश्वरे' एतादृशः पाठः ।
 4 Pa माल्य° । 5 P °कारितः । 6 B Pa नास्ति 'खेडे' । 7 Pa विहाय 'अपापायां' नास्ति । 8 P Pa सिद्ध° ।
 * इदं पद्यं नास्ति P आदर्शे । † P इति सर्वचतुरशीदिमहास्तीर्थनामसङ्ग्रहकल्पः ।

४६. समवसरणरचनाकल्पः ।

नमिऊण जिणं वीरं कप्पं सिरिसमवसरणरयणाए । पुब्बाथरिअकयाहिं गाहाहिं चैव जंपेमि ॥ १ ॥
 वाऊ-मेहा कमसो जोअणभूसोहि^१-सुरहिजलवुट्टी । मणिरयणभूमिरयणं कुणंति पुण कुसुमवुट्ठि वणा ॥ २ ॥
 पायारतिअं कमसो कुणंति वररुप्पकणयरयणमयं । कंचणवसुमणिकविसीससोहिअं भवण-जोइ-वणा ॥ ३ ॥
 गाउअमेगं छससयधणुहपरिच्छिन्नमंतरं तेसिं । अट्टंगुलीकरयणी तित्तीसं धणुहबाहलं ॥ ४ ॥ 5
 पंचसयधणुच्चत्तं चउदारविराइआण वप्पाणं । सब्बप्पमाणमेयं निअनिअहस्थेण य जिणाणं ॥ ५ ॥
 सोवाणदत्तसहस्सा भूमीओ गंतु पढमपायारो । पण्णासधणुहपयरो पुणो वि सोवाणपणसहसा ॥ ६ ॥
 तत्थ विअ बीअवप्पो पुच्चुत्तविही तयंतरे नेथा । तत्तो तईओ एवं वीससहस्सा य सोवाणा ॥ ७ ॥
 दस पंच पंच सहसा सब्बे हत्थुच्च-हत्थविस्थिन्ना । बाहिर-मज्झ-भिभतरवप्पाण कमेण सोवाणं ॥ ८ ॥
 तम्मज्झे मणिवीदं भूमीओ सट्ठदुल्लिकोसुच्चं । दोधणुसयविस्थिणं चउदारं जिणधणुसमुच्चं ॥ ९ ॥ 10
 सिंहासणाइं चउरो मणिपडिछवाइं तेसु चउरूवो । पुब्बमुहो^२ ठाइ सयं छत्तत्तयभूसिओ भयवं ॥ १० ॥
 समहिअजोअणपिहुलो तहा असोगो दुसोलसधणुच्चो । पडिबिंबत्तयपमुहं किच्चं तु कुणंति वंतरिआ ॥ ११ ॥
 परिसाअग्गे आइसु मुणिवर-वेमाणिणीओ समणीओ । भवण-वण-जोइदेवी देवा वेमाणिअ-नरिस्थी ॥ १२ ॥
 जोअणसहस्सदंडो धम्मज्झओ कुडहिक्केउसंकिन्नो । दो जक्ख चामरधरा जिणपुरओ धम्मचक्रं च ॥ १३ ॥
 ऊसिअधय-मणितोरण-अडमंगल-पुण्णकलस-दामाई । पंचालिअ-छत्ताइं पइदारं धूववडिआओ ॥ १४ ॥ 15
 हेम-सिअ-रत्त-सामलवणा सरवण य जोइ-भवणवई । पइदारं वसु वप्पे पुब्बाइसु^३ ठंति पडिहारा ॥ १५ ॥
 जयविजयादिअ-अवराजिअगोरा रत्तकणयनीलाभा । देवी पुब्बकमेणं सकच्छरा^४ ठंति कणयमए ॥ १६ ॥
 जडमउडमंडिआ तह तुंबरु-खट्टंग-पुरिससिरिमाळी । वहिवप्पदार दोसु वि पासेसुं ठंति^५ पइवप्पं ॥ १७ ॥
 वहिवप्पे जाणाइं बीए सत्तू वि मिच्चभावगया । तिरिआ मणिमयछंदे^६ इंसु पुण रयणवप्पवहिं ॥ १८ ॥
 वहिवप्पवारमज्झे दो दो वावीओ हुंति वट्टम्मि । चउरंससमोसरणे इग इग वावी उ कोणेसुं ॥ १९ ॥ 20
 उक्किट्टि^७ सीहनयं कल्लयलसदेण सब्बओ सब्बं । तित्थयरपायमूले करिंति देवा निवयमाणा ॥ २० ॥
 चेइदुम-पीढछंदग-आसण-छत्तं च चामराओ अ । जं चण्णं करणिज्जं करंति तं वाणमंतरिआ ॥ २१ ॥
 साहारणओसरणे एवं^८ जत्थिद्धिमंतु ओसरइ । इक्कु च्चिअ तं सब्बं करेइ भयणाउ इअरेसिं ॥ २२ ॥
^{१०}सूरुदयपच्छिमाए ओगाहंतंतीइ पुब्बओ एइ । दोहिं पउमेहिं पाया मग्गेण य हुंति सत्तत्ते ॥ २३ ॥
 आदाहिणपुब्बमुहो तिदिसिं पडिरूवगाउ देवकया । जिट्ठगणी अन्नो वा दाहिणपुब्बे अ दूरंमि ॥ २४ ॥ 25
 जे ते देवेहिं कया तिदिसिं पडिरूवगा जिणवरस्स । तेसिं पि तप्पभावा तयाणुरूवं हवइ रूपं^{११} ॥ २५ ॥
 इंतं महद्धिअं पणिवयंति टिअमवि^{१२} वयंति पणमंता । न वि जंतणा न विकहा न परुप्परमच्छरो न भयं ॥ २६ ॥
 तित्थपणामं काउं कहेइ साहारणेण सदेण । सब्बेसिं सन्नीणं जोअणनीहारिणा भयवं ॥ २७ ॥
 जत्थ अपुब्बोसरणं अदिट्ठपुब्बं^{१३} च जेण समणेणं^{१४} । नारसहिं जोअणेहिं सो एइ अणागमो लहुआ ॥ २८ ॥
 साहारणासवंतं^{१५} तदुवओगो अगाहगगिराए । नय निबिज्जइ^{१६} सोआ किट्ठिवाणिअ-दासिआहरणा ॥ २९ ॥ 30
 सबाउअं पि सोआ^{१७} झविज्जं जइ हु सययं जिणो कहेइ । सीउल्ल-खुप्पिवासापरिस्समभए अविगणंतो ॥ ३० ॥

1 C सोहिया । 2 Pb सोहियं च वणजोइ° । 3 B पुब्बमुहे । 4 C पन्नाइसु; Pb पुब्बाइसु वाइसु । 5 B सत्थकरा ।
 6 C ववंति । 7 Pb-c छंदे इते । 8 C उक्किट्ट° । 9 Pa C जत्थिद्धि°; Pb जत्थट्टि° । 10 Pa सूरुदय°; C सुरिदय° ।
 11 Pa रूपं । 12 Pa धयंति; C यंति । 13 Pa पुब्बंत; C पुब्बं व । 14 Pb सरणेणं । 15 C सवंतो । 16 B नय-
 तिदिवइ । 17 C सोआमच्चमविज्जइ ।

विचीओ सुवण्णस्सावारस अद्धं^१ च सयसहस्साहं । तावइअं चिअ कोडी पीईदाणं तु चक्खिस्स ॥ ३१ ॥
 एअं चेव पमाणं नवरं रययं तु केसवा दिंति । मंडलिआण सहस्सा पीईदाणं सयसहस्सा ॥ ३२ ॥
 भत्तिविभयाणुरुव्वं अन्नेवि य दिंति इब्भमाईआ । सोऊण जिणागमणं निउत्तमणिओइएस्सुं वा ॥ ३३ ॥
 रायावरायमच्चो तस्सासइ पवरजणवओ वावि । दुब्बलि खंडिअ बलि छडिअ तंतुलणाडगं कलमा ॥ ३४ ॥
 5 भाइअमुणाणिआणं अखंडफुडिआणं^२ फलगासरिआणं । कीरइ बली सुरावि अ तत्थेव छुभंति गंधाई ॥ ३५ ॥
 बलिपविसणं^३ समकालं पुब्वहारेण ठाइ परिकहणा । तिगुणं पुरओ पाडण तस्सद्धं अवडिअं देवा ॥ ३६ ॥
 अद्धद्धं अहिवइणो अवसेसं होइ पागयजणस्स । सव्वायपपसमणी^४ कुप्पइ नण्णो य छम्मासा ॥ ३७ ॥
 राओवणीअसीहासणोवविट्ठो व पायपीठंमि । जिट्ठो अन्नयरो वा गणहारि करेइ वीआए^५ ॥ ३८ ॥
 इअ समवसरणरयणाकप्पो सुत्तणुसारओ लिहिओ । लेखुइसेण इमो जिणपहसूरिहिं पडियवो ॥ ३९ ॥

10

॥ इति समवसरणरचनाकल्पः ॥

॥ अं० ४३ । आदितः ३२०८ ॥

आदितः सर्वकल्पेषु ग्रन्थाग्रभिह जातवान् । अनुष्टुभामष्टयुता दशनप्रमिताः शताः ॥

श्रीधर्मघोषसूरयोऽप्येवं समवसरणरचनास्तवमाहुः—“थुणिमो केवलिवत्थं० ।” अं० २३, अ० १३ ॥

४७. कुडुंगेश्वरनाभेयदेवकल्पः ।

15

श्वेताम्बरेण चारणमुनिनाचार्येण वज्रसेनेन ।

शक्रावतारतीर्थे श्रीनाभेयः प्रतिष्ठितो जीयात् ॥ १ ॥

१ कुडुंगेश्वरनाभेयदेवस्यानल्पतेजसः । कल्पं जल्पामि लेशेन दृष्ट्वा शासनपट्टिकाम् ॥ २ ॥

पूर्वं^१ लाटदेवामण्डनभृगुकच्छपुरालङ्कारे शकुनिकाविहारे स्थिताः श्रीवृद्धवादिसूरयो 'यो येन
 निर्जीयते तेन तस्य शिष्येण भाव्य'मिति प्रतिज्ञां विधाय वादकरणार्थं दक्षिणापथायातं कर्णाट^२भट्टदिवाकरं
 20 निर्जित्य व्रतं ग्राहयां चकिरे । सिद्धसेनदिवाकरेत्यभिधयाऽभ्यधुः । ततः कतिचिद्विनैर्निःशेषानप्यागमानध्यजीगपत् ।
 अन्यदा तु सकलानप्यागमान् संस्कृतानहं करोमीति तेन वचनमिदमूचे । ततः पूज्या अपीदमभिदधिरे—किं संस्कृतं
 कर्तुं न जानन्ति श्रीमन्तस्तीर्थङ्करा गणधरा वा यदहंमागधेनागमानकृषत । तदेवं जल्पतस्तत्र महत्याथश्चित्तमापन्नम् ।
 किमेतत्तवाग्रतः कथ्यते । स्वयमेव जानन्नसि । ततो विमृश्याभिदधे—मो भगवन् ! आश्रितमौनो द्वादशवार्षिकं पाराञ्चितं
 नाम प्रायश्चित्तं गुप्तमुखवस्त्रिकारजोहरणादिलिङ्गः प्रकटितावधूतरूपश्चरिण्यामीत्यावश्यकम् । उपयुक्त इति गुरुभिरभिहित-
 25 माकर्ण्य देशान्तरआमनगरादिषु पर्यटन् द्वादशे वर्षे श्रीमदुज्जयिन्यां कुडुंगेश्वरदेवालये शोफालिकाकुसुमरंजिता-
 म्बरालङ्कृतशरीरः समागत्यासांचक्रे । ततो देवं कस्मान्न नमस्यतीति लोकैर्जल्प्यमानोऽपि नाजल्पत् । एवं च^३ जनपरम्प-
 रया श्रुत्वा, सर्वत्राचूणीकृतविश्वविश्रंसराङ्कितनिजैकवत्सरः श्रीविक्रमादित्यदेवः समागत्य जल्पथांचकार—क्षीरलि-
 लिक्षो भिक्षो^४ । किमिति त्वया देवो न नमस्यते^५ ? । ततस्त्विदमवादि वादिना—मया नमस्कृते देवे लिङ्गभेदो भवताम-
 प्रीतये भविष्यति । राज्ञोचे—भवति (°तु ?) क्रियतां नमस्कारः । तेनोक्तम्—श्रूयतां तर्हि । ततः पद्मासनेन भूत्वा
 30^६ द्वात्रिंशद्-द्वात्रिंशिकाभिर्देवं स्तोतुमुपचक्रमे । तथा हि—

1 C अद्धं । 2 Pa °पुरिआण । 3 Pa °पवसण° । 4 C °पसवणी । 5 B वीआ य । 6 P कुडुंगेश्वर° ।
 7 Pa ललाट° । 8 C °पट° । 9 B नास्ति 'च' । 10 P नास्ति । 11 C देशे न मंस्यते; Pa न नमस्यते । 12 P B
 नास्ति 'द्वात्रिंशद्' ।

स्वयंभुवं भूतसहस्रनेत्रमनेकमेकाक्षरभावलिङ्गम् । अव्यक्तमव्याहृतविश्वलोकमनादिमध्यान्तमपुण्यपापम् ॥ १ ॥

इत्यादि प्रथम एव श्लोके प्रासादस्थितात् शिखिशिखायादिव लिङ्गाद्भूमवर्तिरुदस्थात् । ततो जनैर्वचनमिद-
मूचे--अष्टविधेशाधीशः कालाभिरुद्रोऽयं भगवांस्तृतीयनेत्रानलेन भिक्षुं भस्मसात्करिष्यति । ततस्तडितेज इव सतडटकारं
प्रथमं ज्योतिर्निर्गत्याप्रतिचक्राताड्यमानमिथ्यादृष्टिदेवतमामूललिङ्गं द्विधा भित्त्वा प्रादुरास पद्मासनासीनः स्वयंभूर्भगवा-
न्नाभिसूनुः । तदनया दर्शनप्रभावनया तीर्णः पाराञ्चिताम्भोनिधिरिति विमुच्य रक्ताम्बराणि, प्रकटीकृत्य मुखवस्त्रिका- 5
रजोहरणादिलिङ्गानि, महाराजं धर्मलाभाक्षैरैराशीर्वाद्यांचक्रे वादीन्द्रः । ततो विनयपुरस्सरम्--

सूरये सिद्धसेनाय दूरादुच्छ्रितपाणये । धर्मलभ इति प्रोक्ते ददौ कोटिं नराधिपः ॥ १ ॥

ततः प्रभून् क्षमयित्वा नृपतिः स्तुतिमकार्षीत् । यथा--

उद्भूयदपाराञ्चितसिद्धसेनदिवाकराचार्यकृतप्रतिष्ठः ।

श्रीमान् कुडुंगेश्वरनाभिसूनुर्देवः शिवायास्तु जिनेश्वरो वः ॥ १ ॥ 10

ततो भगवतो भट्टश्रीदिवाकरसूरेर्देशनया 'संजाविनीचारिचरकन्यायेन स्वाभाविकमद्रकतया विशेषतः सम्यक्त्व-
मूलं देशविरतिं प्रत्यपादि श्रीविक्रमादित्यः । ततश्च गोहृदमण्डले च सांबद्रा' प्रभृतिग्रामाणामेकनवतिं, चित्र-
कूटमण्डले वसाडप्रभृतिग्रामाणां 'चतुरशीतिं, तथा 'घंटारसीप्रभृतिग्रामाणां चतुर्विंशतिं, मोहडवासक्रमण्डले
ईसरोडाप्रभृतिग्रामाणां 'षट्पञ्चाशत् श्रीकुडुंगेश्वरऋषभदेवाय शासनेन खनिःश्रेयसार्थमदात् । ततः शासनपट्टिकां
'श्रीमद्भुजयिन्यां, संवत् १, चैत्रसुदि १, गुरौ, 'भाटदेशीयमहाक्षपटलिकपरमार्हतश्वेताम्बरोपासकब्राह्मण- 15
गौतमसुतकात्यायनेन राजाऽलेखयत् ।' ततः श्रीकुडुंगेश्वरऋषभदेवप्रकटीभवनदिनात् प्रभृति सर्वात्मना मिथ्या-
त्वोच्छेदेन सर्वानपि जटाधरादीन् दर्शनिनः श्वेताम्बरान् कारयित्वा परिमुक्तमिथ्यादृष्टिदेवगुरुः सकलामप्यवनीं जैनमुद्रा-
ङ्कितां चकार । ततः परितुष्टैः श्रीसिद्धसेनसूरिरभिदधे वसुधाधवः ।

पुण्ये वाससहस्रे सयंमि अहिअंमि नवनवइकलिण । होही कुमरनरिंदो तुह विक्रमराय ! सारिच्छो ॥ १ ॥

इत्थं ल्यातिं सर्वजगत्पूज्यतां चोपगतः श्रीकुडुंगेश्वरयुगादिदेव इति ।

कुडुंगेश्वरदेवस्य कल्पमेतं यथाश्रुतम् । रुचिरं रचयां चक्रुः श्रीजिनप्रभसूरयः ॥ १ ॥ 20

॥ इति कुडुंगेश्वरयुगादिदेवकल्पः ॥

॥ अं० ५५, अ० १८ ॥

1 C नास्ति 'एव' । 2 B P संजीवनी° । 3 B साबद्रा; P साबद्रा । † एतदन्तर्गता पंक्तिः नास्ति P आदर्श ।
4 C घंटारसी । 5 B C भाट° ।
वि० क० १२

४८. व्याघ्रीकल्पः ।

- यः स्यादाराधको जन्तुः श्रेयस्तत्कीर्तनाद् ध्रुवम् । इत्यालोच्य हृदा किञ्चिद्व्याघ्रीकल्पं वदाम्यहम् ॥ १ ॥
 श्रीशत्रुञ्जयनाभेयचैत्यवप्रस्य कर्हिचित् । प्रतोलीद्वारमावृत्य काचिद्व्याघ्री समास्थिता ॥ २ ॥
 निरीक्ष्य निश्चल्यङ्गीं तामातङ्गातुरमानसाः । जनाः श्राद्धा जिनं नन्दुं बहिस्तो न डुढौकिरे ॥ ३ ॥
 5 राजन्यः साहसी कोऽपि तस्याः पार्श्वमुषास्यत् । सा तु तं प्रति नाकार्षात् हिंसाचेष्टां मनावपि ॥ ४ ॥
 विश्वस्य बाहुजस्तास्य कुतोऽप्यानीय तत्पुरः । आमिषं मुमुचे सा च दृशापि न तदस्पृशत् ॥ ५ ॥
 अथ श्राद्धजनोऽप्येत्य त्यक्तमीस्तपुरः क्रमात् । तरसा सरसं भक्ष्यं पानीयं चोपनीतवान् ॥ ६ ॥
 तदप्यनिच्छन्तीं दृष्ट्वा तां दध्यौ जनता हृदि । नूनं जातिस्मरैषाऽत्र तीर्थेऽनशनमाददे ॥ ७ ॥
 श्लाघ्यस्तिर्यग्भवोऽप्यस्याश्चतुर्द्वाऽऽहारमुक्तितः । एकाग्रचक्षुषा चैषा देवमेव निरीक्ष्यते ॥ ८ ॥
 10 अभ्यर्च्यं गन्धपुष्पाद्यैः श्राद्धाः सार्धमिंकीधिया । सम्भावयां बभूवुस्तां स्फीतसङ्गीतकोत्सवैः ॥ ९ ॥
 निराकारं प्रत्याख्यातं तेऽथ तस्या अचीकरन् । मनसैव श्रद्धाना सा स्वीचक्रे च तन्मुदा ॥ १० ॥
 इत्थं सा तीर्थमाहात्म्यात्समृद्धच्छुद्धवासना । दिनानुपोष्य सप्ताष्टान्नष्टपापा ययौ दिवम् ॥ ११ ॥
 चन्दनागरुभिस्तस्या वपुः संस्कार्यं संज्ञिनः । प्रतोल्या दक्षिणे पक्षे शैलीं मूर्तिं न्यवीविशन् ॥ १२ ॥
 तीर्थचूडामणिर्जीयात्सैष श्रीविमलाचलः । भवेयुर्यत्र तीर्थञ्चोऽप्येवमाराधिकाग्निमाः ॥ १३ ॥
 15 व्याघ्रीकल्पमिमं कृत्वा श्रीजिनप्रभस्वरयः । पुण्यं यदार्जयंस्तेन श्रीसङ्घोऽस्तु सुखास्पदम् ॥ १४ ॥

॥ इति व्याघ्रीकल्पः ॥

॥ अं० १४ ॥

४९. अष्टापदगिरिकल्पः ।

अष्टावयदेहपहं भवकरिअष्टावयं नमिय उसहं । अष्टावयस्स गिरिणो जंवेमि समासओ कपं ॥ १ ॥

अथि इहेव जंडुदीवे दीवे भारहे वासे दक्षि(°क्खि)णमरहद्धमज्जे नवजोअणविस्थिन्ना चारसजोअण-
दीहा अउज्झा नाम नयरी । सा य सिरिउसभ-अजिअ-अभिनंदण-सुमइ-अणंत-अजिणाणं जम्मन्नी ।
तीसे अ उत्तरदिसामाए^१ चारसजोअणोसुं अष्टावओ नाम केलासापराभिहाणो रम्मो^२ नगावरो अट्टजोअणुओ सच्छ-^३
फालिहसिलामओ, इत्तुच्चिअ लोणे धवलगिरिति पसिद्धो । अज्जावि अउज्झापरिसरवत्तिउड्डयकूडोवारी^४ टिएहिं
निग्गले नहयले धवला सिहरपरंपरा तस्स दीसइ । सो पुण महासरोवरवण^५सरसपायवनिज्जरवारिपूरकलिओ परिपाससं-
चरंतजलहरो मचमोराइविहागकुलकलयलमुहलो किंनरखेअररमणीरमणिज्जो चेइअवंदणत्थमागच्छंतचारणसमणाइलोपो
आलोअमित्तेणं पि खुहापिवासावहरणो आसन्नवत्तिमाणससरोवरविराइओ अ । एअस्स उवच्चयासुं साकेअवासिणो
जणा नाणाविहकीलाहिं कीळंति म्ह । तस्सेव य सिहरे उसभसामी चउदसमभत्तेणं पज्जंकासणट्टिओ अणगराणां 10
दसहिं सहस्सेहिं समं माहबहुलतेरसीए अभीइरिक्खे पुब्वण्हे निवाणमणुपत्तो । तत्थ सामिणो देहं सक्कारियं सक्काइएहिं ।
पुबदिसाए सामिणो चिया, दक्खिणदिसाए इक्खासुवंसीणं, पच्छिमदिसाए सेससाहूणं । तम्मि चियाठाणपतिगे देवेहिं
धूमतिगं कयं । भरहचक्रवाट्टिणा य सामिसक्कारासन्नभूयले जोअणायामो तदद्धपिहुलो तिगाउअसमूसिओ सिंहनिसिज्जा
नामधिज्जो पासओ रयणोवलेहिं वड्डइरयणेण कारिओ । तस्स चत्तारि दुवाराणि फालिहमयाणि । पइदारं उमओ
पासेसुं सोलस रयणचंदणकलसा । पइदारं सोलस रयणमया तोरणा । दारे दारे सोलस अद्धमंगलइं । तेसु दुवारेसु चत्तारि 15
विसाला मुहमंडवा । तेसिं मुहमंडवाणं पुरओ चत्तारि पेक्खामंडवा । तेसिं पेक्खामंडवाणं मज्झभागेसु वइरामया
अक्खवाडा । अक्खाडे अक्खाडे मज्झभागे रयणसिंहासणं । पत्तेअं^६ पेक्खामंडवागे मणिपीढिआओ । तदुवारे रयणमया
चेइअथूमा । तेसिं चेइअथूमाणं पुरओ पत्तेअं पइदिसं महइमहालिआ मणिपीढिआ । तदुवारे पत्तेअं चेइअपायवा ।
पंचसयधणुप्पमाणाओ चेइयधूमसंसुहीओ सवंगरयणनिम्मिआ^७ उसभा चद्धमाणा चंदाणणा वारिसेणा
नामिगाओ^८ पलिअंकासणनिसण्णाओ मणोहराओ सासयजिणपडिमाओ नंदीसरदीवचेइअमज्जे व हुत्था । तेसिं च 20
चेइअथूमाणं पुरओ पत्तेअं चेइअपायवा । तेसिं चेइअपायवाणं पुरओ पत्तेअं मणिपीढिआओ; तासिं च उवारे पत्तेअं
इंदज्जओ । इंदज्जवाणं पुरओ पत्तेअं नंदापुक्खरिणी ति सोवाणा सतोरणा सच्छसीअलजला पुण्णा विचित्त-
कमलसालिणी मणोहरा^९ दहिसुहाधारपुक्खरिणीनिभा । सीहनिसिज्जामहाचेइअमज्झभागे महइमहालिआ मणिपी-
ढिआ । तीए उवारे चित्तरयणमओ देवच्छंदओ । तदुवारे नाणावण्णंसुगमओ उल्लोओ । उल्लोअस्स अंतरे पासओ
अ वइरामया अंकुसा । तेसु अंकुसेसु ओलंबिया कुंभमिज्जआमलगधूलमुताहलमया हारा । हारपत्तेसु अ विमलाओ 25
मणिमालिआओ । *मणिमालिआणं पत्तेसु वइरमालिआओ* । चेइअभिचीसु विचित्तमणिमया गवक्खा डज्झमाणागरु-
धूमसमूहवमालिआ । तम्मि देवच्छंदे रयणमईओ उसभाइचउवीसजिणपडिमाओ निअनिअसंठाण-माण-वण्णघराओ
कारियाओ भरहचक्रिणा । तत्थ सोलस पडिमाओ—उसभ-अजिअ-संभव-अभिनंदण-सुमइ-सुपास-
सीअल-सिज्जंस-विमल-अणंत-धम्म-संति-कुंतु-अर-नमि-महावीराणां सुवण्णमईओ । सुणिसु-
व्वय-नेमीणं रायावट्टमईओ । चंदप्पह-सुविहीणं फलिहमईओ । मल्लि-पासनाहाणं वेरुलिअमईओ 30
पउमप्पह-वासुपुज्जाणं पउमरायमईओ । तासिं च सत्तासिं पडिमाणं लोहिअक्खपडिसेगा, अंकरयणमया नहा ।
पडिसेगो नाम नहपज्जंतेसु जावयरसु व लोहिअक्खमणिरससेगो जं दिज्जइ । नाही-केसंतभूमी-जीहा-तालु-सिरीवच्छ-चूचु-

1 P भागे । 2 P आदर्श एवेतत्पदम् । 3 Pa B उड्डयज्जाडोवरि । 4 'चण' नास्ति P । 5 B P पिक्खा° ।

† P उसभचद्धमाण-चंदाण-वारिसेणनामिगाओ । 6 P दिहि° । 7 P पासओ । * एतदन्तर्गतं वाक्यं नोपलभ्यते Pa आदर्शे ।

‡ एतदन्तर्गता पंक्तिः P आदर्शे एव प्राप्यते ।

ग-हृत्थ-पायतलानि¹ तवणिज्जमयाणि । नयणपम्हाणि, कणीणिगाओ, मंसू, भसुहाओ, रोमाणि, सिरकेसा रिद्धरयणमया ।
 उद्वा विद्दुममया । फालिहमया दंता । वयरमईओ सीसघडीओ । अंतो लोहिअक्खपडिसेगाओ, सुवण्णमईओ नासिआओ ।
 लोहिअक्खपडिसेगपंताइं अंकमयाइं लोअणाइं । तासिं च पडिमाणं पिट्ठे पत्तेअं इक्किक्का रयणमई मुत्ता-पवाल-जाल-कं
 स-कोरण्ट-मल्लदामं फालिहमणिदंडं सिआयवत्तं धारिंती छत्तहरपडिमा । तासिं च उभयपासे पत्तेअं उक्खित्तमणिच्चा-
 5 राओ रयणमईओ चयरधारपडिमाओ । पडिमाणं च अग्रे पत्तेअं दो दो नागपडिमाओ, *दो दो जक्खपडिमाओ, दो
 दो भूअपडिमाओ, * दो दो कुंडधारपडिमाओ कयंजलीओ रयणमईओ सवंगुज्जलाओ पज्जुवासिंति । तहा देवच्छंदे
 चउवीसं रयणपंटाओ, चउवीसं माणिक्कदप्पणा, तहेव ठाणट्टिअदीविआओ सुवण्णमईओ; तहा रयणकरंडगाइं, पुप्फचंगे-
 रिआओ, लोमहत्थाइं, पडलीओ, आभरणकरंडगाइं, कणगमयाणि, धूवदहणाणि, आरत्तिआणि, रयणमंगलदीवा, रय-
 णभिंगारा, रयणत्थालाणि, तवणिज्जपडिमाहा, रयणचंदणकलसा, रयणसिंहासणाणि, रयणमयाणि अट्टमंगलाणि, सुवण्णमया
 10 तिच्छसमुग्गया, कणगमयाणि धूवभंडाणि, सुवण्णमया उप्पलहत्थगा । एअं सवं पत्तेअं पडिमाणं पुरओ हुत्था । तं चेइअं
 चंदकंतसालसोहिअं, ईहामिग-उसम-मगर-तुरंगम-नर-किंनर-विहग-वालग-रुह-सरम-चमर-गय-वणलयाविचिचं रयणथं-
 भसमाउलं, पडागारमणिज्जं, कंचणधयदंडमंडिअं, ओअट्टिअकिंकिणीसइमुहलं, उवरी पउमरायकलसविराइअं, गोसीस-
 चंदणरसघासय (?) लंछिअं । माणिक्कसालभंजिआहिं विचिचिचिआहिं अहिट्टिअनिअं, वारदेसमुभयओ चंदणरसलि-
 त्तकलसजुअलंकिअं, तिरियं बद्धोलंविअधूवियसुरहिदामरम्मं, पंचवण्णकुसुमरइयवरतलं, कप्पूरागरुमिगमयधूवधूरं-
 15 धारियं, अच्छरगणसंकिण्णं, विज्जाहरीपरिअरिअं, अमाओ पासओ पच्छा य चारुचेइअपायवेहिं मणिपीडिआहिं च
 विभूसिअं भरहूस्स आणाए जहाविहि बद्धुरयणेण निप्पाइअं । तथेव दिबरयणसिलामईओ नवनवइभाऊणं पडि-
 माओ कारिआओ, अप्पयो अ पडिमा सुस्सुसमाणा कारिआ । चेइआओ बाहिं एगं भगवंतस्स **उसभ**सामिणो धूमं,
 एगूणं च सयं भाउगाणं धूमे कारविसु । इत्थ गमणागमणेणं नरा पुरिसा मा आसायणं काहित्ति त्ति लोहजंतमया
 आरक्खगपुरिसा कारिआ । तेण तं अगम्मं जायं । गिरिणो अ दंता दंडरयणेणं छिन्ना । अओ सो गिरी अणारो-
 20 ण्णिज्जो जाओ । जोअणंतराणि अ अट्टपयाणि मेहलरूवाणि माणुसअलंघणिज्जाणि कारिआणि । अओ चेव **अट्टावओ**
 त्ति नामं पसिद्धं ।

तओ कालकमेण चेइअरक्खणथं सट्टिसाहस्सीए **सगर**चक्खट्टिपुत्ताणं दंडरयणेण पुढविं खणित्ता बोले (?) सह-
 स्सजोअणा परिहा कया, दंडरयणेण **गंगा**तडं विदारित्ता जलेणं पूरिआ । तओ **गंगा** खाइअं पूरित्ता, अट्टावयासण्णणा-
 मनगरपुराइअं पलावेउं पउत्ता । पुणो दंडरयणे आयद्धिअ **कुरूणं** मज्जे, **हत्थिणाउरं** दक्खिणेण, **कोसलदेसं**
 25 पच्छिमेण, **पयागं** उत्तरेण, **कासिदेसस** दक्खिणेणं, **वज्जमज्जे** दक्खिणेणं, **मगहाणं** उत्तरेणं, मग्गनईओ
 कइंती **सगराइट्ठेण जपहु**पुत्तेणं **भगीरहकुमारेणं** पुवससुद्धमोआरिआ । तप्पभिइ **गंगासागर**त्तिथं जायं ।

इत्थेव य पवए अट्ट उसमसामिणो नत्तुआ, नवनउई **वाल्लु-वलिप्प**मुहा पुत्ता य सामिणा सद्धिं, एवं अट्ट-
 त्तरसयं एगसमएण उक्कोसोगाहणाए अच्छेरयभूआ सिद्धा ।

इत्थ पवए ससत्तीए आरोहुं जो मणुओ चेइथाइं चंदए सो मुक्खं इहेव भवे पाउणइ त्ति सिरिवद्धमाणा-
 30 सामिणा सयं वणिज्जो एतो । तं सोउं भयवं **गोअमसामी** लद्धिनिही इमं नगवरमारूढो । चेइआइं चंदित्ता
 असोगतरुत्ते वेसमणस्स पुरओ साहूणं तवकिसिअंगत्तणं वक्खाणंतो सयं च उवविअसरीरो वेसमणस्स-‘अहो !
 अन्नहावाई-कारि’त्ति विअप्पनिवारणत्थं ‘पुंडरीयज्जयणं’ पण्णविसु । **पुंडरीओ** किल पुट्टसरीरो वि भावसुद्धीए सबड्ढ-
 सिद्धि गओ । **कंडरीओ** उण दुब्बलदेहो वि सत्तमपुढवीए । तं च पुंडरीअज्जयणं वेसमणसामाणिणं अवधारिअं
गोअमसुहाओ सोऊणं । सो अ **तुंबवण**सन्निवेसे **धणगिरि**पत्तीए **सुनंदाए** गम्भे उववज्जिअ दसपुवधरो

वहरसामी जाओ । अट्टावयाओ ओअरमाणेणं च **गोअम**सामिणा **कोडिन्न-दिन्न-सेवा**लितावसा तिउत्तर-
पंनरससयसंखा दिक्खित्था । ते खल्ल जणपरंपराए इत्थं तित्थे चेइअवंदगो सिवं इहेव पावइ ति **वीरवयणं** सुच्चा
पढम-नीअ-तइअमोहलासुं जहासंखं **कोडिन्ना**इआ आरूढा अहेसि । तओ परं गंतुमचयंता **गोअम**सामिं अप्पाडिह-
यमुत्तरंतं दडुं विग्धिअ पडिबुद्धा निक्खंता य ।

तत्थेव पवए **भरह**चक्कवट्टिपमुहाओ अणेगा महरिसिकोडीओ सिद्धाओ । तत्थेव य **सुबुद्धी** नाम **सगर-** 5
चक्किमहामच्चो **जन्हु**भाईणं सगरसुआणं पुरओ, **आइच्चजसा**ओ आरब्भ पंचासलक्खे कोडिसागरोवमकालमज्जे
भरहमहारायवंससमुब्भूआणं रायरिसीणं चित्तंतरगंडियाए सबट्टसिद्धि^१गइं मुक्खगइं च वाहरित्था ।

इत्थेव पवए पवयणदेवयानीयाए **वीरमई**ए^१ चउवीसजिणपडिमाणं भाले सुवण्णमया रयणखच्चिया तिलया
दिन्ना । तओ तीए धूसरीभवं जुगलधम्मिभवं देवभवं च लडूण **दमयंती**भवे संपत्ते तिमिरपहयरावहारिभालयले
सामाविअं तिलयं संजायं ।

10

इत्थेव पवए **वालि**महरिसी कयकाउस्सगो ठिओ । अह विमाणखल्लणकुविण्ण **दसग्गी**वेण पुव्वेरं सरं-
तेणं^१ तलभूमिं खणित्ता, तत्थ पविसिअ एअं निअवेरिणं-सह **अट्टावयगि**रिणा उप्पाडिअ **लवणसमु**हे खिवामि
त्ति बुद्धीए विज्जासहस्सं सुमरित्ता उप्पाडीओ गिरी । तं च ओहिनाणेण नाउं चेइअरक्खानिमित्तं पायंगुट्टेण गिरिमत्थयं
सो रायरिसी चंपित्था । तओ संकुचिअगतो दसाणणो सुहेण रुहिरं वमंतो आरावं मिह्दिहत्था । तत्तुच्चिअ **रावणु** ति
पसिद्धो । तओ मुक्को दयालुणा महरिसिणा पाएसु पडित्ता खामित्ता य सट्टाणं गओ । इत्थेव **लंका**हिवई जिणाणं 15
पुरओ पिक्खणयं करित्तो दिव्वसेण वीणातन्तीए तुट्टाए मा पिक्खणयरसमंगो होउ ति निअमुआउद्धरं कट्टित्तुं
वीणाए लाइ । अवं (एवं ?) मुअवीणावायणए भत्तिसाहसतुट्टेण **धरणिं**देण तित्थवंदणागएण **रावण**स्स अमोह-
विजया सत्तिरूवकारिणी विज्जा दिन्ना ।

तत्थेव पवए **गोअम**सामिणा सिंहनिज्जाचेइअस्सा दक्खिणदुवारे पविसंतेण पढमं चउण्हं संभवाईणं पडि-
माओ वंदिआओ; तओ पयाहिणेणं पच्छिमदुवारेसु पासईणं अट्टण्हं; तओ उत्तरदुवारे धम्माईणं दसण्हं; तओ पुव्व-20
दुवारे दो च्चेव उस्सम-अज्जिआणं ति ।

जं^१ तित्थमिणमगम्मं ता^१ फल्लिह^१वणगहणसमरवालेहिं^१ । जलपडिर्विबियचेईअज्जयकलसाइं पि जं पिच्छे ॥ १ ॥

भविओ विसुद्धभावो पूआण्हवणाइं तत्थ वि कुणंतो । पावइ जत्ताइफलं जं भावोच्चिअ फलं दिसइ ॥ २ ॥

भरहेसरनिम्मिआ च्चेइअधूमे इहं पडिमजुत्ते । जे पणमंति महंति अ ते धन्ना ते सिरीनिलया ॥ ३ ॥

इअ अट्टावयकप्पं **जिणपहसूरी**हिं निम्मिअं भन्ना । भावित्ति निअमणे^१ जे तेसिं कल्लाणमुल्लसइ ॥ ४ ॥ 25

अष्टापदस्सवे पूव्वं योऽर्थः संक्षिप्य कीर्तितः । विस्तरेण स एवास्मिन् कल्पेऽस्माभिः प्रकाशितः ॥ ५ ॥

॥ इति श्रीअष्टापदकल्पः समाप्तः ॥

॥ अं० ११८ ॥

† एतदन्तर्गता पंक्तिः पठिता B P Pa आदर्शेषु । 1 P सरित्तेणं । 2 'जं' नास्ति P Pa B । 3 B तो; Pa-b तावत् । 4 Pa फणिहा^० । 5 P Pb °वालहिं । 6 Pa नियमेण ।

५०. हस्तिनापुरतीर्थस्तवनम् ।

अभिवन्द्य जगद्गन्धान् श्रीमतः शान्ति-कुन्ध्वरान् ।

स्तुत्यं वास्तोष्पतिस्तोमैः स्तौमि तीर्थं गजाह्वयम् ॥ १ ॥

शतपुत्र्यामभून् नाभिसूनोः सूनुः कुरुर्वृषः । कुरुक्षेत्रमिति ख्यातं राष्ट्रमेतत्तदाख्यया ॥ २ ॥

5 कुरोः पुत्रोऽभवद् हस्ती तदुपज्ञमिदं पुरम् । हस्तिनापुरमित्याहुरनेकाश्चर्यसेवधिम् ॥ ३ ॥

श्रीयुगाद्रिप्रभोराधा चोक्षैरिक्षुरसैरिह । श्रेयांसस्य गृहे पञ्चदिव्याद्वाऽजनि पारणा¹ ॥ ४ ॥

जिनास्त्रयोऽत्राजायन्त शान्ति-कुन्धुररस्तथा । अत्रैव सार्वभौमर्द्धि² बुसुजुस्ते महीसुजः ॥ ५ ॥

मल्लिश्च समवासा³र्षीतेन चैत्यचतुष्टयी । अत्र निर्मापिता श्राद्धैर्वीक्ष्यते महिमाद्भुता ॥ ६ ॥

भासतेऽत्र जगत्त्रेपवित्रीकारकारणम् । भवनं चाऽम्बिकादेव्या यात्रिकोपप्लवच्छदः ॥ ७ ॥

10 जाह्नवी क्षालयत्येतच्चैत्यमितीः खवीचिमिः । कल्लोलोच्छालितैर्भूयो भक्त्या सात्रचिकीरिव ॥ ८ ॥

सनत्कुमारः⁴ सुभूमो महापद्मश्च चक्रिणः । अत्रासन् पाण्डवाः पञ्च मुक्तिश्रीजीवितेश्वराः ॥ ९ ॥

गङ्गदत्तः कार्तिकश्च श्रेष्ठिनौ सुव्रतप्रभोः । शिष्यावभृतां विष्णुश्च नमुचेस्त्र शासिता ॥ १० ॥

कलिदर्पद्रुहं स्फीतसङ्गीतां सद्बुसुत्रयाम् । यात्रामासूत्रयन्त्यत्र भव्या निर्व्याजभक्तयः ॥ ११ ॥

शान्तेः कुन्धोऽख (रस्य) चतुष्कल्याणी चात्र पत्तने । जज्ञे जगज्जनानन्दा सम्मेताद्रौ च निर्द्वैतिः ॥ १२ ॥

15 भाद्रस्य⁵ सप्तमी श्यामा नभसो नवमी शितिः । द्वितीया फाल्गुनखात्या तिथ्योऽमूर्को दिवश्च्युतेः ॥ १३ ॥

ज्येष्ठे त्रयोदशी कृष्णा माघवे च चतुर्दशी । मार्गे च दशमी शुक्ला तिथयो जनुषस्तु वः ॥ १४ ॥

शुके चतुर्दशी श्यामा राघे बहुलपद्ममी । महस्येकादशी शुभ्रा जज्ञुर्दीक्षादिनानि च ॥ १५ ॥

पौषस्य नवमी श्येनी तृतीया धवला मघोः । ऊर्जस्य द्वादशी श्वेता ज्ञानोत्पत्तेरहानि वः ॥ १६ ॥

शुके त्रयोदशी कृष्णा वैशाखे पक्षतिः⁶ शितिः । मार्गे वरुक्षा दशमी मुक्तेर्वस्तिथयः क्रमात् ॥ १७ ॥

20 भवादृशानां पुरुषरत्नानां जन्मभूरियम् । स्पृष्ट्वाऽप्यनिष्टं शिष्टानां पिनष्टि किमुत स्तुता ॥ १८ ॥

तादृग्विधैरतिशयैः पुरुषप्रणीतैर्विभ्राजितं जिनपतित्रितयी⁷ महैश्च ।

भागीरथीसलिलसङ्गपवित्रमेत-ज्जीयाच्चिरं गजपुरं भुवि तीर्थरत्नम् ॥ १९ ॥

इत्थं पृषत्कविषयार्कमिते शकाब्दे वैशाखमासशितपक्षगषष्ठितियाम् ।

यात्रोत्सवोपनतसंघद्युतो यतीन्द्रः स्तोत्रं व्यधाद् गजपुरस्य जिनप्रभाख्यः ॥ २० ॥

25

॥ इति श्रीहस्तिनापुरस्तवनम्, कृतिः श्रीजिनप्रभसूरीणाम् ॥

॥ प्र० २१, अ० १६ ॥

1 Pa पारणे । 2 Pa C आ महिमाद्भुवभौमर्द्धि । 3 P Pa सनत्कुमारसुभूमौ । 4 Pa भाद्रपदस्य । 5 Pa-c पक्षितिः । 6 B Pa त्रितयैः; C तृतीयैः ।

५१. कन्यानयमहावीरकल्पपरिशेषः ।

अहं विज्ञातिलयमुणी आपसा संघतिलयसूरीणं । परिसेसलवं जंपइ कंन्यायवीरकल्पस्स ॥ १ ॥

तहा हि—भट्टारया सिरिजिणप्पहसूरिणो सिरिदउलतावादनयरे साहु पेथड—साहु सहजा—३० अच-
लकारिअचेइआणं तुरुकेहि^१ कीरमाणं भंगं फुरमाणदंसणपुवं निवारिआ, सिरिजिणसासणपभावणातिसयं कुणंता,
पाडिच्छगाणं सिद्धंतवायणं दिंता, तवस्सीणं अंगणंगपविट्ठामगतवाइं कारिता, विणेयाणं अवरगच्छयं^२मुणीणं पि ५
पमाण-वागरण-कड-नाडयालंकाराईं सत्थाईं भणंता, उब्भडवायभडवायाणं चाइविंदाणं अणप्पदप्पमवहरंता, सावसेसं
वच्छरतिगमइकमंति ।

इओ अ सिरिजोगिणिपुरे सिरिमहम्मदसाहिसगाहिराओ कहिचि अवसरे पत्थुआए पंडिअगुट्ठीए
सत्थवियारसंसयमावन्नो सुमरेइ गुरूणं गुणे; भणइ अ—जइ ते भट्टारया संपयं मह सहालंकरणं हुंता ता मज्झ मणोगय-
समत्थसंसयसल्लुद्धरणे हेलाए खमंता । नूणं विह्वप्पई^३ तब्बुद्धिपराजिओ चेव भूमिमुज्झिअ सुत्तं गयणदेसमल्लीणो । 10
इत्थं गुरूणं भूवइकिज्जमाणगुणवन्नणावइअरे, अवसरनू तक्काळ^४ दउलतावादादागओ ताजलमल्लिको † भूमि-
अलमिलिअभालवट्ठो विन्नवेइ—महाराय ! संति ते तत्थ महप्पाणो । परं तन्नयरनीरमसहमाणा किसिअंगा गाढं वट्ठंति ।
तओ संभरिअगुरूगुणपन्भारेण भूमिनाहेण सो चेव मीरो आइट्ठो†—भो मल्लिक ! सिग्गं गंतुण दुवीरखाने लिहावेसु फुर-
माणं । पेसेसु तत्थ । जहा तारिससामग्गीए चेव भट्टारया पुण इत्थं इंति । तओ तेण तहेव कए, पेसिअं फुरमाणं ।
कमेण पत्तं सिरिदउलतावाद्दीवाणे । भणियं न सविणयं नयरनायगेणं सिरिकुतुलखानेण भट्टारयाणं सिरिपात-15
साहिफुरमाणगमणं दिल्लीपुरं पइ पत्थाणं चाइइ । तओ दिणदसगम्भंतरे सन्नहिऊण जिट्ठसिअवारसीए रायजोगे
संघसत्थिअपरिसाए अणुगम्ममाणा पत्थिआ महयाविच्छड्डेणं गुरूणो । कमेण ठाणे ठाणे महसवसायइं पाउब्भावयंता,
विसमदूसमादप्पं दलंता, सयलंतरालजणवयजणनयणकोऊहलमुप्पाअयंता, धम्मट्टाणाइं उद्धरंता, दूरओ उक्कंठाविसं-
तुलसमागच्छंतआयरियवगेहिं वंदिज्जमाणा, पत्ता रायभूमिमंडणं सिरिअल्लावपुरदुमां । तओ तत्तारिसपभावणा-
पगरिसासहिण्हुमिलक्खुकयं विप्पडिबत्तिं मुणिऊण, ताणं चेव गुरूणं सीसुत्तमेहिं रायसभामंडणेहिं गुरूगुणालंकिअ-20
देहेहिं सिरिजिणदेवसूरीहिं विन्नतेण भूवइणा सम्मुहं पविट्ठाविणण सबहुमाणं फुरमाणेण मल्लिकपच्चपिअ-
सयलसत्थिअवत्थुणो विसेसओ जिणसासणं पभावयंता, सड्डं मासं अच्छिअ, पत्थिआ अल्लावपुराओ । पुणो वि-
धरणीनाहेण सिरिसिरोहमहानयरे संसुहपेसिअमसिणसिणिद्धदेवदूसप्पायवत्थदसगेण अलंकरिआ, जाव हम्मीरवीर-
रायहाणीपरिसरदेसेसु संपत्ता ।

इओ चिरोवचिअभत्तिराएण अमिमुहमागएहिं दंसणनिमित्तओ वि अमयकुंडण्हाएहिं व धन्नमप्पाणं मन्नमा-25
णेहिं आयरियजइसंघसावयविदेहिं परिअरिआ भइवयसीअवीआए जाया रायसभामंडणं जुगप्पहाणा । तक्खणं
आणंदभरनिम्भरेहिं नयणेहिं अब्भुत्थाणमिवायरंतेण सिरिमहम्मदपातसाहिणा पुच्छिआ कोमलगिराए
कुसलपउत्तिं । चुंविओ अ ससिणेहं गुरूणं करो धरणिआएण; धरिओ अ हिअए अच्चंतादरपरेण । गुरूहिं पि तक्का-
लकविअअहिनवासीवयणदाणेण चमक्कारिअं नरेसरमाणसं । पेसिआ य महामहसारं विसालसालं पोसहसालं । आइट्ठा
य महीनाहेण गुरूणं सह गमणाय पहाणपुरिसा हिंदुअरायाणो, सिरिदीनारपमुहा महामल्लिका य । पणमंति सयसा-30
हस्सा चिरुकंठिआ सावयलोआ । मिलिआ य चिरदंसणालसा नायरलोआ । संगया य कोऊहलेणं पगइजाणवयजणा ।
तओ वंदिविदेहिं भोगावलीहिं धुवंता, भूवालप्पसाइअभूरिमेरीवेणुवीणामइलमुइंगपडुपडइजमलसंखमुंगलाइ^४ विउलवाइ-
अरवेणं दिअंतरालं मुहलं विणिम्मविंता, विप्पवगेहिं वैअज्झणीहिं थुणिज्जंता, गंधवेहिं सूहवाहिं अ गाइज्जमाणभंगला, पत्ता

1 Pa C तुरुकेहिं 2 Pa अवरगच्छमु° । 3 B तक्काळे । † एतदन्तर्गता पंक्तिः पठिता Pa आदर्शे । 4 Pa
मुंगला; C भुगमला° ।

तत्कालं सिरिसुरताणसराइपोसहसालं । कया य वद्धावणयमहूसवा संघपुरिसेहिं । वाइओ अ भद्वयसिअतइआदिणे
सयलसंघकारिअमहूसवसारं सिरिपज्जोसवणाकप्पो । पत्ता य ठाणे ठाणे आगमणप्पभावणालेहा । रंजिआ सय-
लदेससंघा । मोइआ अणेगे रायबंदिवद्धा रायदिज्जसयसाहस्सा सावया । इअरलोमा य करुणाए उम्मोइआ कारा-
हितो । दिन्ना दाविआ य अपइट्ठाणं पइट्ठा । कया य काराविआ य अणेगसो जिणधम्मप्पभावणा ।

5 एवं णिच्चं रायसभागमणपंडिअवाइअविंदविजयपुबं पभावणाए पयट्टमाणाए, कमेण वासारत्तचउमासीए वइकं-
ताए, अन्नया फग्गुणमासे **दउलतावादाओ** आमच्छंतीए **मगदूमई जहाँ** नामधिज्जाए निअज्जणीए संमुहं पट्टिएण
चउरंगचमूसमहूसन्नद्धेण सुरताणेण अळमत्थणापुरस्सरं चालिआ गुरुणो अप्पणा समं । **बडधूण**ठाणे मिट्ठिआ जणणी ।
महाराएण दिन्नं सवेसिं महादाणं । परिधाविआ सवे पहाणकवाइं वत्थाइं । कमेण पत्तो महूसवमई रायहाणिं ।
सम्माणिआ गुरुणो वत्थकप्पूराईहिं । तओ चित्तसिअदुवालीए रायजोगे महारायाणमापुच्छिअ पातसाहिदत्तसाइवा-
10 णं छायाए कया नंदी । तत्थ दिविखआ पंच सीसा । भालारोवण-संमत्तारोवणाईणि अ धम्मकिच्चाइं कयाणि । विच्चिअं
चित्तं थिरदेवन्दणेण ४० मद्दनेन । आसादसुद्धदसमीए अ पइट्ठिआणि अहिणवकारिआणि तेस्स विंवाणि,
महाविस्थरेणं । तत्थ विच्चिअं विंवकारावएहिं बहुअं चित्तं । विसेसओ साहुमहारायत्तणएण **अजयदेवेण** च्चि ।

तहा अन्नया नरिंदेण दूरओ निच्चं समागमणे गुरुणं कट्ठं ति चित्तिऊण पदिन्ना सयमेव निअपासायपासे
सोहंतभवणराई अमिणवसराई; आइट्ठा य वसिउं तत्थ सावयसंघा । '**भट्टारयसराइ'** च्चि कयं से सयं नरिंदेण
15 नामं । कारिओ तत्थेव **वीर**विहारो पोसहसाल य पातसाहिणा । तओ **तेरसघनवासि**अवरिसे आसादकिण्हसत्त-
मीए सुमह(सुहु)त्ते महीवइसमाइट्टगीयनट्टवाइअसंपदाए पयडिज्जमाणअमाणमहूसवसारं, सयं नरिंदेण दाविज्जमाण-
मंगलं, पविट्ठा पोसहसालं भट्टारया । संतोसिआ पीइदाणेणं विउसा । उद्धरिआ दाणेणं दीणाणाहाइलोआ ।

चालिआ पुणऽन्नया मग्गसिरमासे पुबदिसजयजत्तापत्थिएण अप्पणा सह नरिंदेण । कारिआ ठाणे ठाणे बंदि-
मोअणाइणा जिणधम्मप्पभावणा । उद्धरिअं सिरि**महुरातित्थं** । संतोसिआ दाणाईहिं दिअवराइणो । निच्चं पवासूणं
20 संधावारे कट्ठं ति मन्नमाणेण महीनाहेण खोजे जहांमलिकेण सद्धिं **आगरानगराओ** पडिपेसिआ रायहाणिं
पइ सच्चपइन्ना गुरुणो । गहिऊण सिरि**हत्थिणाउर**जत्ताफुरमाणं समागया निअट्टणे मुणिवट्ठणो । तओ मेलिऊण
चउब्रिइं संघं काऊण य पुत्तं '**चाहडसहिस्स साहुबोहित्थस्स** संघवइत्तिलयं । पट्टिआ सुसुहुत्ते सायरियाइपरिवारा
सिरि**हत्थिणाउर**जत्तं गुरुणो । विहिआ ठाणे ठाणे संघवइ**बोहित्थेण** महूसवा । संपत्ता तित्थभूमिं, कयं च
वद्धावणयं । ठाविआणि तत्थ गुरुहिं अहिणवकारिअपइट्टिआणि सिरिसंति-**कुंथु-अर**जिणविंवाणि, **अंबिआ**पडिमा

25 य चेइअट्टाणेषु । कया य संघवच्छलाइमहूसवा संघवइणा संघेण य । पूइआ वत्थमोअणतंथोलाईहिं वणीमगसत्था ।
आगत्यमित्तेहिं जत्ताओ गुरुहिं वइसाहसुद्धदसमीदिणे तं चेव दूरीकयसयलदुरिअडिबं^१ सिरि**महावीर**विंभं ठाविअं
महूसवसारं, साहिरायकारिअविहारै, तहेव पूइज्जइ संघेण । विसेसओ दिसिजत्ताओ समागए महाराए पवट्ठंति
ऊसवा चेइयवसहीसु । संमाणेइ गुरुणो उत्तरोत्तरमाणदाणेण सिरिसबभोमो । वज्जंति पइदिसं सूरिसबभमाणं पभावणा-
सारा जसपडहा । विहरंति निरुवसगं^२ सबदेसेसु सेअंबरा दिअंबरा य रायाहिरायदिन्नफुरमाणहत्था । **स्वरतरगच्छा-**
30 **लंकारगुरुप्पसायाओ** सगसिन्नपरिभूए वि दिसिचके कयाइं गुरुहिं फुरमाणगहणेण **अकुदोभयाइं** सिरिसि**त्तुज्जगि-**
रिनार-फलवद्धिप्पमहत्तित्थाइं । उज्जोइआ इच्चाइकिचेहिं सिरि**पालित्तय-मल्लवाइ-सिद्धसेण**दिवायर-
हरिभदसूरि-हेमचंदसूरिप्पमुहा पुबपुरिसा । किं बहुणा सूरिचक्कवट्ठीणं गुणेहिं आवज्जिअस्स नरिंदस्स पयडा
एव पयट्ठंति सयलधम्मकज्जारंभा । वाइजंति पइ पच्चूसं चेइअवसहीसु जमलसंखा । किज्जंति धम्मिएहिं **वीरविहारे**
वज्जंतगुहिरमइलमुइंगुग्गलालापिकखणयसारं महापूआओ । वासित्ति सिरि**महावीर**पुरओ भविअलोअउग्गाहिज्जमाण-

1 Pa मगदूमई जहा; D मगदूमई जहा । 2 C °कवावत्थाइं । 3 Pa सायन्नाणं; C °साइनाणसालयाए । 4 C बाहड-
सहस्स । 5 C विडिबं । 6 B °सग्गा । 7 Pa अकुतो° ।

कप्पूराशुरुपरिमलुगारा दिसिचक्रं । संचरंति हिंदुअरज्जे इव, दूसमसूसमाए इव, अणज्जरज्जे वि दूसमाए जिणसासण-
प्पभावणापरायणा सिच्छाए सुणिणो । किं च, लुढंति गुरुणं पायवीढे किंकरा इव पंचदंसणिणो सपरिवारा । पडि-
च्छंति पडिच्छगा इव गुरुवयणं । सेवंति अ निरंतरं दारदेसद्विआ गुरुदंसणूसुगा इह-परलोअकज्जत्थिणो परत्थिणो ।
निवअब्भत्थणाओ गच्छंति निच्चं रायसभाए गुरुणो । मोआर्विति बंदिवगं । उप्पायंति जिणुत्ताणुसारिजुत्तिजुत्तवय-
णेहिं निरंतरं रायमणे कोउहल्लं । महल्लचरिआ सुचारित्तिणो पवट्टंति पए पए पभावणं । गंगोदयसच्छचित्ता धव-
ल्लिति निअजसचंदिमाएहिं अंतरालाइं । उज्जीविति वयणामएहिं जीवलोगं । सदंसणिणो परदंसणिणो अ वट्टंति सिर-
द्विअं आणं समग्गवावारेसु । वक्खाणिति अणत्तासाहारणभंसीए स-परसिद्धंतं जुगप्पहाणा । एआरिसा पभावणापग-
रिसा, पयडं चेव परिभाविज्जमाणा, निच्चं पि वट्टमाणा कित्तिअभित्ता अप्पमईहिं कहेउं सक्का । केवलं जीवंतु वच्छर-
कोडीओ; पभावयंतु सिरिजिणसासणं खुचिरं इमे सूरिवरा ।

सिरिजिणपहसूरीणं गुणलेसधुई पभावणंगं ति । परिसेसे परिकहिआ कत्ताणयवीरकप्पस्स ॥ १ ॥ 10

॥ इति कन्यानयश्रीमहावीरकल्पपरिशेषः ॥

॥ अं० १०८ ॥

५२. कुल्यपाकस्थऋषभदेवस्तुतिः ।

श्रीकुल्यपाक^१प्रासादाभरणं शरणं सताम् ।

माणिक्यदेवनामानमानमामि जिनर्षभम् ॥ १ ॥

15

श्रीमाणिक्यदेवनमस्कारः ।

श्रीकुल्यपाकपुरलक्ष्मीशिरोऽवतंस-प्रासादमध्यमनिमेध्यमधिष्ठितस्य ।

माणिक्यदेव इति यः प्रथितः प्रथिव्याम्, तस्यांहियुग्ममभिनौमि जिनर्षभस्य ॥ १ ॥

तीर्थेशिनां समुदयो मुदितेन्द्रचन्द्र-कोटीरकोटितटघृष्टपदासनानाम् ।

महुःखदारुणदुरुत्खनशाखिलेखा-पेषाय मत्तकरिणः करिणं दधातु ॥ २ ॥

20

हेतूपपत्तिसुनिरूपितवस्तुतत्त्वम्, स्याद्वादपद्धतिनिवेशितदुर्नयौवम् ।

सत्सिद्धशक्तिविपिनं भुवनैकपूजा-पात्रं जिनेन्द्रवचनं शरणं प्रपद्ये ॥ ३ ॥

आरुह्य खे चरति स्वेचरचक्रिणं या, नाभ्येशासनरसालवनान्यपुष्टा ।

चक्रेश्वरी रुचिरचक्रविरोचिहस्ता, शस्ताथ साऽस्तु नवविद्रुमकायकान्तिः ॥ ४ ॥

॥ इति श्रीमाणिक्यदेवऋषभस्तुतयः ॥

25

५३. आमरकुण्डपद्मावतीदेवीकल्पः ।

आमरकुण्डकनगरे तिलङ्गजनपदविभूषणे रुचिरे ।

गिरिशिखरभुवनमध्यस्थिता जयति पद्मिनीदेवी ॥ १ ॥

- अस्ति 'स्वस्तिकरसमस्तगुणगणनीरन्ध्रेषु **अन्ध्रेष्वामरकुण्डं** नाम नगरमञ्जलिहरम्यहर्भ्यश्रेणिविश्राणितनयनान-
 5 न्दं' स्निग्धनानाविधच्छायातरुपरिष्कृतं मञ्जुगुञ्जमधुकरनिकरपरिकरितकुसुमसौरभसंरम्भं सुरभीकृतदिग्बलयं विमलबहल-
 सलिलकलिलसरित्सरोवरशोभितं दुर्गमदुर्गतया विपक्षपक्षैरक्षोभितम् । किं वा तस्य पुरवरस्य वर्णयामः ?—यत्र करवीरसुमन-
 सोऽपि मृगमदगन्धयः । विशिष्टेक्षुयष्टि-विपुलकदलीफल-चङ्गनारङ्ग-नैकप्रकारसहकार-सरसपनस-पुत्राग-नागवल्ली-पूग-स्वा-
 दुच्च(त्व)शालिनालिकेरफलप्रभृतीनि हृद्यसाद्यानि; फलन्ति प्रतिश्रुतु सौरभ्यभरनिर्भरवासितदिक्यालयः शालयः, वीक्ष्यन्ते
 परीक्षकैर्विपणिषु पट्टांशुकप्रमुखासिचयनिचयमौक्तिकरत्नादीन्यगण्यानि पण्यानि । इत एव निष्पन्न**सुरंगल**व्यपदेशपेश-
 10 **लमेकशिलापत्तनम्** । तत्समीपभूमिमलंकरिष्णु**विष्णुपद**लुम्बिशिखरपरम्पराशेखरितः सर्वतो रमणीयः पर्वतः पा-
 तयितुमीश्वरः सौन्दर्यगर्वतः पर्वतराजमास्ते । तदुपरि परिणाहरोहशालिश्रीऋष**भ-शान्तिनाथा**दिजिनप्रतिमालङ्कृताः
 कृतजनमनःप्रसादाः प्रासादाः^४ शोभन्ते शुभंयवः । तत्रैकत्र पवित्रतरे पारगतसन्नानि छद्मनिर्मुक्तमना मनागपि न^५ विषय-
 सुखैः क्षुभितहृदयः * सहृदयहृदयाह्लादिदयोदयः* प्रतिवसति स्म जितसरो विसयकारिचरणचर्यावशीकृत**पद्मावती-**
देवीलब्धप्रतिष्ठो **मेघचन्द्र**नामा दिगम्बरः ^६व्रतिपतिरेकोऽनेकान्तिपत्परिषदन्वासितपदः । स चैकदा श्रावकगोष्ठी-
 15 मनुज्ञाप्य प्रतस्थे स्थानान्तरविहरणाय । यावत्किञ्चिमीमपि भुवमगमत्, स्वहस्ताभरणं नाद्राक्षीत् पुस्तकम् । ततश्चाहो
 नः प्रमद्वरता येन स्वपुस्तकमपि व्यसार्धमेति क्षणं विषद्य सद्यश्छात्रमेकं क्षत्रियजातीयं **माधवराज**नामधेयं व्यावर्त-
 यत् पुस्तकानयनाय । स च^७ छात्रो बलित्वा मठमशठमतिर्यावत्प्रविशति तावदपश्यदेकयाऽद्भुतरूपधेयश्रिया स्त्रिया तं
 पुस्तकमूरुपरि न्यस्तम् । यावन्निर्भीकमक्षुब्धचेतास्तदूरोर्ग्रहीतुं प्रवृत्तस्तं तावत्सा वरवर्णिनी तत्पुस्तकं स्वस्कन्धदेशस्थमदी-
 20 दृशत् । तदनु स छात्रो मात्रोत्तीर्णवैया^८त्यात्तदूरौ चरणं दत्त्वा स्कन्धादपि तद्ग्रहीतुं प्रावृत्तत् । ततस्तया राज्याहोऽय-
 मिति विमृश्य विधृतः करे, अभिहितश्च-वत्स ! किमपि वृणु, तनुभ्यमहं प्रयच्छामि । तुष्टाऽसि तव साहसिक्येन ।
 तदनन्तरं शिष्येण निजगदे—जगदेकवन्द्यो मद्गुरुः सर्वं मद्यमभिरुचितमर्थं प्रदातुं समर्थ एवास्ति । तत्किमहं शुभवति !
 भवतीं प्रार्थये इत्यभिधाय छात्रः पुस्तकमादाय च स्वाचार्यसविधमागच्छत् । तदखिलमपि स्वरूपं निवेद्य पुस्तक-
 नाचार्याय समार्पित् । क्षपणकगणाधिपतिरवोचद्—भद्र ! सा न स्त्रीमात्रं, किन्तु भगवती **पद्मावती** देवता सा ।
 तद्गच्छ, लिखितहृद्यपद्यमिदं पत्रं तस्यै दर्शयेति । गुर्वादेशं तथेति प्रतिपद्य सद्य एव विनेद्यो व्यापुच्छ तं मठं गत्वा
 25 तस्यै तत्पत्रं समर्प्य पुरस्तस्थौ । देव्यप्यवाचयत्; यथा—

अष्टौ दन्तिसहस्राणि नव कोट्यः पदातयः । रथाश्वा लक्षसंख्याश्च कोशश्चास्मै प्रदीयताम् ॥ १ ॥

- भगवत्यपि पद्यार्थमवधार्य तस्मान्दन्तेवासिने चतुरगस्तुरगः प्रददे । जगदे चासौ—यदेनमधिरुद्ध व्रजतु
 भवान् । यत्पत्रे लिखितमास्ते तत्सर्वं त्वत्पृष्ठत एव समेष्यति । केवलं गिरिवराऽध्वना स्वया गन्तव्यम्, पृष्ठतश्च नावलोक्य-
 म्—इति तद्गच्छन् तथेत्युरीकृत्य कृत्यवित्तद्विरिविवरमनुप्रावीविशदधम् । यावद् द्वादश योजनान्यत्राजीद्वाजी । ततः पश्चा-
 30 दागच्छदतुच्छकरिघटाघण्टाटण्कारतुमुलमतुलमुभाकर्णिण समाकर्ण्य कुतूहलोत्तालतया स छात्रः सपदि पश्चाद्भागं
 सिंहावलोकितन्यायेन निभालयांबभूव । यावदवैक्षिष्ट करितुरगादिसमूहसङ्कुलां सेनाम् । तस्मिंश्च विसयरसमयहृदयीभूते
 तत्रैव द्वादशयोजनान्ते स तदधिष्ठितस्तुरङ्गमपुङ्गवोऽवास्थित । तदनु च स **माधवराजः** परमजैनस्तया पृतनया परिवृ-
 तस्तत्रैव नगरं निवेश्य तत्र देव्या भवनं च विधाप्य पुनरानमत्कुण्डं (**आमरकुण्ड** ?) नगरमागत्य राज्यलक्ष्मी

1 C स्वस्ति समस्त° । 2 C नथानन्द° । 3 'संरभ' नास्ति B । 4 B 'प्रासादाः' नास्ति । 5 'न' नास्ति Pa ।

* C नास्ति वाक्यमिदम् । 6 Pa व्रतयति° । 7 'च' नास्ति Pa । 8 C वैयादृत्वात्° ।

पर्यपालयद्भूपालमौलिलालितशासनः । प्रासादं चाभ्रं कषशिखरं हिरण्यदण्डकलशध्वजत्राजिष्णुमचीकरत् । प्रत्यतिष्ठिपच्च
नत्र चित्रीयमाणनमस्कुर्वाणमनुष्यचेतसं श्रीपद्मावतीं देवीम् । पर्यपूपुजच्च पर्याप्तभक्तिरङ्गितमनास्त्रिषवणमष्टविधपू-
जया । विद्यते च तद्द्यापि भुवनोदरव्यापिमाहात्म्यं भगवत्या मन्दिरममन्दलक्ष्मीकं भव्यजनतया पर्युपास्यमानम् । तस्य
च गिरिविवरस्य^१ द्वारि विपुलशिलापट्टमद्यापि दत्तमस्ति, यथा तेन पथा सर्वोऽपि न प्रविशति । तत्र हि शिलामुद्घाट्य
महतीं पूजां कृत्वा प्रविश्य प्रथमं लुठता गन्तव्यं कियतीमपि कलाम्, तदग्रे चोपविष्टैश्चलनीयम्, अग्रेतरां च महत्य- 5
वकाशे ऊर्ध्वर्जुभिरेव थावदेवीसदनं किल गन्तव्यमिति । प्रत्यूह्यूहसंभावनया कष्टभयाच्च न कश्चिन्प्रायस्तद्विवरद्वारमु-
द्घाटयितुं पाटवमसाहसिकः कलयतीति शिलापिहितद्वारि विवरस्थान एव सर्वोऽपि अद्भालवः पद्मावत्याः पूजां
कुर्वते; प्राप्नुवन्ति च विष्वद्रीचीरभिरुचिचार्थसिद्धीः । माधवराजस्य कंकतिग्रामवास्तव्यत्वात्तद्वंशजाः पुरंदि-
रित्तमराज-पिण्डकुण्डिमराज^२-प्रोत्तराज-^३रुद्रदेव-^४गणपतिदेवाः । गणपतिदेवपुत्री च रुद्रमहा-
देवी पञ्चविंशद्वर्षकृतराज्यस्ततः श्रीप्रतापरुद्रः । एते काकतीया इति प्रसिद्धाः ॥ 10

श्रीमदाराम (०दामर ?) कुण्डाल्यपद्मावत्या यथाश्रुतम् । अजल्पि कल्पलेशोऽयं श्रीजिनप्रभसूरिभिः ॥१॥

॥ इति श्रीआमरकुण्ड^५पद्मावतीदेवीकल्पः ॥

॥ अं० ५९, अ० २२ ॥

५४. चतुर्विंशतिजिनकल्याणककल्पः ।

इअ तीअवट्टमाणणागयचउवीसजिणवरिदाणं । उसप्पिणिओंस्सप्पिणिभवाण अणुलोम-पडिलोमा ॥ १ ॥ 15
^१सग्गाइअमहिबलया पंचसु भरहेसु एरवयपणगे । कल्लाणयमासतिहीओं सासया नय विदेहेसु ॥ २ ॥
इगभत्तिनिविअआयामखमणमिगदु ति पंचकल्लाणे । इअ संखेवतवेणं आराहह पंचकल्लाणे ॥ ३ ॥
वित्थरओं अ चउरथं चुइ-जमेसुं करिज्ज पत्तेअं । जिणचिण्णेणं तवसा दिक्खाइतिगं तु आराहे ॥ ४ ॥
सुमइस्सथ निच्चभत्तेण निग्गओं वासुपुज्ज चउत्थेणं । पासो मल्ली वि अ अट्टमेण सेसाओं छट्टेणं ॥ ५ ॥
अट्टमभत्तंतीमी नाणमुसभ-मल्लि-नेमि-पासाणं । वसुपुज्जस्स चउत्थेण छट्टभत्तेण सेसाणं ॥ ६ ॥ 20
चउदसमेणं उसभो वीरो छट्टेण मासिए भत्ते । सिद्धा वयंमि सुमइस्सुववासो निच्चभत्ते वि ॥ ७ ॥
काउं कल्लाणतवं उज्जमणं जो करिज्ज विहिपुवं । जिणपहआराहणओं परमपयं पावए स कमा ॥ ८ ॥
चुइ-जम्म-दिक्ख-केवल-सिवाइं कल्लाणयाइं पंचेव । सबजिणाणं छ पुणो वीरस्स सगब्भहरणाइं ॥ ९ ॥
इह स्वित्तभवजिणाणं जो आराहेइ पंचकल्लाणं । ते दसस्वित्त-तिकालिअअरिहाण उवासिआ तेण ॥ १० ॥
पणकल्लाणयकप्पं भवीण पूरिअमणिट्टसंरुपं । जो पढइ सुणइ भवो सयंचरा तस्स सिद्धिसिरी ॥ ११ ॥ 25

॥ अं० १३, अ० १५ ॥

५५. तीर्थकरातिशयविचारः ।

प्रथमं चत्वारः सहजातिशयाः, ततो घातिकर्मश्रयादेकादशतिशयाः । एकोनविंशतिः सुरकृतातिशयाः । एवं
३४ । तत्रापि—अत्रायावगमातिसओ नाणाइसओ वयणाइसओ पूआइसओ ति ।

॥ अं० २, अ० ७ ॥

30

1 Pa परिपालयद् । 2 Pa गिरिवरस्य । 3 B पिण्डकुण्डिमराज; Pa °कुण्डिइतिमराज । 4 Pa प्रोत्तराज° ।
5 C रुद्रगणपति° । 6 Pb आराम°; C आराम° । 7 Pa सगाइभवयहि° ।

५६. पञ्चकल्याणकस्तवनम् ।

- नमि वि जिण ताण कित्तेमि कल्लाणए, पंच चुइ जंमु वउ नाण निवाणए ।
 नाणु कत्तिअकसिणपंचमिहिं संभवे, बारिसिहिं नेमि चुइ पउम जंमो भवे ॥ १ ॥
 तेरसिहिं पउमवउ वीर सिवु पंनरसी, मागसिअ तीइ सुविहिस्स अर बारसी ।
 5 मग्गसिरकसिणपंचमि सुविहि जंमए, छट्ठिं सुविहिस्स वीरस्स दसमी वए ॥ २ ॥
 मुक्खु इक्कारसिहिं एउ पउमप्पहे, सुद्धदसमी अर मुक्खु जंमणमहे ।
 पंच इक्कारसिहिं अरवयं निम्मलं, जंमु वउ नाणु मल्लिस्स नमि केवलं ॥ ३ ॥
 चउदसिहिं जंमु पुंनिम वयं संभवे, बहुलपोसे दसमि पास जंमूसवे ।
 गहिअ इक्कारसिहिं पासदिक्खागमो, बारसिहिं जंमु ससि तेरसिहिं संजमो ॥ ४ ॥
 10 नाणु उप्पत्तु चउदसिहिं सीअलजिणे, विमल सिअ छट्ठि संतिस्स नवमीदिणे ।
 गहिअ इक्कारसिहिं चउदसिहिं अभिनंदणे, पुंनिमिहि नाणु धंमे जणाणंदणे ॥ ५ ॥
 माहकसिणाइ छट्ठीइ पउमो चुउ, सीअलो बारसिहिं जंम-दिक्खाजुओ ।
 रिसहजिणु तेरसिहिं पत्तु निव्वुइपए, नाणु सेअंसजिण मावसा गिज्जए ॥ ६ ॥
 सुद्ध वीआइ पुण दुत्ति कल्लाणए, जंमु अभिनंदणे नाणु वसुपुज्जए ।
 15 धम्म-विमलाइ तइआइ जाया जिणे, विमल वउ चउत्थि अजिअट्टमी जंमणे ॥ ७ ॥
 अजिअ वउ नवमि बारसिहिं अभिनंदणे, तेरसिहिं धम्मदिक्खा पसिद्धा जिणे ।
 फग्गणे कसिणलट्ठीइ नाणुज्जलं, मुक्खु सत्तमि सुपासस्स ससि केवलं ॥ ८ ॥
 सुविहि चुइ नवमि केवलसुसभिगारसी, जंमु सेअंस केवल सुवय बारसी ।
 गहिउ सेअंसि तेरसिहिं चारित्तयं, जंमु चउदसिहिं वसुपुज्जभावसि वयं ॥ ९ ॥
 20 सुद्धवीआइ अर चविउ जिणपुंगवो, चउत्थि मल्ली चविउ अट्टमी संभवो ।
 बारसिहिं सुमइ वउ मल्लिजिण निव्वुइ, चउत्थि चित्ताइ पासस्स नाणं चुइ ॥ १० ॥
 पंचमिहिं चवणु चंदप्पहे जिणवरे, अट्टमिहिं जंमु दिक्खा य रिसहेसरे ।
 सुद्धतइआइ कुंथुस्स नाणूसवो, सिद्धु पंचमिहिं णंतोऽजिउ संभवो ॥ ११ ॥
 सुमइ मुक्खो नवमि नाणुमेगारसी, वीरनाहस्स जंमूसवो तेरसी ।
 25 पुंनिमाए तु पउमाअ केवलगुणो, बहुलवइसाहपडिवइ सिवं कुंथुणो ॥ १२ ॥
 सीअलो नाहु वीआइ परिनिव्वुउ, कुंथु वउ पंचमिहिं छट्ठि सीअल चुउ ।
 दसमि नमि मुक्खु तेरसिहिं णंतब्भवो, चउदसिहिं ऽणंतजिण केवलं तह तवो ॥ १३ ॥
 जाउ चाउदसिहिं कुंथु निम्मलमणो, चविउ सुद्धे चउत्थीइ अभिणंदणो ।
 चवणु सत्तमिहिं धम्मंमि तिस्थेसरे, सिद्धु अभिनंदणो अट्टमीवासरे ॥ १४ ॥
 30 अट्टमिहिं जंमु नवमी वयं सुमइणो, केवलं पत्तु दसमीइ वीरो जिणो ।
 विमलजिण बारसिहिं अजिउ तेरसि चुउ, जिट्ठवहुलाइ सेअंसु छट्ठिहिं चुउ ॥ १५ ॥
 अट्टमी जंमु नवमी सिवं सुवए, जंमु सिवु तेरसिहिं संति चउदसि वए ।
 सुद्धपंचमिहिं धम्मस्स निवाणयं, नवमि वसुपुज्जजिण चवणकल्लाणयं ॥ १६ ॥
 जंमु बारसि सुपासस्स तेरसि वयं, बहुलआसाढचउत्थी उसम चवणयं ।
 35 विमल सिव सत्तमिहिं दिक्ख नवमिहिं नमी, वीर सिअछट्ठि चुइ नेमि सिवु अट्टमी ॥ १७ ॥

पतु वसुपुञ्जु चउदसिहिं सिद्धासए, सावणे बहुलतिद सिद्धि सेअंसए ।
 सत्तमिहिं गंत चुइ जंसु अट्टमि नमी, नवमि चुइ कुंथु सिअवीअ सुमई समी ॥ १८ ॥
 पंचमिहिं जंसुछवि नेमि दिक्खारुई, पास सिवु अट्टमिहिं सुवय पुंनिम चुई ।
 भइवइसत्तमिहिं संति चुइ ससि सिवे, चवणु अट्टमिहिं सुपाससस तित्थाहिवे ॥ १९ ॥
 सुद्धनवभीइ सुविही जिणो निच्चुउ, केवली नेमि आसो अमावसि हुउ ।
 पुंनिमासीइ नमि तित्थनाहो चुउ, कुणह मह भंगलं सोमसूरी थुउ ॥ २० ॥

5

॥ इति श्री[सोमसूरिकृतं]कल्याणिकस्तवनं समाप्तम् ॥

॥ अं० काव्य २० ॥

५७. कोल्लपाकमाणिक्यदेवतीर्थकल्पः ।

सिरिकोल्लपाकपुरवरमंडणमाणिक्यदेवरिसहस्र ।

10

लिहिमो जहासुअं किंचि कप्पमप्पेण गंधेण ॥ १ ॥

पुवं किर अट्टावयनगवरे सिरिभरहेसरेण निअनिअवण्ण-पमाण-संठाणजुत्ताओं सीहनिस्सिज्जायथणे चउवी-
 १सज्जिणाणं पडिमाओ रयणमईओ कारिआओ । ताओ अ मणुआणं अगम्माओ होहिंति ति परिभाविअ एग उअभ-
 सामिपडिमा पुटो चेव लोआणुगहत्थं तेण चेव कारिआ 'सच्छमरगयमणिमई; जडाजुअलं खंधेसु, चिवुगे' दिवायरो,
 भालयले चंदो, नाहीए सिवलिंमं । अओ चेव माणिक्यदेवु ति विक्खाया । सा य कालंतरे जत्तागएहिं खेअरेहिं 15
 दिट्ठ । अउव्वरुवि ति त्रिन्दिअमणेहिं विमाणे ठाविऊण 'वेअट्टुगिरिं नीआ दक्खिणसेदीए । तेहिं' भत्तिभरभरिअ-
 चित्तेहिं पूइज्जइ । अन्नया भमंतेण नारयरिसिणा वेअट्टुगएण तं पडिमं दट्टुणं पुच्छिआ विज्जाहरा-कुओ
 एस ति ? । तओ तेहिं वुत्तं-अट्टावयाओ आणिअ ति । जप्पमिई एसा अग्हेहिं पूइउं पक्कंता तप्पमिई अग्हे दिणे
 दिणे वट्ठिआ इट्ठीए' । तं सोउं नारओ सग्गे इंदस्स तप्पडिममाहप्पं कहेइ । इंदेणावि सग्गे आणावित्ता भतीए
 पूइउमाट्ठत्ता, जाव मुणिसुखवय-नमिनाहाणं अंतरालं । इत्थंतरे लंकाए तेलुक्ककंटओ रावणो उप्पन्नो । तस्स 20
 भज्जा मंदोअरी परमसम्मदिट्ठी । तीए तं रयणविंबमाहप्पं नारयाओ सोऊण तप्पूअणे गाढाभिगहो गहिओ । तं
 वुत्तंतं मुणित्ता महायायरावणेण इंदो आराहिओ । तेणावि तुट्ठेण समप्पिआ सा पडिमा महादेवीए । तीए तुट्ठाए
 तिक्कालं पूइज्जइ । अन्नया दसग्गीवेण सीआदेवी अवहरिआ । मंदोअरीए अणुसिट्ठो वि तं न मुंचइ ।
 तओ सुमिणे पडिमाअहिट्टायणेण रावणविणासो लंकाभंगो अ अक्खिअओ मंदोअरीए । तओ तीए विंबं सायरे
 स्खिविअं । तत्थ सुरेहिं पूइज्जइ ।

25

इओ अ कल्लाडदेसे कल्लाणनयरे संकरो नाम राया जिणभओ हुत्था । तत्थ केणावि मिच्छदिट्ठिणा
 वंतरेण कुविण्ण मारी विउडिआ । अदण्णो राया । तं दुक्खिअं नाउं देवी पउमावई रत्ति सुविणे भणइ-जइ
 महाराय । रयणायराओ माणिक्यदेवं निअपुरि आणित्ता पूएसि तो सिवं होइ । तओ राया सायरपासे गंतूण उव-
 वासं करेइ । लवणाहिओ संतुट्ठो होऊण पयडी रायाणं भणइ-गिण्हह जहिच्छाए रयणाइं । रण्णा विन्नंतं-न मे
 रयणाइएहिं कज्जं, मंदोअरीठविअं विंबं देहि ति । तओ सुरेण विंबं कट्ठिऊण अप्पिअं रण्णो; भणिअं च-तुह देसे 30
 सुही लोओ होही । परं पंथे गच्छंतस्स जत्थ संसओ होही तत्थेव विंबं ठाहि ति । तओ पत्थिवो पत्थिओ ससिन्नो । देव-

1 Pa गव्धेण । १ एतदन्तर्गता पंक्तिः पतिता Pa आदर्शे । 2 P विमलमरगवः । 3 Pa C वेधट्ठिं । 4 B Pa तहिं ।
 5 Pa दिट्ठीए ।

यापभावेण ¹तण्णयजुअलसंधट्टियसगडारोविअं विवं मग्गओ आगच्छइ । दुग्गं मग्गं लंघित्ता राया संसथं मणे घरइ—
किं आगच्छइ नवि ति । तओ सासणेदेवीए **निलंगदेसे कोल्लपाकनयरे दक्खिणवाणारसि** ति पंडिएहिं
वण्णिज्जमाणे पडिमा ठाविआ । पुंविं अइनिम्मलमरगयमणिमयं आसि विवं । चिरकालं सारोअहिनीरसंगेण कठिणंगं²
जायं । एगारसलक्खा असीइ सहरसा नवसयाइं पंचुत्तराईं वरिसाईं सग्गाओ आणिअस्स भगवओ **माणिक्खदेवस्स**
5 संवुत्ताइं । तत्थ राया पवरं पासायं कारवेइ । किं च दुवालसगामे देवपूअट्टं देइ । तम्मि भयवं अंतरिकखे ठिओ
छसयाइं असीआइं विक्रमवरिसाईं । तओ मिच्छपवेसं नाउं सीहासणे ठिओ । निअकंतीए भविआणं
लोअणेसु³ अमयरसं वरिसेई—⁴किमेसा पडिमा टंकेहिं उक्किन्ना, खाणीओ वा आणिआ, किं सप्पिमा घडिआ, वज्जमई
वा नीलमणिमई वि ति न निच्छिज्जइ, रंभाखंभनिभेव दीसेइ । अज्ज वि किर भगवओ ण्हयणोदयेण दीवो पज्जलइ ।
⁵*अज्ज वि अंधा ण्हवणमट्टियाए लोयणेषु बंधियाए सलोयणा हवंति* । अज्ज वि तित्थाणुभावओ चेइअमंडवाओ झरंता
10 जलसीअरा जत्तिअजणाणं वत्थाइं उल्लिंति । §पुरओ सप्पदट्टो उट्टेइ । एवं अणेपविहपभावभासुरस्स महात्तिथस्स⁶
माणिक्खदेवस्स जत्तामहूसवं पूअं च जे करंति कारविंति अणुमोअंति अ ते इहलोअ-पारलोइअसुहसिं पाविंति ।
माणिक्खदेवकप्पो इअ एसो वण्णिओ समासेणं । सिरिज्जिणपहूसूरीहिं भविआणं कुणउ कल्लाणं ॥ १ ॥

॥ इति श्रीमाणिक्यदेवतीर्थकल्पः ॥

॥ अं० ४४, अ० ५ ॥

15

५८. श्रीपुर-अन्तरिक्षपार्श्वनाथकल्पः ।

पयडपहावनिवासं पासं पणमिहु सिरिपुराभरणं । कित्तेमि अंतरिक्षवट्टिअतप्पडिमाइ कप्पलवं ॥ १ ॥

पुवं लंकापुरीए **दसग्गीवेण** अद्धचक्किणा **मालि-सुमालि**¹ नामाणो निअगा ओलगा केणावि कत्थवि
पेसिआ । तेसिं च विमाणारूढाणं नहपहे वच्चंताणं समागया भोयणवेअ । फुल्लबडुएण चिंतिअं—मए ताव अज्ज जिण-
पडिमाकरंदिआ ऊसगात्तेण घरे विसारिआ । एएसिं च दुण्ह वि पुनवंताणं देवपूआए अकयाए न कत्थ वि भोअणं ।
20 तओ देवयावसरकरंदिअमददुं महोवरि एए रूसिस्संति ति । तेण विज्जावलेण पवित्तवाल्लुआए अहिणवा भाविज्जिण-
पासनाहपडिमा निम्मविआ । **मालि-सुमाली**हिं तं पूइत्ता भोअणं कयं । तओ तेसु नहमग्गे पट्टिएसु² सा पडिमा
आसन्नसरोवरजलमज्जे बडुएण निक्खित्ता । सा य देवयाणुभावेण सरोवरमज्जे अखंडिअरूवा चेव तत्थ ट्टिआ ।
कालक्कमेण तस्स सरोवरस्स जलं अप्पीहूअं । जलभरिअं खडुगं³ व दीसइ । तं तओ कालंतरेण **विं(चिं?)गउल्लीदेसे**
विं(चिं?)गउल्लं⁴ नयरं तत्थ **सिरपालो** नाम नरवई हुत्था । सो अ गाढकोढविहुरिअसन्नगो अन्नया पारहिहेउं
25 नाहिं गओ । तत्थ पिवासाए लग्गाए तम्मि सडुगे कमेणं पत्तो । तत्थ पाणिअं पीअं, सुहं हत्था य पक्खालिआ । तओ
ते अंगावयवा जाया नीरोगा कणयकमलुज्जलच्छाया । तओ वरं गयस्स रत्तो महादेवी तमच्छेरं ददुं पुच्छित्था- सामि !
कत्थ वि तुम्हेहिं अज्ज ष्हाणाइ कयं । रायणा जहट्टिए वुत्ते देवीए चिंतिअं—अहो ! सादिबं ति । बीअदिणे राया
तत्थ नीओ । तीए सबगं पक्खालिअं । जाओ पुण्णवसरीरावयवो राया । तओ देवीए बलिपूआइअं काऊण
भणिअं—जो इत्थ देवयाविसेसो चिट्ठइ सो पयडेउ अप्पाणं । तओ घरं पत्ताए देवीए सुमिणंतरे देवयाए भणिअं—
30 इत्थ भावित्तिथयर**पासनाह**पडिमा चिट्ठइ । तस्स पभावेणं रत्तो आरुग्गं संजायं । एयं च पडिमं सगडे आरोविउय
सत्तदिणजाए तण्णए जुत्तित्ता आमसुत्तंतुमित्तरस्सीए रत्ता सयं सारहीहूएणं सट्ठणं पइ चालेअवा इमा । जरथेव

1 Pa. भयजुअल°; C. मण्णइय° । 2 Pa. कडिणंगं । 3 B. लोआण° । † एतदन्तर्गतः पाठः P आदर्शे नास्ति ।

* P विहायान्यत्र नोपलभ्यते वाक्यमिदम् । § P आदर्शे एव लभ्यते वाक्यमिदम् । 4 पदमिदं नास्ति Pa । 5 B नास्ति 'सुमालि' । 6 Pa नास्ति पदमेतत् । 7 B खुडगं । 8 Pa विंगल्लिं ।

निवो पच्छाहुत्थं पलोइस्सइ तत्थेव पडिमा ठाहिइ । तओ नरनाहेण तं खड्डुगजलमालोइ(डि)ऊण सा पडिमा लद्धा । तेण तहेव काउं पडिमा चालिआ । कित्तिअं पि भूमि गएण रत्ता, किं पडिमा एइ नवि ति सिंहावलोइअं कयं । पडिमा तत्थेव अंतरिकखे ठिआ । सगडो अग्गओ हुत्तं नीसरिओ । रत्ता पडिमा अदट्टुण अधिईए गते तत्थेव **सिरि-पुरं** नामं नयरं निअनामोवलक्खिअं निवेसिअं; *चेइअं च तहिं कारिअं । तत्थ पडिमा अणेगमहूसवपुवं ठाविआ । पूएइ तं पुहविपई तिक्कालं । अज्जवि सा पडिमा तहेव अंतरिकखे चिट्ठइ । पुर्विं किर सवाहडिअं घडं सिरम्मि वहंती 5 नारी पडिमाए हिट्ठा सीहासणतले संचरिसु । कालेण भूमिवेगरचउणेण वा मिच्छाइदूसिअकालाणुभावेण वा अहो अहो दीसंती जाव संपइ उत्तरीमित्तं पडिमाए हिट्ठे संचरइ । पईवप्पहा य सीहासण-भूमिअंतराले दीसइ । जया य सा पडिमा सगडमारोविआ तथा **अंबादेवी खित्तवालो** अ सहेव पडिमा । ऊसगत्तेण **सिद्ध-बुद्धाणं** अन्नयरो पुत्तो **अंबाए** गहिओ । अन्नो अ पच्छा ठिओ । तओ खित्तवालस्स आणत्ती दित्ता, जहा एस दारओ तए आणे-अवो । तेणावि अइउत्ताउलं चळंतेण सो नाणीओ । तओ देवीए दुंबएण मत्थए आहओ । अज्जवि तहेव खित्त-10 वालसीसे दीसइ । एवं **अंबाएवी-खित्तवालेहिं** सेविज्जमाणा **धरणिंद-पउमावईहिं** च कयपाडिहेरा सा पडिमा भवलोएहिं पूईज्जइ; जत्तिअलोआ य जत्तामहूसवं कुणंति । तीए प्हवणसलिलेण सित्तं पि आरत्तिअं न विज्जाइ । प्हवणोदगेण अहिसित्तगसाणं दइ-खस'-कुट्टाइरोगा उवसमंति ।

सिरिअंतरिकखट्ठिअपासनाहकप्पे जहासुअं किं पि । सिरिजिणपहसूरीहिं लिहिओ सपरोवयारकए ॥ १ ॥

॥ इति अंतरिकख(क्ष)पार्श्वनाथकल्पः ॥

15

॥ अ० ४१, अ० ८ ॥

५९. स्तम्भनककल्पशिलोज्ज्वलः ।

शंभणयकल्पमज्जे जं संगहिअं न वित्थरभण । तं सिरिजिणपहसूरी सिल्लमिव कं पि^१ जंपेइ ॥ १ ॥

हं कपठवए रणसीहरायउत्तस्स भोपल्लनामिअं धूअं रूवलावण्णसंपन्नं ददूण जायापुरायस्स तं सेवमा-
णस्स वासुगिणो पुत्तो नागज्जुणो नाम जाओ । सो अ जणएण पुत्तसिणेहमोहिअमणेण सवासिं महोसहीणं फलाइं
5 मूलाइं दलाइं च भुंजाविओ । तप्पभावेण सो महासिद्धीहिं अलंकिओ 'सिद्धपुरिसु'त्ति चिक्खाओ पुहविं विअरंतो
साल्लाहरणो कलागुरू जाओ । सो अ गयणगामिणिविज्जाअज्जयणत्थं पालित्तयपुरे सिरिपालित्तायरिए
सेवेइ । अत्तया भोयणावसरे पायप्पलेववलेण गयणे उप्पइए पासइ । अट्टावपाइत्तियाणि नमंसिअ सट्टाणमुवाग-
याण तेसिं पाए पक्खालिऊण सत्तुत्तरसयमहोसहीणं आसायण-वण्ण-गंधार्दीहिं नामाइं निच्छइऊण गुरूवएसं विणावि
पायलेवं काउं कुक्कुडप्पोउ व उप्पयंतो अवडतडे निवडिओ । वणज्जरिअंगो गुरूहिं पुट्टो-किमेअं ति ? । तेण
10 जहट्टिए वुत्ते तस्स कोसल्लचमक्खिअचित्ता आयरिआ तस्स सिरे पउमहत्थं दाउं भणंति-सट्टिअतंदुलोदगेण ताणि
ओसहाणि वट्ठित्ता^१ पायलेवं काउं गयणे वच्चिज्जासि ति । तओ तं सिद्धिं पाविअ परितुट्टो ।

पुणो कयावि गुरुमुहाउ सुणेइ, जहा-सिरिपासनाहपुराओ साहिज्जंतो सबइत्थीलक्खणोयलक्खिअमहासई-
विलयाए अ महिज्जंतो रसो कोळिवेही हवइ । तं सोऊण सो पासनाहपडिमं अवेसिउमारदो । इओ अ बार-
वईए समुद्धविजयदसारेण सिरिनेमिनाहमुहाओ महाइसयं नाऊण रयणमई सिरिपासनाहपडिमा पासायंमि
15 ठवित्ता पूईआ^१ । बारवईदाहाणंतरं समुद्धेण पाविआ सा पडिमा तहेव समुद्धमज्जे ठिआ । कालेण कंतीवासिणो
धणवइनामस्स संजत्तिअस्स जाणवत्तं देवयाइसयाओ खलिअं । इत्थ जिणविअं चिट्ठइ ति दिववायाए निच्छिअं ।
नाविए तत्थ पक्खिविअ सत्तहिं आमतंतूहिं संदाणिअ उद्धरिआ पडिमा । निअनयरीए नेऊण पासायंमि ठाविआ ।
चित्ताइरित्तलभपहिट्टेण पूइज्जइ पइदिणं । तओ सबाइसाइ तं विअं नाऊण नागज्जुणो सिद्धरससिद्धिनिमित्तं अवहरि-
ऊण सेडीनईए तडे ठाविंसु । तस्स पुरओ रससाहणत्थं सिरिसाल्लाहरणो चंदलेहाभिहाणिं महासइं देवि
20 सिद्धवंतरसज्जिणेण तत्थ आणाविअ पइनिसं रसमहणं कारेइ । एवं तत्थ मुज्जो मुज्जो गयागएणं तीए बंधु ति पडि-
वन्नो । सा तेसिं ओसहाणं महणकारणं पुच्छेइ । सो अ कोळिरसवेहवुत्तंतं जहट्टिअं कहेइ । अत्तया दुण्हं निअपुत्ताणं
तीए निवेइअं-जहा एअस्स रससिद्धी होहिइ ति । ते रसलुद्धा निअरज्जं मुत्तुं नागज्जुणपासमागया । कइअवेणं
तं रसं धित्तुमणा पच्छन्नवेसा, जत्थ नागज्जुणो भुंजइ तत्थ रससिद्धिवुत्तं पुच्छंति । सा य तज्जाणणत्थं तइइं सल्लणं
रसवइं साहेइ । लम्मासे अइकंते खार ति वूसिआ तेण रसवई । तओ इंगिएहिं रसं सिद्धं नाऊण पुत्ताण निवेइअं
25 तीए । तेहिं च परंपराए नायं जहा-वासुगिणा एअस्स दब्भंकुराओ मच्चू कहिओ ति । तेणेव सत्थेण नागज्जुणो
निहओ । जत्थ य रसो शंभिओ तत्थ शंभणयं नाम नयरं संजायं । तओ कालंतरेण तं विअं वयणमित्तवज्जं भूमि-
अंतरिअंगं संवुत्तं ।

इओ अ चंदकुले सिरिवद्धमाणसुरि-सीसजिणेसरसूरीणं सीसो सिरिअभयदेवसूरी गुज्जरत्ताए
३ संभायणठाणे विहरिओ । तत्थ महावाहिवसेण अईसाराइरोगे जाए पन्नासन्ननगर-गामेहिंतो पक्खिअपडिक्कमणत्थ-
30 मांगंतुकामो विसेसेण आहूओ मिच्छदुक्कडदाणत्थं सबोवि सावयसंघो । तेरसीअद्धुरते अ भणिआ पहुणो सासणदे-
वयाए-भयवं ! जग्गह सुअह वा ? । तओ मंदसरेणं वुत्तं पहुणा-कओ मे निहा । देवीए भणिअं-एआओ नवमुत्त-
कुक्कुडीओ उम्मोहेसु । पहुणा भणिअं-न सक्केमि । तीए भणिअं-कहं न सक्केसि ? । अज्जवि वीरतित्थं चिरं पभावेसि, नवं-
गवित्तीओ अ काहिसि । भयवया भणिअं-कहमेवंविहसरीरो काहामि ? । देवयाए वुत्तं-शंभणयपुरे सेडीनईउवकंटे

खंखरपलासमज्जे सयंभू सिरिपासनाहो अच्छइ । तस्स पुरो देवे वंदेह । जेण सुत्थसरीरा होह । तओ गोसे आहूअ-
सावयसंघेण वंदिआ पहुणो । पहुणा भणिअं—थंभणए पासनाहं वंदिस्सामो । संघेण चित्तिअं—नूणं कोइ उवएसो
पहुणं, ता एवं आइसंति । तओ भणिअं संघेण—अन्हे वि वंदिस्सामो । तओ वाहणेण गच्छंतस्स पहुणो मणयं सरीरं सुत्थं
जायं । अओ धवलक्कयाओ परओ चरणचारेण विहरंता पत्ता थंभणपुरं । गुरुसावया सबत्थ पासनाहमवलोइंता
गुरुणा भणिआ—खंखरपलासमज्जे पलोएह । तेहिं तहाकए दिट्ठं सिरिपासनाहपडिमासुहं । तत्थ पइदिणं एगा घेणू 5
आगम्म पडिमामत्थए खीरं झरइ । तओ पहिट्ठेहिं सावएहिं जहादिट्ठं निवेइअं गुरुणो । अभयदेवसूरी वि तत्थ गंतुं
सुहदंसणमित्तेण थोउमाढत्तो—‘जयतिहुअणवरकप्पकख्व’ इच्चाइतक्कालिअवित्तेहिं । तओ सोलससु वित्तेसु कएसु
पच्चक्खीहूआ सबंगं पडिमा । अओ चेव ‘जय ! पच्चक्खजिणेसर’ ति सत्तरसमे वित्ते पदिअं । तओ वत्तीसाए
पुण्णाए अंतिमवित्तदुगं अईव देवयाइड्डिकरं ति नाऊण देवयाए विन्नचं—भयवं ! तीसाए वि वित्तेहिं सन्नज्झं
कारिस्सामि; अंतिमवित्तदुगं ओसारेह । मा अन्हं कलिजुगे आगमणं दुक्खाय होउ ति । पहुणा तहा कयं । संघेण 10
सह चिइवंदणा कया । तत्थ संघेण उत्तुंगं देवहरयं कारिअं । तओ उवसंतरोणेण पहुणा ठाविओ सिरिपाससामी ।
तं च महातित्थं पसिद्धं । कालाइक्कमेण कया ठाणाइनवंगाणं वित्ती । आचारंग-सूअगडाणं तु पुबिं पि
सीलंकायरिण कया आसि । तओ परं चिरं वीरतित्थं पभाविअं पहुण ति ॥

॥ इति श्रीस्तम्भनककल्पशिलोच्छः ॥

॥ अं० ६७ ॥

15

६०. फलवर्द्धिपार्थनाथकल्पः ।

सिरिफलवद्धिअचेईअपरिड्ढिअं पणमिऊण पासजिणं । तस्सेव बेमि कप्पं जहासुअं दलिअकलिदप्पं ॥ १ ॥

अत्थि सवालक्खदेसे भेडत्तयनगरसमीवठिओ वीरभवणाइ-नाणाविहदेवालयामिरामो फलवद्धी नाम
गामो । तत्थ फलवद्धिनामधिज्जाए देवीए भवणसुअुंगसिहरं चिट्ठइ । सो अ रिद्धिसमिद्धो वि कालक्कमेण
उवसपाओ संजाओ । तहावि तत्थ कित्तिआ वि याणिअगा आगंतूण अवसिसु । तेसु वि एगो सिरिसिरिमाल-20
वंसमुत्तामणी धम्मअलोअगामगामणी धंधलो नाम परमसावओ हुत्था । बीओ अ तारिसगुणो चेव उवएसवाल-
कुलनहयलनिसाकरो सिवंकरो नाम । ताण दुण्हं पि पभूआओ गावीओ आसि । तासि मज्जे एगा धंधलस्स धेणू
पइदिणं दुज्झंती वि दुद्धं न देइ । तओ धंधलेण गोवालो पुच्छिओ—किमेसा धेणू तुमए चेव बाहिरे दुज्झइ
अन्नेण वा केणावि, जेणेसा दुद्धं न देइ । तओ गोवालेण सवहाइं काऊण अप्पा निरवराही कओ । तओ गोवालेण
सम्मं निरिक्खंतेण एगया उच्चरडयस्स उवारिं बोरितरुंसमीवे चउहिं वि थणेहिं खीरं झरंती दिट्ठा सा सुरही । एवं 25
पइदिणं पिच्छंतेण^१ दंसिआ धंधलस्स । तेण वि चित्तिअं नूणं इत्थ कोइ जक्खाई देवयाविसेसो भविस्सइ भूमि-
ज्जट्ठिओ । तओ गिहमागएण तेण सुहपसुत्तेण रत्तीए सुमिणओ उवलद्धो; जहा एणेण पुरितेण वुचं—इत्थ रडए भयवं
पासनाहो गम्भहरदेवलिआमज्जे चिट्ठइ । तं बाहिं निक्कासिऊण पूएहिं । तओ धंधलेण पहाए बुद्धेण सिव-
करस्स निवेइओ सुमिणवुत्तंते । तओ दोहिं पि कोऊहलाऊरिअमाणसेहिं बलिपूआविहाणपुअं उड्ढेहिं^२ रडयभूमिं खणा-
विचा कड्ढिओ गम्भहरदेउलिआसहिओ सत्तफणिफणाभंडिओ भयवं पाससामी । पइदिअहं पूयंति महया^३ 30
इड्ढीए ते दो वि । एवं पूज्जंते भुवणनाहे पुणो वि अहिट्ठायणेहिं सुमिणे आइट्ठं तेसिं; जहा—तत्थेव पएसे चेईअं
कारावेह ति । तओ तेहिं पहिट्ठचित्तेहिं दोहिं वि निअविहवाणुसारेण चेईअं कारावेउमाढत्तं । पयाडिआ सुत्तहारा

1 Pa निरक्खंतेण । 2 Pa उच्चरडय° । 3 B °तहस्स स° । 4 P पुच्छंतेण । 5 Pa C उडेहिं । 6 B महिआ ।
वि० क० १४

- १ कम्मद्वापसु । जाव अगमंडवे निप्पवे तेसिं २ अप्पड्ढिअत्तेण दविणविच्चणअसमत्थयाए निअत्तो कम्मद्वाओ । तओ धणिअं अधिइमावन्ना दो वि परमोवासया । तयणंतरं रयणीए पुणो वि अहिइयायगसुरेहिं सुमिणे भणिअं; जहा—अइप्प-
भाए ३ अलवंतेसु काएसु देवस्स अगओ दम्माणं सत्थिअं पइदिणं पिच्छिस्सह । ते दम्मा चेईअकज्जे वइयव्व ति ।
तेहिं तहेव दिट्ठे, ते दम्मे धित्तूण सेसकम्मद्वायं कारवेउमाढत्तं । जाव पडिपुण्णा पंच वि मंडवा य, लहुमंडवा य, ४
५ तिहुअणजणचित्तचमुक्कारकारए । बहुनिप्पत्तिं चेईअंमि तेसिं पुत्तेहिं चित्तिअं—कत्तो एअं दत्तं संपज्जइ, जं अविच्छे-
एण कम्मद्वायं उस्सप्पइ ति । अह एगंमि दिणे अइप्पहाए चैव थंभाइअंतरिआ होऊण निहुअं दडुमारद्दा । तम्मि
दिवसे देवेहिं न पूरिअं दम्माणं सत्थिअं । आसन्नं च मिच्छरज्जं नाऊण पयत्तेण आराहिआ वि अहिइयाया न पूरिं
दत्तं ति । ठिओ तदवत्थो चैव चेईअकम्मद्वाओ । एगारससएसु इक्कासीइसमहिएसु विक्कमाइवरिसेसु
अइकंतेसु रायगच्छमंडणसिरिसीलभइसूरिपट्टपइट्टिएहिं महावाइदिअंवरगुणचंद्रविजयपत्तपइट्टेहिं सिरि-
१० धम्मघोससूरीहिं पासनाहचेईअसिहरे चउविहसंघसमक्खं पइट्ठा किआ । कालंतरेण, कलिकालमाहप्पेणं
केलिप्पिआ वंतरा हवन्ति, अथिरचित्ता य ति पमायपरवसेसु अहिइयायगेषु सुरताणसाहावदीणेण भगं मूलविंभं ।
पुणरवि सावहाणीभूएसु अहिइयायगसुरेसु मिच्छरत्तो मिच्छाणं च अंधत्तरुहिरवमणाइचमुक्कारा दंसिआ । तओ
सुरताणेण दिव्वं फुरमाणं; जहा—एअस्स देवभवणस्स केणावि भंगो न कायवो ति । अन्नं च विंभं किर भयवओ
अहिइयाया न सहंति ति संघेण १ विंभंतरं न ठाविअं । विलंगिअंगस्स वि भगवओ महंताइं माहप्पाइं उवल्लभंति । पइव-
१५ रिसं च पोसवहुल्लदसमीए जम्मकल्लाणयदिणे चाउदिसाओ ७ सावयसंघा आगंतूण ष्वण-गीअ-नट्ट-वाइअ-कुसुमाभरणा-
रोवण-इंदधयाईहिं मणहरं जत्तामहिभं कुणंता, संघपूआईहिं सासणं पभाविता, निदलंति दुसमासमयविल्लसिआइं,
विदवन्ति गुरुअं ८ सुकयसंभारं । इत्थ य चेईए धरणिंद-पउमावई-खित्तवाला अहिइयाया संघस्स
९ विगघपन्भारं उवसामिति, पणयलोआणं मणोरहे १० अ पूरिति । इत्तो चिअं थिरपईवहत्थं पुरिसं चेईअमज्जे संचरंतं
पासति समाहिअमणा इत्थ रतिं कुत्था भविअजणा । एअंमि महातित्थभूए पासनाहे दिट्ठे कलिकुंड-कुक्कुडेसर-
२० सिरिपव्वय-संखेसर-सेरीसय-महुरा-वाणारसी-अहिछत्ता-थंभणय-अज्जाहर-पवरनयर-देव-
पट्टण-करहेडय-नागइह-सिरिपुर-सामिणि-चारूप-दिंपुरी-उज्जेणी-सुद्धदंती-हरिकंखी-लिंबोड-
याइअणवट्टमाणपासनाहपडिमाणं किरि जत्ता कया हवइ ति संपदायपुरिसाणं उवएसो ।

इअ फलवद्धिपुरिट्ठिआपासजिणिंदस्स कप्पमवि ११ अर्प्यं । निमुणंताणं भज्जाण होउ कल्लाणनिप्पत्ती ॥ १ ॥

इत्यासज्जनस्य मुखात् किमप्युपादाय संपदायलवम् ।

25

व्यधित जिनप्रभसूरिः १२ कल्पं फलवर्द्धिपार्श्वविभोः ॥ २ ॥

॥ इति फलवर्द्धिपार्श्वनाथकल्पः समाप्तः ॥

॥ अं० ५५, अ० २ ॥

1 Pa C कम् । 2 P अप्पिड्ढि° । 3 B °प्पभावे । 4 P Pa नास्ति 'लहुमंडवा य' । 5 B Pa C ततः ।
6 B विंभं । 7 B °दिआओ वि । 8 B C मुहुत्त° । 9 B विगघस्स विगघप° । 10 B मणोरहे । 11 Pa कर्णं ।
12 Pa सूरिभिः ।

६१. अम्बिकादेवीकल्पः ।

सिरिउज्जयंतगिरिसिहरंसेहरं पणमिऊण नेमिजिणं । 'कोहंडिदेविकम्पं लिहामि बुद्धोवपसाओ ॥ १ ॥

अथि सुरद्वारविसए धणकणयसंपन्नजणसमिद्धं कोडीनारं नाम नयरं । तथ सोमो नाम रिद्धिसमिद्धो
 छकम्मपरायणो वेआगमधारणो बंभणो हुत्था । तस्स धरिणी अंबिणीनामा^३ महग्घसीलालंकारभूसिअसरीरा आसि ।
 तेसिं विसयसुहमणहवंताणं उप्पन्ना दुवे पुत्ता । पढमो सिद्धो बीओ बुद्धु चि । अन्नया समागए पिअरपक्खे भट्ट-
सोमेणं निमंतिआ बंभणा सद्धदिणे । कथ वि ते वेअमुच्चरंति, कथ वि आढवंति पिंडप्पयाणं, कथ वि होमं करिंति,
 वइसदेवं च । संपाडिआ सालिदालिबंजणपक्कन्नभेअसीरिखंडपसुहा जेमणारा अंबिणीए अ । सासुआ प्हाणं काउं
 पयट्ठा । तंमि अवसरे एणो साहू मासोववासपारणए तंमि धरे भिक्खद्वहा संपत्तो । तं पलोइत्ता हरिसभरनिभरपुलइअंगी
 उट्ठिआ अंबिणी । पडिआभिओ. तीए मुणिवरो भत्तिवहुमाणपुबं अहापविचेहि^४ भत्तपाणेहि । जाव गहिअभिक्खो
 साहू वलिओ, ताव सासुआ वि प्हाऊण रसवईटाणमागया । न पिच्छइ पढमसिहं । तओ तीए कुविआए पुट्टा 10
 बहुआ । तीए जहट्टिए वुत्ते, अंबाडिआ सा अज्जए; जहा-पावे । किमेअं तए कयं ? । अज्ज वि कुलदेवया न पूईआ,
 अज्ज वि न सुंजाविआ विप्पा, अज्ज वि न भरिआइं पिंडाइं; अग्गसिहा तए किमत्थं साहुणो दिन्ना ? । तओ तीए
 भणिओ सबो वि वइअरो **सोम**भट्टस । तेण रुट्टेण अप्पच्छंदिअ त्ति निकालिआ गिहाओ सा । परिभवदूमिआ सिद्धं
 करंगुलीए धरित्ता बुद्धं च कडीए चडावित्ता चलिआ नयराओ बाहिं । पंथे तिसामिभएहिं दारएहिं जलं मग्गिआ,
 जाव सा अंसुजलपुण्णलोअणा संवुत्ता, ताव पुरओ ठिअं सुक्कसरोवरं तस्सा^५ अणग्घेणं सीलमाहप्पेणं तक्खणं जलपूरिअं 15
 जायं । पाइआ दो वि सीअलं नीरं । तओ छुहिएहिं भोअणं मग्गिआ बालएहिं । पुरओ ठिओ सुक्कसहयारतरू तक्खणं
 फलिओ । दिन्नाइं फलाइं अंबिणीए तेसिं । जाया ते सुत्था ।

जाव सा चूअच्छायाए वीसमइ ताव जं जायं तं निसामेह । तीए जे बालयाई पढमं जेमाविआ तेसिं सुत्तुत्तरं
 पत्तलीओ तीए बाहिं उज्जिआओ आसि, ताओ सीलमाहप्पा कंपिअमणाए सासणदेवयाए सोवण्णथालकच्चोलयरूवाओ
 कयाओ । जे अ उच्छिद्धसिथकणा मूसीए पडिआ ते सुत्तिआइं संपाइआइं । अग्गिसिहा य पिद्धरेसुं^६ तहेव दंसिआ । 20
 एयमच्चु(च)ब्भुअं सासए दट्टूण निवेइअं **सोम**विप्पस । सिद्धं च, जहा-वच्छ ! सुलक्खणिआ पइवया य एसा वहू ।
 ता पत्ताणेहि एअं कुलहरं ति जणणीपेरिओ पच्छायावानलडज्जंतमाणसो गओ बहुअं बालेउं **सोम**भट्टो । तीए
 पिट्टओ आगच्छंतं दिअवरं निअवरं दट्टूण दिसाओ पलोईआओ । दिट्टओ अग्गओ मग्गकूवओ । तओ जिणवरं
 मणे अणुसरिऊण सुपत्तदाणं अणुमोअंतीए अप्पा कूवमि झंपाविओ । सुहज्जवसाणेण पाणे चईऊण उप्पन्ना **कोहंड-**
 विमाणे **सोहम्म**कप्पहिट्टे चउहिं जोअणेहिं **अंथिअदेवी** नाम महड्ढिआ देवी । विमाणनामेणं **कोहंडी** वि भजइ । 25
सोमभट्टेणं वि तीसे महासईए कूवे पडणं दट्टुं अप्पा तत्थेव झंपाविओ । सो अ मरिऊण तत्थेव जाओ देवो ।
 आभिओमिअकम्मणा सिद्धरूवं विउवित्ता तीसे चेव वाहणं जाओ । अन्ने भणंति-**अंबिणी रेवय**सिहराओ अप्पाणं
 झंपावित्था, तप्पिट्टओ **सोम**भट्टो वि तहेव मओ । सेसं तं चेव ।

सा य भगवई चउब्भुआ दाहिणहत्थेसु अंबलंवि पासं च धारेइ । वामहत्थेसु पुण पुत्तं अंकुसं च धारेइ ।
 उत्तकणयसवण्णं च वण्णसुवहइ सरीरे । सिरिनेमिनाहस्स सासणदेवय त्ति निवसइ **रेवइगिरि**सिहरे । 30
 मउडकुंडलमुत्ताहलहाररथणकंकणनेउराइसंबंगीणाभरणरमणिज्जा पूरेइ सम्मदिट्ठीण मणोरहे, निवारैइ विग्घसंधायं ।
 तीए मंतमंडलाईणि^७ आराहिंताणं भविआणं दीसंति अणेगरूवाओ रिद्धिसिद्धीओ । न पहवंति सूअपिसायसाइणी-

1 Pa °सिहरे । 2 A कोहिडि° । 3 P Pa नाम । 4 A अहापवेहिं; B P °पवेहि । 5 A. Pa B तिसा° ।
 6 Pa सिहरेसु । 7 Pa °मंडणाईणि ।

विसमग्गहा, संपज्जंति पुत्तकलत्तमित्त^१घणभन्नरज्जसिरीओ चि ।

अंबिआमंता इमे—

^२वयवीयमकुलकुल^३जलहरिहयअकंत्तत्तपेआइ^४ । पणइण्णिवायावसिओ अंबिअ^५देवीइ^६ अह मंतो ॥ १ ॥

धुवभुवण^७देवि^८ संबुद्धि पास अंकुस तिलोअ पंचसरा । गहसिहिकुलकलअढभासिअमायापरपणामपयं ॥ २ ॥

5 वागुवभवं^९ तिलोअं पाससिणीहाओ तइअवन्नस्स । कूडं च अंबिआए नमु^{१०}त्ति आराहणामंतो ॥ ३ ॥

एवं अन्नेवि अंबादेवीमंता अप्परक्खा-पररक्खा^{११}विसया सुमरणजुग्गा मग्गखेमाइगोअरा य बहवो चिद्धंति ।

ते अ, तहा मंडलाणि अ, इत्थ न भणिआणि गंथवित्थरभएणं ति गुरुमुहाओ नायवाणि ।

एअं अंबियदेवीकपं अविअप्पचित्तवित्तीणं । वार्यंतसुणंताणं पुज्जंति समीहिआ अत्था ॥ १ ॥

॥ इति श्रीअंबिकादेवीकल्पः समाप्तः ॥

10

॥ अं० ४७, अ० ५ ॥

६२. पञ्चपरमेष्ठिनमस्कारकल्पः* ।

तथा पुण्यतमं मन्त्रं जगत्रितयपावनम् । योगी पञ्चपरमेष्ठिनमस्कारं विचिन्तयेत् ॥ १ ॥

अष्टपत्रे सिताम्भोजे कर्णिकत्यां कृतस्थितिम् । आद्यं सप्ताक्षरं मन्त्रं पवित्रं चिन्तयेद्बुधः ॥ २ ॥

सिद्धादिकचतुष्कं च दिक्पत्रेषु यथाक्रमम् । चूलापदचतुष्कं च विदिकपत्रेषु चिन्तयेत् ॥ ३ ॥

15

त्रिशुद्ध्या चिन्तयन्नस्य शतमष्टोत्तरं मुनिः । भुज्जानोऽपि स लभते चतुर्थतपसः फलम् ॥ ४ ॥

एतमेव महामन्त्रं समाराध्येह योगिनः । त्रिलोक्याऽपि महीयन्तेऽधिगताः परमं पदम् ॥ ५ ॥

कृत्वा पापसहस्राणि हत्वा जन्तुशतानि च । असुं मन्त्रं समाराध्य तिर्यञ्चोऽपि दिवं गताः ॥ ६ ॥

गुरुपञ्चकनामोत्था विद्या स्यात् षोडशाक्षरा । जपन् शतद्वयं तस्याश्चतुर्थस्याभुयात् फलम् ॥ ७ ॥

॥ इति श्रीपञ्चपरमेष्ठिनमस्कारकल्पः ॥

1 Pa °मित्त° नास्ति । 2 Pa चय° । 3 A P °कुल° नास्ति । 4 P °तरणयाई° । 5 A अंबया° । 6 Pa देवी इह । 7 P भुवणे । 8 A Pa देव° । 9 Pa वागुवभं चिति° । 10 A नमो । 11 B P नास्ति 'पररक्खा'
*चतुरशीतिमहातीर्थनामसङ्ग्रहकल्पानन्तरम् P सञ्ज्ञके आदेशे एष कल्पो लिखितो लभ्यते । अन्यसर्वादशेष्वनुपलम्भादत्र ग्रन्था-
न्वेऽस्माभिरयं स्थापितः ।

६३. ग्रन्थसमाप्तिकथनम् ।

*आदितः सर्वकल्पेषु ग्रन्थमानमजायत ।
 अनुष्टुभां पञ्चत्रिंशच्छती षष्ठ्यधिका स्थिता† ॥ १ ॥
 कार्थी सजेत्‡ ? किं प्रतिषेधवाचि
 पदं ? ब्रवीति प्रथमोपसर्गः ।
 कीदृग् निशा ? प्राणभृतां प्रियः कः ?
 को ग्रन्थमेतं रचयांचकार ? ॥ २ ॥
 —जिनप्रभसूरयः ।

नन्दा-ऽनेकैर्ष-शक्ति-शीतगुमिते श्रीविक्रमोर्वीपते-
 वर्षे भाद्रपदस्य मास्यवरजे सौम्ये दशम्यां तिथौ ।
 श्रीहम्मीरमहम्मदे प्रतपति क्षमामण्डलाखण्डले‡
 ग्रन्थोऽयं परिपूर्णतामभजत श्रीयोगिनीपत्तने ॥ ३ ॥
 तीर्थानां तीर्थभक्तानां कीर्तनेन पवित्रितः ।
 कल्पप्रदीपनामाऽयं ग्रन्थो विजयतां चिरम् ॥ ४ ॥

॥ इति श्रीकल्पप्रदीपग्रन्थः समाप्तः ॥

॥ अंथाग्र ३५६०§ ॥

* P आदर्शे निम्नप्रकारेण पाठभेदो लभ्यतेऽस्मिन् पद्ये-

आदित [:] सर्वमध्ये (?) कल्पेषु ग्रन्थमसिह जानत । अनुष्टुभामष्टयुता दक्षनप्रमिताः शताः ॥

† C समधिका त्रिभिः; Pa षष्ठ्यधिका त्रिभिः । 1 A सजेत्; P सजेत् । 2 Pa °भेते; A C °भेकं । 3 Pa °मण्डलेऽखण्डले । § Pa C ३५०३; B ३९६० ।

A. D. P. सञ्ज्ञकादर्शेषु प्रतिलेखयित्रादिसूचका निम्नस्वरूपा उल्लेखा विद्यन्ते ।

A आदर्शस्य उल्लेखः—

श्रीमालीवंशमुक्तातः सञ्ज्ञातो विवहारिकः ।
 देवा इत्यभिधानस्तत्पत्नी हासलदेव्यभूत् ॥ १ ॥
 तयोर्जाता पु(सु)ता एते प्रथमो माण्डणाह्वयः ।
 पद्मसिंहो द्वितीयोऽभूत् मालदेवस्तृतीयकः ॥ २ ॥
 लिखापितः प्रमोदात्तैस्तीर्थकल्पोऽयमुत्तमः ।
 स्वकीयमातृपितृणां श्रेयार्थं पुण्यवृद्धये ॥ ३ ॥
 षट्षष्टिवत्सरे जाते चतुर्दशशताधिके ।
 श्रीविक्रमभूपालात् भाद्रशुद्धजयातिथौ ॥ ४ ॥

D आदर्शगत उल्लेखः—

अकञ्चरोवीरमणप्रदत्तजगद्गुरुख्यातिधरो बभूव ।
 श्रीहीरसूरिर्विजयं दधानः श्रीवर्द्धमानप्रभुशासनेऽस्मिन् ॥ १ ॥
 तदीयपद्माम्बरभासुमाली सूरेश्वरः श्रीविजयादिसेनः ।
 तपागणं यः प्रथितं चकार विजित्य भूपालसभे द्विजौघम् ॥ २ ॥
 श्रीविजयतिलकसञ्ज्ञे सूरिवरे तत्पदे श्रियं श्रयति ।
 वैराग्यवासितान्तःकरणैः शुद्धोपदेशरतैः ॥ ३ ॥
 हैमगुरुवृत्तिकान्यप्रकाशमणिमुख्यशास्त्रनिष्णातैः ।
 श्रीविजयसेनसूरेश्वरशिष्यै रामविजयबुधैः ॥ ४ ॥
 पञ्चदशलक्षपुस्तकचित्को [शो] ज्ञानभक्तये विहितः ।
 आचन्द्रार्कं नन्दतु विज्ञजनेर्वाच्यमानोऽसौ ॥ ५ ॥

P आदर्शस्थित उल्लेखः—

॥ संवत् १५६९ वर्षे चैत्रादौ संवच्छरे । आषाढमासे । शुक्लप्रतिपदिने । सोमवासरे ।
 पुनर्वसुनक्षत्रे । वैरिसिंहपुरे । श्रीमालज्ञातीय । बहकटा गोत्रे । महं० जिणदत्तपुत्रप्रवरप्रा-
 सादपौषधशालादि पुण्यकार्यकरण सावधानचित्त । सप्तक्षेत्रसफलकृत निजवित्त । धर्म-
 धुरंधर । महं० भोजा भार्या वइजलदे पुत्र । एकांतदेवगुरुभक्त । श्रीशांतिनाथचरणकम-
 लार्चनासक्त । महं० राघमल भार्या सरसतिपुत्र चिरं० लषणसी महणसी द्वि० भा० करमाई
 प्रमुष पुत्र-परिवारसहितेन महं० राघमलसुश्रावकेण सर्वतीर्थकल्पग्रंथो लेष (ख) यित्वा
 दत्तः । श्रीखरतरगच्छे । पूज्य म० श्रीजिनभद्रसूरिपदे श्रीजिनचंद्रसूरिशिष्य श्रीजिनेश्वर
 सूरिशिष्य वा० साधुकीर्तिगणीनां समर्पितश्च ॥ सकलसंघस्य शुभं भवतु ॥ कल्याण-
 मस्तु ॥ ७ ॥

A. सञ्ज्ञकादर्शप्रान्ते

निम्नोद्धृता ग्रन्थगतसर्वकल्पानामनुक्रमणिका लिखिता लभ्यते ।

(१) श्रीशत्रुञ्जयकल्पः । ग्रं० १३४ ।	(२८) श्रीनाशिक्यपुरक० । ग्रं० ५९ अ० २७ ।
(२) श्रीरैवतकल्पः ।	(२९) श्रीहरिकंषीपार्श्वनाथः । ग्रं० २५ ।
(३) श्रीउज्जयंतस्तवः ।	(३०) श्रीकपर्द्विष्यक्षकल्पः । ग्रं० ४२ ।
(४) श्रीउज्जयंतमहातीर्थकल्पः ।	(३१) श्रीशुद्धदंतीपार्श्वनाथकल्पः । ग्रं० १८ ।
(५) श्रीरैवतककल्पः । ग्रं० १६१ अक्षर २७, चतुःकल्पसंख्या ।	(३२) श्रीअभिनन्दनक० । ग्रं० ५३ अ० १८ ।
(६) श्रीपार्श्वनाथकल्पः संक्षेपः । ग्रं० ९२ ।	(३३) श्रीप्रतिष्ठानकल्पः । ग्रं० ४७ अ० १८ ।
(७) श्रीअहिच्छत्राक० । ग्रं० ३६ अ० १२ ।	(३४) श्रीपरसमये सातवाहनकल्पः । ग्रं० ११६ अ० ९ ।
(८) श्रीअर्जुदकल्पः । ग्रं० ५२ अ० १६ ।	(३५) श्रीचम्पाकल्पः । ग्रं० ४७ ।
(९) श्रीमथुराकल्पः । ग्रं० ११३ अ० २९ ।	(३६) श्रीपाटलिपुरकल्पः । ग्रं० १२५ अ० १९ ।
(१०) श्रीअश्वबोधक० । ग्रं० ८२ अ० २० ।	(३७) श्रीश्रावस्तिकल्पः । ग्रं० ४२ ।
(११) श्रीवैभारकल्पः । ग्रं० ३१ अ० २ ।	(३८) श्रीवाणारसीक० । ग्रं० ११३ अ० १३ ।
(१२) श्रीकौशाम्बीकल्पः । ग्रं० १८ अ० २१ ।	(३९) श्रीवीरगणधरकल्पः । ग्रं० ६८ अ० ।
(१३) श्रीअयोध्याकल्पः । ग्रं० ४४ अ० ९ ।	(४०) श्रीकोकापार्श्वनाथक० । ग्रं० ४ ।
(१४) श्रीअपापाकल्पः । ग्रं० १० अ० २१ ।	(४१) श्रीकोटिशिलातीर्थक० । ग्रं० २४ अ० ६ ।
(१५) श्रीकलिकुण्डकुर्कुटेश्वरकल्पः । ग्रं० ३५ ।	(४२) श्रीवस्तुपालतेजपालकल्पः । ग्रं० ५३ ।
(१६) श्रीहस्तिनापुरकल्पः । ग्रं० २४ अ० ११ ।	(४३) श्रीचिल्लणपार्श्वनाथकल्पः । ग्रं० ११४ अ० २६ ।
(१७) श्रीसत्यपुरकल्पः । ग्रं० १६१ अ० ३ ।	(४४) श्रीदिंपुरीस्तोत्रं । ग्रं० १६ ।
(१८) श्रीअष्टापदकल्पः । ग्रं० ३० अ० २२ ।	(४५) श्रीतीर्थसंग्रहकल्पः । ग्रं० ४९ अ० २२ ।
(१९) श्रीमिथिलातीर्थक० । ग्रं० २४ अ० १८ ।	(४६) श्रीसमवसरणस्तवनं । ग्रं० ४३ ।
(२०) श्रीरत्नपुरतीर्थकल्पः । ग्रं० ३२ अ० २३ ।	(४७) श्रीकुडुंगेश्वरपार्श्व० । ग्रं० ५५ अ० १८ ।
(२१) श्रीअपापाबृहद्दीपोत्सवः । ग्रं० ४१६ ।	(४८) श्रीन्याघ्रीकल्पः । ग्रं० १४ अ० ४ ।
(२२) श्रीकन्यानयनीय । ग्रं० ७७ अ० १५ ।	(४९) श्रीअष्टापदकल्पः । ग्रं० ११८ ।
(२३) श्रीप्रतिष्ठानपत्तन० । ग्रं० १९ ।	(५०) श्रीहस्तिनापुरस्तवनं । ग्रं० २१ अ० १६ ।
(२४) श्रीनन्दीश्वरकल्पः । ग्रं० ४९ ।	(५१) श्रीकन्याणयवीरकल्पः । ग्रं० १०८ ।
(२५) श्रीकांपिल्यपुरकल्पः । ग्रं० ३३ अ० ७ ।	(५२) श्रीकुल्यपाकनमस्कार । ग्रं० १ ।
(२६) श्रीअरिष्टनेमिकल्पः । ग्रं० ३३ ।	(५३) श्रीमणिकदेवरिषभस्तुतिः । ग्रं० ४ ।
(२७) श्रीशंखपुरकल्पः । ग्रं० २२ अ० २४ ।	

(५४) श्रीआमरकुंडपद्मावती० । ग्रं० ५९ अ० २२ ।	(५८) श्रीभाणिकृष्णभदेव० । ग्रं० ४४ अ० १२ ।
(५५) श्रीकल्याणकादिविचारः । ग्रं० १३ अ० १५ ।	(५९) श्रीअंतरीक्षपार्श्वनाथ० । ग्रं० ४१ ।
(५६) श्रीअतिशयादिविचारः । ग्रं० २ अ० ७ ।	(६०) श्रीस्तंभनकशिलोच्छः । ग्रं० ६७ ।
(५७) श्रीकल्याणिकस्तवनम् । ग्रं० ३६ अ० १२ ।	(६१) श्रीकलिकुंडकुटेश्वरक० । ग्रं० ३३ ।
	(६२) श्रीफलवर्द्धिपार्श्वनाथक० । ग्रं० ५५ ।
	(६३) श्रीअंबिकाकल्पः । ग्रं० ४७ ।
	(६४) श्रीसमाप्तिकान्य ४ ।

॥ श्रीसमग्रग्रन्थाग्रं० ३९६० शुभम् ॥

विविधतीर्थकल्पग्रन्थार्गत-
विशेषनाम्नां सङ्ग्रहः ।

विविधतीर्थकल्पग्रन्थान्तर्गत-विशेषनाम्नां सङ्ग्रहः ।

अकाराद्यनुक्रमेण ३३

[सङ्केत सूचना--(प्रा०)=प्राकृतभाषाशब्दः; (सं०)=संस्कृतभाषाशब्दः; (या०)=यावनीभाषाशब्दः ।]

अ	अज सुहृत्वी	३४, ४३	अभया [राक्षी]	सं०	६५, ९९
अह्वल	अज सुहृम	प्रा० ३८	अभिषेक [जिण]	प्रा०	२४, ९१
अहमहा	अज्जाहर [गाम]	० १०६	,, नंदन [जिण]	सं०	५७, ५८
अउज्जा [नयरी]	अज्जुण [पंलव]	० ३८	अमल	प्रा०	४१
अकस्थल	अज्जुणदेव [राया]	० ५१	अमर	०	४१
अकंपिअ [गणहर]	अट्टावय [गिरि]	० १०, १२, २४, ९१, ९२, ९३, १०१	अमलवाहण	०	४१
अगहार [गाम]	,, [तिल्य]	० १०४	अंबड [सिरिसिरीमाल]	०	९
अगिगभूइ [गणहर]	अट्टिअ [गाम]	० ३४	अंबड [मंती]	०	२१, २२
अगिगवेसायण [गोत्त]	अणहिल्ल [गोवाल]	० ५१	अंबा	०	१६, २९
अंराविं	अणहिल पट्टण	० ७८	अंबाई	०	१८
अंगकुमार	,, पुर पट्टण	० ५९	अंबाहभा	०	८
अंगजणवय }	अणहिल्लवाड	० १०	अंबादेवी	० ५, १४, २७, ४७, ५१, १०३, १०८	
,, जनपद }	,, वाडय	० ५१, ५५, ७७	अंबादेवी कप्प	०	५६
अंगदिका [नगरी]	अणही	० ५६	अंबादेवीमंता	०	१०८
अंगदेस	अणंत [जिण]	० २४, ९१	अंबिअभासमपय	०	८
अंगवीर	अणंत वीरिअ	० ४१	अंबिअदेवी	०	१०८
अंगारक तापस	अतनुबुक्क	या० ५५	अंबिआ (०या)	० ८, ९, १०, ११	
अचल उक्कर	अतिसुक्कतक [कैवली] सं०	१	अंबिआपडिमा	०	९६
अचलभाय [गणहर] प्रा०	अनन्त [जिण]	० ८५	,, मंता	०	१०८
अचल [सारथीवाह] सं०	अस्सिआपुत्त	प्रा० १९	अंबिकादेवी	सं० १६, ८४, ९४	
अचलेश्वर	अस्सिका	सं० ६७	अंबिणी	प्रा० १०७	
अजयदेव [राया] प्रा०	,, पुत्र	० ६७, ६८	अयलभाय [गणहर]	० २४	
अजयदेव [साहु]	असुपमासर	० २, ४	अयोध्या	सं० २, ७३, ८५, ८६	
अजगुह	अंतरिक्ख	प्रा० १०२	अर [जिण]	२७, ७८, ७९, ८६, ९४, ९६	
अजित [जिण]	,, पास	० १०३	अरिइ	प्रा० ४१	
अजित-शान्तिस्त्र	अन्तरिक्षपार्थ	सं० ८६	अरिइनेमी [जिण]	प्रा० ५१, ५२	
अजितायतन	अन्त्रदेश	० ९८	अरिइनेमी ,,	सं० ८५	
अजिअ	अपराजिअ	प्रा० ४१	अरुणा [नई]	प्रा० ५३	
अजिय [जिण]	अपापा पुरी }	सं० ३, २५, ८६	अरुंदकलष	सं० १६	
अजिय [संधाहिव]	अपावा ,, }	प्रा० ४४	अरुंदगिरि	० १५, १६, ७९, ८१	
अजियसेणाचरिय	अभय	सं० २२	अरुविय वंस	प्रा० ४५	
अज्ज चंद्या	अभयकीर्ति	० ५८	अरुवदीन सुरप्राण	या० ३०, ५१, ७०	
अज्ज महागिरि	अभयदेवसूरि [हर्षपुरीय]	० ७७	अरुवपुर	प्रा० ९५	
अज्ज मंगु	अभयदेवसूरि [नवंगवित्तिकर]	प्रा० १२, १३, १०४, १०५	अवज्जा [नयरी]	० २४, २५, ५७	
अज्ज रक्खिय					
अज्ज वयर					

विशेषनाम्नां सङ्ग्रहः ।

३

कञ्जराज	प्रा०	२८	कंबल-संबल	०	१९	कुबेरसेण	०	१९
कञ्जाबदेस	०	१०१	काकतीय [वंश]	सं०	९९	कुबेरा	०	१७, १८, १९
कञ्जाणयवीरकण्ठ	०	९७	काकन्दी [नगरी]	०	२	कुमरनरिंद	०	८९
कन्यकुञ्ज	सं०	७९	कास्यायन	०	८९	कुमरदेवि	०	१०
कपर्दी [यक्ष]	०	३, ४, ४७	कादम्बरी [शटवी]	०	६५	कुमरसर	०	१०
कपर्दिनिवास	०	१	कामदेव [श्रेष्ठी]	०	६६	कुमारदेवी	सं०	७९
कपाट	०	६	,, [साहु]	प्रा०	५८	कुमारनन्दी	०	६६
कपिल	०	४७	कामरूप	सं०	८३	कुमारपाल	०	९, १६, २५, ५१
कपिलजल	०	७३	कामिअ घण	प्रा०	१८	कुमारसीह [साहु]	प्रा०	५४
कपपच्छेयमंगथ	प्रा०	१८	कायंबरी [शटवी]	०	२६	कुमुअवण	०	१८
कप्पर	या०	३०	कायादार	सं०	८५	कुरुवित्त	०	२७
कनठ	सं०	११	कार्तिक [श्रेष्ठी]	०	९४	कुरुजंगल जणवय	०	१४
कमठासुर	०	१४	कालकसुरि	०	४७	कुरुनूप	सं०	९४
कमठन्नधि	०	७२	कालगाथरिय	प्रा०	३९	कुराथ	प्रा०	२७
कमठ	प्रा०	१४	कालमेह	०	६, १०	कुरुशेत्र	सं०	९४
कमलासण	०	५३	कालवेसिअ [सुधि]	०	१९	कुरु	०	९२
कहीर देस	०	९	कालिकाचार्य	सं०	२	कुरुंटेभर	०	८६
कयवम्म	०	५०	कालिकादेवी	०	६४	कुल्यपाकपुर	०	९७
कयंवास मंती	०	४५	कालिजर [तिथ]	प्रा०	१९	,, तीर्थ	०	९४
कायंवासस्थल	०	४५	कालिदी [नई]	०	२३	कुनाप्रपुर	०	२२
करकंहु	२६, ६५		कालीपन्वय	०	२६	कुसस्थल	प्रा०	१८
करहेटक	सं०	८६	कादाहद	सं०	८५	कुसुमपुर	०	६८
करहेडय	प्रा०	१०६	काशिजनपद	०	२, ७२	कुण्डग्राम	सं०	३, ८६
करावल्लनरिंद	०	७०	काशी नगरी	०	७३, ७४	कुंडसरवर	प्रा०	२६
कर्णनूपति	सं०	६५	काशीमाहात्म्य	०	७४	कुन्तल	०	७३
कलावई	प्रा०	१९	काश्मीर	०	७	कुन्ती	२, ४, ५३	
कलिकुंड	२६, ८६, १०६		कासव [गोत्]	प्रा०	७५	कुन्तीविहार	०	५३
कलिगिरि	६५		कासव [सचिव]	०	७०	कुन्थु [जिन]	२७, ७८, ७९, ८६, ९४, ९६,	
कलिग	२७, ६५, ८५		कासिदेस	०	९२			
कलिकपुत्र	सं०	४	कासी नयरी	०	१२, १९, ४२, ५०	कुंभयारकड [नयर]	प्रा०	७१
कल्की [राजा]	०	३, ६९	कान्ती नगरी	सं०	१३	कुंभराथ	०	३२,
कल्पक	०	६८	कांचनबलानक	०	८५	कृष्णिक राजा	सं०	२२, ६५, ६७
कल्पप्रदीप ग्रंथ	०	१०९	कांपील्यनगर	०	२, ८५	कृष्णाण्डी देवी	०	७
कल्पप्रभृत	०	५	किन्नर यक्ष	०	३३	कृतपुण्य	०	२२
कल्लणकडय [नयर]	प्रा०	५४, १०१	किष्किन्धा नगरी	०	८६	कृष्ण	०	४, ७
कचड्डी जवख	०	१०, ५६	कुकुडेसर [तिथ]	प्रा०	२६,	केदार	०	८०
,, महत्तर	०	५६	कुहुंगेश्वर [तीर्थ]	सं०	८८, ८९	केलासगिरि	प्रा०	९१
कविल महरिसी	०	७०	कुणाल [मौर्यवंश्य]	०	६९	केसरी	०	४२
कन्दडहड	०	८	कुणाला विसय	प्रा०	७०	केसरुजाण	०	५०
कंकतिग्राम	सं०	९९	कुतुलखान	या०	९५	केसव	०	११
कंडरीअ	प्रा०	९२	कुबेर जवख	प्रा०	३२	केसीकुमार [समण]	०	७१
कंतीनयरी	०	१२, १०४	कुबेरदत्त	०	१९	केलासाधि	सं०	८६
कंदर्पादेवी	सं०	३३	,, दत्ता	०	१९	कोकअ [सेट्टी]	०	७७
कंपिल्लपुर	प्रा०	५०	कुबेरदेवया	०	१७	कोकापासनाह	०	७८

चक्रेश्वरी	सं०	३, ९७	छत्तावल्ली	०	२४	जिणधम्म [सावय]	०	३०
चणकपुर	०	२२	छत्रशिला	सं०	७	जिणप (°प्य) ह [सूरि]	०	२, १०,
चर्मणवती	०	८१, ८२	छायापार्श्वनाथ	०	८६	१४, २०, २२, २६, ३०, ३२,		
चाउकूड [वंस]	प्रा०	५१		ज		४४, ४५, ५०, ५४, ५५, ५६,		
चाणक्य [शास्त्र]	सं०	६९	जहृतसीह [सेट्टी]	प्रा०	७८	५७, ७७, ७८, ८८, ९३, ९५,		
चाणिक्य [मंत्री]	०	६९	जउणा नई	०	१७	९७, १०२, १०३, १०४		
चामुंडराय	प्रा०	५१	जउवंस	०	११	जिणभइ [खमासमण]	०	१९
चारुदत्त	०	२६	जकख [नेगम]	०	५१	जिणवइ [सूरि]	०	४५
चारुप	०	१०६	जमइ [माम]	०	३२	जिणसिंह [सूरि]	०	४५, ४६
वालुक [वंस]	प्रा०	९, २५, ५१, ५५	जमही [संघवइ]	०	४६	जिणेसर [सूरि]	०	१०४
चाहड साहु	०	९६	जजगसूरि	०	२८	जितरात्रु	सं०	४, ६९
चाहुयाण [कुल]	०	४५	जहुअ [रायउत्त]	०	४५	जिणदास [भावक]	०	८३
चित्तकूड	प्रा०	३०	जणयट्टाण	०	५३	जिनप्रभ [सूरि]	०	५, ७, १६, ४७,
चित्तगुत्त	०	४१	जणयराथा	०	३२, ५३	४९, ५१, ५८, ६४, ६६, ७०,		
चित्रकूट	सं०	१६	जणयसुया	०	३२	७१, ७४, ८०, ८३, ८४, ८६,		
चित्रकूट मंडल	०	८९	जण्ण	०	९२, ९३	८९, ९०, ९४, ९९, १०६,		
चिल्लणिआ	प्रा०	१८	जमाली	०	७१	जिय (°अ) सत्तु	प्रा०	१९, २०, ४०,
चिंगडल्ल नयर	०	१०३	जयघोष	सं०	७२	७०, ७१		
चिंगडली देस	०	१०३	जयतिहुअण थव	प्रा०	१३, १०५	जुगवाहु	प्रा०	३२
चेल्लण (ण) पार्श्व	सं०	८१, ८२, ८४	जयराम [राजवि]	सं०	२	जुगाइनाह	०	१०
चोलदेस	प्रा०	४५	जयसिंह देव [चालुक]	प्रा०	९, ५१, ७७	जुण्णकूड	०	६
चंडप [ठकुर]	सं०	७९	जयसिंह देव [मालवेश्वर]	सं०	५८	जुण्णदुग्गा	०	१०
चंडप्रसाद [ठकुर]	०	७९	जयसिंह [वणिक]	०	६७	जुहिडिल	०	३७, ३८, ५३
चंडसिंह	०	१६	जयसिंहाचार्य	०	६७	जुजअ [हुत्तहार]	०	४५
चंडिआभवण	प्रा०	१४	जया देवी	०	११	जोगराय	०	५१
चंदकुल	०	१०४	जयंत	०	४१	जोगिणपुर	०	४५, ९५
चंदगुत्त राया	०	२०, ३८	जयंती	०	७५	जुमिका आम	सं०	२५
चंदण(व)वाला	०	२३, ६५	जरासंघ }	११, २२, ५२		ज्वालामालिनी	०	८५
चंदप्पह [जिण]	प्रा०	२९, ५३, ५४	जरासिंघु }			जंबुहीव	प्रा०	१४, २०, २८,
चंदप्पहविहार	प्रा०	५३	जस [चंडाल]	प्रा०	३९	५०, ९१		
चंदप्पहा [सिनिया]	०	३४	जसदेवी	०	३९	जंबूद्वीप	सं०	३३
चंदलेहा	०	२०, १०४	जसघइ	०	५०	जंबूस्वामी	०	२२, ३८
चंद्राणणा पडिमा	०	९१	जसोभइसूरि	०	५१	जंभियमास	प्रा०	३४, ४४
चंदेरी नयरी	०	८५	जसोहर	०	४१		ट	
चंद्रगुप्त [राज]	सं०	६९	जहुडिल	०	३७	दंका [स्थान]		८६
चंद्रचूड [देव]	०	७३	जाजा [सेट्टी]	०	७८		ठ	
चंद्रप्रभ [जिन]	०	७४	जायच [वंस]	०	१०, ११, १२,	ठाणाइनचंगविती	प्रा०	१०५
चंद्रशेखर [गृप]	०	७४			५४		ड	
चंद्रानना प्रतिमा	०	३, ४८	जाला देवी	०	४३	डाकुली भीमेश्वर	सं०	८६
चंद्रावती [पुरी]	०	१६, ७४, ८५	जावडि [सेट्टी]	०	२, ३, ५	डाहाग्राम	०	५८
चंपापुदी	२, ११, १२, २०,		जान्हवी	सं०	९४		ड	
	२६, ३४, ६५, ६६, ६७, ८५, ८६,		जाम्बवती	०	७		ड	
	छ		जिणदास	प्रा०	१९	दंक [कुंभवार]	प्रा०	७१
छत्तसिला	प्रा०	६, १०	जिणदेवसूरी	०	४६, ९५	दंकगिरि		१, १०४

विहीपुर	३०, ४५, ४६, ९५	थिरदेव [ठकुर]	०	९६	दीवायण [रिती]	प्रा०	४१, ५३
विहीमंडल	४६	थूलभद्र	०	३८	दीहदंत	०	४१
विंपुरी	८१, ८२, ८४, १०६,	थेहसाहु	०	५८	दुग्गासूअ गाम	०	२८
ण		द					
णंदसिरी	प्रा० ७३	दअ	०	४१	दुजोहण [राया]	०	२७, ३८
णायसंडवण	०	दउलताबा(°वा)द या०	९५, ९६	९९	दुप्पसह [सूरी]	०	३८, ४०
त्त		दक्खिणभरह	प्रा०	९१	दुम्बलियापूसमित्त	०	१९
तक्खय	प्रा० १२	,, वाणारसी	०	१०२	दुमुह [राया]	०	५०
तक्खसिला	०	दक्षिणभारत	सं०	७२	दुल्लहराय	०	५१
तक्खशिक्षा	सं० ८५	दक्षिण मधुरा	०	६७	दुवय नरिंद	०	५०
तत्त्वार्थाधिगम [सूत्र]	०	दक्षिणापथ	०	६०, ८५, ८८	दुविहु	०	४१
तंबयदेव	प्रा० ५४	दढाज	प्रा०	४१	दुप्पसह [सूरी]	सं०	२, ४
ताजल मलिक	या० ९५	दङ्कूपहारी	०	५३	दूइजंतग [तावस]	०	२९
तापी नदी	सं० ६०	दत्त [कुलगर]	०	४१	दूसासण	०	३८
तारणगिरि	०	दत्त [ककिपुत्त]	२, ४०, ४१	४१	देपाल [मंती]	०	१०
तालभ्वज [गिरि]	०	दत्त [पुरोहिअपुत्त]	०	२६	देल्हण [सेट्टी]	०	७८
तालवण	प्रा० १८	दत्त [मिश्रजजणअ]	०	७५	देव १	०	४१
तिलअ	०	दधिवाहन [चप]	सं०	६५	देव २	०	७५
तिलंग	०	दभयंती	३१, ९३	६३	देवई	०	४१
तिविहु	०	दनाकंधर	सं०	६३	देवगिरिनयर	०	४४, ४५, ४६
तिसल्यदेवी	०	दगापुर	०	७०, ८५	देवजानी	०	५३
तिहुणा(°णाय) [सेट्टी]	०	दगावदन	०	६३	देवदत्त [वणिकू]	सं०	६७
तिन्दुक [उद्यान]	सं० ७२	दगावैकालिक [सूत्र]	०	६६	देवदत्ता [गणिका]	०	६९, ८३
तिंदुयजाण	प्रा० ७१	दसन्गीव	प्रा० ९३, १०१, १०२	६६	देवपट्टण	प्रा०	२९, १०६
त्रिकूटगिरि	सं० २२, ८६	दसदसारमंडव	०	१०	देववाराणसी	०	७४
त्रिशंकु [चपति]	०	दसन्नपन्नय	०	७८	देवसम्म [विष्ण]	०	४१
तीर्थराज [पर्वत]	प्रा० ३२	दसवेआलिय [सुत्त]	०	४०	देवसीह	०	१९
तीर्थराज [पर्वत]	सं० १	दंड [अथगार]	०	१९	देवसुअ	०	४१
तुगलकाबाद	या० ४५, ४६	दंडगारण	०	११	देवसेण	०	४१
तुरुक्क	प्रा० ५७	दंडयराथा	०	५३	देवणंद [सूरी]	०	७८
तुरुक्कमंडल	०	दङ्कणकुमार	सं०	३३	देवणंदा	०	३४
,, रज	०	द्वविड नृप	०	२	देविंद [सूरी]	०	२४
,, राथा	०	दाई [जाई]	प्रा०	२८	देवेईसूरी	सं०	३१
तुंगिअ [संनिवेश]	०	दामोअ (°द) र	०	६, १०	दोणायरिय	प्रा०	३८
तुंबवण [संनिवेश]	०	दामोयर [जायव]	०	६	दोवई	०	५०
तेजःपाल [मंती]	सं० ४, १०, १६, ७९, ८०	दारवई [नथरी]	०	१२	थ		
तेजलपुर	७, १०	दाहिमकुल	०	४५	धणगिरी [सुणि]	प्रा०	९२
थ		द्वात्रिंशद्-द्वात्रिंशिका सं०	८८	८८	धणदेव [विष्ण]	०	७५
थंभणय-कप्प	प्रा० १०४	द्वादशांगी	०	२५	धणदेव [सिट्टी]	०	२९
,, पास	० १३, १३, १०४,	द्धारका	०	८६	धणमित्त [विष्ण]	०	७५
,, पुर	१०५, १०६	द्धारवती	०	८५	धणय [जक्ख]	०	६
		दिन्न [तावस]	प्रा०	९३	धणवह [संजतिअ]	०	१०४
		दिर्धवर	०	४६	धणोसर [सत्यवाह]	०	१२,
		दीनारमहामलिक	या०	९५	,, [नेगम]	०	२१
					धनमित्त	सं०	४

धनधेही	०	६९	नमि-विनामि	०	२, ४	नेमिमुक्ति	प्रा०	१४
धनंतरिक्रम	प्रा०	१४	नमिनाह [जिन]	प्रा०	३२, ७८,	नंद [हृप]	सं०	६८, ६९
धन्यार्थि	सं०	२२			७९, १०१	नंद [नाविक]	०	७२
धनेश्वर	०	१३	नमी [महाराय]	प्रा०	३२	नंदण	प्रा०	४१
धम्म	प्रा०	४१	नमुह	०	२७	नंदण [मुणि]	०	२०
धम्मघोस [मुणि]	०	१७, ७३	नमुषि	सं०	४३, ९४	नंदराय	प्रा०	३८, ३९
धम्मघोस [स्वरि]	०	१०६	नम्मया [नई]	प्रा०	२०	नंदश्री	सं०	७३
धम्मजस [मुणि]	०	७३	नरदत्ता [देवी]	०	२०	नंदा	०	२२
धम्मदत्त	प्रा०	४०	नरवाहण [राया]	प्रा०	३९	”	०	७५
धम्मपुत्त	०	३७, ३८	नसीदा [नदी]	सं०	८५	” [श्रेष्ठिनी]	०	७३
धम्मराय	०	४३	नवंगविक्ती	प्रा०	१३	नंदिमित्त	प्रा०	४१
धम्मरुह	०	१७, ५०	नाहल [सावध]	०	४०	नंदिवहण	०	४२
धम्मिल	०	७५	नाज	०	५४	नंदिवह्न	सं०	१५, ८५, ८६
धरण [देव]	०	११	नागकुमार [देव]	सं०	३३	नंदिपेण	०	२, २२
धरणिद ,,	०	१२, १४, १७,	नागलुण	प्रा०	१२, १०४	नंदिसूरि	०	४
		२४, २६, ५२, ९३, १०३, १०६	नागहल	०	१०६	नंदी	प्रा०	४१
धरणेह	सं०	३१	नागहद	सं०	८६	नंदीश्वरद्वीप	सं०	४, ७, ४८
धर्मकृषि	०	८१	नागराय [देव]	प्रा०	७७	नंदीसरदीव	प्रा०	९१
धर्मकीर्ति	०	३१	नागाञ्जन	सं०	८६			
धर्मचक्र	०	८५	नाणक ग्राम	सं०	८६			
धर्मघोष [स्वरि]	०	३१, ८८	नाणसिला	प्रा०	८, ९	पहटाणपुर	प्रा०	२०, ४६
धर्मघोष [मुनि]	०	७३	नाभि [राजा]	०	९४	पडम	०	४१
धर्मवत्त [कलिकवैशज]	०	४, ६९	नाभिरायमंदिर	०	२४	” [बलदेव]	०	५७
धर्मवत्त [मुनि]	०	८१	नाभिसूड	०	८९	पडमथल	०	१८
धर्मनाथ [जिन]	०	३३, ८६	नाभेय	१, २, ५, १५, ८८, ९७		पडमनाह	०	४१
” चैत्य	०	३३	नाथग	प्रा०	४१	पडमपह [जिन]	०	२३
धर्मयश [मुनि]	०	७३	नाथग [सावग]	०	७७	पडमपुर	०	५३
धर्मराज	०	३३	नाथसुअ	०	४२	पडमावह [देवी]	०	११, १२, १४,
धर्महचि [मुनि]	०	७३	नारद [मुनि]	सं०	१, २			५२, ७७, १०१, १०३, १०६
धर्मक्षा [संनिवेश]	०	७४	नारय [रिसी]	प्रा०	४१, ५३, १०१	पडमासण	प्रा०	५३
धवल [सिरिसिमाल]	प्रा०	९	नारायण	०	१७	पडमिणिसंड [नयर]	०	२०
धवलक (°कक) पुर	१३, ७९		नालंदा ग्राम	प्रा०	२२, ३४	पडसुत्तर [राया]	०	४३
धवलगिरि	५७		नासिगतित्थ	०	१२	पडपण	०	१०
धारंडग्राम	सं०	५७	नासिकपुर	०	५३, ५४	पडुशवयार	०	८
धारभर [जोहसिअ]	प्रा०	४५	नासिबधपुर	सं०	८५	पडोअराय	०	२३
धारासेणय [ग्राम]	०	२५	नाहडराय	प्रा०	२८	पडोसवणाकप्प	०	९६
धारिणी [राणी]	०	७१	निकसाअ	०	४१	पट्टण [अणहिलपुर]	०	५१
धंधल [सिरिसिमाल]	०	१०५	निप्पुलाअ	०	४१	पहवाहणकुल	०	७७
धोपूक [राजानक]	सं०	१६	निरमस	०	४१	पणिअभूमि	०	३४
			निव्वाणसिला	०	८	पडमह	सं०	७३
			निव्बुई [रायकच्चा]	०	१९	पडनाअ	०	१, २
			नेमि [जिन]	१, २, ३, ४, ६, ७,		पडप्रअ	०	८५
				८, ९, १०, ११, १५, १९,		पडभावती [राज्ञी]	०	६५
				६७, ८६, ९९, १०४, १०७		” [देवी]	०	८४, ९८, ९९
			नेमिमंदिर	१६		पत्तन [अणहिलपुर]	०	७९

पभाचई	प्रा०	३२	,, बिंब	०	७८	पुंड्र पर्वत	सं०	८६
पभास [गणहर]	०	७५, ७६	,, भवण	०	१०	प्रतापरुद्रनृप	सं०	९९
पयाग [तित्थ]	०	९२	,, वाडिया	०	२४	प्रतिष्ठानकल्प	०	६४
परमह्वी [राया]	०	५४	पिअईसणा [अजा]	०	७१	,, पत्तन	०	५९, ६७
परमारवंश	सं०	१६	पिठर राय	०	५०	,, पुर	०	४७, ५९, ६१, ६३, ८६
परसुराम	प्रा०	२७	पिठ्ठी चंपा [नयरी]	०	३४, ५०	प्रद्युम्न	०	२, ७
पश्चतक [राजा]	सं०	६९	पीठजा देवी	सं०	६४	प्रभास [स्थान]	०	८०, ८५
पल्ली ग्राम	०	८६	पीथड	प्रा०	४, १६	प्रभास [गणधर]	०	२२
पल्लीवाल वंश	०	५४	पुन्वलविजय	०	२	प्रयागतीर्थ	०	६८, ८५
पवर नयर	प्रा०	१०६	पुनखलि सावय	०	२६	प्रागवाट [वंश]	०	५८, ७९
पन्वईपडिमा	०	९	पुण्ण [राया]	०	३६	प्रातिपदाचार्य	०	६९
पहराभ	०	४१	पुण्णपाल [राया]	०	३४, ३७	प्रियंगु	०	६६
पाटला नगर	सं०	८६	पुण्णकूल	०	१९	श्रीहराज	०	९९
पाटलिपुत्र	०	६७, ६८, ७०	पुरिमताल [नयर]	०	८५			
पाडलिपुत्र	प्रा०	३९	पुरंठिरित्तमराज	सं०	९९			
पाडलिपुर	०	३४	पुण्णकेसु [दृप]	सं०	६७	फरगुसिरी	प्रा०	४०
पाडिवयायरिय	०	४०	पुण्णकूल [राजा]	०	६७, ८१	फलवद्धिअ(°दी)	०	४६, १०५
पाणयकल्प	०	२०	पुण्णकूला [राज्ञी]	०	६७, ६८, ८१	फलवद्धि तित्थ	०	९६
पाताललंका	सं०	८६	पुण्णभद्र [पुर]	०	६७	,, देवी	०	१०५
पाताललिंग	०	८६	पुण्णवती [राज्ञी]	०	६७	फलवद्धिका	सं०	८६
पादलिसपुर	०	३	पुहविराय	प्रा०	४५	फलवद्धिपार्थ	०	१०६
पादलिसाचार्य	०	२, ४, ५	पुहवी [राज्ञी]	०	७५			
पापापुरी	०	२५	पुहवीपुरी	०	३६	बल	प्रा०	४१
पापामढ	प्रा०	८५	पूइकर [बिल]	०	८	,, [मातंगकृपि]	०	७२
पायाल्लिंग	०	३२	पूर्णभद्र [चैत्य]	सं०	६६	,, [विष्णु]	०	७५
पारकर [देश]	सं०	८५	पूसमित्त	प्रा०	३८	बलपु (°दे) व	०	११, ४१
पारेत [जनपद]	०	८१	पृथ्वी [राज्ञी]	सं०	७२	बलमित्त [राया]	०	३९
पार्श्वनाथ	०	३, ७, १३, ६५, ७२, ७३, ८१, ८६, ७४	पृष्ठ चंपापुरी	०	६५	बली	०	४१
पार्श्वनाथचैत्य	०	७४	पेढाल	प्रा०	४१	बप्पहटी स्त्री	०	१८, १९
,, बिंब	०	८२	पेथड साहु	०	९५	बहल [विष्णु]	०	३४
पालग(°य) राया	प्रा०	३८, ७१	पोटिल	०	४१	बहिर्मुख	सं०	७४
पालित [वणिक]	सं०	६६	पोरवाड [वंश]	०	१०	बहुलावण	प्रा०	१८
पालित्तयपुर	प्रा०	१०४	पंचकलाणय [नयर]	०	५०	बाणगंगा [नई]	०	३२
,, स्त्री	०	६, १२, ९६, १०४	पंचवडी	०	५३	बाणज्जुण	०	२६
पालित्ताणय	०	५६	पंचाल	०	४७	बाणारसी	०	१०६
पावापुरी	०	१२, ३४, ४४	पंडव	प्रा०	५०	बाणासुर	०	५२
पास जक्ख	०	११	पंडुराय	०	५३	बारवई [नयरी]	प्रा०	५२, ५३, १०४
पासनाह	प्रा०	११, १२, १४, १८, २५, २६, ४५, ५१, ५२, ५५, ७३, ७७, ९९, १०२, १०४	पांडव	२, ४, २७, ८५, ९४	५३	बाल मूलराय	०	५१
			पांडुकुल	०	६५	बाली	०	३१
			पिठिकुडिमराज	सं०	९९	बाहडदेव	प्रा०	२१
			पुंडरीअ [गणहर]	प्रा०	९२	बाहुबली	१, २७, ३१, ८५	
			पुंडरीक [गणधर]	सं०	३१, ८५	बिंदुसार	०	६९
			पुंडरीक [पर्वत]	सं०	१, २, ३, ४, ५	बिभीसण	प्रा०	५३
			पुंडवद्वणदेस	प्रा०	४१	बिहलक्खय	०	८

सिद्धवण	प्रा०	१८	भाणुमित [राया]	०	३९	मयणावली	०	४३
सुद्ध		७०	भानुकीर्ति [आचार्य]	सं०	५८	मरहट्ट जगवय }	०	५३
सुद्ध }		१७	भानुनरेन्द्र	०	३३	„ मंडल }	०	४६
सुद्धभक्त }	०	७०	भारतवर्ष	०	३३, ८१	मरुदेव [पर्वत]	सं०	१
सुद्ध [सिद्ध-सुद्ध			भारहाय [गौत]	प्रा०	७५	मरुदेवा [राज्ञी]	०	१, २, ४, ८५
अंबासुत]	७, १०३, १०७		भारह }	०	२८	मरुदेविपासाय	प्रा०	१०
सुद्धं	०	१७	भारह खंड }	०	५०	मरुमंडल		२८
सुद्धस्पति	सं०	४७	भारह वास }	०	२०, ३२, ३५,	मलधारी [गच्छ]	सं०	७७, ७८
सोहिरथसाहु	प्रा०	९६			७०, ९१	मलयगिरि [पर्वत]	०	८५, ८६
संभ	०	१७	भावड साहु }	प्रा०	९	मलयसिंह		८५
संभकुंड	०	१४	„ साधु }	सं०	५८	मलिक ताजदीन	या०	४६
संभगिरि	०	५४	भिउडी [जकख]	प्रा०	३२	मलिक काफूर	०	४६
संभदत्त	०	५०, ७१	मीम		४१	मल्ल	प्रा०	४१
संभसंति [जकख]	०	२८-३०	मीम [पांडव]		३८	मल्लभ [सेट्टी]	०	७८
संभाणगच्छ	०	५१	मीमदेव [राजा]		५१, ५५, ७७	मल्लई [राया]	०	४२
संभाणपुर	०	२८	भूअडराया	प्रा०	५१	मल्लदेव	०	४६
			भूअरमण [उववण]	०	१७	मल्लवाहं [सूरि]	०	९६
			भूतदत्ता	सं०	६९	मल्लि जिण	०	२७, ३२, ७८,
			भूता	०	६९			७९, ८६, ९४, ९९
			भृगुकच्छ	०	४७	महणिगा	०	५१
			„ पसन	०	८६	महणियाक्य [मेद]	सं०	५८
			„ पुर	०	८८	महणवेधी	प्रा०	७९
			भोपल [रायधूषा]	प्रा०	१०४	महणसिंह	०	१६
			भंडीरवण	०	१८	महम्मद पातसाहि	या०	९५
						„ साहि	०	४६, ९५
						„ सुरताण	०	४५
						„ हम्मीर	०	१०९
			महसार [मंती]	प्रा०	२०	महसेन वन }	सं०	२७
			मगादण [चंडाल]	०	३९	महसेण वण }	प्रा०	३४, ७५
			मगदुमई जहां	या०	९६	महाकाल		८६
			मगध [तीर्थ]	सं०	२२	महागिरि [सूरि]		५०, ६९
			मगह [देस]	प्रा०	७५, ७८, ९२	महाथल	०	१८
			मघव [नृपति]	सं०	६५	महानगरी		८५
			मज्झदेस	प्रा०	४१	महानिसीह [सुत]	०	१९, ४०
			मज्झिमपावा [नयर]	०	३४, ४४, ७५	महापडम	०	२७, ४१, ४३
			मणिकर्णिका	सं०	७२	महापत्र [चकी]	सं०	९४
			मणिप्रभ [देव]	०	७३	महाबल		४१
			मत्तगयंद [जकख]	प्रा०	२४	महासाहु		४१
			मत्तुडक [स्थल]	सं०	८६	महाभारह	प्रा०	३८
			मथुरा पुरी	०	८५, ८६	महाकक्ष्मी देवी	सं०	६२, ८५
			मदन [ठक्कर]	सं०	९६	„ „ भवन	०	६२
			मदन वाराणसी	०	७४	महाराय [साहु]	प्रा०	९६
			मनक [मुनि]	०	६६	महाराष्ट्र	सं०	४७, ५९
			मधुमती [नगरी]	०	३	महावण	प्रा०	१८
			मम्माण वौक	०	३			
			मयणरेहा	प्रा०	३२			

महावीर	२३, ३२, ३४, ४४, ४५, ४६, ६५, ७५	सुनिसुमत	सं०	४७, ८६	युगादीश	०	१, ३
महावीर घंटाकर्ण	सं०	मुहझासय [नगर]	प्रा०	३०	श्रीमिनीपत्तन	०	१०९
,, प्रतिमा	०	मूलदेव	०	६९	र		
,, विष	०	मूलराय	प्रा०	५१	रणसीह [रायपुत]	प्रा०	१०४
महासेण वण	प्रा०	सूतगंगा	सं०	७२	रत्न	सं०	७
महिसगाम	०	मेअज [गणहर]	प्रा०	७५, ७६	रत्नपुर	०	१३
महिहर [हत्थी]	०	मेघ [कुमार]	सं०	२२	रत्नमालपुर	०	१५
महीपति [राजा]	सं०	मेघधोष	०	२, ४, ६९	रत्नवाह (°हपुर)	०	३, ३३, ८६
महुमहण	प्रा०	मेघचंद्र	०	९८	रत्नशेखर	०	१५
महुर कप्प	०	मेघनाद	०	२३	रथनेमि	०	७
,, तिस्थ	०	मेढत्तय [नगर]	प्रा०	१०५	रथण	प्रा०	९
महुरा [पुरी]	०	मेदपल्ली	०	५७	रथणाइच्छ	०	५१
	१०८, १९, ३९, १०६	मेरु [पर्वत]	०	४३	रथणासय [देस]	०	२०
महुरा कप्प	०	मेवाड [देस]	प्रा०	३०	रहमाण	प्रा०	२९
,, तिस्थ	०	मेहघोस	०	४०	रहु	प्रा०	११
,, संघ	०	मेहनाद	०	६	रहुवंस	०	२४
महुयण	०	मैनाक [पर्वत]	सं०	१६	राईमईपडिमा	०	६
महेठ गाम	०	मोक्षतीर्थ	०	८५, ८६	राजगृह [नगर]	सं०	३, २२, ६५, ६६, ७३, ८६
माणिक [साहु]	०	मोखदेव [सावग]	प्रा०	७७	राजधानी वाराणसी	०	७४
माणिकदेव	०	मोडेर (°रथ) गाम	०	१९, ८६	राजप्रासाद	०	५
माणिकयदेव	सं०	मोरिय [विष्णु]	०	७५	राजीमती गुहा	०	७
माणिक्यदंडक	०	मोरियपुत [गणहर]	०	७५, ७६	राम	११, २४, ३३, ३९, ५३	
माणिभद्र [यक्ष]	०	मोरियवंस	०	३८	रामदेव [सेट्टी]	प्रा०	४५, ७७, ७८
माणिभद्र [जकख]	प्रा०	मोरियसंनिवेश	०	७५	रामपुरी	०	२४
माधवराज	सं०	मोहडवासक मंडल	०	८९	रामशयन [प्राम]	सं०	८६
मायलि	प्रा०	मौर्यवंश	सं०	६९	रायउरी	प्रा०	२६
मायासुर	०	मंगलपुर	०	५७	रायगच्छ	०	१०६
मालव	१, ५७, ५९, ६०	मंडलिकराग	प्रा०	३०	रायगिह } [नगर]	प्रा०	३४, ५२, ७१, ७२, ७६, ७८
,, नरेंद्र	प्रा०	मंडली नगरी	०	७९	रायगिहि	०	१२
,, अहिवह	०	मंदिभ [गणहर]	०	७५, ७६	रायभूमि	प्रा०	१५
मालि	१०२	मंडोवर [नगर]	०	२८	रायभई गुहा	०	६
माहणकुंड गाम	०	मंदाकिनी	सं०	१५, १६	रावण	३१, ५३, ९३, १०१	
माहव [मंती]	०	मंदोअरी	प्रा०	१०१	राष्ट्रिक	सं०	१५
माहेंद्र [पर्वत]	सं०	मंदोदरीदेवतावसर	सं०	८५	राहव	प्रा०	११
मिगावई	प्रा०	मुंडस्थल	०	८६	रिसहजिण	०	१९, ५६
मिच्छराय	०				रुक्मिणी	सं०	६९
मिथिलापुरी	सं०	यक्षवत्ता	सं०	६९	रुद्र	प्रा०	३९
मिथिला ,,	प्रा०	यक्षा	०	६९	रुद्रक	सं०	६६
	१२, ३२, ३४, ५०, ५३, ७५	यमुनाहद	०	८५	रुद्रदेव [द्विज]	०	७२
मुक्तिलय [पर्वत]	सं०	यवन	०	७४	,, [राजा]	०	९९
मुणिलगिरि	प्रा०	यशोमित्र	०	४	रुद्रमहादेवी	०	९९
मुणिसुब्बय [जिण]	प्रा०	युगादि-जिन	०	९४			
	२७, ४१, ४३, ४६, ७८, ७९, १०१	,, नाथ	०	८५			
		युगादिदेव चैत्य	०	१६			

रूप्यकुंभ	०	६५	वज्र (१) [देस]	प्रा०	९२	वाराणसी [नगरी]	७२, ७४, ८०, ८५
रेणा		६९	वज्रसुरि	सं०	५		८६
रेवई	प्रा०	४१	वज्रसेनसुरि	०	८८	वाराणसी, राजधानी सं०	७४
रेवहगिरि	०	१०७	वज्रस्वामि	०	६९	,, मदन	७४
रेवय, सिहर	०	६, ९, १२, १०७	वज्रहृदय	०	७३	,, विजय	७४
रैवतक	सं०	३, ७	वडथूण [गाम]	प्रा०	९६	वारिषेणा प्रतिमा	०
रोहणाद्रि	०	८६	वडुमाण [गाम]	०	२९	वारिसेणा पडिमा	प्रा०
रोहिणी		४१, ६५	वणराय	०	५१	वालक [जणवय]	०
रोहिताश्व	०	७३, ७४	वर्धपूसमित्त	०	१९	वालि [महरीसी]	०
रौहिण्य	०	२२	वर्धुपाल [मंती]	०	१०	वालिविस्य	सं०
रंकभ [सेट्टी]	प्रा०	२९	वद्धमाण [जिण]	०	२३, २९, ३४, ९२	वालु	९२
रंतिदेव		८४	वद्धमाण [सुरि]	०	२९, १०४	वासुहं	प्रा०
रंतिनदी		८२	वद्धमाण पडिमा	०	९१	वासुगी	०
			वप्पादेवी	०	३२	वासुदेव	९, ११
			वयणपगाम	०	२८	वासुपुज्य [जिण]	सं०
लकखण	प्रा०	५३	वयरसीह	०	५१	वासुपुज्ज [जिण]	प्रा०
लक्ष्वाराम	०	६, ९, ५१	वरणा [नदी]	सं०	७२	वासिह [गोत्त]	०
लक्षणावती [पुरी]	सं०	६५, ६९	वरुण	०	१२	वासेसी	०
लक्षाराम	०	७	वरुणदेवा	७६	७६	विउत्त [गणहर]	०
लक्ष्मी [राज्ञी]	०	६५	वरुणा भई	प्रा०	५३	विकटधर्म	सं०
लच्छी [राणी]	प्रा०	४३	वर्द्धमान [जिण]	सं०	२५, ८६	विक्रम	प्रा०
लह		१६	वर्द्धमाना प्रतिमा	०	४८	विक्रमपुर	०
लवणसमुद्र	०	९३	वलभी नगरी	०	८५	विक्रमराय	०
लाटदेश	सं०	८८	वलही नयरी	प्रा०	२९	,, वच्छर	०
लाडदेस	प्रा०	२०	वल्लभराय	०	५१	,, वरिस	०
लिच्छई [राया]	०	४२	वलि	०	९२	,, संवच्छर	०
लूणपसाय [राया]	०	५१	वशिष्ठाश्रम	सं०	३६	विक्रमाह्व	०
लूणिवलति	सं०	१६, ६९	वसंतपुर	०	२६	विक्रमाह्ववरिस	०
लोगदेव	प्रा०	३६	वसाड ग्राम	सं०	८९	विक्रम	सं०
लोहजंभ	०	४१	वसु [विष्णु]	०	७५	,, वत्सर	०
लोहजंभवन	०	१८	वसुभूइ	प्रा०	७५	,, वर्ष	०
लोहासुर		५२	वसुभूति [मंत्री]	सं०	७२	विक्रमादित्य	०
लौहिस्य [पर्वत]	सं०	१	वसुहरगाम	प्रा०	२३	विक्रमानन्द	०
लंका [पुरी]		५३, ८६, ९३, १०१, १०२	वस्तुपाल [मंत्री]	सं०	४, ७, ७९, ८०	विक्रमोर्वीपतिवर्ष	०
			वाइभ [खतिय]	प्रा०	५४	विजभ	प्रा०
लंकेंद	प्रा०	३१	वाडभूइ [गणहर]	०	७५, ७६	विजय [निव]	०
लिंबोइय [गाम]	०	१०६	वाग्भट [मंत्री]	सं०	३, ३	विजयधोष	सं०
			वाघेला [वंस]	प्रा०	५१	विजयदेवा	७५
			वाणारसी [नयरी]	०	७३	विजय वाराणसी	०
वहजा [वणिक्]		५७	वाणिअगाम	०	३४	विजया	११, २१
वहर	प्रा०	६	वारस्याधन [शाल]	सं०	६९	विजातिलय [मुणि]	प्रा०
वहरुह [देवी]	०	११, ३२	वापला वीर	०	६१	विजादेवी	०
वभगड [देस]	०	३०	वामणथली	प्रा०	३०	विजापाहुड	०
वच्छ [देस]	०	७५	वामा [राज्ञी]	सं०	७२	विणीया [नयरी]	०
वच्छा [जणवय]	०	२३	वायव [गाम]	प्रा०	८६	विणहुकुमार	०
वज्रजंभ	०	४१					२७, ४३

समसदीनसुरत्राण	या०	६५	सासणदेवथा	प्रा०	१९	सुदंसण	०	४१
समाहि	प्रा०	४१	सासणादेवी	०	१२	सुदंसणा	०	२१, ४२
समुद्रविजय	०	१०, १०४	सिज्जंसकुमर	०	२७	सुद्धदंत	०	४१
समुद्रवंस	०	७०	सित्तुज [गिरि]	०	२१, ५६, ६६	सुद्धदंती नयरी	०	५७, १०६
समुद्रपाल	सं०	६६	सिसुज	०	१९	सुद्धम्म [गणहर]	०	७५, ७६
सयग	प्रा०	४१	सित्तुज्जावयार	०	१०	सुनंद (१)	०	४१
सयकित्ति	०	४१	सिद्ध-बुद्ध [अंबापुत्त]	७, १४, १०३, १०७		सुनंद (२)	०	६६
सयहारपुर	०	४१	सिद्धखित्त	०	१४	सुनंदा	०	९२
सयालि	०	४१	सिद्धथराय	०	३४	सुपहह	प्रा०	२६
सयाणिअ	०	२३	सिद्धथवाणिअ	०	४४	सुपार्थ [जिन]	सं०	७२
सयंपभ	०	४१	सिद्धविणाथग	०	४	सुपार्थ [जिन]	०	८५
सयंभूदेव	०	१७	सिद्धसेन दिवाकर	सं०	८८, ८९, ९६	सुपास	प्रा०	४१
सयंवर वायी	०	६	सिद्धार्थ	०	२५	सुपास जिन	०	१७, १९
सरऊ नई	०	२४	सिद्धार्था [राज्ञी]	०	५७	सुपासपड	०	२७
सरस्थान	सं०	८६	सिद्धिद्वेष	०	१, ५	सुप्पणहा	०	५३
सरस्सई [नई]	प्रा०	५१	सिद्धिपर्वत	०	१	सुप्पभ	०	४१
सरस्वती [नदी]	सं०	२२	सिद्धिशेखर	०	१	सुवुद्धि	०	३१, ३६, ९३
सवालकखदेस	प्रा०	१०५	सिरपाल	प्रा०	१०२	सुभद्रा	सं०	६५
सम्बाणुभूइ	प्रा०	४१	सिरिचंद	०	४१	सुभूम	०	२७, ९४
सहजा [साहु]	०	१५	सिरिपण्वय	०	१०६	सुमइ [जिण]	प्रा०	२४, ९१, ९९
सहदेव	३८		सिरिपुर	०	२०, २१, १०३, १०६	सुमतिनाथपादुका	सं०	८५
सहसंब वण	प्रा०	६, १०	सिरिभूइ	०	४१	सुमालि	०	१०३
सहसासव [तित्थ]	०	८	सिरिमालपुर	०	२९	सुमित्र	सं०	२२
सहसकमल	सं०	१	सिरिसिरिमाल [वंस]	०	९, १०५	सुमुह	प्रा०	४१
सहस्रपत्र	०	१	सिरिसुंदर	०	५३	सुमुह [मंती]	०	४०
सहस्रफणी [पार्श्वनाथ]	०	८६	सिरिसोम	०	४१	सुमंगल	०	४
सहस्रान्नधण	०	७	सिरोह नयर	०	९५	सुमंगला	०	८१
सहस्रसभार	प्रा०	२४	सिल्लाहण [राया]	०	२९	सुरहा [विसय]	प्रा०	८, ९, १०७
साकल्लकुंड	०	३२	सिवा	०	१०	सुरताणसराइ	या०	४६, ९६
साकेअ (०य) नयर	०	२४, ९१	सिवंकर	०	१०५	सुरताण सहावदीण	०	१०६
सागरदत्त	०	२०	सीतादेवी	सं०	६३	सुरदेव	०	४१
सातवाहन	सं०	२, ५९-६४	सीतादेवीदेवतावसर	०	८५	सुरम्मा [नयरी]	प्रा०	२१
सामंतसीह	प्रा०	५१	सीथा	प्रा०	२४, ३२, ५३	सुरसिद्ध	०	२०
सामिणी	०	१०६	सीथा देवी	०	१०१	सुराहा [देश]	सं०	७, ७९
सायबुद्ध	०	४१	सीथा कुंड	०	२४	सुरिंददत्त	प्रा०	१९
सारंगदेव	०	३०, ५१	सीलभइ [स्त्रि]	०	१०६	सुलसा	०	४१
साल-महासाल	०	५०	सीलकायरिथ	०	१०५	सुवण्णरेहा [नई]	०	१०
सालाहण [राया]	प्रा०	१०४	सीह निसिज्जाययण	०	३४	सुवण्णवालुआ [,,]	०	६
सालिभइ	०	७१	सीहरह	०	४३	सुवर्णकुंभ	सं०	६५
सावत्थि [नयरी]	०	३४, ७०	सुग्गीव	०	४१	सुविधि [जिन]	०	८५
सावत्थिसहासित्थ	०	७१	सुजात	सं०	६६	सुवत्त [जिन]	०	२२, ५९, ९४
साहण	०	४६	सुतारा [राज्ञी]	०	७३, ७४	सुवत्तादेवी	०	३३
साहवदीण सुरताण	या०	४५, १०६	सुदर्शन [श्रेष्ठी]	०	६५, ६९	सुव्वय [जिण]	प्रा०	२०, २१
			सुदाभ	प्रा०	४१	सुव्वयायरिथ	०	२३

सुखिताचार्य	सं०	६९, ८१	संखपुर	०	५२	संभतीर्थ	सं०	१६, ७९, ८६
सुदक्षि [सूरि]	०	६९	संखराय	०	१९, २१	संभनक	०	४, ८६
सूभगाड [सुत]	प्रा०	१०५	संखावई [नयरी]	०	१४	„ उर }	०	१३
सूरसिख	०	५०	संखेसर	०	५२, १०६	स्थूलभद्र	०	६९
सूरसेण }	प्रा०	२७	„ पासनाह	०	७८	स्वर्गारोहण चैत्य	०	४
सूरसेन }	सं०	४	संगभ	०	४१			
सुलपाणी [जकख]	प्रा०	२९	संघतिलय [सूरि]	०	९५			
सुश्रंभर	प्रा०	४६	संघदास	०	१३	हडाला ग्राम		७९
सुगमती ग्राम	सं०	८५	संजय [राया]	०	५०	हस्थिणाडर	प्रा०	२७, ४३, ९२,
सेवी नदी		१३, १०४	संति [जिण]	०	२७, ७८, ७९, ९६			९६
सेणा नई	प्रा०	८	संतिसूरि	०	५४	हस्थिसाल [राया]	०	३४
सेणिय [राया]	०	४१, ७३	संधीरण	०	६७	हत्थी [राया]	०	२७
सेरीस	०	२५	संपद्मराया }	०	३४, ४३	हम्मिर	या०	२९, ३०
सेरीसय }	०	२४	संपतिराजा }	सं०	२, ६९	„ महम्मद	०	१०९
सेरीसय पुर }	०	१०६	संबकुमार	प्रा०	६, १०	हरिप्रसन्न	प्रा०	१९
सेवालित्वास	०	१३	संभव [जिण]	०	७०, ८५	हरिकंठी [नयर]	०	५५, १०६
सेस [णामराय]	०	१७	„ नाहपडिमा	०	७०	हरियोगसेती	०	३४
सेवतियालगच्छ	०	५७	संभाण ग्राम }	०	१३	हरिभद्र [सूरि]	०	९६
सोपारय }	०	२४	संमाणय „ }	०	१०४	हरिभद्र	सं०	७३, ७४
सोपारक }	०	८५	संसुद्ध }	०	४१	हरिसडरीय [गच्छ]	प्रा०	७७
सोम	०	१६	संसुषि }	सं०	४१	हरिसेण	०	५०
सोमदेव	०	१९	संसेभ (०व) गिरि	प्रा०	१०, १२	हरिहर	०	१४
सोमनाह	०	३०	संसेतगिरि }	३, ३३, ७२		हल-बिहल	०	२२
सोमभद्र	०	१०७	„ शिखर }	सं०	८६, ९४	हवस मलिक	या०	७०
सोमसंघी	सं०	७९	„ शैल }			हस्तिनापुर	सं०	२, ९४
सोमसूरि	०	१०१	संवर राज	०	५७	इस्ती [दृप]	०	९४
सोमादेवी	०	५०	संवाहन [नरपति]	०	७२	हारिभ [गोत]	प्रा०	७५
सोमेश्वर [कवि]	०	८०	सांगारक [तापस]	०	७३	हाल [क्षितिपाल]	सं०	६३
सोरह	प्रा०	९, १९, ३०	सांचद्रा ग्राम	०	८९	हालाक [सधु]	०	५८
सोवक्षिय [गोत]	०	७७	सिंधवा [देवी]	०	२१	हिमाचल	०	६६
सोहम्म [देवलोग]	०	११, २०, १०४	सिंधु	०	४०	हिमाद्रिज	०	१५
सोहर्षिमद	०	२७, ३२	सिंहगुहा [पत्नी]	०	८१, ८२	हिरण्यगर्भ	प्रा०	१४
संकर [राया]	०	१०१	सिंहनाद	०	६	हेमचंद [सूरि] (१)	०	२३, ९६
संकरिसण	०	४१	सिंहपुर	३, ८५, ८६		„ (२) मलधारी	०	७७
संख (१)	०	२८	सिंहलदीव }	प्रा०	१२, २०	हेमसरोवर	सं०	६६
„ (२)	०	४१	„ द्वीप }	सं०	८५	हेमंभर	०	२६
संखडर	०	११	सिंहलेसर	प्रा०	२१	हंसद्वीप	०	८५
संखकूव	०	२८	सुंदरबाहु	०	४१	हुंक्षिय [जकख]	प्रा०	१८